

Knyga, spauda ir kultūra Kauno rajone

Enciklopedinis žinynas

2005

UDK 002.2 (474.5)(031)

Kn 31

Knyga skiriama

*Lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis
atgavimo šimtmečiui
1864 – 2004*

*Kauno rajono įkūrimo 50-čiui
1955 – 2005*

Rėmėjai:

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija

Kauno apskrities viršininko administracija

Kauno rajono savivaldybė

UAB „Mūsų knyga“

Dėkojame

Medžiagą ruošė Kauno rajono savivaldybės viešosios bibliotekos darbuotojos:

Elvyra Matveičikienė

Janina Pauliukevičienė

Vilgelmina Puskunigienė

Irena Stančiauskienė

Virginija Tamašauskienė

Redaktorė

Zita Verbickienė

ISBN 9955-631-05-8

© Kauno r. savivaldybės
viešoji biblioteka

© UAB „Adaksita“

Sudarytojo žodis skaitytojui 9
 Sudarytojo žodis skaitytojui anglų kalba 10
 Robertas Keturakis. Visados esantys 11

KNYGA

Virginijus Overlingas. Knygnešystė – Kauno rajono istorijos dalis 14
Aldona Plentaitė. Knygnešių gadynė Vilkijoje 18
Mykolas Federavičius. Kulautuviečiai – slaptosios spaudos platintojai 19
 Stasys Bulotas 19
 Stasė Jasiūnaitė 20
Asta Lignugarienė. Garliavos vaistinininko provizoriaus Kazimiero Aglinsko biografijos ir veiklos bruožai 22
 K. Aglinsko ir J. Basanavičiaus draugystė 1905-1915 m. 23
 K. Aglinsko veikla 1918-1924 m. 24
Domas Akstinas. Kalno paslapties aidas 26
Antanas Vaičius. „Tėvas ir sūnus Račkai – knygnešiai, švietėjai“ 28
Albina Budrienė. Knygnešys Jurgis Žitinevičius 29

KNYGNĖŠIAI-ŠVIETĖJAI

- Adomaitytė Katrė 31
- Aglinskas Kazys 31
- Andziulaitis Juozas 32
- Bacevičius Juozas 33
- Bielinis Kipras 33
- Bačianskis-Bačėnas Petras 34
- Bulotas Stasys 34
- Butkus Viktoras 34
- Čižas Andrius 34
- Dambravičienė-Daukšišūtė Marija 35
- Danielius Juozas 35
- Domas Baltramiejus 35
- Dzeverakas Mykolas 35
- Eimaitis Motiejus 36
- Garmus Simanas 36
- Gudaitis 36
- Ivanauskienė-Povilaitytė Ieva 36
- Jesaitis Juozas 37
- Jesaitis Jurgis 37
- Jonaitis Kazys 37
- Kairiūkštis Juozas 38
- Keruckas Jurgis 38
- Kazimieras Liukomas 39
- Mačys Jonas 39
- Monkevičius Vincas 39
- Uršulė Murauskaitė, Elžbieta ir Marijona Palubinskaitės 40
- Naseckas-Neseckis Mykolas 40
- Petraičiai Simas ir Petras 40
- Račkus Mykolas 41
- Ramanauskas Martynas 40
- Staniulis Jonas 41
- Šeškevičius Kazimieras 41
- Šklenikas Petras 43
- Šlervonas Juozas 42
- Šlervonienė Ieva 42

TURINYS

- Šliupas Rokas 42
- Urniežius Kazimieras 43
- Varkala Juozas 43
- Varkala Petras 43
- Vytartas (Vitortas) Aleksandras 44
- Žitinevičius Jurgis 44

RAŠYTOJAI

- Adomaitienė Jadvyga 45
- Adomėnas Vincas 45
- Aistis Jonas 46
- Antalkis (Mikalauskas) Pranas 46
- Aukštaitė Marija (Radkevičiūtė-Navikavičienė) 47
- Babonas Mindaugas 48
- Baltuškevičius Vladas 48
- Metlovaitė-Beresnevičienė Jolanta 48
- Bieliauskas Alfonsas 49
- Biliūnas Jonas 49
- Boruta Kazys 50
- Bosas Aleksandras 51
- Brazauskienė Janina 51
- Cieškaitė Gražina 51
- Dainoras Antanas 52
- Danauskienė Janina 52
- Daugėla Juozas 52
- Daugėlaitė Danutė 52
- Dautartas Vladas 53
- Gaidžiūnas Balys 53
- Gaižauskaitė-Vokietaitienė Zita 54
- Garmus Antanas 54
- Garmutė Antanina 55
- Giedraitienė Danutė 55
- Giedraitienė-Lukoševičiūtė Janina 55
- Giedraitytė-Čepulytė Violeta 55
- Grigas Kazys 56
- Grincevičius Česlovas 56
- Gustaitis Motiejus 57
- Jarašius Juozas 58
- Jasaitis Domas 58
- Jasiūnaitė Stasė 58
- Juška Antanas 59
- Kalibataitė-Jaudegienė Lilija 60
- Kareiva Romanas Stasys 60
- Karosas Pranciškus 59
- Karpius Kazys 60
- Karvelis Ugnė 61
- Kašiubienė Albina 61
- Katulis Jonas 62
- Keturakis Robertas 62
- Liutkutė-Pauliukaitienė Rita 62
- Mašiotas Pranas 63
- Gronskytė-Mickuvienė Irena 57
- Mykolaitis-Putinas Vincas 63
- Mikuckis Juozas 64

- Mikutavičius Ričardas 65
- Minkevičius Bonavertūra 64
- Mlodzianovskis Andrius 65
- Navakauskas Česlovas 65
- Navakauskienė-Steponaitytė Janina 66
- Palionienė Irina 66
- Palubinskienė Aldona 66
- Pancernienė Valentina 67
- Pečiokaitė-Adomėnienė Birutė 67
- Požera Motiejus 67
- Prancėvičius Kęstutis 67
- Puida Kazys (slapyvardis Žegota) 68
- Randienė Genovaitė 68
- Ringys Leonardas 69
- Rudžianskas Viktoras 69
- Ruškys Antanas 69
- Sealey-Sadūnaitė Danguolė 70
- Sakalauskas Alfonsas 70
- Smetona Marijonas 70
- Stankūnas Juozas 71
- Straukienė Irena 71
- Vainikonis Leonas 71
- Vaitkienė Justina (Juta Naok) 72
- Vištelis-Višteliauskas Andrius 73
- Vymerytė Margarita 72
- Žukauskas Kazys 72

SPAUDA

SPAUDOS DARBUOTOJAI, KALBININKAI, VERTĖJAI

- Aleknonis Gintaras 76
- Andziulis Vytautas 76
- Basanavičius Jonas 77
- Balsys Antanas 76
- Danielius Antanas 77
- Dovydaitis Pranas 78
- Erdmanas Edmundas 79
- Juočerytė Dalia 79
- Juozaitytė-Kazlauskienė Asta 79
- Kavaliauskienė-Baršytė Virginija 79
- Kuosienė-Sapijanskaitė Monika 80
- Mačiulis Vidas 80
- Marcinkevičius Antanas 81
- Marcinkevičius Jonas 81
- Marma Alfonsas 81
- Ožkinis Vincas 81
- Kairiūkštytė-Paltanavičienė Stefanija 82
- Gabrys-Paršaitis Juozas 82
- Paršatis-Siūlelis Pranas 82
- Paukštys Jonas 83
- Pilipavičienė-Skridlaitė Laima 83
- Pundziavičius Eduardas 83
- Samuolytė Vaida 84
- Vaidelys Jonas 84

TURINYS

KULTŪRA

ARCHITEKTAI

- Anikinis Cezaris 86
- Kamaitis Ramūnas 86
- Mikalauskas Saulius 86
- Miliūnas Eugenijus 87
- Pasiuraitė Vilma 87
- Petrauskas Jonas Leonas 87
- Sakalas Algimantas 89
- Šipalienė-Petraškaitė Romualda 88
- Tadas Vizgirda 88

KULTŪRA

- Karpuškaitė-Akelaitienė Neris 89
- Buračas Balys 89
- Bielinis Jurgis 89
- Galaunienė-Kairiūkštytė Kazimiera 90
- Gineika Alfonsas 90
- Jansonas Egmontas Georgas 90
- Kalesinskas Zigmąs 91
- Kučinskas Zenonas 91
- Liutvinavičius Stasys 92
- Markauskienė Marija 92
- Makarevičius Adomas 92
- Nagevičius-Nagius Vladas 93
- Petrauskas Jurgis 94
- Poškaitis Kazys 94
- Račkus Aleksandras 94
- Remeikienė-Vaidotaitė Audronė 95
- Sniečkus Arūnas 94
- Šukys Bronius 96
- Sutkus Antanas 95
- Tiškevičius Benediktas Emanuelis 97
- Vaičekauskas Vilgelmas 98
- Vaičius Antanas 98
- Vaičiūnas Vytautas 99
- Vaikūnas Pranas 98
- Vaškeliėnė-Dambrauskaitė Zita 99
- Jodkaitė-Vrubliauskienė Aldona 100
- Žibas Alfonsas 100

MENININKAI

- Abarienė Elytė 101
- Abramavičius Kazys Voldemaras 101
- Abromavičius Sigitas 101
- Ambraziūnas Alfonsas Vincentas 102
- Bačėnas Juozas 103
- Bačėnas Vytautas 103
- Bakienė Elena 102
- Banys Eugenijus 104
- Bankauskaitė Marija 104
- Bardziliauskaitė Živilė 104
- Baronienė Dana 107
- Bartkevičienė Vanda 105
- Bartkus Stepas 105

- Bartulis Pranas 106
- Bernatonis Vladas 106
- Byla Marijus 107
- Bylaitė-Žižienė Ingrida 107
- Bylienė Gražina 107
- Buitvydaitė-Sasnauskienė Jūratė 108
- Buivydas Konstantinas 108
- Būrienė Nijolė 109
- Burneika Artūras 108
- Butkus Alfonsas 109
- Čapkauskas Gerardas 109
- Čekanauskas Virgilijus 110
- Daugulis Erikas 110
- Draskinaitė Jolita 111
- Dromantienė Vida 111
- Dudaitis Ginutis 111
- Dūdienė Vanda 112
- Gaška Ričardas 112
- Gervienė Valerija 112
- Grigaitienė-Počiupaitė Halina 113
- Gutauskaitė-Linkevičienė Elona 113
- Isodaitė Odeta 113
- Jakubaitis Sigitas 114
- Jankauskienė Audronė Daiva 114
- Jaronienė Jūratė 114
- Jazerskienė-Palubinskaitė Ona 115
- Juodžbaliienė Regina 115
- Juškevičienė Margarita 114
- Kalesinskienė-Bartkevičiūtė Dalia 116
- Karavajevas Olegas 115
- Kiškienė Valerija 117
- Kyzikas Algirdas 117
- Kolodzeiskienė-Kalasauskaitė Juzė 116
- Krušinskaitė Elena 118
- Kučinskienė-Žuveckaitė Milda Ona 118
- Laukys Vytautas 119
- Liepienė Jūratė 119
- Makūnaitė Albina 120
- Marčiulionis Aleksandras 120
- Margienė Audronė 121
- Martinaitis Antanas 121
- Martinaitis Kazimieras 121
- Martinaitis Mindaugas 122
- Mateiča Zita 122
- Matusakaitė Marija 123
- Mikolėnienė Jolanta 123
- Montvilienė Veronika 123
- Obcarskas Antanas 124
- Paulauskienė-Bubliauskaitė Lina Jadvyga 124
- Petraitis Skirmantas 125
- Petravičienė-Gedutytė Irena 125
- Pociūnienė-Dumčiūtė Liucija 126
- Pranckūnas Benediktas Vytautas 126

TURINYS

- Šarpnickytė-Raudonaitienė Rūta 127
- Reveltas Leonas 127
- Rudinskas Egidijus 128
- Sasnauskienė Daiva 129
- Selmistraitienė-Kalesinskaitė Danutė Marija 129
- Simonaitienė Teresė 130
- Skarbalūtė Audronė 130
- Skučienė-Musneckaitė Rimutė 130
- Sorokienė Janina 130
- Stankevičius Algimantas Julijonas 131
- Sadzevičienė Beata 132
- Šileika Jonas 132
- Šmidtienė Jolanta 132
- Švirinas Vytautas 133
- Teresius Adolfas 134
- Teresius Dovydas 134
- Tunkevičius Antanas 135
- Unguraitis Edmundas 135
- Vaičiulevičius Vincas Jonas 136
- Valaitis Bronius 136
- Venckūnienė-Babušytė Virginija 136
- Vilkienė Vilija 138
- Vitkauskienė Alina 137
- Vizgirda Viktoras 138
- Vyliaudienė Laima 139
- Veiverytė-Liugailienė Sofija 139
- Weigel-Bartkevičiūtė Almyra 140
- Zabulytė-Sapjanskienė Jolanta 140
- Zdanavičius Arvydas 141
- Žalimienė Dalia 141
- Žekonienė Uršulė 142
- Skaisgirytė-Žukauskienė Gražina Jadvyga 142
- Žvirblienė Konstancija 142

MUZIKAI

- Ambrozaitis Aleksas 143
- Apanavičius Romualdas 143
- Bradauskienė Daiva 144
- Bukauskaitė Jūratė 143
- Dailydienė Benedikta 144
- Dauguvietis Jonas 144
- Derbutis Jonas 145
- Jakštytė Lina 145
- Januškevičius Jonas 146
- Jazukonytė-Jonikienė Rasa 146
- Juzikėnas Rimgaudas 146
- Kairiūkštis Vytautas 147
- Katinienė Albina 147
- Kazlauskienė-Paulauskaitė Liveta 148
- Kazlaukas Petras 148
- Kraunevičius Viktoras 148
- Meškauskaitė Žiedūnė 150
- Naujalis Juozas 149
- Rimas Juozas Vytautas 150
- Rudaitis Aleksandras 150

SUDARYTOJO ŽODIS SKAITYTOJUI

Šią knygą skiriame lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis atgavimo 100-mečiui.

Enciklopedinio žinyno „Knyga, spauda ir kultūra Kauno rajone“ paskirtis puoselėti istorinę atmintį apie Kauno rajono krašto garsius žmones ir jų neįkainojamą indelį į Lietuvos kultūrą. Enciklopedinis žinynas įamžins knygnešių, spaudos darbuotojų, rašytojų, dailininkų atminimą, suteiks žinių apie šių dienų kultūros raidą ir prisidės prie žmogiškųjų vertybių ugdymo, skatins visuomenės dvasinių, istorinių vertybių ir regioninės kultūros bei etninės atminties sklaidą.

Svarbius įvadininius straipsnius specialiai šiam leidiniui parašė garbus rašytojas kraštietis Robertas Keturakis ir istorijos mokytojas Virginijus Overlingas, kurie padės geriau atskleisti krašto kultūros istorijos ištakas ir susidaryti geresnį literatūrinio ir kultūrinio gyvenimo vaizdą. Knygnešystė Kauno rajone išsamiau analizuojama skyriuje „Knygnešiai švietėjai“.

Enciklopedinį žinyną sudaro šie skyriai:

- Knyga
- Spauda
- Kultūra

Žinyne pateikiame 292 personalijas.

Knygą sudarė Kauno rajono savivaldybės viešosios bibliotekos kolektyvas, bendradarbiaudamas su rajono kraštotyrininkais, mokytojais, bibliotekininkais, kultūros darbuotojais.

Rengiant knygą pasinaudota enciklopedijomis, žinynais, įvairiais informaciniais leidiniais, autobiografinėmis knygomis, kraštotyros darbais, publikaciniais straipsniais spaudoje. Medžiaga skyriuose išdėstyta abėcėlės seka. Pateikiami kraštiečių autobiografiniai duomenys, kūrybiniai darbai, nuotraukos. Yra pavardžių abėcėlinė rodyklė. Suregistruoti autoriai ir jų darbai yra nelygiavertės reikšmės, vieni jau patikrinti istorijos, kiti tik pradendantys savo kūrybos kelią ir jų geriausias vertintojas yra laikas. Daug iškilų asmenybių nors trumpam buvo sustoję rajono miesteliuose ir kaimuose, čia sukūrė svarbius darbus. Jų atminimo įamžinimo vietos pateikiamos nuotraukose.

Yra žmonių, apie kuriuos dar nežinome ir neįtraukėme į šį leidinį. Rinksimė medžiagą ir toliau. Būsime dėkingi už pateiktas žinias ir pasiūlymus.

Enciklopedinis žinynas skiriamas visiems, besidomintiems Lietuvos kultūros istorija, taip pat mokytojams, moksleiviams, studentams kraštotyrininkams, o besisvečiuojantiems mūsų krašte galbūt pasitarus kaip vadovas lankant kultūrinės vietas.

Kadangi medžiaga buvo renkama iš įvairių šaltinių, gali būti netikslumų, už kuriuos atsiprašome skaitytojų.

Sudarytojai

DRAFTSMEN'S WORD FOR THE READER

We dedicate this book to the 100th anniversary of the retrieval of Lithuanian press in Latin character.

The purpose of the encyclopaedic reference 'Book, Press and Culture in Kaunas Region' is to foster historical memory about famous people of Kaunas regional land and their inestimable contribution toward the Lithuanian culture. The encyclopaedic reference will perpetuate the memory of book-spreaders, press workers, writers, and painters, will provide information about the development of modern culture and it will contribute to the nurture of human values. Besides, it will motivate the spread of public spiritual and historic values, regional culture, and ethnical memory.

The publication includes critical introductory articles written by a respectable writer brother Robertas Keturakis and a history teacher Virginijus Overlingas. They will help to better reveal the origin of cultural history of the region and to form a better view of literary and cultural life. The spread of books in Kaunas region is analysed at length in the chapter called 'Book-spreaders educators'.

The encyclopaedic references includes the following chapters:

Book
Press
Culture

The reference lists 292 personalities.

The book was compiled by the collective of the Public Library of Kaunas region municipality cooperating together with specialists of regional studies, teachers, librarians, and people in culture.

The sources used when preparing the book included encyclopaedias, reference-books, various information publications, autobiographical books, works of regional studies, and articles published in press. The material in chapters is abecedarian. The book provides autobiographical data, creative works as well as photographs of fellow-countrymen. There is a surname index. Registered authors and their works are of unequal value. Some of them have already been examined by history, while others have just started their creative road, and time is their best assessor. A lot of outstanding personalities once made a stopover in towns and villages of the region and created their significant works here. Their commemoration places are shown in photographs.

There are people not yet known to us, so we did not include them in this publication. We are going to continue on collecting material. We will be grateful for any given news or suggestions.

The encyclopaedic reference will find its readers among those who are interested in the history of Lithuanian culture, as well as among teachers, schoolchildren, and students of regional studies. It might be a great guidebook for all visitors of the region who wish to see cultural places.

Since the material has been collected from various sources, there might appear inaccuracies for which we apologise to our readers.

Draftsmen

VISADOS ESANTYS

Viskas čia man sukurta iš šviesos.

Net tamsoj matau savo tėvų, mokytojų, savanorių ir partizanų veidus, spindulingas jaunystės draugų akis.

Istoriją galima suvokti protu. Istoriją galima matyti siela.

Kur glūdi šios vietos dvasia? Kokia jina šioje kryžkelėje?

Kad ir kaip ramiai stebėtum ir galvotum apie Kauno rajoną, jo derlingus dirvožemius, girias, upelius, srūvančius į Nemuną, dangų, tokią erdvę ir gilų virš tylių lygumų, jo dideles ir mažas gyvenvietes, kaimus ir sodybas, jo aštriaakius ir mažus žmones, jo istorines gelmes, siekiančias ne vieną tūkstantį metų, viskas atsiremia į savus atsiminimus.

Tie atsiminimai, regis, turi kibų laiką, atkakliai saugantį mokyklas prie Rinkūnkelio, garbingų žmonių amžinojo poilsio vietas senosiose Jonučių kapinėse, J. Basanavičiaus dienoraštyje šmėstelėjusias eilutes apie atostogas Garliavoje, Prūska-pines ir aukštą, tiesų didiko veidu daktarą R. Šliūpą, stipriomis rankomis ir neužmirštamą geraširdiškumu traukusį mažus ir didelius iš skausmo ir ligų į visavertį gyvenimą.

Tai mano Gimtinės erdvė. Įlipęs uosio viršūnėn, kai lengva ūkana užklotoje lygumoje galėdavau įžvelgti Alšėnų stogus, Jiesios pakrante nutįsusį Ražiškių kaimą, Ilgakiemio sodus, Pajiesio ganyklas, Pakuonio kapinių išlaktus klevus, Šniurgirės beržyną, senosios Rumšiškių girios šešėlį – Dubravos mišką... Galėdavau lengvai parodyti, kurioje pusėje vingiuoja Vyčius, kur lydimas vingiorykščių murma Kuonės upelis, kur prasideda ir įpuola į pievas kertančius griovius ir duburius Maišys...

Čia mes užaugome šiek tiek kitokie nei tie, gyvenę Žemaitijos aukštumose ar Pamaryje. Nedaug tarp mūsų buvo galima sutikti tų, kurie gyrė svetimus kraštus, kėlė į padanges jų pranašumus, ilgėjosi tolumų už jūrų marių.

Ilgėjomės ir mes, bet savų ežerų ir piliakalnių, aštriaakių darbščių žmonių, orių ir atkaklių, kurie turėjo būti palikuonys atsikėlusių kadaise į šią dyksa tapusią žemę karių ir artojų, balų rūdos lydymo žinovų, audėjų ir gamtos galių tramdytojų – burtais, daina, užkalbėjimais, prisirišimu prie šių molingų palaukių ir lėtų upokšnių.

Kauno rajonas ir viena jo valdų dalis Garliava yra jotvingių ir sūduvių gilios paslapties vieta. Kartais nuvedu patikimą, atviros ir imlios dvasios svečią ten, kur susilieja tapdamos viena esatimi dvi didžiosios Lietuvos upės, ir palieku trumpam vieną, atsisukusį žemupin, kur tarp kalvų gruzda pavieniai ir sūkuriojantys vandenys, regis, nepavaldūs vagai ir krantams, smenga į tą žėrinčią erdvę, išspinduliuodami tokią galią ir kerimą ramybę, kad ima svaigti galva, nelyg pasilenkus prie bedugnės būties ir beribio laiko gelmės.

Iš tos galios, iš to vienodo lygumų gaudesio ir neaprėpiamo bekraštės erdvės dangaus susiklosto čia gyvenančių žmonių pastovumas, titnaginiai charakteriai, kieti ir, jei būtina, išskeliantys ugnį, mažakalbės, bet dainuojančios ilgas dainas asmenybės. Jų prisirišimas prie savo namų, savo žemės ir dangaus galėtų būti šventas, jei šventumą priimtume kaip atkaklų savasties saugojimą ir tos mįslingos savasties siejimą su Rūpintojėlio raminančiu tylėjimu.

Man skaudu, kad tiek mažai žinau apie savo tėvus ir senelius, apie jų dvasinius pasaulius ir gyvenimus. Mažai žinau ir apie žmones, sutilpusius šiame žinyne.

Tiek mažai, kad jaučiu nedrąsų netikėjimą teiginiu – leidinys apima visus asmenis, susijusius su Kauno rajonu nuo seniausių laikų iki šių dienų. Subrandinkite mano netikėjimą gražia viltimi, jog šis leidinys yra tik pirmasis žingsnis rengiant Kauno rajono enciklopediją, kur išties galės rasti vietą visi, kuriuos mes įstengsime pamatyti, iškelti iš užmaršties ir įvertinti.

Netiesa, kad esame iš tos žmonijos dalies, kurią plačiai atsimerkti ir istoriškai suvokti būtų stumteli tik didelė ir netikėta laimė arba didelės negandos ir praradimai. Persmelkti tokios laimės ar tokių praradimų tarytum įgauname galimybę pažvelgti į savo kasdienybę iš aukščiau, galimybę pro buitįškąsias smulkmenas pastebėti esmes, tai, kas lemia mūsų gyvenimo turinį.

Įsigilinus į šio leidinio puslapius aiškėja kiti dalykai, kitos priežastys ir aplinkybės. Mes suprantam, kad gyvenimas vis dėlto sudėtingesnis, paslaptingesnis ir dosnesnis nei reitsykiais mums atrodo. Ir kad vieta, kuri yra mūsų Gimtinė, jau seniai nėra dyksa, – joje nė nebandyk užtikti niekieno ažuola, niekieno pievą, niekieno duburį, niekieno taką. Viską užpildė savais gyvenimais buvusieji. Užpildysime ir mes – darbais, svajonėmis, siekiais, vienprasimiais ir daugiaprasimiais likimais, mielomis kasdienybės smulkmenomis ir didingais dvasios pakylėjimais ne tik šventovėse, bet ir retą nušvitimo valandą, žvelgiant į kiekvieno mūsų vietą savo amžiuje ir mūsų reikšmingumą.

Galimas dalykas, jog praregėsime ne vienai išvalgai, galimas dalykas, kad pirmą kartą suvoksime, kaip viskas čia keičiasi ir kartojasi, ir kad žmogus gimsta ir miršta ne vieną kartą, ir jo pastangos suprasti, kas ir kur jį veda, kupinos netikėjimo ir baimės, abejonių ir priekaištų. Ir rūstokos valios gyventi.

Tą patį jaučiu ir aš. Kartais aplankau kanauninko Leono kapą Jonučių kapinėse. Tamsus paminklas, šviesus veidas granite, mus lydintys – jau dangiška viltimi – žodžiai. Mane, paauglį, jis sutiko kaip savo jaunėlį brolių ir palydėjo, kiek leido jėgos ir laikas, niekam neleisdamas išnykti prapultyje, paklydimuose, užmarštyje.

Savo aktyvia, taurinančia dvasia jis mane augino, papildė, užstojo, sergėjo.

Dabar aš jį papildau, užstoju, sergsčiu.

Todėl šio leidinio vienas svarbiausių uždavinių ir yra ne tik puslapiuose talpinamų faktų apibendrinimas ir įsiminimas, bet ir mūsų papildymas viskuo, kuo esame pranašesni už visus leidinius – gyva atmintimi.

Pastebėjau, kad gyvos atminties tiesa yra patikimiausia. Tiktai ji aprėpia šviesiausias žmogaus savybes, kantrius, tolimus egoizmui gyvenimus, bendravimą ir pasiaukojimą, nežinančius – ir nesiekiančius – jokių paminklų, konstatavimų ar apdovanojimų.

Taip šio leidinio puslapiuose ima šviesti tylus gyvenimo siekis – neišsiskirti.

Suprasti, papildyti savimi ir neišsiskirti.

Iš noro pritapti prie pasaulinės istorijos smalsūs garliaviškiai dažnai primena, kaip čia metalinėmis žudiko akimis žvalgėsi Napoleonas, bet nestabtelė prie Ksavero Sakalausko-Vanagėlio, J. Mačio-Kekšto, P. Vaičiūčio, kunigo J. Bartusevičiaus, išlydėjusio plačiapečius vyrus į 1863 metų sukilimą. Nestabtelė prie mokytojų ir gydytojų, vaistininčių ir šimtmečius tarp sienų sergstinčių sodybų šeimininkų, drąsiai tragišką likimą pasitikusių Lietuvos partizanų, sūnus ir dukteris laiminusių motinų.

Jie yra toji aukštuma, nuo kurios galime matyti viską, net mūsų takus į Amžinybę.

*Robertas Keturakis,
rašytojas*

KNYGNEŠYSTĖ – KAUNO RAJONO ISTORIJOS DALIS

Aukso raidėmis į tautos istoriją yra įrašyta didvyriška epocha – daraktorių ir knygnešių žygdarbis, kaip pats unikaliausias, analogų pasaulyje neturintis įvykis. Išstos knygnešių šeimos ir kartos pasiaukojamai siekė laisvės atgimimo, gaivino lietuvišką sąmonę.

Knygnešiai, daraktoriai prisidėjo prie lietuvių tautos suvienijimo bendram kultūriniam ir politiniam darbui, siekiant laisvės (citata iš Kauno rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje, vykusios konferencijos, skirtos Spaudos atgavimo 100-mečiui, programos).

Lietuvių knygnešystės fenomenas išryškėjo 19 a. pabaigoje – 20 a. pradžioje. Pabandykime paaiškinti žodžio „knygnešys“ kilmę. Tai gana sudėtingas klausimas. Knygnešio vardu imta vadinti žmones, kurie gabenno draudžiamą lietuvišką spaudą (knygas, maldaknygas, laikraščius) iš Prūsijos dalies vadinamos Mažąja Lietuva. Jie ne tik pargabendavo knygas, bet ir savo pažįstamų ar giminių padedami jas platino po visą Lietuvą, kartais siuntė į Rusijos imperijos gilumą savo tėvynainiams.

Kada atsirado žodis „knygnešys“, sunku nustatyti, tačiau galima spėti, jog maždaug devynioliktojo šimtmečio devintajame dešimtmetyje. Turbūt pirmą kartą jį viešai paminėjo J. Šliūpas, kilęs iš pasienio, kur ėjo knygnešių praminti takai. Tuo metu jie buvo vadinami „pakininkais“ – nuo žodžio „pakas“ – ryšulys. Kas buvo tie knygnešiai. Pagal V. Merkį tai:

Luomai ir socialinės grupės	Gaben-tojų %	Platin-tojų %	Laiky-tojų %	Iš viso %
Valstiečiai	87,9	67,4	82,5	79,6
Miestiečiai	4,8	10,8	6,7	7,4
Bajorai	2,2	6,2	6,1	5,1
Dvasininkai	0,3	3,7	0,6	1,4
Atsargos kareiviai	1,7	3,6	1,5	2,1
Inteligentai ir moksleiviai		8,0	2,0	3,2
Prūsijos piliečiai	3,1	0,3	0,6	1,2
Iš viso	100,0	100,0	100,0	100,0

Knygnešystės epopėja tęsėsi 40 metų (1864–1904 m.) Kada lietuviškos spaudos centras persikėlė į Mažąją Lietuvą, Didžiąjai Lietuvai remiant aukomis, žmonėmis ir teikiant kitą pagalbą, imtasi neregėto darbo. Reikėjo sukurti visą tinklą – korespondencijos, transporto ir finansinės globos, platinant lietuvišką spaudą.

Knygnešių laikų temą galima suskirstyti tarsi į tris dalis:

- draudžiamos spaudos leidimas;
- pats spaudos draudimas;
- lietuvių tautos priešinimasis šiam draudimui.

Lietuviai 19 a. viduryje troško mokslo ir buvo pakankamai išsilavinusi tauta. Ypač į mokslą veržėsi valstiečiai. 1851 m. ataskaitoje carui Kauno gubernatorius rašė: „Gubernijoje troškimas mokyti jaunimą yra visuotinis, net valstiečiai siunčia savo vaikus į kaimo mokyklas. Kaimo mokyklų buvo nedaug – Kauno, Augustavo, Vilniaus gubernijose 19 a. šeštojo dešimtmečio viduryje buvo 131 mokykla ir jose mokėsi 4,2 tūkst. mokinių. Dėstoma buvo rusų ir lenkų kalbomis, lietuvių kalba buvo tik pagalbinė. 1841 m. carinė

vyriausybė, bijodama nekontroliuojamų kaimo mokyklų ir mokymo namuose, leido prie Žemaičių vyskupijos (1849–1915 m. Telšių) bažnyčių steigti mokyklas. Jose vaikai buvo mokomi skaityti bei katekizmo. 1854 m. tokių mokyklų buvo 197; mokėsi 5,9 tūkst. vaikų. Mokoma buvo lietuviškai. Valstiečių vaikai patekdavo ir į vidurines mokyklas. Jie čia sudarė 9 proc. visų moksleivių. Dalis jų ketindavo stoti į kunigų seminarijas.

Raštingumas taip pat rodo, kad lietuviai buvo išsilavinę (ypač Žemaitijoje). 1853 m. Žemaitijoje (Rietavo dekanate) mokančių skaityti buvo 30 proc.

Raštingumo didėjimas lėmė ir didesnę spaudos poreikimą:

1770–1799 m. lietuviškų spaudinių išėjo – 285 pavadinimų;

1800–1849 m. – 523 pavadinimų;

1850–1864 m. – 540 pavadinimų.

Tuometinis knygų tiražas – 4000–5000 egzempliorių. Tai buvo Z. Ivinskio kalendoriai, katekizmai, maldaknygės, elementoriai. Štai esant tokiam mokslo troškimui, Rusijos caro valdžia uždraudžia lietuvišką spaudą (spaudą lotyniškais rašmenimis).

Manoma, kad 1864–1904 m. išleisti 3953 lietuviški leidiniai (periodiniai neskaiciuojami), spausdinti lotyniškais ir gotiškais rašmenimis. Vien Mažojoje Lietuvoje išleista 2687 leidiniai. Pusė jų buvo skirti Didžiajai Lietuvai. Nuo 1874 m. lietuviškos knygos pradėtos leisti ir lietuvių išėivių JAV.

Prieš spaudos draudimą kasmet būdavo Lietuvoje išleidžiama 40 lietuviškų knygų ir brošiūrų. Toks lygis uždraudus lietuvišką spaudą buvo pasiektas 19 a. 8-ojo dešimtmėčio pradžioje. Tai lėtino lietuviškos kultūros augimą.

Tačiau knygnešiai, gabendami knygas iš Prūsijos į Lietuvą, stengėsi apginti lietuvišką kultūrą ir lietuvišką žodį. Lietuviškos spaudos gabenimui į Rusiją svarbiausia kliūtis buvo sienos apsauga, kuria specialiai rūpinosi trys Rusijos Finansų ministerijos žinybos: pasienio sargyba, gubernijos akcizo valdybos tarnautojai, muitinės. Ypači aktyvūs buvo pasienio sargybiniai: jie galėjo suimti visus įtartinus asmenis, krėsti jų namus, galėjo bėglius psekianti net už pasienio juostas. Tačiau knygnešiai sugebėdavo įveikti visas pasienio užkardas. Jie dirbo pavieniui ir grupėmis. Yra žinoma, kad Suvalkišys knygnešys Juozas Urbaitis vienas gabendavo knygas, o paskui suorganizavo 30 vyrų, kurie nešdavo jam knygas per sieną (pasiekdavo ir Garliavą). Platintojai iš didžiųjų knygnešių imdavo po 100–200 egzempliorių knygų ir kitokių leidinių. Be to, jie sunkiai galėjo pragyventi vien iš knygų gabenimo, todėl turėjo dar kuo nors verstis.

20 a. pradžioje Tilžėje knygnešiai už maldų knygą „Šaltinis“ mokėdavo 30 kapeikų. Atgabenę ir urmu pardavę – gaudavo po 2,1 rublio (pardavę platintojams). Platintojai iš pirkėjų imdavo po 4–5 rublius.

Vietovių požiūriu lietuvių spauda plito netolygiai. Vienose apskrityse lietuviškos spaudos buvo daugiau gabenama, o kitose – daugiau platinama. Knygnešystės istorijos tyrinėtojas Vytautas Merkys visas Lietuvos apskritis pagal įkliuvusiųjų dėl lietuviškos spaudos skaičių (1865–1904 m.) skirsto į keturis regionus. (žr. lentelę 16 p.)

Iš šios lentelės matome, kad dabartinio Kauno rajono ribose lietuviškos knygos buvo gabenamos iš dviejų regionų ir apskričių. Kauno apskrities padėtis buvo tokia, kad per ją daug spaudos ėjo tranzitu, todėl įkliūdavo nedaug gabentojų. Įtariamųjų ir sulaikytųjų Kauno knygnešių tesudaro 0,7 proc. visų Lietuvoje įkliuvusiųjų už spaudos gabenimą, platinimą ir skaitymą. Tai lėmė XIX a. pab. Kauno gyventojų sudėtis: iš 70,9 tūkst. tik 6,6 proc. buvo lietuvių. Vis dėlto Kaunas buvo svarbus punktas persikirstant ir persiunčiant knygas. Įtakos turėjo konfesinės inteligentijos gausumas. Pasak J. Tumo-Vaižganto, Kaunas buvo lietuviškų knygų urmo sandėlis. Iš čia jos plito į Aukštaitiją, Vilniaus kraštą, Rusiją. Ariogaloje gyveno vienas seniausių knygnešių Juozas Šukys, palaikęs ryšius su Martynu Jankumi. Apie Babtus knygas platino Jurgis Kancleris, Simonas Bakanauskas. Silpnai lietuviška spauda plito šiaurinėje Kauno apskrities dalyje apie Jonavą, polonizuotose smulkiųjų bajorų gyvenamose apylinkėse. Zapyškyje gyveno

Regionas ir apskritys	Gabentojų	Platintojų	Laikytojų	Iš viso
I. Pasionio apskritys				
Naumiesčio	58	44	52	154
Vilkaviškio	114	20	62	196
Raseinių	435	129	223	787
Telšių	152	118	301	571
Iš viso	759	311	638	1708
II. Aktyviosios vidinės apskritys				
Marijampolės	7	54	67	128
Panevėžio	4	84	176	264
Šiaulių	15	69	139	223
Ukmergės	4	104	97	205
Iš viso	30	311	479	820
III. Pasyvesnės vidinės apskritys				
Kauno	18	48	44	110
Zarasų		57	46	103
Iš viso	18	105	90	213
IV. Rytinės ir pietinės apskritys				
Kalvarijos	2	16	18	36
Seinų	3	7	7	17
Švenčionių		3	4	7
Trakų		18	27	45
Vilniaus	1	9	5	15
Iš viso	6	53	61	120
Kitos Lietuvos vietos	4	3	3	10
Neišaiškintos		18	98	116
Lietuvos vietos		58	32	103
Už Lietuvos ribų	13			
Iš viso	830	859	1401	3090

knygnešys Motiejus Eimaitis. Su juo nuo 19 a. aštuntojo dešimtmečio pabaigos dirbo Juozas Urbaitis (Bovelnis), kuris knygomis aprūpindavo Zapyškį, Garliavą, Lukšius, Sintautus. Knygų sandėlių Garliavoje turėjo vaistininkas Kazimieras Aglinskas.

Taigi dabartinio Kauno rajono ribose veikė lietuviškos spaudos gabentojai, platintojai, laikytojai. Žinomiems knygnešiams yra pastatyti paminklai, atminimo lentos, jų darbai aprašyti spaudoje. Kauno Karo muziejaus knygnešių sienelėje yra įamžinti ir su Kauno rajonu siejamų knygnešių vardai. Vienas pirmųjų pradėjęs knygnešių žygdarbi – zapyškietis Motiejus Eimaitis. Jis nuo 1865 m. gabeno lietuviškas knygas į Pakuonį, Dzūkiją ir net į Vilniaus kraštą. Iš Šakių valsčiaus kilęs ir į Garliavą, Kauną knygas gabeno Antanas

Baltrušaitis, iš Prienų kilęs, Garliavoje gyvenęs Jonas Mačys.

Džiugu, kad Kauno rajono savivaldybės viešoji biblioteka parengė bibliografinį žinyną „Knyga, spauda ir kultūra Kauno rajone“, kuriame daug vietos skiriama knygnešiams, susijusiems su Kauno rajonu. Jame plačiau rasime lietuviškos spaudos platinimo po Kauno rajoną vietas, išsamiau susipažinsime su knygnešių gyvenimo peripetijomis. Tai dėmesio vertas leidinys, tyrinėjant vieną sunkiausių ir dramatiškiausių Lietuvos istorijos laikotarpių.

*Virginijus Overlingas,
istorijos mokytojas*

Literatūra:

1. Merkys, V. *Knygnešių laikai, 1864-1904*. Vilnius 1994.
2. Merkys, V. *Draudžiamosios lietuviškos spaudos kelias, 1864-1904*. Vilnius, 1994.
3. Gražina Stonienė, „*Voruta*“, Nr. 9 (555), 2004 m. gegužės 15 d.
4. Antanas Tyla. Lietuvių spaudos draudimas: Lietuvos knygnešiai, jų politinė ir kultūrinė reikšmė 1996 06 07.
5. „*Naujos Tėviškės žinios*“, 2004 m. gegužės 5 d.

KNYGNEŠIŲ GADYNĖ VILKIJOJE

Sunku pasakyti, kokia yra knygnešystės pradžia Vilkijos apylinkėse. Gal, kai netoli Vilkijos 1863 m. suimtas kunigas Antanas Mackevičius buvo varomas į Kauną, dauguma žmonių tai matydami meldėsi ir žadėjo nepasiduoti. O gal tai, kad tuo metu Vilkija buvo geroje geografinėje vietoje (netoli Prūsai)?

Šiandien viena yra aišku, kad knygnešių istorija prasidėjo 19 a. 9-ame dešimtmetyje Pagirių kaime, seniau vadintame Paliesiais, eigulio Antano Palubensko sodyboje. Eigulys Antanas Palubenskas, išėjęs pensijon, nutarė persikelti į Vilkiją. Turėjo susitaupęs rublių, paruošęs miško medžiagos, todėl labai lengvomis sąlygomis nusipirko apie 5 ha smiltyno. Tuojau pasistatė trobą ir čia apsigyveno su dukromis Marijona bei Elžbieta. Abi dukros buvo labai religingos ir davusios įžadus netekėti. E. ir M. Palubenskaitės mokė vaikus katekizmo, skaityti bei rašyti. Marijona Palubenskaitė platino šventas knygas, laikraščius, kuriuos per gerus žmones įduodavo Jurbarko klebonas Kazimieras Marcinkevičius. Jos sesuo Elžbieta daugiausiai laiko skyrė vaikams mokytį. Rašto bei skaitymo pradmenų, tikėjimo kasmet mokydavosi daugiau kaip po pusšimtį mokinių. Kai vieną grupę mokinių privedavo prie Pirmosios Komunijos, imdavo ruošti kitą. Mokyklą globojo vietos kunigai.

Artimiausi Palubenskų šeimos pagalbininkai: Andrius Čizas, broliai Simas ir Petras Petraičiai (kilimo iš Antalkių kaimo).

Andrius Čizas, gimęs 1862 m., gyveno Matiešių kaime, netoli Vilkijos. Jis buvęs apskurus vyras, dirbo upeiviu, vėliau įsigijo net garlaivį „Lietuvaitė“. Yra žinoma, kad 1880 m. balandyje Kaune iš jo muitininkai atėmė 18 lietuviškų maldaknygių, kurias buvo atsivežęs „Kurjerio“ garlaiviu iš Jurbarko.

Simas ir Petras Petraičiai lietuviškų knygų platinimą glaudžiai siejo su Dievo garbinimu: prieš kiekvieną žygį į Prūsus ilgai meldavosi, duodavo auką pavargėliams. Kunigas Kazimieras Marcinkevičius už juos tuo metu aukodavęs šv. Mišias.

Tokių kovotojų nebuvo jokioj kitoj pasaulio šaly. Tai unikalus reiškinys. Kas gi paprastiems žmonėms teikė tokią paslaptinę jėgą? Į šį klausimą atsako Reginos Asanavičienės-Liutkutės, kilusios iš Padauguvos kaimo, gyvenimas. Ji ištekejė jauna. Vyras buvo žvejys. Be to, plukdydavo sielius. Jeigu reikėdavo, dirbdavo staliumi. Regina verpė, audė, mezgė. Taigi Asanavičiams pajamų netrūko. Viena nelaimė slėgė Reginą ir jos vyrą Vladą – neturėjo vaikų. Reikėjo taikytis su Dievo valia. Asanavičiai buvo pamaldūs, o čia caro valdžia ėmė drausti maldaknyges, piršo svetimą pravoslaviją. Paraginti giminaičio Antano Palubensko, Asanavičiai tapo knygnešiais. Knygnešiai turėjo paprastą, bet gražų slaptažodį „Sidabražolė“.

Paslaptingiausia iš visų knygnešių daraktorių tai – Uršulė Murauskaitė. Eigulys Antanas Palubenskas ją pastebėjo keliaujančią lokininkų būryje. Jis susidomėjo luoša mergaite. Taip Uršulė pateko į Palubensko šeimą. Ji išmoko rašto, bet labai mėgo ir skaityti. Vaikščiodama po kaimus, nešiodavosi dvigubo dugno pintinę. Iš jos patikimiams žmonėms dalydavo maldaknyges, knygas, laikraščius. Įsteigė daug „Gerojo Rožančiaus“ kuopelių. Tų kuopelių nariams kas mėnesį keisdavo paveikslėlius. Mokė vaikus katekizmo, skaityti.

Mirė 1934 m. Palaidota Vilkijos senosiose kapinėse. Pagal jos paskutinę valią ant kapo buvo pasodinta daug sidabražolių.

Pasakojimą apie Vilkijos knygnešių gadyne reikėtų baigti tuo, kad senosiose Vilkijos kapinėse stovi kuklus paminklas, kurio lentoje yra iškalta: Knygnešės-daraktorės Marijona Palubenskaitė 1855–1945 m., Elžbieta Palubenskaitė 1860–1938 m., Uršulė Murauskaitė 1850–1934 m., Regina Asanavičienė 1852–1941 m.

Sidabražolės Vilkijos kapinėse išnyko. Mažai kas teatsimena, ką šis žolynas reiškė Vilkijos knygnešiams, knygnešėms-daraktorėms. Vietoj sidabražolių vėjas galbūt iš Pagirių pusės atnešė topolio sėklą. Ji išdygo ir sukerojo – auga gyvas paminklas.

*Aldona Plentaitė, istorijos mokytoja,
Vilkijos vidurinė mokykla*

KULAUTUVIEČIAI – SLAPTOSIOS SPAUDOS PLATINTOJAI

Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje, knygnešių sienoje skaitome žodžius: „Čia vienas tik šimtas įamžinta mūsų, kur gimtąjį raštą gabeno iš Prūsų, o buvo ne šimtas, bet tūkstančiai šimtas, kur knygomis gynė nuo caro Tėvynę.“

Vieni iš tūkstančių šimtųjų, o gal ir dar daugiau buvo ir kulautuviškiai arba bent kiek susiję su Kulautuva knygnešiai. Knygnešys – tai slaptos lietuviškos spaudos platintojas. Šis reiškinys istorine prasme neturi laikmečio skirtumų.

Stasys Bulotas

Gimęs 1874 metais buvo Juozas Buloto, kilusio iš Jučionių kaimo, ir Rožės Riekievičiūtės, kilusios iš Mozuriškių kaimo, sūnus. Tėvai susituokę Raudondvaryje gyveno Jučionių kaime (dabartinė Kulautuva). Stasio tėvai turėjo žemės ir dirbo sielininkais. Plukdė sielius į Prūsiją. Sielių plukdymas – Jučionyse gyvenusių žydų verslas.

Stasys nebaigė mokslų. Jis mokėsi tuo metu Jučionyse, buvusioje slaptoje mokyklėlėje, kurioje daraktoriavo buvęs Rusijos caro armijos karininkas Juozas Sidikerskis. Vaikus jis mokė pasirašyti tik vardą ir pavardę. Su vaikais elgdavosi kariškiai, šie dėl tokio mokymo net krūpčiodavo. Žmona turėdavo vis priminti jam, jog „čia ne voiskas“.

Žydai Kulautuvoje supirkdavo raštus, paruošdavo sielius ir kiekvieną dieną plukdė juos Nemunu iki Tilžės. Stasys Bulotas, neturėdamas nė 18 metų, kartu su tėvu plukdė raštus. Tilžėje lankydavosi Martyno Jankaus spaustuvelyje (drukarnėje) paimdavo lietuviškų laikraščių ir knygelį. Grįždamas, aplankydamo Kudirkos Naumiestyje dirbusį ir gyvenusį vargonininką Lazdauską. Jam palikdavo dalį gabentos spaudos. Likusią spaudą, paslėpęs po savo drabužiais, gabeno į Lietuvą. Kadangi buvo nepilnametis, pasienyje ties Smalininkais žandarai jo „nekratydavo“. Tačiau vienas kartas buvo lemtingas. Smalininkų muitinėje žandarai patikrino ir jį. Buvo areštuotas. Atvežtas į Jurbarką. Čia jį laikė „dvi nedėlias“. Iš čia paprastai knygnešius perduodavo į Tauragę, o vėliau teismo sprendimu tremdavo į Sibirą.

Tačiau, kadangi vaikas buvo nepilnametis, jį perdavė Vilkijos „pristovui“. Šis – Raudondvario žandarmerijai. Ten buvo surašytas dokumentas. Tačiau pagal tuo metu galiojančius carinės Rusijos įstatymus, nepilnamečių bausti negalėjo. Todėl Stasys Bulotas turėjo registruotis Raudondvaryje, žandarų nuovadoje.

Stasys Bulotas, būdamas 32 metų, vedė Moniką Kizelytę, kilusią iš Jurbarko. Persikėlė gyventi į Jurbarką. Užsiiminėjo nelegaliu bėglių pergabenimu į JAV. Žandarai ir čia persekiojo S. Bulotą. Jurbarko jo žmona laikė aludę, kurioje lankydavosi ir žandarai. Vienas jų perspėjo Stasį, kad šis yra sekamas ir kad rengiamasi jį suimti. Tuomet Stasys su žmona, paskubomis susirinkę daiktus, pasitraukė į Prūsiją, vėliau į Ameriką.

JAV gyveno Klivlende. Dirbo popieriaus fabrikėlyje bei kitose gamyklose. Iš JAV į Lietuvą grįžo 1921 metais. Paveldėjo tėvų žemę Jučionyse. Už pinigus, uždirbtus JAV, Stasys Bulotas įsigijo keletą vasarnamių. Jučionyse (Kulautuvoje) laikė aludę, smulkių prekių ir tabako krautuvėlę.

Minint A. Smetonos 60-ties metų jubiliejų 1934 metais, Stasys Bulotas buvo apdovanotas knygnešio medaliu. Tarpukario Kulautuvoje S. Bulotas aktyviai dalyvavo įvairioje veikloje. Jis buvo komiteto A. Smetonos jubiliejui rengti narys. Iki pat mirties 1950 metų rugpjūčio 9 dienos gyveno Kulautuvoje.

Palaidotas Kulautuvos kapinaitėse.

Stasė Jasiūnaitė

*Aš pažinau tave, kada plaukai šarmojo,
Kai akyse liepsnojo saulėlydžio šviesa.
Kas tu esi, tada dar nežinojau,
Dabar žinau – gyvenimo tiesa.*

Tai ilgametės Kulautuvos bibliotekos vedėjos – poetės Janinos Brazauskienės eilės, skirtos mokytojai-rašytojai Stasei Jasiūnaitėi, pažymint jos 90-ąsias gimimo metines. Stasė Jasiūnaitė tam tikra prasme irgi buvo knygnešė. Ji brandaus sovietinio režimo metu rašė apsakas, rankraščius, kuriuose atskleidė sovietinio režimo piktadarybes. Šie mokytojos rašyti kūriniai buvo slapta platinami ir skaitomi. Stasė Jasiūnaitė 8-ojo dešimtmečio antroje pusėje ir 9-ojo dešimtmečio pirmoje pusėje aktyviai dalyvavo platinant „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką“. Rašė straipsnius į šį leidinį. Tad iš tikrųjų Stasė Jasiūnaitė galime vadinti disidentinės, pagrindžio spaudos platintoja.

Stasė Jasiūnaitė gimė Joniškėje 1912 metais. Anksti liko našlaitė, todėl patyrė karčią samdinės dalį. Persikėlus gyventi į Kauną, dirbo tarnaitė turtingose šeimose. Labai sunkiomis sąlygomis baigė vakarinę suaugusiųjų gimnaziją.

Dar vokiečių okupacijos metais pradėjo dirbti mokytoja kaimo mokyklose. 1953 metais baigė Šiaulių mokytojų instituto neakivaizdinį skyrių. Mokė lietuvių kalbos ir literatūros Kauno rajono Kulautuvos vidurinėje mokykloje. Nepaisydama labai nepalankių sąlygų, ugdė mokinių tikro patriotizmo ir krikščioniškosios artimo meilės jausmus. 1958 metais mokytoja buvo atleista iš darbo, nes, kaip pasakojo tuo metu su ja dirbusios kolegės, „Pasilenkė kažko paimti mokytoja Stasė Jasiūnaitė mokytojų kambaryje ir išsprūdo po drabužiais ant kaklo nešiojamas kryželis. Pamatė kryželį jos kolegė ir pranešė direktoriui, partijos komitetui“. Tuomet Stasė Jasiūnaitė buvo iškviesta į Vilnių, į Švietimo ministeriją. „Ar tai kieno nors atminimas, ar tikėjimo ženklas?“, – klausė. – „Esu tikinti“, – atsakiusi Stasė Jasiūnaitė. – „Tada mokykloje jums nėra ką veikti“.

Taip lituanistė, pastačiusi su vaikais ir kolegomis K. Binkio „Atžalyną“, S. Neries „Eglė žalčių karalienė“, sugebėjusi švelnumu sutramdyti kelintus metus toje pačioje klasėje sėdinčius vaikinukus, liko be darbo ir be pastogės. Kurį laiką Stasė Jasiūnaitė dirbo sanitarė Kulautuvos vaikų sanatorijoje, vėliau kino bilietų kontrolierė Kulautuvos tuberkuliozės sanatorijoje. Šį darbą dirbo iki pensijos. Miestelyje prie Nemuno ji gyveno iki mirties 1986 metų. Palaidota mokytoja Kulautuvos kapinaitėse. Čia į dangų stiebiasi šimtametės pušys, jų viršūnės, vėjo siūbuojamos, viena kitai seka pasakas be galo. Po pušimis kryžiai: akmeniniai, metaliniai, mediniai. Tarp jų ir iš ažuolo išskobtas Kristus, kur yra tužrašas: „Stasė Jasiūnaitė. Mokytoja-rašytoja“.

Mokytoja parašė tris knygas. Tačiau jai neteko pamatyti nė vienos išspausdintos savo knygos, nors mėgino jas išleisti legaliai ir nelegaliai.

Pirmųjų dviejų knygų rankraščius nusiuntė į „Vagos“ leidyklą. Ten jie išgulėjo kelerius metus. Trečiąją bandė paštu išsiųsti į JAV, bet rankraštis buvo konfiskuotas.

Pirmoji S. Jasiūnaitės knyga „Gyvenimo apysaka“ – beveik autobiografinė. Leidinio herojė – mokslo ir šviesos siekianti našlaitė Rasė Griniūtė. Jai teko patirti daug vargo ir šiek tiek džiaugsmo, bendrauti ne su vienu pažangiu veikėju. Knygos recenzentas glumino tai, kad ši apysaka griovė Juozo Baltušio ir kitų „socialistinių realistų“ sukurtus mitus, kad kaimą galima vaizduoti tik iš „klasinių pozicijų“. Tuo tarpu S. Jasiūnaitės knygoje žmonės vertinami ne pagal jų turta, o pagal moralines savybes.

Antroji knyga – „Mano brolis Aleksas“. „Vaga“ išleido 1990 metais. Joje pavaizduoti komunistiniais idealais susižavėjusio žmogaus keliai ir klystkeliai, kartūs nusivylimai. Herojaus prototipas – rašytojos brolis, revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis Alfonsas Jasiūnas. Todėl knyga negalėjo būti išleista anksčiau.

Trečioji rašytojos knyga – „Dviejų mergaičių laišakai“, 1995 metais išleista Vilkaviškio vyskupijos leidyklos „Ardor“. Sovietmečiu rašomąja mašinėle perrašyti egzemplioriai keliavo iš rankų į rankas per miestus ir kaimus. Stasė Jasiūnaitė mėgino vieną egzempliorių paštu nusiųsti į JAV. Bet cenzoriai budėjo. Represijų išvengė tik todėl, kad knygoje nagrinėjamos ne politinės, o moralinės temos.

Stasė Jasiūnaitė rašė ir apsakymėlius apie pasipriešinimą ateizavimui, R. Kalantos susideginimą, neapykantos priešui beprasmiškumą.

Noriu jums pacituoti ištrauką iš LKBB, 1977 m., 4 tomo 226 puslapio: „Balandžio 22 d. Kulautuvoje (Komjaunimo g. 12) keturi saugumiečiai ir du kviestiniai krėtė Stasės Jasiūnaitės butą, malkinę ir rūšį. Kratos metu paimta: 2 egz. po 24 puslapius mašinėle spausdintos brošiūros apie Romą Kalantą, brošiūra „Lietuvos nepriklausomybės sulikvidavimas – Tarybų Sąjungos grobiamosios politikos aktas“, S. Jasiūnaitės rašomos „Gyvenimo apysakos“ antrą dalį, susidedančią iš 620 mašinėle spausdintų puslapių, 41 mokyklinį sąsiuvinį minėtos knygos rankraščio ir 4 sąsiuvinius įvairių kitų rankraščių.

Kratos metu vyriausiasis operatyvinis įgaliotinis V. Žarskis paklausė S. Jasiūnaitę, ar ji gaunanti honorarą už savo kūrinus. Tardomoji atsakė, kad jos knygos niekur nespausdinamos ir todėl jokio honoraro negaunanti.

– Čia jūs nespausdinate, jūs užsienyje spausdinate, – „Drauge“ pasišaipė Žarskis.

Pasibaigus kratai, Jasiūnaitė buvo nuvežta į Kauno saugumo komitetą tardymui.

Rašytoja Kulautuvoje buvo ta asmenybė, aplink kurią vyko slaptosios spaudos kaupimas ir platinimas. Toje veikloje aktyviai reiškėsi kunigas Alfonsas Svarinskas, tuo metu klebonavęs Kulautuvoje.

Monsinjoras Alfonsas Svarinskas prisimena: „Su Stase Jasiūnaitė susipažinau neakivaizdžiai. Atbėgo į mano butelį mokinukas ir atnešė voką. Jame radau 100 rublių ir mokytojos laišką. Ji rašė, kad kunigai gerai žino vaikų rūpesčius, prašė tuos pinigus padalyti tiems, kam labiausiai reikia.

Netrukus, svečiuodamasis vienoje šeimoje, susitikau ir su laiško autore. Su S. Jasiūnaite bendravome dvejus metus.

Su mokytoja vėl susitikau antrą kartą grįžęs iš lagerio. Ji prašė padėti į JAV išsiųsti jos knygos rankraštį. Deja, to padaryti tada negalėjau. Vėliau sužinojau, kad mašinėle perrašytą knygos „Dviejų mergaičių laišakai“ egzempliorių į JAV ji bandė išsiųsti paštu. O šventas naivume. Suprantama, laiškas buvo konfiskuotas“.

Šiandien rašytojos Stasės Jasiūnaitės atminimas Kulautuvoje įamžintas – jos vardu pavadinta gatvė, prie namo, kuriame gyveno, pritvirtinta memorialinė lenta, antkapi puošia Ipolito Užkurnio iš ažuolo išdrožtas paminklas – liūdintis Kristus. Ir pats naujusias Stasės Jasiūnaitės atminimo įamžinimas – Ričardo Venskaus sudaryta knyga „Pelkių liepsnelės bieškant“. Knygoje sudėti žmonių, pažinojusių rašytoją, prisiminimai. Knyga iliustruota nuotraukomis iš autoriaus asmeninio albumo.

Ilgalaikis Kulautuvos vidurinės mokyklos mokytojas lituanistas Leonardas Ringys taip rašė apie Stasę Jasiūnaitę:

„Išėjusi palikai didelį turtą – Tėvynės meilę, tikėjimą, stiprybę. Džiaugiamės tavas knygas išvydę ir lenkiamės prieš žmogaus didybę“.

*Mykolas Federavičius,
istorijos mokytojas, kraštotyrininkas*

GARLIAVOS VAISTININKO PROVIZORIAUS KAZIMIERO AGLINSKO BIOGRAFIJOS IR VEIKLOS BRUOŽAI

Garliavos vaistininką Kazimierą Aglinską ir daktarą Joną Basanavičių ilgus metus siejo artimi, draugiški ryšiai ir bendras visuomeninis darbas carinės Rusijos valdomoje Lietuvoje. Apie K. Aglinską skelbta medžiaga nėra gausi. Minėdami lietuviškos spaudos atgavimo jubiliejų, prisimename jau žinomus faktus, juos apibendriname ir, pagal galimybes, pateikiame naujus. Straipsnį rengėme pasinaudami archyvine medžiaga, saugoma Lietuvos valstybės centriniame archyve, taip pat Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus archyvu, kuriame saugomas 1918-1940 m. nepriklausomos Lietuvos Respublikos laikotarpio vaistininko Adomo Maciaus, rašiusio apie ne vieną garsų Lietuvos vaistininką rankraštis, Antano Gerdvilio prisiminimais, dr. J. Basanavičiaus autobiografija, kurioje itin dažnai minima K. Aglinsko pavardė, bei Garliavos istorijos mokytojo V. Overlingo straipsniu. Tikimės, kad šis straipsnis ir ypač dar neskelbta archyvinė medžiaga išsamiau atskleis ir iliustruos nelengvą ir dramatišką šio žmogaus likimą.

Gimė Kazimieras Aglinskas 1851 m. Girininkų kaime, Pakuonio valsčiuje. Baigęs penkias klases Marijampolės gimnazijoje, įstojo mokiniu į Fereino vaistinę Maskvoje. Dr. J. Basanavičius pirmą kartą K. Aglinską autobiografijoje mini, rašydamas apie savo studijų metus Maskvos universitete. Nurodęs, kad lietuvių studentų skaičius tada Maskvoje buvo maždaug 20-25, priduria, kad 1875-1879 m. Maskvos vaistinėse dirbo ir keli jauni lietuviai vaistininkai, tarp jų ir Kazys Aglinskas (jis tuomet dirbo garsioje Fereino vaistinėje). Matyt, jau tuo metu abu vyrus siejo gana draugiški santykiai, kurie trumpam nutrūko, K. Aglinskui išvykus padirbėti į Sankt Peterburgą. 1879 m. birželio mėn. gavęs medicinos gydytojo diplomą, važiuodamas atostogų į tėviškę, J. Basanavičius pakeliui aplankė K. Aglinsko artimuosius Garliavoje. Vėliau svečiavosi ir Aglinskų ūkyje Girininkų kaime.

Vadinamuoju pirmuoju Bulgarijos laikotarpiu daktaro ryšiai su K. Aglinsku nutrūko. J. Basanavičius nurodo, kad 1880-1882 m., kol išvyko iš Lom Palankos, jis uoliai susirašinėjo su daugeliu Lietuvos tautinio atgimimo puoselėtojų, tarp jų ir su Maskvoje studijuojančiu K. Aglinsku. Dar gyvendamas Bulgarijoje dr. J. Basanavičius rūpinosi pradėti leisti Lietuvai skirtą laikraštį, bet įvertinęs padėtį, kad leisti tokio pobūdžio leidinį toli nuo Lietuvos labai nepraktiška, jis palaikė J. Šliūpo ir kitų nuomonę, jog tam geriausiai tinka Mažoji Lietuva. Su „Aušra“, pirmuoju slaptu mėnesiniu lietuvišku leidiniu, kurio pirmuosius numerius redagavo pats dr. J. Basanavičius, vėliau šį darbą perdavęs J. Šliūpai, tiesiogiai susijęs ir provizorius K. Aglinskas.

1884 m. baigęs Maskvos universitetą, jau sirgdamas bronchitu, K. Aglinskas grįžo į Lietuvą ir rūpinosi atidaryti vaistinę Garliavoje. Lietuvos Centriniame valstybės archyve yra išlikęs Suvalkų gubernijos valdybos Gydyimo skyriaus pažymėjimas, išduotas 1884 m. balandžio 13 d. farmacijos provizoriui Kazimierui Aglinskui, leidžiantis jam Garliavos kaime, Marijampolės valsčiuje per vienerius metus atidaryti laisvąją kaimo vaistinę. K. Aglinsko vaistinę Garliavoje pradėjo veikti 1885 m. A. Mačius savo straipsnyje apie K. Aglinską pažymi, kad šis, dirbdamas Garliavoje lietuviškos spaudos draudimo laikotarpiu (1864-1904), buvo tikras knyg-

nešių globėjas – priglausdavo savo namuose knygnešius ir kitokius tų laikų „litvomanus“. Tai patvirtina V. Merkio sudaryti knygnešių, daraktorių ir spaudos laikytojų įkliuviniai, kuriuose be kitų šaltinių, remiantis ir Varšuvos teismo rūmų prokuroro 1900 m. gegužės 19 d. išvada J. Jesaičio byloje, nurodoma, kad K. Aglinskas rėmė „Aušrą“, kartu su žmona padėjo knygnešiams platinti, slėpti spaudą ir, kad 1899 m. jo namuose daryta krata, tačiau nelegalios spaudos nerasta. Apibūdindamas K. Aglinsko bendražygį J. Jesaitį, V. Merkys pateikia faktus, kad 1899 m. rugpjūčio mėn. Marijampolės Žandarų valdyba gavo žinių, jog J. Jesaitis, kuris rašo lietuviškiems laikraščiams ir juos platina tarp valstiečių, nuolat bendrauja su Garliavos provizoriumi K. Aglinsku, pas kurį per kratą „...terastas senas „Aušros“ redaktorius J. Šliūpo laiškas“.

A. Mačius savo straipsnyje teigia, kad K. Aglinsko namuose buvo kairiosios Nemuno pusės lietuviškų knygų gabenimo punktas. Dėl to vaistininką dažnai sekė ir ne kartą darė kratas. Daug jam padėdavusi žmona, ne sykį pati viena priimdavo ir knygnešiams atiduodavo slaptą lietuvišką spaudą, tačiau po vienos didelės kratos žandarų smarkiai išgąsdinta mirė.

K. Aglinsko ir J. Basanavičiaus draugystė 1905-1915 m.

Iki pat spaudos draudimo laikotarpio pabaigos – 1904 m. K. Aglinskas palaikė nuolatinį kontaktą su J. Basanavičiumi. Šiek tiek atšilus politiniam klimatui Rusijos imperijoje, 1905 m. dr. J. Basanavičius nusprendė, kad atėjo tinkamas metas jam grįžti į Lietuvą ir pradėti aktyvią veiklą. Todėl tų pačių metų liepos mėnesį pas Tilžėje apsistojusį patriarchą atvyko senas bičiulis – Kazys Aglinskas, kuris lydėjo daktarą kelionėje laivu į Lietuvą. Sėkmingai perėję rusų muitinę prie Jurbarko, naktį abu pasiekė Kauną, o kitą dieną J. Basanavičius išvyko į Vilnių. Nuo tada J. Basanavičius pas Garliavos vaistininką lankydavosi keletą kartų per metus, dažniausiai atvykdavo Velykų šventėms arba ilsėdavosi vasarą. Netrukus jis vėl pasirodė Garliavoje. Šiam negalavimais įsimintinam apsilankymui J. Basanavičius skyrė nemažą vietą autobiografijoje:

Rugpjūčio 17 d. iš ryto iš Vilniaus Kaunan išvažiavęs apie 2 val. po pietų atvykau Garliavon pas draugą K. Aglinską. Visą šį laiką buvo bjaurios paraestezijos galvoje ir burnoje ir aritmijos ypač valgant. Garliavoje būdamas po du kartus kas dien vaikštinėjau artimoje girioje, 19 d. suvalgius vieną grūšią pasirodė bjauri diarrhoea, kuri iki 21 d. tęsėsi ir mane nusilpnino, 19 d. pavakare girioje sugylė vuodai, o jau 22 d. pasirodė drugys (febris intermittens), kurį chininu pašalinata, bet užtat 24 d. vėl pasirodė urticaria ex usu chinine ir tęsėsi iki rugsėjo 7 d.

Lietuvių tauta. V. Vilnius. 1936. P. 87.

Draugystė tęsėsi ir vėlesniais metais. Pavyzdžiui, 1907 m. dr. J. Basanavičius Garliavoje lankėsi keturis ar penkis kartus. Svarbiausias tų metų įvykis, kuriame aktyviai dalyvavo abu bičiuliai, žinoma, buvo Lietuvių mokslo draugijos įkūrimas 1907 metų kovo 25 d. A. Mačius nurodo, kad 1908 m. K. Aglinskas padovanojo draugijai 34 tomus knygų. Lietuviškas dienraštis „Vilniaus žinios“, 1907 m. kovo 28 d. rašydamas apie steigiamąjį Lietuvių mokslo draugijos susirinkimą, pabrėžė, kad K. Aglinskas dovanojo draugijai 200 rublių sidabru ir tapo draugijos nariu-labdariu, kurį susirinkimas pasveikino „triukšmingu rankų plojimu“. Greitai po steigiamojo susirinkimo abu draugai leidosi kelionėn į Garliavą, Kaune ir Garliavoje

šiek tiek užtruko, nes aktyviai stebėjo balandžio 8 d. vykusių Kauno gubernijos atstovų rinkimus į Rusijos valstybės Dūmą.

Birželio 6 d. dr. J. Basanavičius vėl išvyko į Garliavą ir, viešėdamas pas K. Aglinską, užtruko iki liepos 3 d. Ilgiau apsistojęs Garliavoje daktaras gydė žmones, laisvalaikiu daug vaikščiojo girioje. Liepos pradžioje jis trumpam grįžo į Vilnių, o nuo liepos 15 d. iki rugpjūčio 7 d. vėl buvo Garliavoje. Kartu su K. Aglinsku aplankė „Petnyčios koplyčią“ girioje tarp Padainupių ir Digrių kaimų.

Kita kelionė į Garliavą prasidėjo 1908 m. pavasarį, balandžio 19 d. po Lietuvių dailės parodos atidarymo. Po geros savaitės atsigavęs ir pailsėjęs daktaras su savo bičiuliu leidosi į keliones. Balandžio 27 d. per Rinkūnus ir Pavytį atvažiavo į K. Aglinsko gimtąjį Girininkų kaimą pas Kemežį, iš kurio, kaip nurodo J. Basanavičius autobiografijoje, „...pirkau Mokslo draugijos muziejui senovišką drobulę ir žiurkštą“. Kitomis dienomis daug laiko praleisdavo vaikštinėdamas miškuose palei Marijampolės ar Prienų plentą.

1909 m. balandžio mėn. viešėdamas Garliavoje per Velykų šventes J. Basanavičius Lietuvių mokslo draugijai užrašinėjo garliaviškės Alzės Vyšniauskaitės dainuojamas liaudies dainas. Sugrįžęs į tas pačias apylinkes 1909 metų rugpjūtyje J. Basanavičius kasinėjo Teleičių ir Karkazų kaimų XVII-XVIII a. kapinaites. K. Aglinskas, matyt, garbingo svečio atvykimo proga specialiai pakviesdavo vietinius žmones vakarais padainuoti. Tačiau rugpjūčio 15 d. jis vėl išvyko į užsienį. Galbūt gražios šio krašto dainos paskatino J. Basanavičių nupirkti Lietuvių mokslo draugijos reikmėms fonografą, su kuriuo atvykęs į Garliavą nepaprastai šiltą 1909 m. lapkritį (miškuose antrą sykį žydėjo augalai), pačioje Garliavoje ir apylinkėse fonografu užrašė keletos šio krašto dainų bei raudų melodijas.

1910-1911 m. dr. J. Basanavičius pas K. Aglinską svečiavosi keletą kartų: lankė pažįstamus, gydė daug pacientų.

Artėjant pirmajam pasauliniam karui, įsimintini buvo 1914 metai. Balandžio mėnesį J. Basanavičius per šv. Velykas kaip visuomet keletą savaitių viešėjo Garliavoje, o tų pačių metų rugsėjo 27 d. pas jį atvyko K. Aglinskas, pasirusęs emigruoti į Rusiją.

Pasitraukęs į Rusijos gilumą, jis gyveno Voroneže ir Gluškovė (Kursko gub). 1918 m. balandžio pabaigoje, amžininkų teigimu, neturtingas, silpnos sveikatos ir vienišas sugrįžo į Lietuvą, iš naujo įsteigęs vaistinę Garliavoje, vėl kibo į darbą.

K. Aglinsko veikla 1918-1924 m.

1919 m. kovo mėnesį (būdamas 68 m.) prov. K. Aglinskas siuntė raštą Vidaus reikalų ministerijos sveikatos departamentui, nurodydamas, kad jo trisdešimt metų veikusi vaistinė Garliavoje, per pasaulinį karą „tapo visiškai sunaikinta“. Jis rašė, kad pagal išgales nuo pat grįžimo stengėsi atnaujinti Garliavos vaistinės darbą, tačiau nuolat trūko medikamentų, todėl vaistinė nebuvo pakankamai aprūpinta vaistais. K. Aglinskas vaistinėje dirbo vienas: nei mokinių, nei kitų tarnautojų nesamdė.

1920 m. balandžio 22 d. Sveikatos departamentas gavo Sveikatos departamento sandėlių kontrolieriaus J. Zaborskio protokolą, kuriame nurodoma, kad jis kartu su Garliavos policininku Petru Levicku atliko reviziją prov. K. Aglinsko vaistinėje,

Garliavoje, Kauno apskrityje. Revizorius informuoja departamentą, kad vaistinės patalpos nepakankamos – tik vienas drėgnas, nešvarus kambarys, tame pačiame kambaryje stovi vaistininco lova. Nurodoma, kad nėra įrankių vaistams gaminti, pagal farmakopėjos reikalavimus nepakankamai vaistų, nėra tinkamų baldų, nei vaistams indų: „...visi vaistai popierinius maišiuokius ir sukrauti ant stalo...“. Įvertinęs tokį vaizdą kaip „nešvarumas ir betvarkė baisi“, kontrolierius J. Zaborskis prašė, kad Sveikatos departamento direktorius įpareigotų savininką K. Aglinską arba sutvarkyti vaistinę, arba ją uždaryti ir duoti leidimą steigti vaistinę kitam asmeniui. Ar greitai minėti vaistinės darbo trūkumai buvo pašalinti žinių nėra, tik revizijos protokole likęs priedašas, kad provizorius K. Aglinskas serga ir pasirašyti atsisakė.

Dėl sunkios K. Aglinsko sveikatos būklės greitai tapo akivaizdu, jog situaciją būtina keisti. 1922 m. rugpjūčio 26 d. VRM Sveikatos departamentas gavo paties K. Aglinsko prašymą, kuriame jis pranešė, kad, būdamas menkos sveikatos, priėmė pusininku savo vaistinėje provizoriaus padėjėją Adolfą Gerdvilį, kuris „ir bus atsakinguoju vedėju nuo šios dienos“. Po kelių dienų Sveikatos departamentą pasiekė provizoriaus padėjėjo, Garliavos kaimo vaistinės vedėjo A. Gerdvilio prašymas, kad jam būtų leista sutvarkyti Garliavos kaimo vaistinę iki tų pačių metų gruodžio 15d., nes, kaip nurodė pats A. Gerdvilis „šiam laikui visi darbininkai užimti skubiais darbais, o čia reikalingas didelis remontas namo ir beveik visas naujas įrengimas šios vaistinės“. Gaila, tačiau bendras šių vaistininkų darbas nedavė laukiamų rezultatų ir A. Gerdvilis 1922 m. gruodžio 30 d. nusiųtė raportą Sveikatos departamentui, pranešdamas, kad atsisako Garliavos kaimo vaistinės vedėjo pareigų, nes „...mano nuomonė kas link vaistinių įrengimo, aptarnavimo ir tikslo griežtai skiriasi nuo prov. K. Aglinsko“. Taip aštuntą dešimtį einantis vaistininkas vėl liko vienas darbuotis savoje vaistinėje.

Garliavos vaistinės vedėjas, prov. K. Aglinskas mirė 1924 m. rugpjūčio 25 d.

Buvęs kolega A. Gerdvilis, paskelbęs K. Aglinskui skirtą nekrologą Farmacijos Žiniose, rašė, kad jis lankė sergantį vaistininką paskutinėmis jo gyvenimo dienomis, o šis dar tikėjosi pakilti iš lovos ir, A. Gerdviliui patarus, užrašyti savo turtą universitetui. Nekrologo autorius nurodė, kad rugpjūčio 24 d. jau mirštantį vaistininką aplankė ir senas bičiulis dr. J. Basanavičius.

Apie K. Aglinsko paskutines gyvenimo dienas užrašyti M. Poderytės-Gervienės, kuri tuo metu dirbo vaistinėje, prisiminimai, skelbti V. Overlingo straipsnyje:

Vaistininkas ilgai sirgo, nors dirbo iki pat mirties. Ryta nuėjusi radau jį mirusį. Suėję žmonės aprenkę, padarė karstą iš nedažytų lentų (tokia jo buvo valia), idėjo karstą į vežimą, o vežime buvo prikrauta šiaudų. Ir išvežė – neprisimenu kur, Prienu ar Marijampolės link...

Vietiniai žmonės prov. K. Aglinską prisiminė kaip plačiai apylinkėse žinomą vaistininką, malonų, mandagų ir nuoširdų žmogų.

Asta Lignugarienė,

Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus vyr. muziejininkė

KALNO PASLAPTIES AIDAS

Nuo pat pirmųjų okupacijos dienų pogrindyje spausdintas ar net ranka parašytas žodis kovojo už laisvę ir nepriklausomybę. Jau 1940 m. rudenį studentai ir moksleiviai rašė ir platino atsisaukimus, kuriais protestavo prieš atėjūnų įsiveržimą, ragino organizuotis, nepalūžti ir išverti sunkiuoju tėvynei momentu.

Prasidėjus karui ir paaiškėjus, kad nepriklausomybė neatstatoma, o tik pasikeitė okupacijos spalva, 1944 m. pogrindyje buvo leidžiama apie dvidešimt laikraščių ir biuletenių. Visi jie rašė apie susidariusią padėtį, ragino neprisidėti prie nacių užmojų, telkė ir būrė tautiečius, kad esant palankesnėms sąlygoms būtų galima vėl atgauti laisvę.

Artėjant antrajai raudonųjų okupacijai, vieni traukėsi su frontu į Vakarus, kiti nuėję į miškus, ten, pogrindyje, spausdintu žodžiu ir ginklu stojo į kovą su daugelį kartų pranašesniu priešū. Jau 1944 m. pabaigoje rusų okupuotos Lietuvos dalyje, Utenos, Švenčionių apskrityse partizanai leido ir platino laikraštį „Laisvės kelias“, o 1945 m. tokius laikraščius leido beveik kiekvieną partizanų apygardą ir net rinktinė. Iš viso per partizaninį karą, aišku, dar nepatikslingais duomenimis, leisti 54 periodiniai ir 18 neperiodinių leidinių, kurių tiražai – nuo 50 iki 5000 egz. Be laikraščių ir neperiodinių leidinių, buvo leidžiami poezijos rinkiniai, mūsų aprašymai, satyros knygelės ir maldaknygės.

Nuslopinus partizaninį pasipriešinimą ir nutilus partizanų spausdintam žodžiui, Lietuvoje ir toliau ruseno nacionalinė savimonė, besireiškianti nelegalia spauda. Tai vienur, tai kitur susiorganizuodavo moksleivių ir studentų būreliai, kurie kūrė ir platino atsisaukimus bei bandydavo paskleisti trumpesnius ar ilgesnius antisovietinius rašinius. Aišku, daug jų nukentėjo, daug žuvo kalėjimuose ir tremtyje, bet suimtųjų vieton stodavo nauji, ir iki nepriklausomybės atkūrimo okupuota Lietuva niekada nebuvo be pogrindyje spausdinto, už jos laisvę kovojančio žodžio. Be visiems žinomos „Katalikų Bažnyčios kronikos“, Lietuvoje buvo leidžiami „Alma Mater“, „Pastogė“, „Kultūros archyvas“, „Ateitis“, „Aušra“, „Dievas ir Tėvynė“, „Laisvės šauklys“, „Perspektyvos“, „Varpas“, „Rūpintojėlis“, „Katakombos“, „Vytis“ ir daugelis kitų leidinių, kurių šiandien dar niekas nesurinko ir nesukatalogavo. O kas suskaičiavo, kiek pogrindžio sąlygomis įvairiausiais būdais dauginant buvo išleista knygų ir brošiūrų?

Aišku, pogrindžio sąlygomis rašomąja mašinėle perrašinėjant, fotografuojant, vėliau dauginimo aparatais daugintų knygų tiražai buvo nedideli, jie tenkindavo tik nedidelių grupelių poreikius. Tačiau norintieji ir besidomintieji susirasdavo ir įsigydavo tokių knygų.

Visoje pogrindyje leistoje spaudoje išskirtinę vietą užima **ab** spaustuvė ir leidykla, jos leidiniai.

Vytautas Andziulis gimė 1930 m. gruodžio 4 d. Šėtos miestelyje. Auğęs gimtąjį kraštą mylinčių tėvų šeimoje, pokario metais, suolo draugui išėjęs partizanauti, prašėsi jo priimamas į partizanų gretas. Dėl jauno amžiaus ten jo nepriėmė, bet patarė grūdintis, ruoštis ateičiai. Galvodamas apie diversinę veiklą, išmoko iššokti iš visu greičiu lekiančių traukinių, gerai fiziškai užsigrūdino, įgijo spaustuvininko profesiją. Pradėjo dirbti Kauno „Spindulio“ spaustuvėje. Vėliau – Kupiškio, Troškūnų, po kurio laiko vėl grįžo į Kauną buvusią „Varpo“ spaustuvę. 1966 m. įstojęs į Bitininkų draugiją, gavo žemės sklypą kolektyviniam sodui Salių kaimo pakraštyje, didžiulio Neries skardžio papėdėje, ties Salių upeliu. Greitai iškilo nedidelis namukas, į kalną terasomis išsitiesė lysvės ir renčiamas šiltnamis. Kasmet namukas plėtėsi, kilo į viršų, ir nors jau daug metų praėjo nuo jo pamatų paklojimo, bet statyboms ir dabar galo nematyti. Bendraudamas su bitininkais, draugavo su gėlininku Antanu Juškaičiu, kuris domėjosi ne tik medumi ir žiedais, bet ir literatūra, ypač ta, kuri neturėjo raudonųjų „kvapo“. Ne kartą

kalba sukosi apie pagrindžio spaudą ir priemones jai gaminti. Sužinojęs, kad Vytautas gali gauti šrifto ir kitų medžiagų, apie tai papasakoja Juozui Bacevičiui, kuris, prisirinkęs iš skalbimo mašinų voliukų, jau bandė konstruoti kažką panašaus į spaudos mašiną.

Juozas Bacevičius gimė 1918 m. Šakių apskrityje, Jankų valsčiaus Karčrūdės kaime. Vaikystėje vienuolių globojamas mokėsi Italijoje, bet prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, grįžo į Lietuvą ir didesnę gyvenimo dalį praleido dirbdamas netoli gimtinės miškų ūkyje. Būdamas labai tikintis ir matydamas ateistinės propagandos pragaištingus vaisius, visą laiką ieškojo būdų, kaip jai pasipriešinti. Sužinojęs iš Juškaitčio, kad panašiai galvoja ir Vytautas Andziulis, jam drąsiai ir atvirai išdėstė savo sąlygas. Tai ir buvo pagrindinės spaustuvės įkūrimo pradžia. Nutarta ją įsteigti po Vytauto Andziulio statomu namu, kolektyviniame sode Salių kaime. Prasidėjo tiesiog katorginis darbas katakomboms iškasti, iš šiltnamio po slankiojančių baseinu slaptam įėjimui įrengti ir trūkstančių detalių spausdinimo mašinai įsigyti.

Po įtempto darbo ir didelių materialinių sąnaudų, 1980 m. pagrindinė leidykla ir spaustuvė **ab**, pavadinta jo įkūrėjų pavardžių pirmosiomis raidėmis, išleidžia pirmąją knygelę. Tai vyskupo K. Paltaroko „Tikybės pirmamokslis“. Sėkmingai ją išplatinus ir matant, kad ji labai reikalinga, pradėta leisti jos pakartotinus leidimus. Pasirodžius „Tikybės pirmamokslui“, V. Andziulį aplankė kun. Sigitas Tamkevičius ir pasiūlė leisti maldynėlį, kurio labai reikėjo tikintiesiems. Jis greitai parengia rankraštį, o po kurio laiko pasirodė jo pirmoji laida.

Norėdami našiau ir sėkmingiau tęsti pradėtą darbą, Vytautas Andziulis ir Juozas Bacevičius nutaria plėsti po skardžiu esančią vieno kambarėlio spaustuvę ir leidyklą. Vėl reikėjo kasti žemę, ją kelti į viršų, ten be pėdsakų išsklaidyti, betonuoti sienas ir lubas. Praplėtus patalpas, buvo galima sandėliuoti popierių ir rinkinius, kurie buvo naudojami kartojamiems leidiniams. Išsiplėtė ir spausdinamų leidinių įvairovė.

Pagrindžio spaustuvės **ab** darbų reikšmė ta, kad ji (žinoma tik jos įkūrėjams ir Vytauto žmonai Birutei, kuri sergėjo namus nuo pašalinių akių) gerai išlaptinta sovietinio saugumo nesusekta išsilaikė net 10 metų. Savo leidinius platino po visą Lietuvą tūkstantiniais tiražais. Vyskupo K. Paltaroko „Tikybės pirmamokslis“ susilaukė vienuolikos leidimų ir buvo išplatintas 32 000 egz. tiražu, maldaknygė „Garbė tau, Viešpatie“ spausdinta 32 kartus – 55 000 egz. tiražu. Čia dienos šviesą išvydo J. Urbšio atsiminimai, A. Damušio studija apie genocidą Lietuvoje, poetų J. Gražulio, R. Grigo, K. Genio poezijos rinkiniai ir daugelis kitų knygų bei atsišaukimų.

Šias knygas giliai po žeme, beveik be ventilacijos, reikėjo ne tik rankomis po raideles surinkti ir atspausdinti, ką darydavo Vytautas Andziulis, bet po to reikėjo atspausdintus lapus sulankstyti, subrošiūruoti, susiūti ir įrišti, o įrišus išplatinti po Lietuvą. Šį darbą atlikdavo Juozas Bacevičius, kuriam padėdavo jo žmona Adelė. Gaila, kad sulaukęs Lietuvos laisvės, mirė 1995 m. taip ir neišgirdęs šiltesnio žodžio nei iš valdžios žmonių, nei iš tų, kuriems jis tuos leidinius atnešdavo.

1996 m. kultūros ministro S. Šaltenio dėka **ab** spaustuvė ir leidykla tapo Vytauto Didžiojo karo muziejaus padalinys. Čia veikia iškiliosios spaudos ekspozicija, renkami Lietuvoje leisti pagrindiniai leidiniai.

Vien spaustuvė kaip statinys daugelį lankytojų priverčia susimąstyti – ką gali sukurti daug dirbdamas vienas žmogus. Pagrindžio leidinių ekspozicija byloja, kad Lietuva buvo okupuota, bet ne pavergta. **ab** spaustuvė – paminklas visiems, kurie žadino ir gaivino Lietuvą LAISVUOJU ŽODŽIU.

*Domas Akstinas,
Rezistencinio paveldo bendrijos „Atmintis“ vadovas*

„Tėvas ir sūnus Račkai – knygnešiai, švietėjai“

Mykolas Račkus gimė 1866 m. birželio 17 d. Pagausančio kaime, Ariogalos valsčiuje. Jaunystėje, tarnaudamas pas ūkininkus, pramoko skaityti ir rašyti. Uždraudus lietuvišką spaudą, Mykolas išitraukė į knygnešių gretas. Jau 1888 m. jis pirmą kartą vyko į Prūsus parnešti lietuviškų laikraščių ir knygų. Po to ten keliaudavo kiekvieną rudenį. 1890 m. su knygų nešuliu pateko į pasienio sargybinių rankas, buvo sumuštas ir trims mėnesiams uždarytas į kalėjimą. Išėjęs iš kalėjimo, dar atkakliau nešė knygas.

Kurį laiką M. Račkus gyveno Čekiškėje. Jis buvo vedęs vilkijiečio knygnešio Antano Povilaičio dukterį Petronėlę, kuri jam padėjo platinti knygas, maldaknyges religinius reikmenis Vilkijoje ir Čekiškėje. M. Račkus gerai pažinojo čekiškių knygnešį Vizbarą, kurį caro valdžia ištrėmė į Archangelsko sritį. Čekiškėje Petronėlės ir Mykolo Račkų šeimoje 1893 m. birželio 7 d. gimė sūnus Aleksandras.

Po 1894 m. Račkai persikėlė gyventi į Ariogalą, vėliau į Šiaulius. 1897 m. Mykolas vėl pateko į žandarų rankas ir pusmečiui buvo įkalintas Šiaulių kalėjime. Grįžęs apsigyveno Ariogaloje ir toliau tęsė knygnešio darbą, be to, šio darbo gudrybių išmokė daug naujų knygnešių.

1899-1904 m. M. Račkus įvairiose kryžkelėse pastatė 14 kryžių žuvusiems ar Sibire mirusiems knygnešiams pagerbti.

Po spaudos draudimo panaikinimo, jau nesibaimindamas, tęsė prekybą lietuviškomis knygomis ir devocionalijomis. 1906 m. išvyko į JAV. Pablogėjęs sveikatai, 1913 m. grįžo į Lietuvą.

1918 m. pabaigoje apsigyveno Kaune, Vilniaus g. 22. Čia atidarė knygyną, vertėsi knygų, kanceliariinių prekių, devocionalijų ir smulkiosios galanterijos prekyba.

M. Račkiaus knygynas 1921 m. išleido pirmąją laidą A. Žmuidzinavičiaus Vyčio piešinį, kuris paplito visoje Lietuvoje ir kabojo visose įstaigose bei gimnazijose.

Kunigo J. Tumo-Vaižganto rūpesčiu M. Račkus, nusipelnęs knygnešys, Maironiškių kaime, prie Kauno, gavo 2 ha žemės sklypą (dabar Šilainių teritorija).

M. Račkus mirė 1937 m. balandžio 11 d. Buvo palaidotas Vilijampolės kapinėse. Iškilmingose laidotuvėse dalyvavo generolas V. Nagevičius, Kauno dekanas Kapočius, profesorius Pr. Dovydaitis, dailininkas A. Žmuidzinavičius, daug kitų visuomenės veikėjų, tarp jų Vaikelio Jėzaus draugijos atstovai (M. Račkus buvo vienas iš Vaikelio Jėzaus draugijos prieglaudos organizatorių). Prie kapo kunigas Dagilis tarė atsisveikinimo žodį, pabrėždamas didžiulius velionio nuopelnus Lietuvai ir bažnyčiai. Ypač išskyrė didelį velionio pamaldumą, gerą labdarinę, skaisčią ir tyrą širdį.

1967 m. M. Račkiaus palaikai buvo perkelti į Linkuvos kapinaites, greta mirusios žmonos Petronėlės. Įrašas paminkle byloja: „Čia palaidotas KNYGNEŠYS“.

Knygnešio M. Račkiaus sūnus Aleksandras nuo 1910 m. gyveno JAV, mokėsi Lojolos universitete Čikagoje, o 1922 m. baigė Čikagos medicinos mokyklą. 1922-1935 m. vertėsi chirurgo praktika ir kartu dalyvavo išeivių lietuvių kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje. Buvo vienas „Vyčio“ žurnalo steigėjų ir redaktorių. Be to, kūrė Lietuvos numizmatikos ir istorijos muziejų, kuriame sukauptė daug lituanistinės medžiagos ir didžiausią lietuviškos numizmatikos kolekciją.

1935-1940 m. A. Račkus gyveno Lietuvoje, buvo JAV konsulato Kaune gydytojas.

1935 m. Pasaulio lietuvių kongreso metu A. Račkus surengė savo muziejaus eksponatų parodą Vytauto Didžiojo muziejuje, kuriuos (jų buvo apie 81 000) vėliau perdavė šio muziejaus istorijos skyriui. 1936-1938 m. A. Račkus dirbo šio muziejaus skyriaus vedėju, o 1940 m. grįžo į JAV ir ten įsteigė Lituanistikos muziejų.

Aleksandras Račkus mirė 1965 m. spalio 9 d. Čikagoje.

A. Račkus vienas pirmųjų ėmė rūpintis knygnešių atminimo įamžinimu, jų atsimini-

mų užrašymu. Dar 1921 m. laiške tėvui jis prašė surinkti savo ir kitų jam žinomų knygnešių atsiminimus, įvairius atsitikimus, nešant ir platinant lietuviškas knygas, taip pat aprašyti škaplierininkų veiklą.

Vėliau Aleksandro ir Mykolo Račkų surinkta autentiška medžiaga apie knygnešius buvo apibendrinta ir paskelbta Petro Rusecko redaguotoje knygoje „Knygnešys“, 1926, 1928; ir straipsnyje „Knygnešio kronika“, išspausdintame „Draugo“ laikraštyje 1928-1930 m.

*Antanas Vaičius,
kraštotyrininkas*

Knygnešys Jurgis Žitinevičius

Jurgis Žitinevičius gimė 1876 m. gegužės 25 d. Zapyškyje. Jo tėvas buvo Zapyškio bažnyčios zakristijonas, vėliau išsikėlęs į Lekėčius ir tenai palaidotas. Nuo ankstyvos vaikystės Jurgis Žitinevičius, tėvo padedamas, dirbo kunigo patarnautoju Prienuose. Būdamas smalsus, jis nuo savo kunigo pasislėpęs, skaitė Šventąjį Raštą. Už tai buvo pavarytas.

1898 m. Jurgis Žitinevičius vedė Konstanciją Eimaitytę – vieną iš garsaus Zapyškio ir Užnemunės knygnešio Motiejaus Eimaičio dukterų. Lankė Tilžės mokyklą. Neblogai mokėjo vokiškai, nes jo mama buvo suvokietėjusi lietuvė. Per Pirmąjį pasaulinį karą jam teko vertėjauti į vokiečių kalbą.

Apie 1907 metus jo šeima persikėlė į Aukštadvario dvaro kumetyną Kluoniškių kaime. Dvare J. Žitinevičius dirbo ūkvedžiu. Vėliau įsteigė krautuvėlę, kurioje prekiaavo žibalu, sausainiais. Kai 1914 m. rusų kariuomenė traukdamasi sudegino didelę Kluoniškių kaimo dalį, J. Žitinevičius vėl apsigyveno Zapyškio miestelyje, žydo, vadinamo trumpakoju, name. Tuomet sava valdžia žydus trėmė į Rusijos gilumą, kad jie nepadėtų vokiečiams. Šiems atėjus į valdžią, J. Žitinevičius gelbėjo žydus, už tai buvo suimtas. Apie jo suėmimą sužinojo advokatas Tolušis (garsus valstiečių liaudininkų partijos atstovas). Jam tarpininkaujant J. Žitinevičius buvo išleistas.

J. Žitinevičius knygas gabendavo iš Tilžės, taip pat gaudavo iš Antano Baltrušaičio-Antanėlio, gyvenusio Kudirkos Naumiestyje. Jis artimai bendravo ir susirašinėjo su Kostu Stikliumi, Baltrumi Sutkumi ir Stasiu Tamulaičiu. Lietuviškas knygas veždavo Lietuvos inteligentams, jų vaikams ir giminaičiams. J. Žitinevičius rašė į „Lietuvos ūkininką“, vienas iš jo straipsnių yra „Mano knygnešystės darbai“.

1917 metais J. Žitinevičius buvo Vilniaus konferencijos dalyvis ir Steigiamojo seimo atstovas valstiečių sąjungos frakcijoje. Jis rėmė valstiečių liaudininkų partiją. Būdamas Seimo narys, jis aštriai kritikavo tuos, kurie naikino miškus. Žemės ūkio ministras M. Krupavičius J. Žitinevičių paskyrė miškų revizoriumi. Čia jis pasižymėjo kaip puikus oratorius, turėjo gerą atmintį. Kadangi pats buvo savamokslis, pasisakė prieš privalomą mokslą mokyklose, sakydamas, „o kas karves ganyt?“ Tačiau dėl atvirumo ne visiems jis patiko, buvo pažemintas pareigose, nes pareiškė, kad Seimo nariai vagia mišką.

1918 m. J. Žitinevičius su šaulių būrio atstovais pastatė Zapyškyje paminklą, skirtą Lietuvos Nepriklausomybės 10- mečiui. Tais pačiais metais J. Žitinevičius suorganizavo savanorių būrį. Jų buvo net 69, tarp jų du jo sūnūs. Vienas sūnus, Gabrys, žuvo 1923 m. gegužės 1 dieną. Už žuvusį sūnų J. Žitinevičius gavo pašalpą (miško medžiagos), ir 1931 m. pastatė šaulių namus Zapyškyje. Jie stovėjo dešinėje kalno pusėje Ežerėlio kryptimi. Čia vykdavo susirinkimai, vaidinimai, šokių vakarai.

Savo namuose J. Žitinevičius turėjo įkūręs nedidelį muziejėlį: čia buvo durtuvai,

kirvukai, volungės lizdas ant arklio ašutų ir daugybė kitų daiktų. Tą muziejėlių atidavė mokyklai.

1918 m. mirus žmonai Konstancijai, J. Žitinevičius vedė Oną Abraitytę (labai šeimyniška, ūkiška), išigijo 5,5 ha žemės ir atstatė savo ūkį ant kalno prie bažnyčios.

Zapyškio kapinėse 1918 m. J. Žitinevičius mirusiai žmonai pastatė paminklą su Gedimino stulpais, mat buvo ne itin religingas, be to, nesutiko su kai kuriomis teologijos tiesomis. Taip pat J. Žitinevičiaus dėka įsteigtos ir naujos Zapyškio kapinės.

1945 m. apie vasario 16 dieną, kartu su Vladu Urbonavičiumi, be teismo, pagal Jakelaitytės duotus parodymus, buvo ištremti į Permės srities lagerius. V. Urbonavičius (vokiečių laikais) buvo Zapyškio kooperatyvo vedėjas. Jie buvo išvežti iš Kalvarijos posto gyvuliniais vagonais. Būnant lageryje J. Žitinevičiaus sveikata labai pablogėjo ir 1945 m. balandžio 1 d. jis mirė. Kur tikroji kapo vieta – nežinoma.

J. Žitinevičiaus sodyba išlikusi. Pastatai pastatyti pagal A. Smetonos laikų projektą. Čia gyvena anūkas Šarūnas Žitinevičius.

*Albina Budrienė,
Zapyškio bibliotekos vyr. bibliotekininkė*

KATRĖ ADOMAITYTĖ

knygnešė

Gyveno Garliavos valsč., Kauno apskr.

K. Adomaitytė imdavo spaudą iš A. Baltrušaičio. Anot jo, platinusi laikraščius bei brošiūras. Jos pėdsakus 1899–1900 m. buvo aptikę žandarai, rinkdami įkalčius Juozo Jasaičio ir kitoms byloms. J. Jasaitis prisipažino, kad Veiverių mokytojų seminarijoje jis ir jo draugai knygų sigydavo iš K. Adomaitytės. Paskui, ėmęs mokytojauti Ržečicos pradžios mokykloje (Ravos aps., Petrakovo gub.), iš šios knygnešės užsisakydavo knygų per savo tėvą Jurgį, – šiuo keliu gavo: Maironis. „Pavasario balsai“. T., 1895; Paukštys J., Burba A. „Lietuvizkos dainos isz visur surinktos“. Plymouth, 1893.

KAZYS AGLINSKAS

knygnešys, vaistinininkas

Gimė 1851 m. Girininkų k., Kauno r.

K. Aglinsko tėvas, matydamas sūnaus gabumus, sumanė išleisti jį į kunigus ir atidavė mokyti į Marijampolės gimnaziją. 5 klases baigė pirmuoju mokiniu. Tėvui atsisakius toliau leisti mokslan, K. Aglinskas paliko gimnaziją ir išvyko į Maskvą, kur dirbo garsiojoje Ferreiro vaistinėje mokiniu. Po 3 metų, išlaikęs provizoriaus padėjėjo kvotimus, išvažiavo į Petrapilį. Po poros metų tarnybos grįžo Maskvon ir stjo mokyti į universitetą. Studijavo farmaciją. Studijuodamas susipažino su dr. J. Basanavičiumi, kūrė pirmą Maskvos lietuvių studentų ratelį, kuris padarė pradžią lietuviškos spaudos kūrimuisi užsienyje. Ilgus metus jie kartu dirbo, steigė „Aušrą“, carinės Rusijos valdymo laikais platino uždraustą lietuvišką literatūrą. Ją gabeno iš Rytų Prūsijos.

Baigęs mokslus, grįžo į Lietuvą. 1885 m. Garliavoje įsteigė vaistinę, kurioje dirbo iki mirties. Be tiesioginių pareigų dirbo ir lietuvių tautinės kultūros ugdymo darbą. Prasidėjęs Pirmajam pasauliniam karui, 1915 m. K. Aglinskas pasitraukė į Rusiją, gyveno Voroneže ir Gluškovė. 1918 m. grįžo į Lietuvą, atnaujino savo vaistinę ir vėl kibo į visuomeninius darbus.

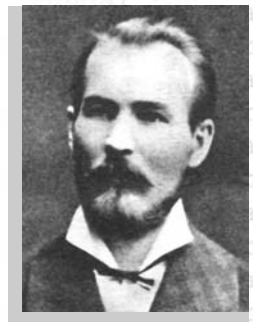
K. Aglinskas buvo labdarys, šelpdavo (net didelėmis sumomis) įvairias pradėjusias kurtis organizacijas, buvo tikras knygnešių globėjas: jo namuose prisiglausdavo knygnešiai ir kiti tų laikų „litvomanai“, nes čia buvo kairiosios Nemuno pusės lietuviškų knygų gabenimo punktas.

K. Aglinskas Lietuvos mokslo draugijai Vilniuje 1908 m. paaukojo 34 tomus knygų, o stodamas nariu 1907 m. kovo 25 d. įnešė 200 rublių ir draugijos buvo pakeltas į narius-labdarius.

1990 m. K. Aglinsko vardu Garliavoje buvo pavadinta gatvė, o 1996 m. spalio 18 d. prie namo (Garliava, Vytauto g. 22), kuriame jis gyveno ir buvo įsteigęs vaistinę, atidengta memorialinė lenta knygnešiu, visuomenės veikėjui, vienam iš „Aušros“ laikraščio steigėjų, provizoriui Kaziui Aglinskiui. Šio įvykio iniciatoriai – Kauno r. paminklotvarkos skyrius ir Garliavos seniūnija. Memorialinę lentą sukūrė A. Fokas.

K. Aglinsko pavarde taip pat įamžinta stogastulpyje knygnešiams, kuris pastatytas bibliotekos kiemelyje (Garliava, Vytauto g. 21) 1997 m. spalio 29 d. Autorius – A. Fokas.

Mirė 1924 m. rugpjūčio 25 d. Garliavoje, Kauno r.

JUOZAS ANDZIULAITIS

aušrininkas, poetas, vertėjas

Gimė 1864 m. gruodžio 12 d. (ar 13) Gaisrių k., Antanavo valsč., Kauno apskr. (dabartinis Marijampolės r.), ūkininkų šeimoje.

Veiverių mokytojų seminarijoje mokėsi kartu su K. Sakalausku-Vanagėliu. Abu jaunatviško entuziazmo ir patriotinių nuotaikų pagauti, pasižadėjo visą gyvenimą likti Lietuvoje ir dirbti jos naudai. Tai buvo pagrindinė J. Andziulaičio nuostata ir išvykstant iš Lietuvos. Lietuviškas būsimųjų mokytojų nuotakas Veiveriuose žadino jų pedagogai T. Žilinskas ir J. Kaiūkštis bei entuziastingai sutikta „Aušra“.

Veiverių seminarija „Aušros“ pasirodymo metu buvo svarbus atgimimo židinys Suvalkijoje. J. Andziulaitis išitraukė į kultūrinę veiklą. Jis rinko tautosaką, platino iš savo giminaičio P. Armino gaunamą spaudą, drauge su K. Sakalausku ir kitais bendraminčiais leido rankraštinių laikraštėlių „Naudingos Veiverių seminarijos mokinių valandos“.

Sunku pasakyti, kas turėjo įtakos Suvalkijos kaimo jaunuolio demokratišioms, vis labiau kairėjančioms pažiūroms, kokią literatūrą jis skaitė.

1883 m. paskirtas mokytoju į Garliavą, čia jis dar nepasizymėjo radikaliomis socialinėmis nuostatomis, jam labiau rūpėjo tautinės problemos. Jis mokė lietuvius ir kitataučius iš lotyniškais raidėmis spausdintų lietuviškų knygų, dėstė gimtąją kalbą. Nuo 1884 m. J. Kalnėno slapyvardžiu J. Andziulaitis pradeda bendradarbiauti „Aušroje“. Jis publikuoja savo eilėraščius, nuo 1885 m. pradeda spausdinti straipsnius, kurie rodė, jog autoriui rūpi praktiniai dalykai. Gyvenimas Lietuvoje J. Andziulaičiui atrodė liūdnas: girtuoklystė, tamsumas, inteligentijos idealizmo stoka. Todėl jam buvo svarbiau skleisti ne patriotines idėjas, o spręsti praktinius klausimus.

Carinė mokyklų administracija nutarė neramų ir veiklų mokytoją iškelti į Lenkiją, kur jis negalėtų plėsti lietuviškos veiklos. Tad 1886 m. J. Andziulaitis emigravo į Mažąją Lietuvą. Čia jis toliau redagavo „Aušrą“, bet, jai nustojus eiti, nematydamas prasmės pasilikti gimtajame krašte, emigravo į Ameriką. Ten teko padirbėti angliakasiu, verstis prekyba. Kurį laiką kartu su J. Šliūpu redagavo „Vienybę lietuvininkų“. Tačiau radikali mintis nepatiko dvasininkams, ir J. Andziulaitis buvo atleistas. Išvyko į Baltimorę, kur baigė universitetą, ir likusį gyvenimą vertėsi gydytojo praktika.

Poezija liko pasklidusi periodiniuose leidiniuose, tik 1971 m. buvo išleisti jo raštai (parengė J. Nastopka). Didžioji kūrybinio palikimo dalis – vertimai. Vertė pamėgtus lenkų autorius, ukrainiečių tautos dainių T. Ševčenką.

Žinomiesiems eilėraščiui: „O liuosybės Maskvužėlė“, „Po maskoliaus jungu“, „K. S. Vanagėliui“, „Laukas“, „Pirmiau visko“, „Avietė“ ir kt.

J. Andziulaitis-Kalnėnas – sunkiai apibūdinamas poetas. Jis – aušrininkas, daug kuo skyręsis nuo kitų laikraščio bendradarbių, tradiciškai priskiriamas radikaliajai krypti. Jo dvasios paslaptį sunku atspėti. Vienoks jis atrodo savo straipsniuose, kitoks eilėraščiuose.

Mirė 1916 m. vasario 12 d. New Britaine (JAV).

JUOZAS BACEVIČIUS

knygnešys, pagrindinės religinės ir tautinės literatūros platintojas, Lietuvos knygnešių draugijos garbės narys

Gimė 1918 m. kovo 19 d. Karčrūdės k., Šakių r.

Vaikystėje vienuolių saleziečių rūpesčiu mokėsi įvairių amatų Italijoje. Prasidėjęs Antrajam pasauliniam karui grįžo į Lietuvą ir pateko į sovietų okupacinę kariuomenę. Didesnę savo gyvenimo dalį praleido netoli gimtinės dirbdamas miškų ūkyje, vertėsi bitininkyste, gėlininkyste. Vėliau J. Bacevičius su šeima persikėlė gyventi į Kauną.

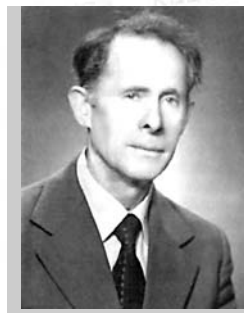
Susibičiuliavęs su pakaunėje, Domeikavoje, gyvenančiu spaustuvininku V. Andziuliu, padėjo šiam namuose įsirengti pagrindinę spaustuvę. Sudėję savo pavardžių pirmąsias raides, pavadino ją „ab“. Salių kaime, aukštame Neries upės šlaite, 8–10 metrų gylyje po namu, tarsi pirmųjų krikščionių katakombose ištaisą dešimtmetį (nuo 1980 m.) patyręs spaustuvininkas V. Andziulis spausdino religinio ir tautinio turinio knygas, brošiūras, maldaknyges ir kitokius leidinukus.

Čia išspausdinti 25 pavadinimų leidiniai kėlė įniršį ir baimę KGB ir okupacinei valdžiai. Čekistai, turėję didžiulę kovos su rezistenciniu pasipriešinimu patirtį, nepajėgė surasti kauniškės „ab“ spaustuvės.

J. Bacevičius rūpinosi išspausdintų knygelių pristatymu ir platinimu. Atspausdintas knygas jis savo namuose įrišdavo, paskui pakeleivingais automobiliais keliaudavo į Lietuvos provincijas ar parapijas.

J. Bacevičius taip pat rinko medžiagą ir rašė, o „ab“ spaustuvė išleido anuo metu lietuviams labai reikalingų knygų, tai – „Trumpa Lietuvos istorija“ (1986 m., pasirašyta V. Šauklio slapyvardžiu) ir „Lietuvos vargai dėl savo kalbos Vilniaus krašte“. Pastarąją skaitytojai išvydo jau Atgimimo pradžioje.

Mirė 1995 m.

KIPRAS BIELINIS

rašytojas, knygnešys, LSDP veikėjas

Gimė 1883 m. rugsėjo 26 d. Purviškių k.

Knygnešio J. Bielinio sūnus. Nuo 1890 m. iki 1892 m. talkino knygnešių Garšvių draugijai. Mokėsi Mintajos realinėje mokykloje, Rygos gimnazijoje, priklausė slaptiems mokinių būreliams. 1902 m. pašalintas iš gimnazijos, įstojo į LSDP. 1905 m. Kupiškyje surengė pirmąjį Lietuvoje viešą politinį mitingą prieš caro valdžią. 1907–1912 m. kalintas Rygoje, vėliau ištremtas į Irkutsko guberniją. 1918 m. grįžo į Lietuvą. 1920–1926 m. Seimo atstovas. 1938–1944 m. gyveno Biruliškių kaime, Kauno r. 1941 m. įsitraukė į Lietuvos antinacinį judėjimą. Nuo 1943 m. – VLIK finansų komisijos pirmininkas. 1945–1949 m. – Tautos fondo valdytojas. Nuo 1949 m. gyveno JAV.

Parašė atsiminimų knygas „Dėl ateities“, 1931; „Dienojant“, 1958; „Penktieji metai“, 1959; „Teroro ir vergijos imperija“ 1963, „Gana to jungo“, 1971.

1992 m. Biruliškių kaime, Karmėlavos seniūnijoje atidengta atminimo lenta Kiprui Bieliniui.

Mirė 1965 m. gruodžio 7 d. Niujorke. Palaidotas Kaune, Petrašiūnų kapinėse.

PETRAS BAČIANSKIS-BAČĖNAS

daraktorius, knygnešys

Gimimo data ir vieta nežinomos.

XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje raudondvariečių vaikus mokė lenkiškai, rusiškai ir lietuviškai skaityti bei rašyti, o vasaromis vykdavo į Prūsiją parnešti lietuviškų knygų ir maldaknygių. 1914 m., pablogėjęs sveikatai, vertėsi ad-vokato praktika.

Mirė 1938 m. Palaidotas Raudondvario kapinėse.

STASYS BULOTAS

knygnešys

Gimė 1874 m. Jučionių k., Raudondvario valsč., Kauno apskr.

Mokėsi slaptose mokyklose. Neturėdamas 18 metų, kartu su tėvu plukdė raštus į Tilžę. Ten lankydavosi Jankaus spaustuvėje, paimdavo lietuviškų laik-raščių ir knygelių ir gabendavo į Lietuvą. Buvo areštuotas, kadangi buvo nepil-nametis, nenuteisė ir neištrėmė. 32 metų vedė ir gyveno Jurbarko. Toliau buvo persekiojamas. Pabėgo į JAV, ten dirbo popieriaus fabrike. 1921 m. paveldėjo žemę Jučionių kaime, grįžo į Lietuvą. 1934 m. apdovanotas Knygnešio meda-liu. Aktyviai dalyvavo kuriant Kulautuvos kurortą.

Knygnešių giraitėje, J. Basanavičiaus gimtinėje, pasodintas Stasio Buloto vardinis ąžuoliukas.

Mirė 1950 m. rugpjūčio 9 d. Palaidotas Kulautuvos kapinėse.

VIKTORAS BUTKUS

švietėjas, kunigas

Gimė 1923 m. sausio 01 d. Tirkiliškiuose, Čekiškės valsč.

Studijavo Vilkaviškio (1941–1944 m.), Kauno tarpdiecezinėje kunigų semi-narijoje. 1945–1952 m., 1957–1959 m. kunigavo įvairiose parapijose. 1952–1956 m. ir nuo 1961 m. dėstė Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje. 1962–1989 m. – rektorius, profesorius nuo 1966 m. 1959–1961 m. studijavo Latera-no universitete Romoje. Nuo 1956 m. dalyvavo Pasaulinės taikos tarybos kon-ferencijose Rytų Berlyne. Nuo 1989 m. VDU Atkuriamojo senato narys, Kata-likų teologijos fakulteto dekanas.

Darbai: „Teologija moralis specialis“ 3 d., 1976; „Fundamentinė teologija“ „Dievo karalystė – Kristaus įsteigtoji Ecclesia“, 1957. Į lietuvių kalbą išvertė teologijos veikalų, encikliką – „Pacem in terris“.

Mirė 1993 m. liepos 15 d. Garliavoje, Kauno r.

ANDRIUS ČIŽAS

knygnešys

Gimė 1862 m. gruodžio mėn. Matiešių vnk., Čekiškės valsč., Kauno apskr.

Dirbo Nemuno garlaiviuose darbininku, vėliau tapo „Lietuvaitės“ garlaivio savi-ninku. Spaudos draudimo laikais iš M. Lietuvos veždavo lietuviškas knygas Jur-barko klebonui K. Marcinkevičiui, Sudargo klebonui M. Sedaravičiui, Kauno kuni-gų seminarijos klierikams ir panemuniais gyvenantiems lietuviams. Bendradarbiavo

su kun. J. Tumu. 1899 m. Kauno prieplaukoje buvo suimtas su knygomis ir keliems mėnesiams nuteistas kalėti. Bausmę atlikęs, knygų platinimo darbą tęsė toliau. Vokiečių okupacijos laikais buvo kalinamas už lietuvišką veiklą.

Mirė 1936 m. rugpjūčio 9 d. Kulautuvoje.

MARIJA DAUKŠIŪTĖ-DAMBRAVIČIENĖ

lietuviškų knygų platintoja

Gimė 1842 m. spalio 21 d. Aukštadvario dvare, Zapyškio valsč.

M. Daukšiūtė-Dambravičienė nuo 1883 m. globojo Vincą Kudirką. Jis dar studijuodamas dažnai atvažiuodavo vasaroti į Aukštadvario dvarą. Čia pasislėpęs daug rašydavo, o Marija slėpė jė knygas ir raštus.

M. Daukšiūtė-Dambravičienė, jos duktė Gabrielė, Riogliškio ūkininkas Baltrus Sutkus dvaro sode rengdavo pasitarimus lietuviškų knygų platinimo klausimais.

Mirė 1907 m. vasario 22 d. Zapyškio valsč., Kauno apskr.

JUOZAS DANIELIUS

švietėjas, kunigas

Gimė 1885 m. rugpjūčio 22 d. Pavytės k., Garliavos valsč., Kauno r.

1900–1904 m. mokėsi Veiverių kunigų seminarijoje, vėliau Kauno kunigų seminarijoje. Kunigu išventintas 1909 m. Pusę metų studijavo Miunchene, klebonavo Daukšiuose, Potilčinose, nuo 1923 m. Zapyškyje, nuo 1936 m. Igliaukoje. Vėliau gyveno Kanadoje. Spaudoje rašė pedagogikos ir katechetikos klausimais.

Darbai: „Tikėjimo tiesos pagrindai katekizacijai“, „Dorovės pagrindai pradžios katekizacijai“, „Amžinasis gyvenimas“, 1958; „Mišų paslaptys“, 1959; „Vaikų auklėjimas šeimoje“, 1959.

Mirė 1968 m. spalio 7 d. Kanadoje.

BALTRAMIEJUS DOMAS

knygnešys

Gimė 1857 m. Kuro k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

Pats pramoko skaityti. Tėvai buvo Karpio baudžiauninkai. Mažas būdamas piemenavo, vėliau nusipirko Grigolio vienkiamį su 50 dešimtinių žemės.

1864–1904 m. Kauno apskrityje platino draudžiamas knygas.

Mirties data nežinoma.

MYKOLAS DŽEVERAKAS

lietuviškų knygų prekeivis

Gimė apie 1874 metus, gyveno Garliavos valsč., Kauno apskr.

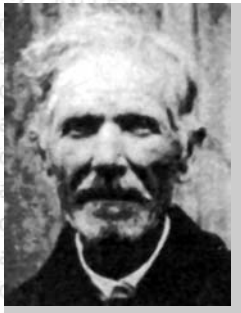
1897 m. gegužės 8 d. žandarai krėtė jo namus ir rado: „Tikras tėvyniszkas kalendorius...“, 1897. Kratos priežastis – J. Žabos įkliuvimas. Valsčiaus raštininko liudijimu, M. Dževerakas namie pardavinėjo lietuviškas knygas. 1897 m. gegužės 8–30 d. jam taikytas kardomasis areštas. 1898 m. vasario 11 d. caro paliepinu kaip bausmė įskaitytas kardomasis areštas.

Mirties vieta ir data nežinoma.

KNYGNEŠIAI-ŠVIETĖJAI

MOTIEJUS EIMAITIS

knygnešys

Gimė 1840 m. liepos 26 d. Zapyškio valsč., Kauno apskr.

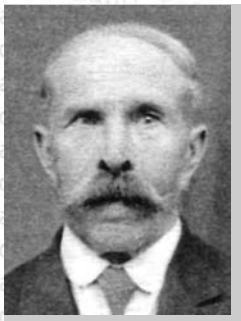
Gimė mažžemio ūkininko šeimoje. Būdamas 22 metų tapo vienu iš 1863 m. sukilėlių. Vienas pirmųjų Lietuvos knygnešių, pradėjęs gabenti knygas 1865 m., tuoj po spaudos uždraudimo. Spaudinius parsiveždavo iš Tilžės. Jais aprūpindavo kun. S. Leonavičių (Aukštojoje Panemunėje), A. Bajoraitį (Pakuonyje), K. Poderį ir daugelį kitų spaudos platintojų. Spaudą nuveždavo į Dzūkiją ir į Vilniaus kraštą. Buvo atkaklus, veiklus, drąsus. Gerai mokėjo vokiečių, rusų kalbas. Pažinojo ir bendravo su spaustuvininkais ir knygų leidėjais Tilžėje – J. Zaberanu, E. Vejeriu, J. Lapinu ir kt. Palaikė ryšius ir artimai bendradarbiavo su knygnešiais M. Sederevičiumi, J. Kriaučiūnu, B. Sutkumi ir kt. Nuo 8-ojo dešimtmečio pabaigos dirbo kartu su knygnešiu Juozu Urbaičiu, kurio atgabentas knygas išvežiodavo kitiems knygnešiams. 1897 m. caro žandarai iš jo atėmė visą vežimą draudžiamos spaudos. Pačiam pavyko išsisukti. 1901 m. spalio 15 d., namuose padarius krata, rasta lietuviškų knygų. Įkalintas buvo kelis mėnesius. Dėl senyvo amžiaus į Prūsiją daugiau nevažinėjo. Knygnešystės darbą tęsė žentas J. Žitinevičius. Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui pasitraukė į Rusijos gilumą, iš kur jam nebuvo lemta sugrįžti.

Motiejus Eimaitis įrašytas į labai pasižymėjusių knygnešių sąrašą Knygnešių sienelėje Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.

Mirė 1919 m. Jekaterinoslave (Rusija), kapas nežinomas.

SIMANAS GARMUS

knygnešys

Gimė 1848 m. Tursono k., Panemunės valsč., Kauno apskr.

Jis drauge su Mikalajumi G. platino knygą nuo „Aušros“ iki „Varpo“ laikų Darstiniškio, Pakuonio, Trakų apskr. 1904–1918 m. gyveno JAV.

Mirė 1926 m.

GUDAITIS

daraktorius

1902 metais sausio mėn. pabaigoje policija Zapyškyje, Kauno apskr., Tamulaičio namuose, rado slaptą lietuvišką mokyklą, kurioje Gudaitis mokė 14 vaikų. Policija paėmė keletą lietuviškų elementorių, daraktorių suėmė.

IEVA POVILAITYTĖ-IVANAUSKIENĖ

knygnešė

Gimė 1873 m. gruodžio 24 d. Vilkijoje, Kauno apskr.

1892 m. ištekėjusi už Karolio Ivanausko, apsigyveno Čekiškėje ir padėjo vyrui išnešioti iš Prūsų parneštas knygas. 1895 m. persikėlė į Ariogalą, kur žiemos metu mokė vaikus skaityti.

Teko nešti į Tilžę kun. J. Tumo-Vaižganto ir Maironio rankraščius, paslėpus kiauroje lazdoje. 1901 m. ties Sėdžiumi jos vyras buvo pagautas su knygomis, bet jam pavyko išsisukti ir išvykti į JAV. Likusi su trimis vaikais Ivanauskienė vertėsi ausdama škaplierius, platindama lietuviškas knygas. 1904 m. kovo mėn. netoli

Juodaičių buvo pagauta su knygomis.

Ivanauskienė buvo paskutinioji knygnešė, policijos sulaukta su lietuviškų knygų kontrabanda.

1912 m. ištakėjo už P. Lukošiaus.

Mirė 1948 m. birželio mėnesį Paliepių bžntk., Kėdainių apskr.

JURGIS JESAITIS

draudžiamos lietuviškos spaudos platintojas, ūkininkas

Gimė 1861 m. Stanaičių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

Už draudžiamosios lietuviškos spaudos platinimą caro valdžia uždraudė 7 metus įvažiuoti į Kauną, nors gyveno prie pat jo. 1905 m. už Vilniaus Seimo nutarimų nevykdymą, kartu su sūnumi Povilu, metus įkalintas Kalvarijos kalėjime. Daug kartų žandarų krėstas ir sumuštas. Per Pirmąjį pasaulinį karą trejiems metams išsiųstas į koncentracijos stovyklą Vokietijoje. Iš nedidelio 30 ha ūkio visus vaikus (6 sūnus ir 3 dukteris) išleido į mokslus.

Mirė 1930 m. Stanaičių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

JUOZAS JESAITIS (Jurgio sūnus)

draudžiamos spaudos platintojas, teisininkas

Gimė 1880 m. sausio 13 d. Stanaičių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

Mokėsi Veiverių mokytojų seminarijoje ir ten dalyvavo slaptame lietuviškos veiklos būrelyje. 1901 m. už lietuviškos spaudos platinimą vienuolikai metų įkalintas Kalvarijos kalėjime, paskui ištremtas į Odesą. Ten eksternu išlaikė brandos egzaminus ir 1904 m. įstojo į Varšuvos universitetą studijuoti teisę. Aktyviai dalyvavo D. Vilniaus Seimo ruošime, buvo jo laikinuoju sekretoriumi. Rūpinosi Seimo nutarimų vykdymu Garliavos ir Veiverių valsčiuose. Grįžęs į Varšuvą, tęsė studijas.

Rašė į „Vilniaus žinias“, „Viltį“. Dirbo Vilniaus P. Vileišio žemės ūkio mašinų fabrike Vilkijoje, direktoriumi, Ežerėlyje įkūrė durpių gamybos įmonę. Nuo 1927 m. gyveno Kaune.

Mirė 1938 m. spalio 18 d. Kaune.

KAZYS JONAITIS

knygnešys

Gimė 1863 m. Šašių k., Babtų valsč., Kauno r. Gyveno Eglynų ir Šašių k., Babtų valsč., Kauno r.

Savo namuose priimdavo knygnešius ir medinėje dėžėje po grindimis slėpdavo lietuviškas knygas. Grėsė nemažas pavojus, tačiau K. Jonaitis, gyvendamas sulenkėjusioje Babtų valsčiaus gyvenvietėje, skleidė šviesą ir viltį. Būdamas kalviu, nemokėjo rašyti, bet labai mėgo skaityti. Skaitydavo pasislėpęs miške ar rugiuose, iš raštų pasisėmdavo stiprybės, šviesos, sužinodavo daug naujovių. Labiausiai patikdavo religinio turinio raštai.

Savo slaptos ir pavojingos veiklos K. Jonaitis neslėpė nuo šeimos. Daugiausiai bendravo su knygnešiu Jurgiu Suvalkiečiu, skatinusiu jį imtis šitos veiklos. Per metus šis jam 2–3 kartus atnešdavo raštus, o pirmiau atneštuosius atiduodavo.

K. Jonaičio marti K. Jonaitienė pasakojo, kad tai buvo labai geras, kantrus, šviesus žmogus. Knygų platinimu ir slėpimu susidomėjo po vieno atsitiktinio

KNYGNEŠIAI-ŠVIETĖJAI

įvykio. K. Jonaitis žvejojo prie Nevėžio ir pamatė nuo kalniuko ateinantį nepažįstamą žmogų su ryšulėliu rankoje. Ilgai kalbėjęsis, K. Jonaitis svečią parsivedė į savo namus ir niekam nesakė, kas tai per žmogus.

Atgavus nepriklausomybę, 1916 m. K. Jonaitis rašė: „Džiaugiuos sulaukęs Lietuvos nepriklausomybės, apie kurią tiek svajojau ir dėl kurios dirbau. Norėčiau dar sulaukti Vilniaus atidavimo, kad galėčiau ten laisvai nuvykti...“

Mirė 1962 m., palaidotas Babtų kapinėse.

JUOZAS KAIRIŪKŠTIS

draudžiamos spaudos platintojas, pedagogas

Gimė 1855 m. kovo 5 d. Girininkų k., Pakruonio valsč., Kauno apskr.

1871 m. baigė Veiverių mokytojų seminariją. 1880-1903 m. dirbo mokytoju Seinuose. 1903 m. paskirtas Veiverių mokytojų seminarijos mokytoju. 1919-1926 Vilniaus mokytojų seminarijos direktorius. Uždarius seminariją, išvyko gyventi į Kauną. Iš viso mokytojavo 54 metus.

Tautinį darbą pradėjo dirbti Veiveriuose. Skaitė ir platino draudžiamą spaudą. Lietuvių spaudą gaudavo įvairiais keliais: per Sudargą, Naumiestį, per ištikimus spaudos platintojus ir kt. Rusų valdžios buvo tardomas, bet nuo bausmės pavyko išsisukti. 1872 m. išspausdino išsamų pranešimą apie Veiverių pavyzdinės mokyklos darbą, išvertė ir rusiškomis raidėmis parašė „Rusijos istoriją“, 1892 m. – kalendorių lietuviams.

Mirė 1937 m. birželio 14 d. Kaune.

JURGIS KERUCKAS

knygnešys

Gimė 1855 m.

Jis visą laiką gyveno nuosavame 20 hektarų ūkyje Babtų valsčiuje, Vosiškių vieniemyje. Vertėsi žemdirbyste, o 1897 m. pradėjo platinti knygas. Tai buvo šviesus draugiškas žmogus, pasirengęs visiems padėti. Apie jo, kaip knygnešio, veiklą šeima ne ką žinojo, tačiau galėjo nuspėti, nes namuose atsiradavo lietuviškų knygų. Vakaraus pas J. Kerucką susirinkdavo kaimo vyrai papolitikuoti ir paskaityti knygų. Vosiškių kaimo valstiečiai buvo labai draugiški, gerbė šviesius žmones, gal tai ir padėjo išvengti žandarų. Draudžiamas knygas slepti padėdavo ir kunigas Vincas Zapkus, knygos buvo slepiamos Babtų bažnyčioje.

J. Keruckas – stiprios valios žmogus, niekada nesiskųsdavo, kad sunku. Jis pats parsigabendavo lietuviškų knygų iš Tilžės, nes plukdydavo sielius į Rytprūsius ir turėjo reikalingų pažinčių. Knygas jis slėpdavo medinėje dėžėje klojime po šiaudų stirta.

J. Kerucko artimieji, pažįstami, kaimynai jį patį vadindavo „šventu ir tiesiu žmogumi“, nes buvo ne tik kruopštus ir darbštus ūkininkas, bet ir pamaldus žmogus, giesmininkas.

Išvengė Sibiro caro laikais, bet neišvengė jo stalinizmo metais. 1949 m. J. Kerucką ištremė į Sibirą, Irkutsko sritį. Sibire teiškgyveno vienerius metus.

Savo atsiminimuose apie knygas ir savo veiklą pats J. Keruckas prabyla taip: „Knygų skaitymas paskatino mane ir rašyti pramokti. Apskritai skaitymas man suteikė daug gerų minčių. Dabar aš esu sveikas ir patenkintas“.

Mirė 1950 m., sulaukęs 95 metų.

KAZIMIERAS LIUKOMAS

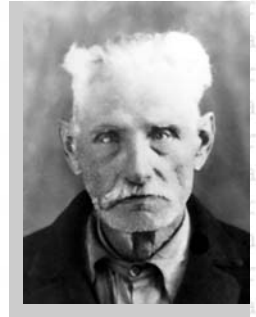
knygnešys

Gimė 1878 m.

Buvo stambus ūkininkas, turėjo 47 ha žemės, gyveno Vosiškių k., Babtų apskr., Kauno r. Buvo tarpukario Lietuvos Steigiamojo Seimo narys, dirbo Babtų (Kauno r.) valsčiaus viršaičiu. Pokario metais ištremtas į Sibirą. Vienintelis jo noras – sugrįžus į Lietuvą čia numirti. Jo lūkesčiai išsipildė.

Tai buvo šviesios ir kilnios širdies žmogus, be galo mylėjęs Lietuvą. Jis su viltimi ir begaliniu ryžtu skleidė lietuvišką žodį Babtų apylinkėse.

Mirė 1956 m., palaidotas Babtų kapinėse.

JONAS MAČYS

knygnešys

Gimė 1867 m. Ingavangio k., Prienų r.

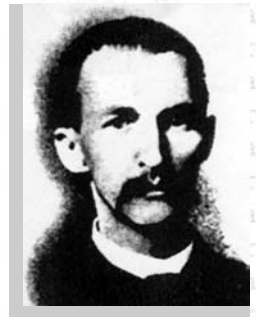
Gimė neturtingų valstiečių šeimoje. 1880 m. įstojo į Marijampolės gimnaziją. Tuo metu čia mokytojavo žymūs lietuviybės puoselėtojai P. Arminas ir P. Kriaučiūnas. Buvo uolus ir mylimas jų mokinys. 1883 m. gavęs ką tik pasirodžiusią „Aušrą“, tapo jos nuolatiniu skaitytoju, bendradarbiu ir platintoju. Drauge su bendraklasiu K. Griniumi leido rankraštinių mokinių laikraštėlį „Priešaušrį“ (išėjo 12 numerių). 1885 m. išleido laikraštėlį – „Iššiepdantis“, į kurį įdėjo savo pirmą eiliuotą kūrinį „Nelaimės dainius“. Atsisakęs mokytis kunigų seminarijoje, neteko tėvų ir giminaičio kunigo paramos.

1885 m., būdamas 6 klasėje, išstojo iš gimnazijos, ketindamas dirbti šviečiamąjį darbą. Kurį laiką vertėsi pamokomis Krosnos dvare, vėliau apsigyveno Garliavoje pas mokytoją J. Andziulaitį-Kalnėną. Susipažino su čia gyvenusiu vaistininku-knygnešiu K. Aglinsku, Ks. Sakalausku-Vanagėliu. Susibūrė „Aušros“ rėmėjų ratelis. Platindavo „Aušrą“ ir kitą draudžiamąją spaudą. Buvo vienas iš darbščiausių jos bendradarbių. 1886 m. gavo raštininko vietą Aukštosios Panemunės valsčiaus valdyboje. Čia susipažino su Vilkaviškio apskrities viršininku A. A. Linka, kuris išrūpino jam burmistro vietą. Po kiek laiko perkėlė į apskrities kanceliariją savo sekretoriumi. Tiek Virbalyje, tiek gyvendamas Vilkaviškyje, nenutraukė lietuviškos veiklos: padėdavo knygnešiams gabenti per sieną draudžiamąją spaudą, parūpindavo dokumentus nuvykti į Prūsiją. 1895–1896 m. jo bute buvo redaguojamas „Varpas“. Gavęs įdomesnius valdžios raštus, perduodavo redakcijoms.

„Varpe“, „Lietuviškajame balse“, „Vienybėje lietuvininkų“ spausdino eilėraščius ir straipsnius. Pasirašydavo Kėkšto slapyvardžiu. 1900 m. dėl konflikto tarnyboje ir vengdamas arešto už ryšius su knygnešiais, pasitraukė į Tilžę, o iš ten pas M. Jankų į Bitėnus. Čia redagavo M. Jankaus laikraštį „Saulėteką“. Juo susidomėjo Prūsijos politinės policijos sekliai.

Emigravo į JAV. 1901–1902 m. redagavo „Vienybę lietuvininkų“.

Mirė 1902 m. gruodžio 15 d., Niujorke, JAV, susirgęs džiova. 1938 m. urna su palaikais atvežta į Lietuvą. Kapas ir antkapinis paminklas – Prienų kapinėse.

VINCAS MONKEVIČIUS

knygnešys

Gyveno Kriemalos kaime, Vilkijos valsčiuje. 1884 m. Pašvenčio muitinės užkardoje jis buvo sulaikytas su 3 knygomis (slėpė vyžose). V. Monkevičius teisė Kauno apygardos teismas ir išteisino.

KNYGNEŠIAI-ŠVIETĖJAI

MYKOLAS NASECKAS-NESECKIS

daraktorius

Gimė apie 1862 m., gyveno Užliedžių k., Raudondvario valsč., Kauno apskr. 1892 m. sausio 30 d. žandarai rado jo tėvo namuose Užliedžių k. slaptą mokyklą su 3 berniukais. M. Naseckas mokė juos lietuviško ir lenkiško rašto. Gaudavo po 45 kapeikas nuo mokinio per mėnesį. Rastos 2 lietuviškos ir 5 lenkiškos knygos, kurių savininku prisipažino M. Naseckas. Vilniaus generalgubernatorius 1892 m. gruodžio 28 d. už slaptą mokymą jį nubaudė 7 dienoms arešto policijos areštinėje, o 1893 m. rugpjūčio 18 d. už lietuviškas knygas – dar 14 dienų arešto.

SIMAS IR PETRAS PETRAIČIAI

knygnešiai

Gimė Vilkijoje. Gimimo ir mirties datos nežinomos.

Minimi knygnešiai Simas ir Petras Petraičiai, kilę iš Vilkijos parapijos, aprūpino kun. Marcinkevičių knygomis. Jie dirbo Jurbarko uoste, gaben o ir platino knygas.

URŠULĖ MURAUŠKAITĖ, ELŽBIETA IR MARIJONA PALUBENSKAITĖS

daraktorės, knygnešės

Uršulė Murauskaitė gimė 1850 m.

Mirė 1934 m.

Elžbieta Palubenskaitė gimė 1860 m.

Mirė 1930 m.

Marijona Palubenskaitė gimė 1855 m.

Mirė 1945 m.

Antano Palubensko dukros Elžbieta ir Marijona iš Pagirių kaimo, buvo žinomos kaip lietuviškos spaudos platintojos. Palubenskų šeima palaikė ryšius su knygnešiais – Andriumi Čižu, broliais Petrauskais.

Antanas Palubenskas, priglaudė našlaitę Uršulę Murauskaitę. Ji savo pintinėje su dvigubu dugnu nešiodavo po kaimus lietuviškus laikraščius, knygeles. Kadangi mergina buvo labai gabi ir nepaprastai uoli, tai A. Palubenskas jai surentė trobele, kurioje buvo įkurta pirmoji Vilkijos parapijinė mokykla. U. Murauskaitė, Elžbieta ir Marijona Palubenskaitės mokė vaikus katekizmo, skaityti ir rašyti. Mokinių skaičius labai greitai išaugo, todėl teko mokyklą išplėsti. Gražinus Lietuvai spaudą lietuviškais rašmenimis, jų veikla nesustojo, iki 1938 m. vaikus mokė skaityti, rašyti ir katekizmo.

MARTYNAS RAMANAUSKAS

knygnešys

Gimė 1875 m.

Gyveno Kaniukų kaime, Kauno r. Augino keturis sūnus ir dvi dukras. Namuose turėjo maldaknygių, kalendorių, laikraščių. Mėgo pats skaityti ir duodavo kitiems. Babtuose stoviničiame paminkle knygnešiams yra įrašyta ir Martyno Ramanausko pavardė.

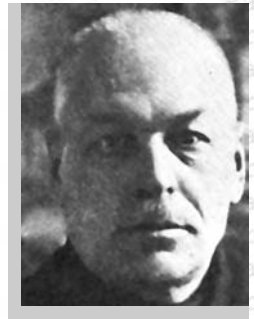
Mirė 1932 m.

MYKOLAS RAČKUS

knygnešys, knyglininkas

Gimė 1866 m. birželio 17 d. Pagausančio k., Ariogalos valsč., Kėdainių apskr.

Jaunystėje tarnavo pas ūkininkus. Pramokęs skaityti ir rašyti, jau 1888 m. įsitraukė į knygnešių darbą. Tais metais pirmą kartą parnešė iš Prūsų lietuviškų knygų Pernaravos klebonui A. Šliūpavičiui. Po to jau kiekvieną rudenį vykdavo į Prūsus ir gabendavo draudžiamąją spaudą. 1890 m. žiemą rusų pasienio sargybinių buvo apsuptas ties Jurbarku su knygų ryšuliui, sumuštas ir 3 mėn. uždarytas į kalėjimą. Išėjęs iš kalėjimo, dar atkakliau nešė knygas. Kartu gabendavo ir įvairių devocionalijų, kurias pardavinėdavo jo žmona Petronėlė (Vilkijos knygnešio A. Povilaičio duktė) Vilkijoje ir Čekiškėje. Kurį laiką M. Račkus gyveno Čekiškėje, čia gimė sūnus Aleksandras. 1894 m. M. Račkus persikraustė į Ariogalą, kur atidarė kolonialinių prekių parduotuvę. 1897 m. žandarai M. Račkų pagavo bevežant knygas ir pusei metų uždarė į Šiaulių kalėjimą. Atlikęs bausmę, 1898 m. ėmė zakristijonauti Ariogaloje. Iš čia dažnai eidavo į Tilžę nešinas Gugio, J. Juškytės, Maironio, Morkaus, Petrausko, Silvestravičiaus ir kt. raštais, o iš Prūsų gabendavo knygas. Knygas nešti išmokė daugelį knygnešių. 1899–1904 m. įvairiose kryžkelėse pastatė 14 kryžių žuvusiems ar Sibire mirusiems knygnešiams pagerbti. 1906 m. išvyko į JAV, 1913 m. grįžo į Lietuvą. 1918 m. Kaune, Vilniaus gatvėje atidarė knygų parduotuvę. Knygynas 1921 m. išleido pirmąją laidą A. Zmuidzinavičiaus piešto sieninio Vyčio, kuris paplito visoje Lietuvoje ir kabėjo kiekvienoje įstaigoje. 1924–1936 m. kasmet išleisdavo įvairių spalvotų Šiluvos šventovės paveikslėlių, knygelių. Mirė 1937 m. balandžio 11 d. Kaune.

JONAS STANIULIS

knygnešys

Gimė 1863 m. Poderiškių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

Lietuviškas knygas platino Garliavos apylinkėse, jas dažnai pristatydavo Kauno kunigų seminarijos klierikams. Buvo kanklininkas.

Mirė 1939 m. Poderiškių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

KAZIMIERAS ŠEŠKEVIČIUS

draudžiamos spaudos platintojas, varpininkas

Gimė 1874 m. Garliavos valsč., Kauno apskr.

Mokėsi Veiverių mokytojų seminarijoje ir 1891 m. pašalintas už lietuvišką veiklą. Išvyko į Petrapilį, iš kur artimai palaikė ryšius su V. Kudirka ir „Varpu“. 1903 m. padėjo įsteigti Mažaturčių lietuvių savitarpinės pagalbos draugiją. 1904 m. suimtas už draudžiamos lietuviškos spaudos platinimą.

1905 m. pradžioje vėl rusų suimtas, kalėjo Vilniuje iki 1905 m. spalio 17 d.

Rašė „Varpui“, „Ūkininkui“, „Vienybė lietuvininkų“, „Vilniaus žinioms“, „Šaltiniui“ ir kt. Pasirašinėjo Al. Levgaudas, J. Didžpinigaitis, K. Didžpinigis, K. Šeškevytis, Dž., K. D., K. Š., K. Š-tis ir kt.

Žinomiais kūriniais: „Baltarusiai ir jų tautinis atgimimas“, 1909; „Trumpas pasakojimas apie bites ir medų“, 1909 ir kt.; „Pagalbinė tarptautiškoji kalba“, 1909.

Mirė 1914 m. birželio 16/29 d. Kaune.

JUOZAS ŠLERVONAS

knygnešys

Knygnešys J. Šlervonas ir jo artimieji palaidoti Raudondvario kapinėse. Grafo Benedikto H. Tiškevičiaus valdymo laikais, knygnešys Šlervonas keliaudavo per Tilžę į Karaliaučių, slapta iš ten parnešdavo knygų, spaudos ir ją platindavo vietiniams gyventojams, kumečiams. Knygnešio sūnus Juozas Šlervonas, vienintelis Raudondvaryje mokėjęs skaityti, susikviesdavo į savo namus (kumečių didelis medinis namas tuo metu stovėjo ten, kur dabar stovi Freimanų namas) vaikus ir suaugusiuosius ir garsiai skaitydavo. Visa tai prisimena Jadvyga Steponavičienė, nes ją mažą, vos devynerių metų, tėvukas Jonas Mačiulis vesdavosi pas Šlervonus. Iki šių dienų J. Steponavičienė yra išsaugojusi J. Šlervono parneštą knygą (lietuvišką maldaknygę).

Juozo Šlervono dukros Elziukė tarnavo pas kunigą Irtmaną, o Tekliukė mokytojavo Kaune, Aleksote.

IEVA ŠLERVONIENĖ

daraktorė, knygnešė

Gimė 1869 m.

Ieva Šlervonienė, buvusi kumetė, mokėjo skaityti ir rašyti lietuviškai. To ir mokė raudondvariečių vaikus.

Juozas Šlervonas, jos vyras, slapta iš Prūsų gabeno lietuviškas knygas ir maldaknyges, kurias platino Raudondvario apylinkėse. Į savo namus jie pasikviesdavo kaimynus ir jų vaikus, kuriems skaitydavo lietuvišką spaudą.

Mirė 1949 m.

ROKAS ŠLIUPAS

varpininkas, visuomenės veikėjas, gydytojas

Gimė 1865 m. birželio 2 d. Rakandžių k., Gruzdžių valsč., Šiaulių apskr.

1884 m. baigė Mintaujos gimnaziją, 1889 m. – Petrapilio universitetą, o 1893 m. Maskvos universiteto Medicinos fak., kur gavo gydytojo teises. 1900 m. atvyko gyventi į Aleksotą, prie Kauno, bet dėl draudžiamos lietuviškos spaudos platinimo suimtas ir kalintas, vėliau išstremtas į Kazanę. 1904 m. grįžo į Kauną, tais pačiais metais pasiūstas į Sibirą, kur dalyvavo Mukdeno kautynėse. 1905 m. vėl grįžo į Kauną. 1914 m. mobilizuotas, 1918 m. grįžo į Kauną, dirbo gydytoju įvairiose vietose. 1939 m. išsikėlė į Pagirius, šalia Aleksoto. Antrosios bolševikų okupacijos metu paskirtas Garliavos ambulatorijos vedėju, juo dirbo iki 1951 m.

Visuomeninė veikla įvairi. Platino „Aušrą“, įvairias lietuviškas knygas, organizavo nuolatinius knygnešius, rinko tautosaką. Petrapilyje kartu su broliais Beržanskiais leido ranka rašytą laikraštį „Žinių nešėja“. 1907 m. vienas iš pirmųjų Lietuvos mokslo draugijos narių, „Vilties“ steigėju. 1919 m. su kitais įsteigė Lietuvos Raudonąją Kryžį. Jo rūpesčiu buvo atnaujintos ligoninės, pastatytos naujos. R. Šliupas rūpinosi ir Lietuvos elektrifikavimu – jis buvo vienas iš Lietuvos tarp miestinės elektros bendrovių sąjungos steigėjų ir vadovybės narių.

Mirė 1959 m. gegužės 26 d. Garliavoje, palaidotas Jonučių kapinėse.

PETRAS ŠKLENIKAS

knygnešys

Gyveno Vilkijos valsčiuje, Kauno apskr. 1883 m. jis prekiaavo knygomis Rumšiškėse. Tuomet uriadnikas iš jo atėmė: „Auksa altorius“, V., 1863; bei 5 lenkiškas maldaknyges. Apie 1895 m. pabaigą iš jo policija vėl atėmė 1 seną lietuvišką maldaknygę ir 24 lenkiškas knygas.

KAZIMIERAS URNIEŽIUS

knygnešys

Gyveno Naujatrobio k., Babtų valsč., Kauno apskr.

Knygas slėpė peludėje, klojime. Šeimos nariai apie jo knygnešystę nieko nežinojo. Kai tėvas pastebėjo, jog sūnus bendrauja su knygnešiais, liepė nutraukti tą pavojingą darbą arba išeiti iš namų. Tuomet jis išėjo ir įsidarbino Kaune. Atvykdavo su draudžiamosiomis knygomis į savo kaimą, tik niekuomet neužeidavo į tėvų namus.

Mirė ir palaidotas Kaune.

JUOZAS VARKALA

lietuviškų knygų platintojas

Gimė 1881 m. lapkričio 27 d. Girininkų k., Pakuonio valsč., Kauno apskr.

1893–1899 m. mokėsi Marijampolės gimnazijoje ir, tėvų verčiamas, vienerius metus kunigų seminarijoje Seinuose. 1903 m. baigė Liepojos komercinę mokyklą, įsitraukė į slaptą lietuvių veiklą, platino lietuviškas knygas ir laikraščius, vasaros atostogų metu su kitais draugais rengė Lietuvos kaimuose slaptus vaidinimus. 1904 m. atostogaudamas pas brolių kunigą buvo areštuotas ir uždarytas į Lomžos kalėjimą. Išleistas iš kalėjimo už užstatą, tuojau išvyko į JAV. Įsikūrė Čikagoje ir pradėjo dirbti Olševskio vaistinėje, o vakarais lankė komercijos kolegiją.

1907–1909 m. mokėsi Čikagos universitete ir gavo bakalauro laipsnį. 1910 m. tame pat universitete parašė darbą magistro laipsniui gauti.

Dar lankydamas komercijos kolegiją J. Varkala įkūrė lietuvių kooperatyvą „Žvaigždė“ ir jam vadovavo. 1907 m. organizavo lietuviams pilietybės mokyklą, kurią lankė 150 mokinių, ir pats dėstė Civilinę teisę. 1906 m. parengė pirmąjį lietuvių kvartetą, kuriame dainavo tenoru.

J. Varkala veikė ir socialistų sąjungoje: ėjo 4 kuopos sekretoriaus pareigas, dalyvavo seimuose, skaitė paskaitas bei bendradarbiavo spaudoje, daugiausiai ekonominiiais klausimais. Slapyvardis – Juozas Krūmas. 1911–1918 m. dirbo International Harvester Co dirbtuvių vedėju Maskvoje, Rusijoje. Po revoliucijos grįžo į JAV. 1922 m. atidarė savo raštinę ir pradėjo verstis auditoriaus darbu.

Mirė 1965 m. birželio 1 d., JAV.

PETRAS VARKALA

ūkininkas, visuomenės veikėjas, knygų platintojas

Gimė 1872 m. Girininkų k., Pakuonio valsč., Kauno apskr.

Tarnaudamas rusų kariuomenėje įsigijo felčerio teises. Tuo metu Petrapilyje užmezgė ryšius su lietuvių organizacijomis. Atitarnavęs kariuomenėje, Lietuvoje įsitraukė į revoliucinį ir tautinį sąjūdį ir už lietuviškos spaudos platinimą 1904 m. pateko į kalėjimą. Paleistas pagal 1905 m. caro manifestą.

Mirė 1941 m. Kaune.

KNYGNEŠIAI-ŠVIETĖJAI

ALEKSANDRAS VYTARTAS (VITORTAS)

švietėjas

Gimė 1837 m. Naujamiestyje, Panevėžio apskr.

Mokėsi Panevėžio bajorų mokykloje, Varnių kunigų seminarijoje. Baigęs seminariją, A. Vytartas buvo Čekiškės bažnyčios vikaras. 1863 m. sukilimo dalyvis.

Prasidėjęs sukilimui jis lietuviškai sakė pamokslus, ragino stoti į sukilėlių gretas. Čekiškės bažnyčioje pasakytas pamokslas 1863 m. buvo išspausdintas Paryžiuje, E. Martine spaustuvėje. Tai 6 psl. knygelė „Pamokslas kuniga Witarta kamandorionus Czekiszkie baczniczės“. Buvo įstojęs į B. Kolyškos vadovaujamą Dubysos pulką ir kovėsi jo gretose.

Žuvo 1863 m., palaidotas Čekiškės kapinėse.

JURGIS ŽITINEVIČIUS

knygnešys

Gimė 1871 m. gegužės 25 d. buv. Lekėčių valsč., Šakių r., gyv. Zapyškio mstl., Kauno r.

Augo neturtingo bežemio darbininko šeimoje, dirbo kunigo patarnautoju Prienuose. Vėliau, apie 1898 m., vedė knygnešio Motiejaus Eimaičio (gyv. Kluoniškių k., Zapyškio sen., Kauno r.) dukrą ir čia ūkininkavo. Apie 1897 m., kai uošvis M. Eimaitis dėl senatvės jau buvo nusilpęs, J. Žitinevičius pradėjo gabenti ir platinti draudžiamą spaudą. Draudžiamosios spaudos gaudavo iš Kudirkos Naumiesčio knygnešio Antano Baltrušaičio ir kt. Artimai bendravo su K. Stikliumi, B. Sutkumi ir S. Tamulaičiu. Į pasienį parsigabenti spaudos dažniausiai važiuodavo su knygnešiu Jurgiu Piečiaiū. Vežimą palikęs pasienyje pas pažįstamus, į Tilžę spaudos eidavo pėsčias. Iš Tilžės spaustuvės gautas knygas veždavo Lietuvos inteligentams, jų vaikams ir giminaičiams.

J. Žitinevičius, be knygų gabenimo, dar rašė į lietuviškus laikraščius (daugiausiai į „Lietuvos ūkininką“). Pasirašydavo Genių Dėde.

1917 m. dalyvavo Vilniaus konferencijoje, išrinktas į Tautos Tarybą, buvo Steigiamojo Seimo deputatas valstiečių sąjungos frakcijoje. Steigiamojo Seimo nariu jis buvo visą kadenciją, rėmė valstiečių liaudininkų partiją, aštriai kritikavo tuos, kurie naikino miškus. Vėliau tarnavo Zapyškio girininkijoje. Žemės ūkio ministras M. Krupavičius jį paskyrė miškų revizoriumi.

1918 m. J. Žitinevičius su kitais šaulių būrio atstovais nutarė Zapyškyje pastatyti paminklą, skirtą Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečiui.

1919 m. organizavo savanorių būrį (69 savanoriai).

Savo namuose jis turėjo įkūręs nedidelį muziejėlį: čia buvo durtuvai, kirvukai, volungės lizdas ant arkliaus ašutų ir kt. Tą muziejėlį atidavė Zapyškio mokyklai.

1945 m. J. Žitinevičius buvo ištremtas į Permės srities lagerius, kur jo sveikata labai pablogėjo. Apie 1945 m. jis mirė. Kur tikroji jo kapo vieta, – nežinoma.

JADVYGA ADOMAITIENĖ

literatė

Gimė 1945 m. birželio 29 d. Karalgiro k. Kauno r.

Mokėsi Babelių pradinėje mokykloje, 1963 m. baigė Babtų vidurinę mokyklą. Studijavo Kauno ekonomikos technikume. Nuo 1982 m. dirbo Babtų pašto viršininke. Eilėraščius pradėjo rašyti 1980 m.

Eilėraščių knygelė: „Pavasari dainuojų“, 2000.

VINCAS ADOMĖNAS

dramaturgas, prozininkas

Gimė 1909 m. rugsėjo 23 (10) d. Vilniuje.

Studijavo VDU Humanitarinių mokslų fakultete, baigė Akademinio teatro studiją. 1941–1944 m. – „Vaidilos“ ir Kauno teatrų aktorius. Antrojo pasaulinio karo metais parašė dvi pjeses, kurios ir buvo pastatytos „Vaidilos“ teatre (tai – „Svetimos plunksnos“ ir „Obelėlė“). Pjesę „Svetimos aistros“ vaidino ir lietuviai išeiviai Vokietijoje bei Amerikoje, režisavo J. Blekaitis. Buvo parašyta ir trečia pjesė „Sugrįžimas“, bet tik rankraščiuose. Būtent dėl šio rankraščio V. Adomėną 1947 m. pradėjo persekioti saugumas. Tuo metu jis dirbo Kauno dramos teatre ir neetatiniu redaktoriumi grožinės literatūros leidykloje. Nieko kito neliko, kaip išsikelti gyventi į Baltreliškių kaimą (Veiverių valsčius). Palaikė ryšius reikalų su partizanais: Skirmantu – Juozu Lukša, Vanagu – Adolfu Ramanasku ir kt. „Geležinio Vilko“ rinktinės partizanai lankydavosi nuolat, pasiimdavo V. Adomėno rankraščius.

Iki pat arešto V. Adomėnas rašė į partizanų laikraščius: „Partizanų“, „Laisvės žvalga“. 1953 m. buvo suimtas, iki 1956 m. kalintas Intoje, kur pradėjo rašyti knygą. Ją rašė dirbdamas šachtoje. Prirašė 45 sąsiuvinius, iš kurių žmona (B. Pečiokaitė-Adomėnienė) vėliau sudarė knygą „Kas apverks jų dalią“.

Grįžus iš lagerio, saugumas V. Adomėną baugino, jog nebandytų rašyti jokių atsiminimų. Į namus ateidavo saugumo darbuotojas, primygtinai siūlydamas spaudoje parašyti viešą „prisipažinimą“, esą buvęs priverstas bendradarbiauti partizaninėje spaudoje. V. Adomėnas to atsisakė, todėl jo pjesės nebuvo skelbiamos spaudoje.

Ir vis dėlto viena V. Adomėno komedija kolūkine tematika „Užvis sunkiausia“ 1959 m. buvo pastatyta Marijampolės (tuometinio Kapsuko) dramos ir Liepojos muzikiniame dramos teatruose.

Parašė pjeses „Balta obelėlė“, pastatyta 1944; „Svetimos plunksnos“, pastatyta 1945; „Užvis sunkiausia“, 1960; „Auksinė proga“.

Apsaką „Pabėgimas“.

Romaną „Kas apverks jų dalią“, 1992.

Mirė 1986 m. lapkričio 5 d. Naugardiškėse, palaidotas Jonučiuose, Kauno r.

JONAS AISTIS

poetas, eseistas

Gimė 1904 m. liepos 7 d. (birželio 24 d.) Kampiškių k., Kauno r.

Pasirašinėjo: Jonas Kossu-Aleksandravičius, J. Kuosa-Aleksandriškis, Jonas (nuo 1952 m.).

1907 m. su tėvais apsigyveno Rumšiškėse. 1919–1927 m. lankė „Aušros“ gimnaziją Kaune. Nuo 1927 m. studijavo lietuvių k. ir literatūrą VDU. Dirbo įvairiose įstaigose. Bendradarbiavo žurnaluose: „Ateitis“, „Naujoji Romuva“, „Židinys“, „Šviesos keliai“, „Vairas“. Gavęs Švietimo ministerijos stipendiją, 1936–1940 m. studijavo literatūrą Grenoblio universitete, Prancūzijoje. 1944 m. apgynė filosofijos daktaro disertaciją apie Šventojo Rašto vertimus. 1944–1946 m. dirbo Nicos archyvuose ir Paryžiaus nacionalinėje bibliotekoje. 1946–1952 m. mokytojavo Marianapolyje, JAV. 1952–1958 m. – laisvosios Europos radijo stoties Niujorke lietuvių skyriaus redaktoriaus pavaduotojas. Nuo 1958 m. gyveno Vašingtone, dirbo Kongreso bibliotekoje. Bendradarbiavo „Aiduose“, „Drauge“. Aktyviai dalyvavo visuomeninėje politinėje veikloje, rengė pareiškimus dėl Lietuvos nepriklausomybės. Okupuotoje Lietuvoje jo eilėraščius buvo draudžiama skaityti. Priklausė Lietuvos rašytojų draugijai. Eilėraščius spausdino nuo 1927 m.

Išleisti poezijos rinkiniai: „Eilėraščiai“, 1932; „Imago mortis“, 1934; „Intymios giesmės“, 1935; „Užgesę Chimeros akys“, 1937; „Poezija“, 1940; „Be tėvynės brangios“, 1942; „Nemuno ilgesys“, 1947; „Pilnatis“, 1948; „Sesuo buitis“, 1951; „Kristaliniame karste“, 1957; „Poezija“, 1961; „Katarsis“, 1988; „Daina gaudyn ir įstaby“, 1991.

Esė knygos: „Dievai ir smūtkeliai“, 1935; „Apie laiką ir žmones“, 1954; „Milfordo gatvės elegijos“, 1967.

Redagavo: J. Baltrušaitis „Poezija“, 1948; „Lietuvių poezijos etnologija“, 1950 (drauge su Vaičiulaičiu); K. Binkis „Lyrika“, 1952; „Laisvės kovų dainos“, partizanų poetinės kūrybos leidinys, 1962.

J. Aistis yra parašęs dramų, filosofinio visuomeninio pobūdžio svarstymų ir straipsnių kultūrinėmis temomis. Rankraštyste paliko poezijos rinktinę „Ma-no tėvynės giesmė“, 1964.

Mirė 1973 m. birželio 13 d. Vašingtone, 2000 m. perlaidotas Rumšiškėse.

PRANAS MIKALAUSKAS-ANTALKIS

prozininkas, kraštotyrininkas

Gimė 1923 m. gruodžio 23 d. Antalkių k., Kauno r.

Mokėsi Jaučiakių pradinėje mokykloje, Vilkijoje, vėliau Kauno „Aušros“ gimnazijoje. Mokėsi neakivaizdiniuose dvimečiuose žurnalistų kursuose Maskvoje, aktyviai dalyvavo radijo veikloje, respublikinėje spaudoje. Dirbo žurnalistinį darbą Vilkijos ir Kauno rajono laikraščiuose. 1970 m. įkūrė Vilkijos kraštotyros literatūrinį muziejų. Pranas Mikalauskas – Vilkijos metraštininkas. Vien kraštotyrinių straipsnių priskaičiuojama apie 200. Remdamasis autentiškais faktais parašė apybraižas apie E. Sankauskienę, A. Jušką, J. Švedą, Š. Šimkų, Vydūną. Jis taip pat nagrinėjo lietuvių kultūrinius ryšius su įžymiais pasaulinio garso mokslo, meno, kultūros veikėjais: Dž. Londonu, B. Šo, I. Buninu, N.

Rerichu, V. Falkenkanu. Šias apybraižas išspausdino leidinyje „Kraštotyra“. Leido pogrindžio žurnalus „Katakombos“ ir „Amžinoji šviesa“ (skirtas Vydūno idėjų propagavimui“).

Išleisti romanai „Nuostabūs Šviesuolio nuotyčiai“, 1940–1962; „Girtavimas su numirėliais“ (apie O. Milašiu), 1944; „Vyšnių žydėjimo šventė“, 1945; „Pavasario voratinkliuose“, 1945; „Varinė naktis“, 1946; „Aukso veršio šalis“, 1948; „Sutemų sklidinios akys“, 1950; „Sidabražolių legenda“, 1981; „Žaibas liūtyje“, 1982; „Plėšiko arkliavagio nuotyčiai“, 1982; „Sidabro vestuvės“, 1983; „Metėlės kartybė“, 1950–1984; „Sidabro šermenys“, 1984; „Aš grįžtu iš miško“, 1985; „Šventovė aprenpta šerkšnu“, 1986.

Apybraižos: „Priešausrio gėlės“, 1949; „Arti žvaigždžių“, 1942–1970; „Arti vakarinės žvaigždės“, 1950–1980; „Žalioji žemaičių kapinių gyvybė“ (apie M. K. Čiurlionį), 1982 ir kt.

Apsakymų rinkiniai: „Sidabražolių akėčios“, 1944; „Pirmieji žingsniai“, 1954; „Paukščiai miršta ištikimi“, 1960–1970.

Dramos: „Vytautas Didysis – galvažudys“, 1942–1980; „Pavasario žmogus“ (apie Vydūną), 1980.

Pasakos: „Nakvynė užėjoje“, 1952; „Karas Dobilų giriose“, 1961.

Eilėraščių rinkinys: „Aš valgau vėją“, 1954.

Legendos: „Odisėjas ieško nemirtingumo“, 1964; „Jautis apsiausties mieste“, 1942–1980.

Pagoniška legenda „Antalkių kaimas 18–19 a.“, 1939–1965.

Dienoraštį „Nesulaukiau sesers mirties“, 1984.

Mirė 1997 m. kovo 26 d. Vilkijoje, Kauno r.

MARIJA AUKŠTAITĖ (tikr. Kotryna Radkevičiūtė-Navikavičienė)

prozininkė, poetė

Gimė 1896 m. liepos 18 d. Stanaičių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

Nuo pat vaikystės Marija kūrė originalią kūrybą: eiles ir prozą. Maža buvo piemenaitė, vėliau – sodininkė ir gėlininkė, guvernantė.

1920–1927 m. dirbo Prienų savivaldybės taryboje, trejus metus vicepirminkė. 1919–1929 m. Lietuvos katalikų moterų draugijos Prienų skyriaus pirminkė. 1937 m. išvyko į Kanadą. 1937 m. Monrealyje organizavo Vilniaus vadavimo sąjungos skyrių ir iki 1939 m. buvo pirmininkė. Keturis metus dirbo Kanados lietuvių taryboje. 1942–1943 m. redagavo „Nepriklausomą Lietuvą“. Ėmėsi lietuviškų mokyklų organizavimo, priklausė Lietuvių rašytojų draugijai. Kanados ir JAV lietuvių laikraščiuose, pasirašydama įvairiais slapyvardžiais, „Vienybėje“, spausdino eilėraščius, noveles, straipsnius, korespondencijas.

Išleisti poezijos rinkiniai: „Rožių vasara“, 1966; „Lyrika“, 1983; „Sielos simfonijos“, 1990; „Sopulingoji lietuvė motina“, 1990; „Meilės sonetai“, 1990; „Sodų mistikoj“, 1991; „Mistiniai sodai“, 1992.

Apsakos: „Išėivės keliu“, 1978; „Išėivė“, ir kt.

„Mano meditacijos“, 1990, romanas „Ant marių krašto“, 1981.

Autobiografija: „Išėivės memuarai“, 1988; „Išėivės memuarai II“, 1990; „Mano dienos Romoje“, 1991.

Mirė 1987 m. balandžio 26 d. Toronte, Kanada.

MINDAUGAS BABONAS

poetas

Gimė 1932 m. vasario 14 d. Burneikių vnk., Raseinių r.

Nuo 1975 m. gyvena Garliavoje, Kauno r.

1941 m. birželio 14 d. su šeima buvo ištremtas į Komiją. Anksti paragavo medkirčio duonos, vėliau dirbo šachtoje. Baigė Vorkutos vidurinę vakarinę mokyklą. Kasykloje po žeme išdirbo 27 m. Į Lietuvą sugrįžo 1975 m. ir apsigyveno Garliavoje, Kauno r.

Atsiminimus pradėjo rašyti 1953 m. Rašė lietuvių ir rusų kalbomis. Kai kurie eilėraščiai buvo spausdinami rusų laikraščiuose. Atskiri atsiminimų fragmentai atspausdinti „Kauno dienoje“, „Drauge“, ir kt.

Išleisti: atsiminimų knyga „Per kančias neprarandant vilties“, 1997; Eilėraščių rinkinys „O mintys, mintys begalinės, jus užrakint, uždraust negali...“, 2001;

Eilėraščius spausdino poezijos rinktinėse: „Eilivimai“, 1996; „Kai tyliai laša rytas“, 1998; „Palaima baltųjų aušrų“, 2002.

VLADAS BALTUŠKEVIČIUS

poetas, vertėjas

Gimė 1939 m. sausio 26 d. Liepynų k., Marijampolės r.

1959 m. baigė VPI Lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą.

1957-1958 m. – Marijampolės r. laikraščio „Naujasis kelias“ redakcijos darbuotojas, 1961-1962 m. – „Valstybinės mokslinės ir politinės literatūros“ leidyklos Kauno filialo korektorius. Taip pat dirba recenzentu ir poezijos vertėju periodinėje spaudoje. Nuo 1958 metų iki dabar tebėra atsidavęs kūrybiniam darbui. Gyvena Garliavoje, Kauno r.

Išleisti: eilėraščių rinkiniai „Saulės židinyse“, 1975; „Vasaros zenitas“, 1979; „Bedugnė didelė“, 1984; „Erčios“, 1987; „Prisipažinimai“, 1991; „Proregiai“, 1999.

Vertimai: G. Gaidovskio „Povandeninio laivo vadas“, 1965; V. Dragunskio „Mergaitė ant rutulio“, 1966; S. Antonovo „Perplėštas rublis“, 1968; V. Eftinijaus „Mūsų metai“, 1975; L. Kasilio „Tavo gynėjas“, 1977; Š. Bodlero „Piktybės gėlės“, 1996.

Nuo 1988 m. Lietuvos rašytojų sąjungos narys.

JOLANTA METLOVAITĖ-BERESNEVIČIENĖ

poetė

Gimė 1969 m. kovo 12 d. Pagrybės k., Šilalės r.

Nuo 1984 m. gyvena Voškonių k., Kauno r.

1987 m. baigė Domeikavos vidurinę mokyklą, o po metų įstojo į VU. Dėsto tikyba Eigirgalos pradžios mokykloje (Kauno r.). Eilėraščius spausdina rajono laikraštyje. Priklauso Kauno r. literatų svetainei „Polėkis“.

Išleido eilėraščių rinkinį „Tylos žaibai“, 1985; apsakymų rinktinę „Tylos namai“, 1997; eilėraščių vaikams „Dovanos“, 1999.

Eilėraščius spausdino almanachuose: „Kai tyliai laša rytas“, 1998; „Prakalbintos akimirkos“, 2001; „Palaima baltųjų aušrų“, 2002.

ALFONSAS BIELIAUSKAS

rašytojas, kritikas

Gimė 1923 m. spalio 5 d. Naujųjų Neveronių k., Kauno r.

1931–1934 m. mokėsi Biruliškių (Kauno r.) pradinėje mokykloje. 1937–1941 m. – Kauno 3-ojoje valstybinėje gimnazijoje, kur ir paskelbė savo pirmuosius literatūrinius bandymus. 1951 m. baigė VU Istorijos ir filologijos fakultetą (Kauno sk.), o 1949–1951 m. studijavo VU Filologijos fak. (liet. literatūros spec.).

1947–1949 m. dirbo laikraštyje „Tarybų Lietuva“ apybraižininku, 1949–1951 m. – žurnale „Švyturys“ sk. vedėju, 1951–1954 m. – vyriausiuoju redaktoriaus pavaduotoju, o 1954–1970 m. – vyriausiuoju redaktoriumi.

Nuo 1959 iki 1960 m. – Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos sekretorius, 1970–1976 m. Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos pirmininkas. Nuo 1976 m. – rašytojas profesionalas.

Apdovanojimai: 1959 m. – Lietuvos valstybinės premijos laureatas; 1965 m. – Nusipelnęs kultūros veikėjas; 1983 m. – Lietuvos liaudies rašytojas.

Išleisti apybraižos, rinkiniai: „Taip gimsta laimė“, (su V. Radaičiu), 1949; „Tvirtos rankos“, 1950; „Žmonės prie staklių“, 1955; „Nauji žmonės“, 1950.

Apsakymai ir apsakos: „Naktis parieš ataką“, 1978; „Žiburyš mažame kambarėlyje“, 1982.

Pjesės: „Egzaminas“, 1956; „Nebaigtas portretas“, 1961.

Romanai: „Darbo gatvė“, 1956; „Rožės žydi raudonai“, 1959; „Mes dar susitiksim, Vilma“, 1962; „Kauno romanas“, 1966; „Ji mylėjo Paulį“, 1976; „Tada, kai lijo“, 1977; „Ramūs laikai“, 1981; „Vilniaus kalneliai“, 1986; „Ugnelė mūsų krauju“, 1988; „Patogi moteris“, 1996; „Kitų gyvenimas“, 1997.

Literatūros kritikos knygos: „Keliai ir paminklai“, 1963; „Išdrožti sapnai“, 1973; „Žalias pažinimo medis“, 1980; „Tiltai į širdis“, 1981.

Romanai išversti į 13 užsienio kalbų: anglų, bulgarų, estų, gruzinų, latvių, moldavų, rumunų, rusų, slovākų, vengrų, vokiečių, ukrainiečių. Vien „Kauno romanas“ – į 12 kalbų. Iš viso knygos išėjo 77 kartus bendru 2 milijonų egzempliorių tiražu. Romanai ekranizuoti ir inscenuoti.

JONAS BILIŪNAS

rašytojas

Gimė 1879 m. balandžio 11 d. Niūronių k., Anykščių r.

Gimė valstiečių šeimoje. 1886–1891 m. kurį laiką mokėsi pas buvusį dvaro prievaizdą. Keletą mėnesių lankė Anykščių carinę pradžios mokyklą. 1891 m. pradeda mokytis Liepojos gimnazijoje (Latvijoje). 1896 m. gimnazijoje suburia slaptą lietuvių moksleivių lavinimosi būrelį.

Baigęs gimnaziją, pasilieka Liepojoje, verčiasi privačiomis pamokomis. 1900 m. kartu su P. Višinskiu ir kitais vaidina Liepojos lietuviškai rodytoje Keturakio komedijoje „Amerika pirtyje“.

Istoja į Dorpatą (dabar Tartu) universitetą. 1901 m. už dalyvavimą anticarinėje studentų akcijoje pašalinamas iš universiteto. Apsigyvenęs Šiauliuose, verčiasi privačiomis pamokomis. Eilėraščius ir straipsnius siunčia į nelegalią lietuvių spaudą: „Varpa“, „Ūkininką“, „Darbininkų balsą“.

1903 m. išvyksta mokytis į Leipcigo aukštąją komercijos mokyklą. 1904 m.

nusprendžia studijuoti tik literatūrą, todėl pereina į Leipcigo universitetą, vėliau į Ciuricho universitetą. Susirgęs išvažiuoja gydytis į Zakopanę. Čia rašo noveles.

1906 m. gydomi Kačerginėje, Kauno r., kur J. Biliūnas parašė apsakymus „Abejojimas“, „Brisiaus galas“, „Vieną rudens dieną“. Čia jam kilo sumanymas parašyti ką nors apie 1863 m. sukilimą. Galima manyti, jog „Liūdnos pasakos“ pradžioje J. Biliūnas pasakoja apie savo išgyvenimus Kačerginėje, apie tai, kas paskatino sukurti Juozapotos paveikslą.

Kačerginėje tebestovi namas, kuriame gyveno rašytojas (J. Biliūno g. Nr. 14).

Mirė 1907 m. gruodžio 8 d. Zakopanėje. Čia ir palaidotas. 1953 m. palaikai perkelti į Lietuvą ir palaidoti Anykščiuose ant Liudiškių kalvos.

KAZYS BORUTA

rašytojas

Gimė 1905 m. sausio 6 d. Kūlokų k., Marijampolės r.

Tėvai – pasiturintys valstiečiai. Mokėsi Liudvinavo pradžios mokykloje, bet 1914 m. mokslą nutraukė Pirmasis pasaulinis karas. Nuo 1920 m. mokėsi Marijampolės mokytojų seminarijoje. Čia pradėjo pirmuosius savo literatūrinius bandymus. Literatūros žurnale „Gairės“ 1923 m. buvo išspausdintas jo eilėraščių ciklas „Mėlynasis karvelėlis“. Nuo 1924 m. dažniau bendradarbiavo spaudoje, redagavo žurnalą „Aušrinė“, buvo išrinktas mokytojų seminarijos aušrininkų kuopos pirmininku. Tais pačiais metais įstojo į Kauno universitetą. Išitraukė iš socialistų revoliucionierių veiklą, už tai buvo pašalintas iš universiteto. Negalėdamas studijuoti Lietuvoje, 1926 m. išvyko į Vienią, kur studijavo literatūrą, istoriją ir filosofiją. 1927 m. išvyko į Latviją, Rygoje išleido literatūros almanachą „Audra“ (1928). 1928–1930 m. studijavo Vienos, Berlyno universitetuose. Vienas aktyviausių trečiafrontininkų, žurnalo „Trečias frontas“ (1930–1931) steigėjų. 1940 m. redagavo žurnalą „Dienovidis“.

1941 m. ir 1945–1946 m. dirbo naujai įsteigtoje Lietuvos TSR MA. Organizavo literatūros muziejų. Vokiečių okupacijos metais rūpinosi lituanistikos rankraštinėjų fondų išsaugojimu, gelbėjo žydus. Dalyvavo antisovietinėje rezistencijoje. Sovietų saugumo buvo suimtas ir nuteistas kalėti 5 metus. 1949 m. amnestuotas. 1957 m. vėl priimtas į Rašytojų sąjungą (1946 m. buvo pašalintas).

Pirmajame pokario dešimtmetyje K. Boruta daugiau dirbo vertimų srityje. Išvertė F. Šilerio „Vilių Telį“, V. Šekspyro „Daug triukšmo dėl nieko“, A. Puškino „Borisą Godunovą“ ir kt. Parašė kelias pasakas vaikams.

1938–1941 m. K. Boruta nuolat, o 1942–1962 m. su pertraukomis gyveno Pajiesio k., Kauno r.

1965 m. – suteiktas LTSR nusipelnusio meno veikėjo vardas.

Išleisti eilėraščių rinkiniai: „A-lo!“, 1925; „Dainos apie svyruojančius gluosnius“, 1927; „Kryžių Lietuva“, 1927; „Suverstį arimai“, 1964. Apsakymų rinkinys „Drumstas arimų vėjas“, 1928. Satyrinė apysaka „Namas Nr. 13“, 1929.

Romanai: „Mediniai stebuklai“, 1938; „Baltaragio malūnas“, 1945 (pataisytas leidimas, 1962); „Jurgio Paketurio klajonės“, 1963.

Pasakos vaikams: „Dangus griūva“, 1955; dokumentinis pasakojimas „Kelionės į Šiaurę“, 1938–1939 ir kt.

Mirė 1965 m. kovo 9 d. Vilniuje. Palaidotas Vilniuje, Rasų kapinėse.

ALEKSANDRAS BOSAS

poetas

Gimė 1951 m. Pervazninkų k., Šakių r.

Šakiuose baigė vidurinę mokyklą, 1972 m. – VPI Rusų kalbos ir literatūros fakultetą. Jau institute pradėjo lankyti literatų būrelį, rašė miniatiūras, eilėraščius, prozą.

Baigęs institutą, A. Bosas dirbo pedagogu, kariniu vadovu Garliavoje, Kauno r., vadovavo Kauno r. gynybinei organizacijai. Šiuo metu dirba Garliavos vidurinėje mokykloje ir yra vienas iš nedaugelio eiles rašančių mokytojų.

Savo epigramas spausdina „Kauno dienoje“, „Valsčiuje“ (Šakių r.), Klaipėdos miesto, Garliavos mokyklos laikraštyje „Garlekys“. Epigramos yra išverstos ir į rusų kalbą.

Išleista epigramų knyga „Epigramos“, 2003.

JANINA BRAZAUSKIENĖ

poetė, bibliotekininkė

Gimė 1937 m. gegužės 16 d. Gudelių k., Lazdijų r.

Nuo 1974 m. gyvena Kulautuvoje, Kauno r.

1956 m. baigė Šėtos vidurinę mokyklą. 1958–1964 m. dirbo Kauno miesto bibliotekose ir studijavo VVU Istorijos-filologijos fakultete. Nuo 1974 m. dirba Kulautuvos bibliotekoje. J. Brazauskienės iniciatyva jau dvidešimt metų bibliotekoje veikia klubas „Žydrasis žiburėlis“. Visa tai siejama su knygos populiarinimu. Pirmuosius eilėraščius pradėjo rašyti dar studijų metais. Juos spausdino „Kregždutėje“, „Tarp knygų“, „Katalikų pasaulyje“, „Tėviškės žiniuose“. 1996 m. išleistas bukletas apie J. Brazauskienės profesinę, visuomeninę ir literatūrinę veiklą. Nuo 1996 m. J. Brazauskienė Kauno r. literatų svetainės „Polėkis“ narė. Dalyvauja Lietuvos nepriklausomų rašytojų sąjungos veikloje. Eilėraščių rinkinyje „Ateinu iš giesmės“ (1997), skirtoje Maironiu, publikuotas J. Brazauskienės eilėraštis „Amžiams ant pjedestalo“. 1998 m. eilėraščių rinkinyje „Kai tyliai laša rytas“ išspausdinti devyni eilėraščiai. Tais pačiais metais krikščioniškame leidinyje „Gyvieji šaltiniai“ – trys jos eilėraščiai. Minint Kulautuvos kurorto įkūrimo 65-metį išleistas bukletas „Ten, kur baltos akacijos žydi“, kuriame išspausdinti J. Brazauskienės eilėraščiai, skirti Kulautuvai ir kulautuviškiams.

Išleisti eilėraščių rinkiniai: „Širdies žodžių puokštė“, 1997; „Būk mano kelias“, 1999; „Paukščiai neša abėcėlę“, 1999; „Negęstančią viltį nešu“, 2000.

GRAŽINA CIEŠKAITĖ

poetė

Gimė 1951 m. rugpjūčio 30 d. Vabalninke, Biržų r.

Gyvena Noreikiškių gyv., Kauno r.

Studijavo VVU, dirbo LŽŪA ir kitose įvairiose įstaigose. Nuo 1980 m. Lietuvos rašytojų sąjungos narė. Už knygą „Skrendu virš labirinto“, suteiktas „Poezijos pavasario 90“ laureatės vardas. Eilėraščiai išversti į ispanų, vengrų, čekų, ukrainiečių, latvių, vokiečių ir rusų kalbas.

Išleisti eilėraščių rinkiniai: „Tylos žydėjimas“, 1975; „Mylėti–gyventi“, 1979;

RAŠYTOJAI

„Gerti iš gėlių“, 1984; „Skrendu virš labirinto“, 1989; „Auka žvaigždžių vainikui“, 1991; „Tarp laiko ir amžinybės“, 1997; „Antgamtėje klajojanti šviesa“, 2002.

Romanas „Pragaro smurtas, dangaus ištikimybė“, 1997.

ANTANAS DAINORAS

poetas

Gimė 1919 m. vasario 7 d. Raudondvaryje, Kauno r.

Kaune baigė gimnaziją. 1945–1956 m. kalintas Archangelsko srities ir Komijos lageriuose. Grįžęs gyveno Kaune.

Eilėraščiai paskelbti periodikoje ir rinkinyje „Tremtinio Lietuvoje“, 1990.

Mirė 1960 m. gegužės 7 d. Palaidotas gimtinėje.

JANINA DANAUSKIENĖ

poetė

Gimė 1947 m. vasario 20 d. Vailabų k., Raseinių r.

Eilėraščius pradėjo rašyti vidurinėje mokykloje. Nuo 1975 m. gyvena Babtuose, Kauno r. Nuo 1991 m. dirba Babtų kultūros namų direktore, priklauso Kauno r. literatų svetainei „Polėkis“.

Eilėraščius spausdino poezijos rinktinėse „Kai tyliai laša rytas“, 1998; „Palaima baltųjų aušrų“, 2002.

DANUTĖ DAUGĖLAITĖ

poetė

Gimė 1953 m. gruodžio 16 d. Kaune.

Mokėsi Kauno 14-oje vidurinėje mokykloje. 1992 m. baigė LVK Klaipėdos fakultetą ir įgijo masinių renginių režisierės – kultūros vadybininkės kvalifikaciją. Nuo 1994 m. dirba Rokų kultūros namų direktore. Eilėraščius pradėjo rašyti jaunystėje, tačiau minties brandą pajautė ketvirtame gyvenimo dešimtmetyje. Kūriniuose vyrauja žmogaus būties filosofija, beribis Lietuvos gamtos grožis, metų laikų kaita, žmogaus jausmai, emocijos.

Subūrė Kauno rajono literatus į „Polėkio“ bendriją, kuriai ir vadovauja. Eilėraščius spausdina almanachuose: „Ateini iš giesmės“, 1997; „Mudviejų vakaras“, 1998; „Kai tyliai laša rytas“, 1998; „Kai pakėlei mane lig žvaigždžių“, 1999; „Žydintis amžius“, 2000; „Tylos kalba“, 2002; „Palaima baltųjų aušrų“, 2002.

JUOZAS DAUGĖLA

publicistas

Gimė 1899 m. liepos 11 d. Tvarkiškės k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

Baigė mokytojų profesinės sąjungos suaugusiesiems keturias gimnazijos klases Kaune. Tarnavo geležinkelių valdininku, dirbo Kauno miesto savivaldybėje. 1929–1930 m. gyveno Brazilijoje.

Kūriniai: „Juodoji knyga“, 1931; „Lietuviai Brazilijoje“, 1933.

Mirė 1935 m. sausio 30 d.

VLADAS DAUTARTAS

prozininkas, rašytojas

Gimė 1927 m. kovo 10 d. Šilelio k., Raudondvario sen., Kauno r.

1935–1940 m. mokėsi Raudondvario pradinėje mokykloje, 1941–1948 m. – Kauno suaugusiųjų vidurinėje mokykloje. 1957 m. baigė VU, dirbo „Moksleivio“, „Literatūros ir meno“, „Bibliotekų darbo“ redakcijose. Kūrinius pradėjo spausdinti 1954 m. 1958 m. priimtas į Lietuvos rašytojų sąjungos narius.

Apsakymai ir apsakos: „Panemunės apsakymai“, 1958; „Teką upė pro šalį“, 1959; „Jūros spalvos“, 1960; „Ištikimi draugai“, 1961; „Kai nurausta putinas“, 1963; „Mano tėtis partizanas“, 1964; „Aukšinio lyno vaisės“, 1965; „Prakeikimo vartai“, 1966; „Jis – kapitonas pramuštgalvis“, 1970; „Miškinukas ir senelis Kaukas“, 1971; „Žydrieji jungos“, 1972; „Paskui vaivorykštė“, 1974; „Einam, tėti, pasivaikščiok“, 1975; „Leškau mylimo veido“, 1977; „Sapnuoju karalystę“, 1979; „Ištikimi draugai“, 1983; „Pasaka ne pasaka apie lydekutį Kikutį“, 1984; „Vėjai“, 1985; „Ant pakelės akmenų“, 1987; „Karalaitė gyvena“, 1988; „Jazminas tėvo sode“, 1995.

Miniatiūros: „Meškeriojo mozaika. Mažosios novelės“, 1973; „Beržų sulos rinkėjai“, 1985.

Publicistikos knyga: „Klevo lapas, rasos lašas“, 1981.

Novelių rinktinės: „Lakštingalų naktis“, 1965; „Pokalbis su upokšniu“, 1971.

Romanai: „Senojo gluosnio pasaka“, 1980; „Vaclovo Gailiaus užrašai“, 1995; „Nežinomi Viešpaties keliai“, 2000.

Leidiniai versti į vokiečių, lenkų, ispanų, azerbaidžaniečių, estų, baltarusių, rusų, ukrainiečių, moldavų, armėnų, čekų, latvių ir kitas kalbas.

Mirė 2000 m. spalio 11 d. Vilniuje.

BALYS GAIDŽIŪNAS

poetas

Gimė 1911 m. gruodžio 8 (lapkričio 25) d. Dauderių k., Radviliškio r.

Dirbo Žemės ūkio rūmuose. Karo metais pasitraukė į Vakarų, gyveno JAV. 1994 m. grįžo į Lietuvą. Priklausė Lietuvos rašytojų draugijai, nuo 1994 m. Lietuvos rašytojų sąjungai. Apdovanotas Vyčio kryžiaus IV laipsnio ordinu (1994).

Išleido poezijos knygas: „Jaunystės arimuose“, 1936; „Žaliuojanti žemė“, 1937; „Rūpesčių dienos“, 1946; „Septyni paskutiniai Kristaus žodžiai lietuvių maldose“, 1980; „Mano kartos likiminiai metai“, 1980; „Bernelių mišios“, 1983; „Ir saulėtos, ir rūsčios dienos“, 1996.

Atsiminimų knygas „Pakeliui į mirtį“, 1948; „Vieneri metai ir viena savaitė“, 1950; „Dievo motinos parapijos istorija“, 1979; „Lietuvos madonų šventovė“, 1988.

Mirė 1996 m. balandžio 7 d. Vilniuje. Palaidotas Karmėlavos kapinėse, Kauno r.

ZITA GAIŽAUSKAITĖ-VOKIETAITIENĖ

poetė

Gimė 1951 m. vasario 12 d. Padargupių k., Raseinių r.

Gyvena Garliavoje.

Poeziją skelbė „Nemune“, „Literatūroje ir mene“, „Tėviškės žiniuose“ ir kitur.

1988 m. įteiktas A. Matučio atminimo prizas ir premija už geriausią eilėraščių vaikams.

1995 m. priimta į Lietuvos rašytojų sąjungą.

Išleisti eilėraščių rinkiniai vaikams „Ta dainelė – aš pati“, 1983; „Po saulės delnu“, 1985; „Pasisupk ant mano rankų“, 1995; „Paskui bėgantį takelį“, 1996; „Ką sapnelyje regi“, 1997; „Karnavalas“, 1997; „Virė saulė pusrytėlių“, 1997; „Kas pravirkdė raideles“, 1998; „Namas žaibo ir perkūno“, 1998; „Kalėdų žvaigždėlė“, 1998; „Ei, Velyke“, 2002 ir kt.

Eilėraščių rinkinys suaugusiesiems „Žiūri žvaigždės“, 1997.

ANTANAS GARMUS

prozininkas, publicistas

Gimė 1881 m. vasario 19 d. Tursono k., Aukštosios Panemunės valsč., Kauno r.

Baigęs Liepojos gimnaziją, studijavo Kijevo ir Berno universitetuose. Pirmojo pasaulinio karo pradžioje buvo gydytoju fronte. Nuo 1932–1933 m. – Lietuvos Raudonojo Kryžiaus sanatorijos direktorius. Dalyvavo tarptautiniuose kongresuose kovai su tuberkulioze. 1940 m. keletą mėnesių buvo Kauno miesto burmistras.

1944 m. žvejų laiveliu bandė pasiekti Švediją, bet vokiečių buvo pagautas ir pasodintas į Rygos kalėjimą. 1945 m. amerikiečių kariuomenės išlaisvintas, 1949 m. persikėlė gyventi į JAV. 1954 m. išrinktas Amerikos lietuvių gydytojų draugijos garbės nariu.

Bendradarbiavo „Naujienose“, „Ūkininke“, „Naujojoje Gadynėje“, „Kovoje“, „Lietuvos ūkininke“, „Vilniaus žiniuose“, „Lietuvos žiniuose“, „Keleivijoje“, „Darbe“ ir kitur.

Nuo 1902 m. pasirašinėjo slapyvardžiais: A. Švogėris, A. Š., O. Birmantaitė, Š-vis, A. G-mus ir kt.

Darbai: „Agota“, 1907, 1933; „Džuma“, 1911; „Paskaitos iš biologijos“, 1912; „Sugyvenimo ir išnaudojimo paveikslai tarp gyvulių“, 1913; „Dėl ko žmogui reikia gerti ir valgyti“, 1914; „Gydytojo užrašai“, 1914; „Motina ir jos rūpesčiai vaikų likimu“, 1915 m.; „Vilhelmas Kolle“, 1928 m.; „Kauno miesto ligonių kasos taisyklės gydytojams“, 1929; „Nemuno pakrantėmis“, 1951.

Išvertė Kwiatkovskio apysaką „Lietuvaitė“, 1906.

Mirė 1955 m. liepos 23 d. Čikagoje.

ANTANINA GARMUTĖ

poetė, prozininkė

Gimė 1934 m. gegužės 29 d. Piliuonoje, Kauno r.

1948 m. ištremta į Sibirą prie Baikalo. Grįžo 1950 m. Baigė KPI. Dirbo Statybos ir architektūros mokslinio tyrimo institute.

Išleisti eilėraščių rinkiniai: „Rugiai po ledu“, 1994; „Vaikystės upė“, 1996.

Paskelbė dokumentinės prozos: „Ažuolų vartai“, 1989; „Išėjo broliai“, 1990; „Motinėle, auginai“, 1993; „Tėvo vasara“, 1996.

Autobiografinę apybraižą „Amžino įšalo žemė“, 1989.

DANUTĖ GIEDRAITIENĖ

dailininkė, poetė

Gimė 1928 m. balandžio 9 d. Anykščių krašte.

Jaunystė praėjo tremtyje. Grįžusi apsigyveno Noreikiškėse, Kauno r.

1986 m., įveikusi gyvenimo negandas, pradėjo piešti, tapo Kauno dailės studijos „Vaivorykštė“ nare. Rašė ir eilėraščius, priklausė Kauno literatų svetainei „Polėkis“.

Eilėraščius spausdino laikraščiuose, eilėraščių rinkinyje „Kai tyliai laša rytas“, 1998.

Mirė 1998 m. gegužės 30 d., palaidota Tabariškių kapinėse, Kauno r.

JANINA LUKOŠEVIČIŪTĖ-GIEDRAITIENĖ

poetė, memuaristė

Gimė 1924 m. birželio 13 d. Jokimiškyje, Kauno r.

Baigė Kauno amatų mokyklą. Dirbo „Lietūkyje“. 1944 m. rugsėjo mėnesį buvo išvežta į Vokietiją darbams. Grįžusi dirbo spaudos fondo knygyne. 1946 m. ištremta į Sibirą. 1956 m. grįžo į Lietuvą su vyru ir sūneliu. Gyvena Ringauduose, Noreikiškių sen.

Išleisti atsiminimų knyga „Kelionė į niekur“, 1991; eilėraščių rinkinys „Ten ir čia“, 1999; pasaka „Gandriuko pamotė“, 2002.

Eilėraščius skelbė „Tremtinio Lietuvoje“, 1990 ir „Ten, sidabro vingy...“, 2001.

VIOLETA GIEDRAITYTĖ-ČEPULYTĖ

poetė

Gimė 1947 m. balandžio 17 d. Paginėvio k., Kėdainių r.

Juodgiryje, Kauno r., baigė pradžios mokyklą. 1964 m. baigė Kauno XII vidurinę mokyklą ir įstojo į VU Lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą. Bebaigdamą pirmą kursą susirgo ir ilgai gydėsi. Grįžusi iš Vilniaus, gyveno Kauno rajone, Domeikavoje. Kurį laiką dirbo Lietuvos MIS laborante.

Literatūrinį darbą pradėjo besimokydama vidurinėje mokykloje. Ji rašė eilėraščius, straipsnius, kuriuos spausdino „Kauno dienoje“, „Tėviškės žiniuose“. Priklausė Kauno rajono rašytojų sąjungos jaunųjų sekcijai. Po mirties išleista poezijos knygelė „Širdies skambėjimas“, 1992.

Mirė 1978 m. rugsėjo 23 d. Palaidota Romainių kapinėse.

KAZYS GRIGAS

tautosakininkas

Gimė 1924 m. kovo 1 d. Pagirių k., Kauno r.

1951 m. baigė VU. Nuo 1954 m. Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslo darbuotojas, filologijos mokslų daktaras (1958), 1983 m. filologijos mokslų daktaru.

Darbai: „Lietuvių tautosaka, užrašyta 1944–1956 m.“, (su kitais autoriais), 1957; „Patarlės ir priežodžiai“, (su A. Jonynu), 1958; „Lietuvių tautosakos apybraižos“, 1963; „Dangus, kunigai ir liaudis“, (su S. Skrodeniu), 1963; „Mėnuo mėslė keturgyslė“, 1970; „Lietuvių tautosaka“, 5 t., 1963–1968, 1970; „Čirvir vir pavasaris“, 1971; „Lietuvių patarlės“, 1976; „Du kiškėliai pagiry“, 1981; „Patarlių paralelės“, 1987; „Šešios žąsys“ – lietuvių greitakalbės, 1988; „Kadarai, kadarai“ – juokavimai, (kartu su V. Bikštie) 1999; „Lietuvininkų žodis“, 1995; „Lituanistika pasaulyje ir šiandien: darbai ir problemos“, 1998; „Lietuvių patarlės ir priežodžiai“ (su kitais autoriais), 2000 ir kt.

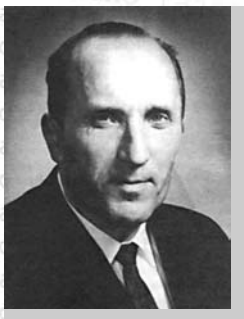
Paskelbė straipsnių apie S. Daukantą, L. Rėžą, brolius A. ir J. Juškas. Sudarė sistemingą lietuvių patarlių kartoteką (200 000 užrašymų), išvertė į lietuvių kalbą L. Kerolio, R. Styvensono, B. Traveno, Selimovičiaus ir kitų autorių kūrinius.

Už mokslinius nuopelnus Kazys Grigas buvo apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu (2000 m.) ir Lietuvos Respublikos Mokslo premija (2001 m.).

Mirė 2002 m. gruodžio 3 d.

ČESLOVAS GRINCEVIČIUS

prozininkas

Gimė 1913 m. sausio 4 d. (17), Vilkijoje, Kauno r.

Mokėsi Kėdainių ir Kauno Jėzuitų gimnazijose (1926–1928). Studijavo prancūzų ir slavų literatūrą, pedagogiką ir teatrologiją. 1943 m. baigė VDU bibliografijos specialybę. 1944 m. pasitraukė į Austriją. 1947–1948 m. Salzburgo universitete studijavo pedagogiką. Dalyvavo Lietuvos Raudonojo kryžiaus veikloje, redagavo žurnalą „Mūsų žinios“. 1949 m. persikėlė į JAV, gyveno Čikagoje. 1969–1979 m. buvo vienas iš laikraščio „Draugas“ redaktorių. Nuo 1967 m. – naujai įsteigto Cicero lietuviškųjų studijų instituto lektorius ir vedėjas. Bendradarbiavo „Aiduose“, „Ateityje“, „Drauge“, „Eglutėje“.

Išleisti apsakymų rinkiniai: „Vidurnakčio vargonai“, 1953; „Vidudienio varpai“, 1985;

Novelių romanas „Geroji vasara“, 1970.

Pasaka „Vyskupo katinas“, 1972.

Sudarė knygos „Lietuvių literatūra svetur 1945–1967 m.“ knygų bibliografiją, 1968. Redagavo J. Brazaičio-Ambrazevičiaus raštų rinkinį „Tautos praeitis“, T. I, kn. 1–4, (su A. Skrupskiene) parengė spaudai A. Barono leidinį „Mirti visada suspėsi“, 1981.

Mirė 1994 m. birželio 28 d. Čikagoje, palaidotas Vilniuje.

MOTIEJUS GUSTAITIS

poetas

Gimė 1870 m. vasario 27 d. Rokų k., Panemunės valsč., Kauno r.

1879–1881 m. lankė Aukštosios Panemunės pradžios mokyklą, 1881–1887 m. Marijampolės gimnaziją. Baigęs penkias klases įstojo į Seinų kunigų seminariją. Kunigu išventintas 1893 m. Varšuvoje, Regensburge studijavo bažnytinę muziką, 1899–1901 m. Romoje – teisę, 1901–1904 m. Friburge – literatūrą ir meno istoriją. Čia gavo filosofijos daktaro laipsnį. 1904 m. paskirtas Marijampolės gimnazijos kapelionu. Nuo 1907 m. – Marijampolės lietuvių mergaičių progimnazijos direktorius. Kuriantis nepriklausomai Lietuvai buvo paskirtas Seinų gimnazijos direktoriumi.

Balandžio slapyvardžiu pradėjo spausdinti eilėraščius „Tėvynės sarge“, „Žvaigždutėje“ (Amerikoje).

Išleisti poezijos rinkiniai: „Auroelė“, 1914; „Tėvynės ašaros“, 1914; „Erškėčių taku“, 1916; „Sielos akordai“, 1917; „Varpeliai“, 1925.

Poema „Meilė“, 1914.

Vertimai: A. Mickevičiaus „Krymo sonetai“, 1909; A. Mickevičiaus „Vėlinės“, II d. ir III d. fragmentai, 1926; J. Slovackio „Anhelli“, 1923; A. Novrovskio drama „Lietuvos krikštas“, 1927; vertė Vergilijaus „Eneidą“, V. Hugo, A. Puškina, Ch. Bandelavu.

Monografijos: „Kun. Antanas Tatarė“, 1913, 1915; „Kun Juozapas Galeckas“, 1924; „M. Sarbievijus“, 1925; „Petras Kriaučiūnas“, 1926; A. Mickevičiaus „Ponas Tadas“, 1927; J. Basanavičius ir „Aušra“, 1927.

Kiti darbai: „Lietuvos Vyčių dovanėlė“, 1915; „Amerikos mokykla“, 1919–1920.

Rankraštyje liko neišspausdinta liaudies teatrui skirta muzikinė drama „Gaus tas ir Zapsė“. 1940 m. buvo baigta spausdinti poezijos rinktinės knyga, kuriai išsamų įvadą parašė prof. V. Mykolaitis-Putinas.

Mirė 1927 m. gruodžio 23 d. Seinų apskr.

IRENA GRONSKYTĖ-MICKUVIENĖ

poetė

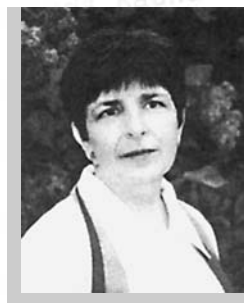
Gimė 1951 m. rugpjūčio 20 d. Kaune.

Mokėsi Kauno 8-ojoje (dabar „Saulės“ gimnazija) bei 15-ojoje vidurinėse mokyklose. 1975 m. baigė LTSR valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetą ir įgijo lietuvių kalbos, literatūros ir muzikos mokytojos specialybę.

Dirbo keliose Kauno miesto vidurinėse mokyklose lietuvių kalbos, literatūros ir muzikos mokytoja.

1989 m. rugsėjo 1 d. Kauno rajono švietimo skyriaus skiriama į Karmėlavos (Kauno r.) vidurinę mokyklą. Dirba lietuvių kalbos mokytoja, nuo 1992 m. meno vadove (renginių režisierė) Ramučių (Kauno r.) kultūros centre.

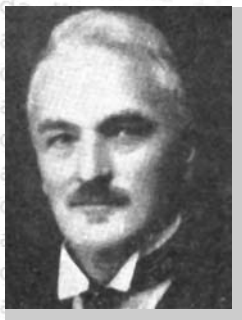
I. Gronskytės-Mickuviėnės kūryba spausdinama Kauno miesto, rajono periodinėje spaudoje bei Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centro leidinyje „Kultūros aktualijos“.

RAŠYTOJAI

JUOZAS JARAŠIUS

prozininkas, spaudos darbuotojas, gydytojas

Gimė 1873 m. lapkričio 10 d. Dievogalos k., Kauno r.

Mokydamasis Marijampolės gimnazijoje, priklausė slaptai mokinių kuopelei, kuri platino draudžiamą lietuvišką spaudą. 1899 m. Maskvos universitete baigė mediciną. Nuo 1902 m. dirbo gydytoju Kėdainiuose, čia skleidė lietuviškus raštus, jiems skirdamas nemažai lėšų. Bendradarbiavo „Ūkininke“, „Varpe“, „Lietuvos žiniuose“ ir kituose leidiniuose.

Išleistos apysakos: „Senojo kareivio pasakojimas“, 1902; „Iš gyvenimo samojedų“, 1908, „Limpančios ligos“, 1910.

Mirė 1940 m. sausio 10 d. Kėdainiuose.

DOMAS JASAITIS

publicistas, gydytojas

Gimė 1898 m. Stanaičių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

Nuo 1917 m. studijavo mediciną Kijevo, o nuo 1920 m. Berlyno universitete. 1923 m. gavo medicinos daktaro laipsnį. Nuo 1925 m. dirbo Šiauliuose vidaus ligų gydytoju. 1950 m. išvyko į JAV, kur taip pat dirbo gydytoju.

Pasirašinėjo slapyvardžiais: Sakalas, Dijas, Druidas, Dasaitis.

Straipsnius spausdino „Ateities spinduliuose“, „Ateityje“, „Ryte“, „Tėvynės sarge“, „Šiaulietyje“ ir kt. Šiaulių leidinyje „Varpas“ išspausdino „Simolingumo problema“, taip pat buvo „Lietuvių enciklopedijos“ medicinos skyriaus redaktorius.

Išleido knygas: „Kaliniams paaukotas gyvenimas“, 1922; „Padangėse“, 1922.

Mirė 1977 m. birželio 5 d., Mount Vernone.

STASĖ JASIŪNAITĖ

prozininkė, mokytoja

Gimė 1912 m. lapkričio 13 d. Joniškyje.

Baigė Šiaulių mokytojų seminariją. Dirbo lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Kulautuvos vidurinėje mokykloje, tačiau neilgai. Kadangi buvo tikinti, 1958 m. rugsėjo 1 d. atleista iš darbo mokykloje. Vargais negalais pavyko įsidarbinti Kulautuvos vaikų sanatorijoje sanitarė, kur dirbo iki pensijos.

Trys knygos, išleistos po jos mirties: „Gyvenimo apysaka“, 1987; „Mano brolis Aleksas“, 1990; „Dviejų mergaičių laiškai“, 1995.

Parašė apsakymėlių apie ateizaciją, R. Kalantos susideginimą.

Mirė 1986 m. gruodžio 6 d. Kaune, palaidota Kulautuvoje, Kauno r.

ANTANAS JUŠKA

tautosakininkas, etnografas, leksikografas

Gimė 1819 m. balandžio 16 d. Daujotų k., Raseinių r.

Mokėsi Kražių gimnazijoje. 1843 m., baigęs Vilniaus kunigų seminariją, kunigavo įvairiose Lietuvos vietose: Zarasuose, Ukmergėje, apie 1854 m. skiriamas Pušaloto klebonu. 1862–1864 m. dirbo Vilkijoje (Kauno r.) vikaru. Čia gyvendamas jis parašė lietuvių-lenkų kalbų žodyną, sukaupęs jame daugiau nei 30 000 žodžių su sakiniais iš šnekamosios kalbos, surinko ir užrašė apie 7000 dainų. Dabar šiame name – Antano ir Jono Juškų etinės kultūros muziejus.

1863 m. už palankumą sukilėliams buvo suimtas ir kalinamas Kaune (9 mėn.). 1865 m. paskirtas klebonu į Veliuoną, o 1871 m. perkeltas į Alsėdžius. Čia gyveno iki 1879 m. 1879 m. išvyko į Kazanę ir čia rūpinosi savo surinktu dainų bei žodyninės medžiagos spausdinimu.

Darbai: lietuvių ir rusų kalbomis rinkinį „Lietuvių liaudies dainos“ (I. Sreznjevskio padedamas), 1867; rinkinį „Lietuviškos dainos“ (3 t. J. Bodueno de Kurtenė remiamas), 1880–1882; etnografinį darbą „Svotbinė rėda veliuoniečių lietuvių“, 1880; „Lietuviškos svotbinės dainos“ (išleido Peterburgo MA), 1883; „Lietuvių liaudies melodijos“ (išleido Krokuvos MA), 1900.

A. Juška taip pat parengė aiškinamojo žodyno elementų turintį (apie 70 000 žodžių su sakiniais iš liaudies šnekamosios kalbos) lietuvių-lenkų kalbų žodyną, taip pat lenkų-lietuvių-lotyčių-rusų k. (apie 1853–1854) ir latvių-lietuvių-lenkų k. (1875) žodynus. Išleido „Abėcėlę, arba lementorių, dėl mažų vaikelių“, 1863.

Redaguoti ir skelbti tautosakos, etnografinės bei kalbinę medžiagą padėjo brolis Jonas. A. Juška pirmasis surinko tiek daug lietuvių liaudies dainų, įtvirtino naują apeiginės tautosakos užrašymo ir skelbimo metodiką, plačiai aprašė lietuvių papročius, gausiai panaudojo liaudies šnekamąją kalbą leksikografijoje, davė pradžią aiškinamiesiems lietuvių kalbos žodynams.

Mirė 1880 m. lapkričio 1 d. Kazanėje.

PRANCIŠKUS KAROSAS

poetas

Gimė 1940 m. sausio 28 d. Kuprių k., Anykščių r.

Nuo 1975 m. gyvena Garliavoje, Kauno r.

1972 m. baigė LŽŪA. Dirbo Raguvėlės žemės ūkio mokyklos direktoriumi. 1975 m. pradėjo dirbti Kauno aukštesniojoje žemės ūkio mokykloje vyriausiuju dėstytoju. Dirbdamas baigė Ribno bitininkystės institutą, Maskvos Timiriazevo akademijos pedagoginį fakultetą.

Eiles pradėjo rašyti nuo 16 metų. Eilėraščiai buvo spausdinami Zarasų, Anykščių, Vilkaviškio, Marijampolės, Kauno rajoninėje spaudoje. Šiuo metu yra Kauno rajono literatų svetainės „Polėkis“ narys, dalyvauja Nepriklausomų rašytojų sąjungos veikloje. Eilėraščių rinktinėje „Kaip tyliai laša rytas“ išspausdino 7 eilėraščius. Jo eilėraščiai dažnai skaitomi per Lietuvos radiją žemės ūkio laidose. Kūrybos tematika įvairi: meilė gamtai, Tėvynei, moteriai ir t.t.

Išleido „Bitininkystė kiekvienam“, 2000.

Eilėraščius spausdino almanachuose: „Kaip tyliai laša rytas“, 1998; „Tylas kalba“, 2002; „Palaima baltųjų aušrą“, 2002.

LILIJJA KALIBATAITĖ-JAUDEGIENĖ

poetė

Gimė 1952 m. rugsėjo 15 d. Kaune.

Gyvena Linksmakalnyje, Kauno r.

Baigė KMI, dirba Garliavos ligoninės konsultacinėje poliklinikoje akių ligų gydytoja. Skelbė eilėraščius nuo 1967 m. „Nemune“, „Literatūroje ir mene“, „Jaunimo gretose“, almanachuose „Poezijos pavasaris“, 1982; „Skrenda paukštė baltaplunksnė“, 1991; „Mudviejų vakaras“, 1996.

Išleistas eilėraščių rinkinys „Duryms praecitin“, 2000.

ROMANAS STASYS KAREIVA

poetas, publicistas

Gimė 1943 m. vasario 8 d. Dokių k., Kauno r.

1967 m. baigė Kijevo tankų technikos aukštąjį mokyklą. Gavo paskyrimą į Rygą, Pabaltijo karinę apygardą. Vėliau persikėlė į Gaižiūnų desantinį pulką, iš ten į Kauną, Panemunės 108 pulką. Jame tarnavo 12 metų. Paskui tarnavo Tolimuosiuose Rytuose, Vanino uoste (prikl. Chabarovsko karinei apygardai) štabo viršininku. 1979 m., turėdamas majoro laipsnį, buvo demobilizuotas ir grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Trakuose, išitraukė į Sąjūdžio veiklą, tarnavo savanoriškoje krašto apsaugoje. Pastaruoju metu ūkininkauja Puodžių kaime, Utenos rajone.

Išleido autobiografiją „Kiekvienam savo kryžius“, 1996.

Eilėraščių rinktinė: „Atminties šešėliai“, 1997.

Su kitais bendraautoriais „Lauk, okupantai: sovietinė karinė invazija į Čekoslovakiją 1968 m. lietuvių dalyvių akimis“, 1999.

KAZYS KARIPIUS

rašytojas

Gimė 1895 m. liepos 20 d. (rugsėjo 1 d.) Babtyne, Babtų valsč., Kauno apskr.

1909 m. gruodžio 24 d. išvyko į JAV. Baigė Vesterno universitetą. 1915 m. įsitraukė į JAV lietuvių visuomenės veiklą, įstojo į Tėvynės mylėtojų draugiją. Rūpinosi Lietuvos reikalais. 1917 m. buvo Niujorko Tautinės tarybos pirmasis sekretorius. Lankėsi Lietuvoje 1928 m. ir 1935 m. Pasaulio lietuvių kongreso metu. Nuo 1940 m. – Lietuvos Ekonominio centro sekretorius. Dalyvavo tarybos delegacijoje pas prezidentą Ruzveltą Lietuvos nepriklausomybės gynimo reikalais. 1941 m. birželio 8 d. dalyvavo kuriant sąjungą Lietuvai vaduoti, ruošiant Amerikos lietuvių Seimą Niujorke, 1944 m. bei lietuvių misijų suvažiavimus 1944 m. Vašingtone ir 1945 m. San Franciske.

Karpius buvo vienas iš pačių aktyviausių spaudos darbuotojų. 1910 m. pradėjo rašyti korespondencijas ir eilėraščius „Keleiviui“ ir „Draugui“. 1914 m. persikėlė į Brukliną, dirbo „Vienybės lietuvininkų“ spaustuviėje, bendradarbiavo „Vienybėje lietuvininkų“ ir „Tėvynėje“. 1917 m. dirbo „Dirvos“ redakcijoje.

Išleido: komedijas „Nenorėjai duonos, graužk plytas“, 1915; „Gautama Bud-da“, 1916; „Darbininkų padėtis Amerikoje“, 1917.

Istorinius romanus: „Baltijos aras“, 1928; „Kryžėivis“, 1929; „Du broliai“, 1930; „Jūros merga“, 1931; „Klajūnas“, 1932; „Merūnas“, 1934; „Dvi seserys“, 1937; „Alpės“, 1942.

Apysakas: „Juodasis karžygis“, 1927; „Vargšų karalienė“, 1927.

Scenos veikalus: „Jaunystės karštis“, 1916; „Samsonas ir Dalila“, 1923; „Juo-
zapas ir Zebora“, 1923; „Kryžiokas“, 1923; „Algis ir Giedrutė“, 1925; „Birutė ir
Kurpelis“, 1927; „Galiūnas“, 1927; „Ekscelencija“, 1927; „Algimantas“, 1928;
„Palangos ponaitis“, 1929; „Baudžiauninkė“, 1930; „Žentai iš Amerikos“, 1931.

Eilėraščių rinkinius: „Tautos vainikas“, 1919 (su kitais); „Trimitas“, 1920.

Kiti veikalai: „Užtekanti saulė“, 1918; „Kas slepiasi už žmonių pasakų“, 1919;
„Mahometo kelionė į dangų“, 1919; „Vytautas Didysis“, 1930.

Vertimai: „Marija Bočkareva“, 1920; E. J. Bauks „Septyni senojo pasaulio
stebuklai“, 1921; „Žemės kaimynai dausose“, 1924;

Daugybė darbų liko neišspausdinti.

Mirė 1971 m. spalio 20 d. Klyvlende, Ohajo valstija, JAV.

UGNĖ KARVELIS

prozininkė, vertėja, kritikė

Gimė 1935 m. birželio 13 d. Noreikiškėse, Kauno r.

Studijavo Sorbonos ir Kolumbijos universitetuose, gyveno Paryžiuje. Nuo
1955 m. dirbo Prancūzijos, vėliau Lotynų Amerikos, Ispanijos, Portugalijos be
Rytų Europos leidyklų literatūros skyriaus vadove. Vyras – garsus Argentinos
rašytojas Julio Cortazaro. Prancūzų kalba parašė apsakymų, romaną „Rytoj
traukinių nebus“, 1991, išleistas Vilniuje, 1997. Sukūrė du dokumentinius filmus
apie Lietuvą. Lietuvos atstovė prie UNESCO nuo 1993 m., o nuo 1996 m. Ugnė
Karvelis buvo UNESCO komiteto biuro narė. Tuo metu į UNESCO pasaulinės
kultūros paveldo sąrašą įtraukta Kuršių Nerija, Vilniaus senamiestis, Lietuvos
kryždirbystė. Į prancūzų kalbą išvertė K. Donelaičio, Maironio, J. Aiščio, B.
Sruogos, S. Nėries, V. Mykolaičio-Putino, E. Mieželaičio, J. Marcinkevičiaus, T.
S. Kondroto ir kitų rašytojų kūrinius. Vertė iš lietuvių, anglų, ispanų, vokiečių
kalbų. 1993 m. priimta į Lietuvos rašytojų sąjungos narius. Literatūros kritikė,
rašė straipsnius Prancūzijos, Vokietijos, Lotynų Amerikos spaudai, nuolatinė
„Figaro Litteraire“ bendradarbė, radijo laidų vedėja.

Mirė 2002 m. kovo 4 d. Paryžiuje, vykdant paskutinę valią, jos pelenai išbars-
tyti virš Atlanto vandenyno.

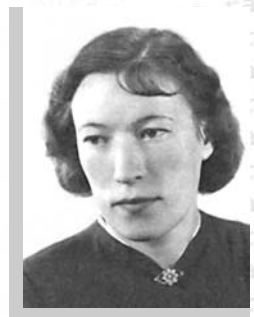
ALBINA KAŠIUBIENĖ

poetė, pedagogė

Gimė 1910 m. rugsėjo 3 d. Ražiškių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

1931 m. baigusi Kauno „Saulės“ mokytojų seminariją, mokytojavo Išlaužė,
Kauno r. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, dirbo Augsburguro lietuvių mokykloje.
1949 m. persikėlė į JAV. 14 metų mokytojavo liuanistinėje mokykloje. Eilėraš-
čius pradėjo rašyti Lietuvoje. JAV juos publikavo „Eglutėje“, „Tėviškėlėje“,
„Drauge“, „Žvaigždutėje“, „Laisvojoje Lietuvoje“.

Išleido eilėraščių rinkinį „Žirgeliai“, 1980.

JONAS KATULIS

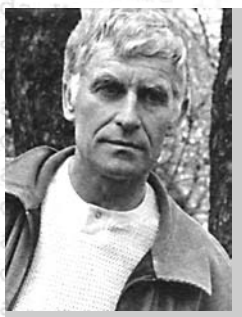
poetas

Gimė 1946 m. vasario 15 d. Budzilių k., Trakų r.

Baigęs Kauno kunigų seminariją, dvasinę tarnystę pradėjo 1981 m. Dirbo daugelyje parapijų. Nuo 1997 m. paskirtas į Kulautuvą, kur dirba iki šiol.

J. Katulis – savitas poetas, eilėraščius talpinęs įvairių laikraščių puslapiuose ir keliuose literatūriniuose almanachuose. Poeziją skaito Kulautuvos kultūrinuose renginiuose. 2002 m. liepos mėn. vyko poeto knygos „Būti ugnele“ pristatymas.

Kulautuviškiai laukia, kada dienos šviesą išvys ir antroji poezijos knyga „Kregždutė“.

ROBERTAS KETURAKIS

poetas

Gimė 1935 m. kovo 12 d. Jonučiuose, Garliava, Kauno r.

1954 m. baigė Garliavos vidurinę mokyklą. 1963 m. – VU. Nuo 1967 m. dirbo žurnalo „Nemunas“ redakcijoje, nuo 1987 m. – „Santaros“ žurnalo redakcijoje, laikraščio „Kauno žinios“ vyriausiasis redaktorius. Nuo 1990 m. Kauno apskrities viešosios bibliotekos gyvojo žodžio almanacho „Ažuolynas“ redaktorius ir Kauno VDU leidyklos skyriaus vyriausiasis redaktorius.

Išleisti eilėraščių rinkiniai: „Saulėtekis kely“, 1961; „Balti sparnai“, 1965; „Saulabroliai“, 1969; „Atspindžiai“, 1974; „Vėluojančių gatvė“, 1977; „Veidą matau“, 1980; „Kas mirksni visur“, 1982; „Perspėk kitus“, 1985; „Amžinai laikinai“, 1987; „Krintantis vakaro paukštis“, 1993; „Neverk, mano broli, neverk“, 1995; „Namai ant traškančio ledo“, 1996; „Trapi jėga“, 1989, rusų kalba; „Erškėtrožė ant Santakos delno“, 2000.

Romanas „Kulka Dievo širdy“, 2002.

Apybraižos ir esė: „Reikia mylinčio žmogaus“, 1979; „Likimus renkamės patys“, 1986.

Poema „Trys lelijos šventam Kazimierui“, 1995.

Periodikoje paskelbė straipsnių, apybraižų, esė žmogaus būties ir buities klausimais, portretinių etudų. Yra išvertęs rusų, baltarusių, ukrainiečių, estų poezijos. Jo eilės verstos į rusų, estų, latvių, ukrainiečių, turkmėnų, uzbekų, gruzinų, čekų ir vokiečių kalbas.

RITA LIUTKUTĖ–PAULIUKAITIENĖ

poetė

Gimė 1956 m. rugpjūčio 12 d. Jaučakių k., Vilkijos sen., Kauno r.

Mokėsi Kauno 14-oje vidurinėje bei Marijampolės pedagoginėje mokykloje. 1981 m. baigė VU KVF. Nuo 1995 m. dirba Garliavos vidurinėje mokykloje lietuvių kalbos mokytoja. Kūryba spausdinama Kauno miesto bei rajono periodinėje spaudoje.

Parėngė ir išleido: „Margarita m. ... pasaka be galo...“ 2000; „Ženklaai“, 2000; eilėraščius vaikams „Burtų lazdelė“, 2003.

Eilėraščius spausdino almanachuose: „Tylos kalba“, 2002; „Palaima baltųjų aušrų“, 2002.

PRANAS MAŠIOTAS

prozininkas, vertėjas, pedagogas

Gimė 1863 m. gruodžio 19 d. Pūstelinkų k., Vilkaviškio r.

Mokėsi Marijampolės gimnazijoje, 1887 m. baigė Maskvos universiteto Matematikos fakultetą. 1889 m. apsigyveno Rygoje, mokytojavo. Pirmojo pasaulinio karo metais dirbo Voroneže. Nepriklausomoje Lietuvoje 1919–1923 m. – Švietimo viceministras, 1924–1929 m. – Klaipėdos gimnazijos direktorius. 1938–1940 m. rašytojas vasarodavo Kačerginėje, čia gyveno jo sūnus, šie namai jam tapo jaukia pastoge, kai 1940 m. okupantai įsakė Prano Mašiotą ir Juozo Urbšio šeimoms išsikraustyti iš savo namų K. Donelaičio gatvėje Kaune (J. Urbšys buvo rašytojo žentas).

Parašė apie 140 knygų, iš jų 30 originalios, kitos vertimai bei adaptacijos, vadovėliai, mokymo priemonės. Pirmuosius staipsnius parašė „Aušroje“, „Varpe“.

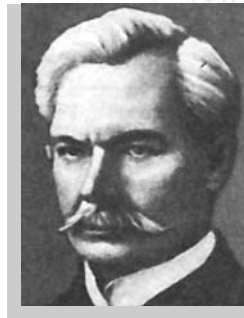
Visą kūrybą galima suskirstyti į tris grupes – pažintinė arba mokslo populiarinimo – „Apie žemės vidurius“, 1896; „Pasakos – nepasakos“, 1915; „Išradėjai ir išradimai“, 1922 ir kt.; pasakos – „Mano dovanėlė“, 1913; „Senio pasakos“, 1917; „Pasakėlės“, 1921 ir kt.; apysakos – „Ir aš mažas buvau“, 1919; „Juozukas ir Jockus“, 1934; „Nepaprastos atostogos“, 1938 ir kt.

Parašė vadovėlių pradinėms ir vidurinėms mokykloms: „Aritmetikos uždavinynas“, 1906; „Ašakaičio abėcėlė“, 1921; „Plokštumos trigonometrija“, 1919; „Fizikos vadovėlis“, 1922 ir kt.

Išvertė: J. Swifto „Guliverio kelionės“, D. Defoe „Robinsoną Kruzą“, H. Wellso „Pirmieji žmonės“ ir kt.

Kačerginėje 2002 metais įsteigta Prano ir Jono Mašioto palikimo puoselėtojų draugija.

Mirė 1940 m. rugsėjo 14 d. Kaune.

VINCAS MYKOLAITIS-PUTINAS

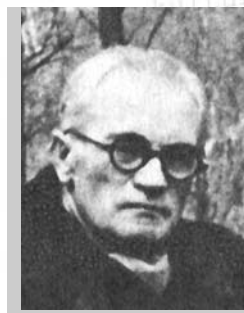
rašytojas, literatūros istorikas

Gimė 1893 m. sausio 6 d. Pilotiškių k., II Gudelių valsč., Prienų r.

1915 m. baigė Seinų kunigų seminariją. 1915–1917 m. studijavo Petrogrado dvasinėje akademijoje, 1918–1923 m. Fribūro ir Miuncheno universitetuose. Filosofijos daktaras 1922 m., profesorius 1928 m. 1924–1932 m. redagavo žurnalą „Židinys“, 1938 m. – žurnalą „Dienovidis“. 1935 m. oficialiai pasitraukė iš kunigų luomo. 1933–1937 m. Lietuvos rašytojų draugijos pirmininkas. 1940–1954 m. Vilniaus universiteto profesorius. 1945–1946 m. Lietuvos literatūros instituto direktorius. Nuo 1911 m. pradėjo spausdinti eilėraščius ir pasirašinėti Putino slapyvardžiu

Į Kačerginę (Kauno r.) vasarą V. Mykolaitis-Putinas pradėjo važinėti nuo 1961 m., čia vertė „Poną Tada“, planavo ir rašė atsiminimus, kūrė eilėraščius, sekė savo raštų leidimą. 1962 m. baigė „Mano mėnesių“ ciklą, sukurdamas tris trūkstumus eilėraščius: „Birželis“, „Rugsėjis“, „Spalis“. Parašė ir dvi poezijos knygas: „Būties valandą“, 1963; „Langas“, 1965. Dar manė parašyti „Altorių šešėly“ IV dalį, bet išliko tik 23 rankraščio „I šviesią buitį“ puslapiai.

Išleisti romanai: „Altorių šešėly“, 3 t., 1933; „Krizė“, 1938; „Sukilėliai“, T.1,

1957; „Sukilėliai“ T.1-2, 1967.

Eilėraščių rinkiniai: „Kunigaikštis Žvainys“, 1917; „Raštai“, T.1-2, 1921; „Tarp dviejų aušrų“, 1927; „Keliai ir kryžkelės“, 1936; „Sveikinu žemę“, 1950; „Būties valanda“, 1965; „Langas“, 1966; „Ištikimybė“, 1968; „Rūsšios dienos“, 1972; „Mano mėnesiai“, 1973; „Kilk, saulute“, 1978; „Viršūnės ir gelmės“, 1981; „Lyrika“, 1982; „Tai čia mano godos, tai čia mano buvusios dienos...“, 2000.

Kritika: „Garbinga senovė literatūroj ir praeities skriaudos tikrovėj“, 1934 m.; „Literatūros etiudai“, 1937; „Tarybinė literatūra ir tautų draugystė“, 1950; „Literatūros vertybių ieškant“, 1984.

1967 m. birželio 7 d. poetas Kačerginėje ir mirė. V. Mykolaitis-Putinas palaidotas Vilniuje, Rasų kapinėse. Kačerginėje tebėra tas namas, kuriame gyveno rašytojas (J. Biliūno g. Nr. 14).

JUOZAS MIKUCKIS

poetas, kariškis

Gimė 1891 m. rugsėjo 7 d. (19 d.) Zauniškių k., Vilkijos valsč., Kauno apskr.

1910 m. baigė Peterburgo gimnaziją, 1916 m. Karo mokyklą. 1918 m. grįžęs į Lietuvą, savanorių įstojo į kariuomenę. 1918–1920 m. buvo Kauno karo komendantas. 1922–1924 m. vadovavo Rytų Lietuvos partizanams. Vėliau buvo paskirtas Kauno apskrities policijos vadu. 1931 m. baigė Aukštesniąją policijos mokyklą Kaune. 1932 m. išėjęs į pensiją, gyveno savo ūkyje. 1940–1941 m. bolševikų kalintas Kaune. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1949 m. išvyko į JAV. 1968 m. grįžo į Lietuvą.

Išleisti eilėraščių rinkiniai: „Pirmosios dainos“, 1910; „Auštant“, 1912 ir 1919; „Didvyriai“, 1912; „Smulkmenos“, 1915; „Aušros rasos“, 1920; „Vakaro kaukės“, 1924; „Laukuose“, 1927; „Dienų grandys“, 1932; „Svetimose viršūnėse“, 1946; „Lyrikos kraitis“, 1954; „Derliaus vainikas“, 1964; „Lyrika“, 1975.

Propagandinė atsiminimų knyga „Šioje ir anoje pusėje“, 1974.

Savo poeziją spausdino „Viltyje“, „Vaivorykštėje“, „Laisvajame žodyje“, „Vienybėje“, „Lietuvos ūkininke“, „Lietuvos žiniuose“ ir kt.

Mirė 1970 m. spalio 13 d. Kaune.

BONAVERTŪRA MINKEVIČIUS

poetas, religinės literatūros rengėjas

Gimė 1768 m. Purvaičių k., netoli Čekiškės, Kauno r.

Baigė Varnių dvasinę seminariją, kunigavo Žemaitijoje.

Paliko rankraščių: „Giesmę istoričną apie Čekiškės bažnyčią“, 1936. Parašė „Žemaitišką katekizmą“, 1843, kurio rankraštis dingio.

Mirė 1849 m. gegužės 8 d. (balandžio 26 d.) Ariogaloje, Raseinių r.

RIČARDAS MIKUTAVIČIUS

Gimė 1935 m. vasario 26 d. Kaune.

1942 m. pradėjo lankyti 15-ąją pradinę mokyklą. 1946 m. įstojo į Kauno 4-ąją berniukų gimnaziją. 1953 m. – į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1958 m. gavo kunigystės šventimus. Kunigavo Kaune, Eržvilke, Kelmėje, Parnėvičiuke, Babtuose, Žeimelyje, Lauksodyje, Tytuvėnuose ir kitur. 1961 m. apgynė licenciatos disertaciją. Nuo 1982 dirbo Babtuose. 1990 m. pradėjo dirbti Kaune Vytauto Didžiojo bažnyčioje, o 1992 m. perkeltas į Šv. Mykolo Arkanĝelo bažnyčią.

1990 m. gavo Kauno miesto literatūrinę premiją, 1991 m. – Izraelio ordiną už humanitarinę veiklą.

1992 m. priimtas į Lietuvos rašytojų sąjungą. 1993 m. apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino trečio laipsnio ordinu.

Išleistos knygos: „Kryžiaus kelio mąstymas“, 1986 ir „Pokalbiai su medžiu“, 1986, „Kad Lietuva neišsivaikščiotų“, 1989; „Poterių upė“, 1990; „Žaizdos metafizika“, 1995; „Spindintis virš mūsų“, 1998; „Mirties vilties veidai: dvylika paskyrimų išėjusiems“, 1999; „Prisikėlimas“, 1999; „Viršunių paukštis: skiriu tautos dainiui prelatui Maironiui“, 2002.

Mirė 1998 m. liepos 1 d. Kaune.

ANDRIUS MŁODZIANOVSKIS

mokyklinių dramų autorius, poetas

Gimė 1626 m. lapkričio 30 d. prie Kauno. Jėzuitas.

1660-1672 m. Kauno ir Kražių Jėzuitų mokyklų rektorius ir profesorius, 1672-1676 m. profesorius Polocke ir Nesvydžiuje. 1676-1683 m. Kauno jėzuitų rezidencijos vyresnysis.

Mokėsi Vilniuje, Pinske, mokytojavo Kauno, Kražių, Polocko jėzuitų kolegijose. Kražiuose 1669 m. pastatė savo dramą „Apie Trebelijaus, Bulgarijos karaliaus, sūnų“, parašė lotyniškų panegirikų.

Mirė 1685 m. sausio 10 d. Vilniuje.

ČESLOVAS NAVAKAUSKAS

poetas

Gimė 1951 m. Lygumų k., Pakruojo r.

1970 m. baigė Garliavos 1-ąją vidurinę mokyklą. Aštuonerius metus dirbo Garliavos remonto mechaninėje gamykloje, vakarais mokėsi VU KHF. Dirbo „Šviesos“ leidykloje. Iš pradžių buvo redaktoriumi, vėliau redakcijos vedėju, prekybos direktoriumi. Vadovauja Lietuvių kalbos ir literatūros leidinių redakcijai.

Eilėraščius rašyti pradėjo mokyklos suole. Savo kūrybą skelbė „Tėviškės žiniuose“, „Nemune“.

Išleistos eilėraščių knygos vaikams: „Šiausia kuodą jerubė“, 1992; „Vitaminų maištas“, 1996; „Kas išbarstė abėcėlę“, 2000; „Linksmažodžiai išdykauja“, 2004.

Eilėraščių knyga suaugusiesiems „Apie žvaigždes neparašiau dar...“, 2003.

JANINA STEPONAITYTĖ-NAVAKAUSKIENĖ

prozininkė, mokytoja, kraštotyrininkė

Gimė 1927 m. Lydavėnų k., Tauragės r.

Nuo 1953 m. gyveno Lapėse, Kauno r.

Vaikystė ir jaunystė prabėgo Tauragėje ir tėvų gimtinėje Eržvilke. Anksti išryškėjo jos polinkis literatūrai ir muzikai bei meilė gamtai.

1945 metais pradėjo mokytojauti Tauragės apskrityje, o kartu ir studijuoti Kauno mokytojų seminarijoje, vėliau – VPI.

Kauno r. Lapių mokykloje dirbo nuo 1953 metų, dėstė piešimą, muziką, anglų kalbą, biologiją ir chemiją. Keturiolika metų vadovavo šiai mokyklai. Lietuvos nepriklausomos rašytojų sąjungos narė.

Išleisti romanai: „Didžioji nuodėmė“, 1993; „Vilties šviesa“, 1996; „Atstumtoji“, 1997.

Apsakymų rinkinys „Jausmų upė“;

Leidiniai vaikams: „Gamtinuko pasakos“, 1991; „Mokyklos teatras“, 1993; „Šunelio Mikučio nuotyčiai“.

Mokytoja pastatė apie 30 spektaklių, parengė daugybę įvairių švenčių scenarijų. Lapėse įkūrė etnografinį muziejų.

Mirė 2004 m. gruodžio 14 d. Lapėse, Kauno r.

IRINA PALIONIENĖ

poetė

Gimė 1971 m. rugpjūčio 27 d. Zarečnos k., Kaliningrado srityje.

Gyvena Piliuonos k., Kauno r.

1976 m. su tėvais atvyko gyventi į Lietuvą. Mokėsi Piliuonos aštuonmetėje mokykloje, baigė Pakuonio vidurinę mokyklą. Pirmąjį eilėraštį parašė būdama septintoje klasėje. Yra Kauno r. literatų svetainės „Polėkis“ narė.

Eilėraščių rinktinėje „Kai tyliai laša rytas“ išspausdino keletą eilėraščių.

ALDONA PALUBINSKIENĖ

poetė

Gimė 1951 m. kovo 20 d. Kauno r.

Baigusi Kauno technologijos technikumą, visą laiką dirbo pagal specialybę. Eiles pradėjo rašyti jaunystėje. Yra Kauno r. literatų svetainės „Polėkis“ narė.

Eilėraščius išspausdino eilėraščių rinkinyje „Kai tyliai laša rytas“, 1998.

VALENTINA TEIŠERSKYTĖ-PANCERNIENĖ

poetė

Gimė 1931 m. rugsėjo 17 d. Palazduonių k., Vilkijos valsč., Kauno r.

1949 m. baigė Vilkijos gimnaziją. Studijavo VU Filologijos fakultete. Nuo 1950 dirbo Kauno m. ir rajono mokyklose rusų ir lietuvių kalbų mokytoja. Eilėraščius spausdino periodinėje spaudoje. Išleido poezijos knygelę „Erškėčio žydėjimas“, 1991.

Eilėraščius spausdino ir almanache „Tylos kalba“, 2002.

BIRUTĖ PEČIOKAITĖ-ADOMĖNIENĖ

prozininkė

Gimė 1922 m. liepos 23 d. Baltreliškių k., Marijampolės apskr.

Gyvena Naugardiškių k. Kauno r.

Mokėsi Veiverių progimnazijoje, Kauno prekybos mokykloje. 1942–1943 m. studijavo VU vokiečių kalbą ir literatūrą, o 1945–1947 m. KU anglų k.

Tarpukariu, mokydamasi Kaune, pradėjo rašyti. Pirmuosius kūrinius išspausdino 1938 m. Bendradarbiavo žurnaluose „Žvaigždutė“, „Šaltinėlis“, „Ateities spinduliai“, „Ateitis“. Vertė į lietuvių k. A. Čechovo I. Turgenovo, L. Andrejevo, A. Kuprino dramos kūrinius. Nuo 1949 m. mokytojavo Skriaudžių septynmetėje mokykloje. Areštavus vyrą (V. Adomėnas) Tarybų valdžia uždraudė mokytojauti. Iki 1981 m. dirbo buhalterė kolūkyje, vėliau Kauno įmonėse. 1992 m. po vyro mirties parengė spaudai ir išleido jo romaną „Kas apverks jų dalį...“.

Išleisti romanai: „Penktas: nežudyk“, 1994; „Paskutinieji“, 2000; „Likviduoti Skirmantą“, 2002.

Už romaną „Penktas: nežudyk“ – B. Adomėnienė fondo „Į laisvę“ paskelbto rezistencinio romano konkurse pripažinta laureate.

MOTIEJUS POŽĖRA

poetas

Gimė 1768 m. vasario 21 d. Pažėruose, Kauno r.

Dirbo Kauno magistro raštininku, nuo 1798 m. teisėju.

Rankraščiuose išlikusių XVIII a. pabaigos satyrų autorius: „Išpažinimas sunkybės“, apie 1791–1792 m.; „Aš, Lučinskas, benderdarbis“, apie 1798 m.

Mirė 1813 m. sausio 22 d. (10 d.) Kaune.

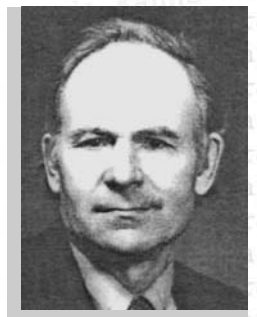
KĘSTUTIS PRANCKEVIČIUS

poetas

Gimė 1936 m. rugpjūčio 15 d. Vilkaviškio apskr.

Apie 40 metų gyveno Rusijoje, netoli Maskvos. Po sunkios operacijos ir išgyvenimų pradėjo domėtis poezija ir pats kurti. Šiuo metu gyvena Karmėlavoje. Priklauso Kauno r. literatų svetainei „Polėkis“.

Eilėraščius išspausdino rinkinyje „Kai tyliai laša rytas“, 1998.

KAZYS PUIDA

poetas, dramaturgas

Gimė 1883 m. kovo 19 d. Šėtijuose, Šakių r.

Slapyvardžiai: Aitvaras, Al., Alfa, J. D., J. Driskius, Kaukė, Kerų Dėdė, K. P., K. Vargas, K. Žegota, L-da, Li-da, L. S., Va-rys.

Mokėsi Marijampolės gimnazijoje. 1904 m. baigė Berlyno politechnikos institutą. Dvejus metus dirbo „Vilniaus žinių“ redakcijoje. 1907–1912 m. mokė lietuvių kalbos Šiaulių gimnazijoje. 1912 m. su žmona, rašytoja Ona Pleiryte-Puidiene (slap. Vaidilutė), už autorinę veiklą buvo ištremtas į Čeliabinską. 1920 m. grįžęs į Lietuvą redagavo žurnalą „Gairės“, vėliau „Gaisai“. Bendradarbiavo: „Vienybėje lietuvininkų“, „Varpe“, „Vilniaus žiniose“, „Lietuvių laikraštyje“, „Draugijoje“, „Kovoje“, „Viltyje“, „Galijos almanache“, „Lietuvos žiniose“ ir kt.

Nuo 1939 m. gyveno Nausėduose. Pirmuosius eilėraščius ir apsakymus išleido 1906 m. Rašė apsakas, apsakymus, dramas, romanus, straipsnius apie lietuvių rašytojus, apie prūsų lietuvius ir Klaipėdos kraštą.

Išleisti romanai: „Geležinis vilkas“, 1927; „Magnus dux“, 1936.

Eilėraščių rinkinys „Iš sermėgiaus krūtinės“, 1906.

Legenda „Keleivis“, 1906.

Apsakos ir apsakymai: „Ruduo“ I kn., 1906; „Ponaitis“, 1907; „Žemės giesmė“, I-II d., 1911; „Rytojun bežiūrint“, 1913; „Raudonas gaidys“, „Vienos nakties dykūnas“, 1937.

Dramos: „Rūtų vainikas“, 1912; „Mirga“, 1912; „Undinė“, 1912; „Gairės“, 1913; „Rytų svečias“, 1920; „Rudens garsai“, 1930.

Literatūrinių straipsnių knyga „Mūsų dainiai“, 1913.

Vertė H. Ibseno, B. Kelermano, H. Senkevičiaus, E. Ožeškienės, Dž. Londono ir kitų autorių kūrinius.

Mirė 1945 m. sausio 24 d. Nausėduose, Kauno r. Palaidotas Panevėžiuje, Kauno r.

GENOVAITĖ RANDIENĖ

rašytoja, poetė

Gimė 1923 m. Šalinėnų k., Antalieptės valsč., Zarasų r.

ANKSTYVOJE vaikystėje likusi našlaite, buvo globojama Švč. Širdies vienuolyno seserų. Mokėsi širdiečių gimnazijoje, pragyvenimui užsidirbdama pamokomis, vasarą – parduotuvėse. 1945 m. baigusi Kauno mokytojų seminariją, 34 metus mokytojavo Kauno rajono ir miesto vidurinėse mokyklose, Vilkijos vidurinėje mokykloje. Eilėraščius rašo nuo 1937 m. Savo kūrybą publikavo laikraščiuose ir žurnaluose „Nemunas“, „Tarybinė moteris“, „Tarybinis mokytojas“, „XXI amžius“ ir kiti.

Išleista: publicistinė knyga „Išausiu audimėlių“, apysaka „Paskui žaltvykslė“, 1989; eilėraščių rinkinys „Iš tirpstančių akimirku“, 1992.

LEONARDAS RINGYS

poetas

Gimė 1926 m. balandžio 27 d. Žarėnų k., Telšių apskr.

Nuo 1968 m. gyvena Kulautuvoje, Kauno r.

Baigė VVPI lietuvių kalbą ir literatūrą. 51 metus dirbo švietimo srityje: Klaipėdoje, Šilutėje, Varniuose, Tauragėje, Kulautuvoje. Priklauso Kauno r. literatų svetainei „Polėkis“.

Eilėraščius spausdino rinkiniuose: „Kai tyliai laša rytas“, 1998; „Palaima baltųjų aušrų“, 2002; „Tylas kalba“, 2002.

VIKTORAS RUDŽIANSKAS

poetas

Gimė 1957 m. lapkričio 25 d. Čekiškėje, Kauno r.

1965–1966 m. mokėsi Rokų, (Kauno r.) pradinėje mokykloje, 1966–1973 m. – Kauno 22-joje vidurinėje mokykloje.

1977 m. baigė Marijampolės pedagoginę mokyklą. 1993 m. – VU KHF. Redagavo „Trimitą“, nuo 1993 m. dirbo „Ūkininko patarėjo“ redakcijoje, 2004 m. Lietuvos rašytojų sąjungos paskirtas savaitraščio „Nemunas“ vyriausiuoju redaktoriumi. Šiaulių almanacho „Varpai“ prizininkas, 2001; S. Nėries premija paskirta 2002; Kauno meno kūrėjų asociacijos premijos lauretas, 2003. Yra Lietuvos rašytojų, Žurnalistų sąjungos narys.

Išleido 6 eilėraščių rinkinius – „Kregždės pulsas“, 1991; „Esu šioje minutėje“, 1994; „Talismanas po kaklu“, 1995; „Rytas lietaus strazdanoto“, 1996; „Vidurdienio vakaras“, 1997.

Knygą „Gyvenęs ir mūsų gyvenimus“ (apie kunigą R. Mikutavičių), 2003.

ANTANAS RUŠKYS

literatas, tautodailininkas

Gimė 1924 m. kovo 8 d., Auksorų k., Endriejavo valsč., Kretingos apskr.

Nuo 1986 m. gyvena Raudondvaryje, Kauno r.

Išleido eilėraščių rinkinius: „Klevų sula“, 1998; „Takas tarp erškėčių“, 2000.

Atsiminimus: „Raudonosios katorgos keliais“, 1994; „Endriejavo žemė“, 2002 (2003 m. buvo pristatyta Amerikoje).

Metraštį „Už laiko ribos“, 1994, skirtas Auksorų kaimui.

Eilėraščius spausdino almanachuose: „Palaima baltųjų aušrų“, 2002.

A. Ruškys kaip tautodailininkas drožė kopyltstulpius, altorėlius, kurie patatyti Raudondvario kapinėse, šventųjų paveikslus ir kt.

Parodos: Trentinių sąjungoje, 1997; Karininkų Ramovėje, 2002; Raudondvario muziejuje, 2004 ir kt.

DANGUOLĖ SADŪNAITĖ-SEALEY

poetė

Gimė 1931 m. lapkričio 18 d. Amalių k., Kauno apskr.

1943 m. baigė Petrašiūnų pradžios mokyklą. Per Antrąjį pasaulinį karą atsidūrė Vakaruose. Baigusi vidurinį mokslą, studijavo Anglijos universitetuose vokiečių ir anglų kalbas bei literatūrą. Šiaurės Velso koledžą Bangore 1957 m. baigė bakalauru laipsniu. Nuo 1963 m. gyveno JAV. Pirmieji eilėraščiai pasirodė „Ateityje“.

Bendradarbiavo „Europos lietuvių“, „Lietuvių dienose“, „Aiduose“.

Išleisti eilėraščių rinkiniai: „Vasaros medžiuose“, 1961; „Kai tu arti manęs“, 1965; „Tu esi mano žemė“, 1968; „Laiškai Dievui“, 1970; „Pakeliui į Emmaus“, 1974; „Baltas levos medis“, 1977 ir kt.

Išvertė į anglų kalbą S. Zobarsko pasaką „Brolių ieškotoja“, 1961.

ALFONSAS SAKALAUSKAS

rašytojas

Gimė 1928 m. gegužės 20 d. Popiliakalnių k., Kalvarijos valšė., Marijampolės apskr. Dabar gyvena Garliavoje.

1954 m. baigė LŽŪA. 1951-1953 m. praleido lageryje Kizellage, Molotovo (dabar Permės) srityje. Grįžęs iš lagerio dirbo „Melioracijoje“, nuo 1956 m. Respublikiniame melioracijos ir vandens ūkio statybos treste, nuo 1960 iki 1991 m. Vandens ūkio projektavimo institute. 1972 m. apgynė disertaciją, jam buvo suteiktas technikos mokslų kandidato laipsnis. 1981 m. dirbant LŽŪA Melioracijos katedroje buvo suteiktas docento vardas.

Kartu su prof. L. Zelionka parengė ir išleido „Lietuvos šlapių žemių kadastrą“, 1965. 1967-1990 m. įvairiuose respublikos regionuose tyrė drenazo hidrologinį režimą. Tyrimų rezultatus paskelbė hidrologiniuose metraščiuose. Įvairiuose respublikiniuose ir užsienio leidiniuose paskelbė daugiau kaip 120 mokslinių straipsnių.

2004 m. išleido knygą „Atsiminimai apie praeitį“.

MARIJONAS SMETONA

poetas

Gimė 1924 m. kovo 23 d. Ukmergės r.

Mokėsi Ukmergės gimnazijoje. 1945 m. suimtas, iki 1955 m. kalėjo Vokietijoje. Paleistas gyveno Rusijoje, Karaliaučiuje. 1967 m. grįžo į Lietuvą.

Eilėraščiai paskelbti „Tremtinio Lietuvoje“, 1990.

Mirė 1987 m. kovo 6 d. Šlienavoje, Kauno r.

JUOZAS STANKŪNAS

prozininkas

Gimė 1908 m. vasario 5 (sausio) 23 d. Mackonių k., Anykščių r.

Mokėsi Ukmergės gimnazijoje.

1933 m. baigė Kauno kunigų seminariją, kapelionavo Kauno rusų gimnazijoje, Valstybinėje gimnazijoje, nuo 1945 m. – Kauno Priskėlimo bažnyčios klebonas. 1947–1956 m. kalintas Kazachstane. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Po metų poilsio ir gydymosi buvo paskirtas Lapių, Kauno r. klebonu, vėliau perkeltas į Babtus.

J. Stankaus slapyvardžiu išleido romanus „Meksikos didvyriai“, 1–2 d., 1932–1935, apysaką „Ginklo draugai“, 1–2 d., 1934–1935.

Mirė 1968 m. liepos 30 d. Babbuose, Kauno r.

IRENA STRAUKIENĖ

poetė, inžinierė

Gimė 1957 m. birželio 3 d. Kaune.

Gyvena Babbuose, Kauno r.

Baigė KPI, įgijo inžinierės elektrinės specialybę. Eilėraščius rašo nuo šešiolikos metų.

Dalyvavo „Kauno dienos“ skelbtame „Vieno meilės eilėraščio“ konkurse. Kauno rajono literatų svetainės „Polėkis“ narė.

Eilėraščius spausdino rinkiniuose „Kai tyliai laša rytas“, 1998 ; „Palaima baltųjų aušrų“, 2002.

LEONAS VAINIKONIS

poetas

Gimė 1919 m. liepos 5 d. Kaune.

Ilgą laiką dirbo mokytoju įvairiose respublikos mokyklose. Baigęs Vilniaus kultūros-švietimo technikumą dirbo kultūros namų direktoriumi Marijampolės rajone. Nuo 1972 m. – Pajiesio (Kauno r.) kultūros namų direktorius.

Rašyti pradėjo mokyklos suole. Jo eilėraščių, epigramų, humoreskų rasime ne viename almanache, respublikiniuose laikraščiuose bei žurnaluose. Eteryje skamba keletas dainų pagal L. Vainikonio žodžius. Priklausė rajono literatų būreliui.

Išleisti: eilėraščių rinkinys „Pirmoji pradalgė“, epigramos „Sauja druskos“, 1990.

Knygelės vaikams: „Mįslių albumėlis“, 1989; „Traukiam virvę“, 1990.

Mirė 1991 m. lapkričio 1 d. Ilgakiemyje, Kauno r.

JUSTINA VAITKIENĖ (JUTA NAOK)

prozininkė

Gimė 1942 m. rugsėjo 23 d. Kaune.

Baigė KMI, gydytoja dirbo Kaune.

Išleistos novelės „Uždaras ratas“, 1993; esė apie B. Radzevičių „Balsas iš tylos“, 1994; minčių etiudai „Tapsmas“, 1996; esė „Akistatoje su likimu“, 1997; novelės „Lietus“, 1998.

MARGARITA VYMERYTĖ

tautosakininkė

Gimė 1902 m. birželio 10 d. Garliavoje, Kauno r.

Studijavo Kaune, Karaliaučiuje, Berlyne, Tartu ir Kembridže. Vėliau dirbo Kauno gimnazijoje, 1941–1944 m. – VDU Filosofijos fakultete vyriausiąja asistente. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, o 1945 m. buvo gražinta iš Rytų Vokietijos ligoninės. Nuo 1952 m. dirbo tautosakos skyriuje. Dar 1949 m. buvo įpareigota parašyti apie rusų ir lietuvių pasakų bendrybes. Dalyvavo rengiant „Lietuvių tautosakos rinktinę“.

Parašė: „Gyvulinės pasakos“, 1954; „Lietuvių tautosakos apybraižos“, 1963.

Mirė 1965 m. gruodžio 3 d. Vilniuje.

KAZYS ŽUKAUSKAS

prozininkas

Gimė 1911 m. gegužės 20 d. Grabavos k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

Atlikęs karinę tarnybą, dirbo Vidaus reikalų ministerijoje. Dalyvavo 1941 m. birželio sukilime. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, ten buvo pasiūstas į partizanų rengimo centrą, bet į Lietuvą negrižo. Karui pasibaigus, 2 metus tarnavo JAV kariuomenėje. 1949 m. nuvyko į Kanadą. Gyveno Wellande, Ontario. Platino lietuvišką spaudą. Leido satyros ir humoro žurnalą „Pelėda“. 1963 m. persikėlė į JAV, gyveno Santa Anoje, Bellfloveryje, CA.

Išleistos knygos: „Klajūno respublika“, 1981; „Rimuoju sau“, (K. Vabalėlio slapyvardžiu) 1981; „Baltija šaukia“, 1986; „Kai siaubas artėjo“, (K. Radvilėno slapyvardžiu) 1993.

Mirė 1995 m. lapkričio 8 d. Yucaipoje, CA.

ANDRIUS VIŠTELIS-VIŠTELIAUSKAS

rašytojas, poetas

Gimė 1837 m. lapkričio 25 d. Karališkių k. netoli Zapyškio, Kauno r.

Sunkų ir įspūdingą A. Vištelio gyvenimą savo apybraižoje aprašė V. Kuzmickas.

Nuo pat vaikystės neramią A. Vištelio prigimtį kaustė šiurkšti kasdienybė. Šeima buvo gausi ir neturtinga, tad jam teko vaikščioti su elgetos krepšiu po visą Lietuvą. Yra žinių, jog žiemos metu A. Vištelis lankydavo Zapyškio mokyklą. Jaunuolis ketino tapti kunigu – Zapyškio dekanas jį rengė į Seinų seminariją. Tačiau dėl lėšų stokos ir incidento su savo geradariu šis siekis liko neįgyvendintas.

A. Vištelis nebuvo linkęs pasiduoti. Prasidėjus 1863 m. sukilimui, įstojo į Balbieriškio miške telkiamą W. Mroczkowskio būrį dalgininku. Dalyvavo keliose kautynėse, buvo pakeltas į karininkus, sunkiai sužeistas. 1864 m. emigravo į Paryžių. Negavęs emigracinio lenkų komiteto paramos, išvyko į Italiją, kur kovojo G. Garibaldžio būriuose. Vienų kautynių su austrais metu pateko į nelaisvę, buvo kalinamas Storo mieste, vėliau išsiųstas į Galiciją.

Pasirašęs, kad daugiau neperžengs Austro-Vengrijos imperijos ribų, A. Vištelis iš nelaisvės buvo išleistas. Kurį laiką pasiblaškęs po Europą, 1870 m. apsigyveno Poznanės kunigaikštystėje. Vedė, dirbo miškininku. Tėvynės ilgesys, romantinės idėjos ir vizijos jį traukė į tenykštį Erelnyčios kalnelį, kur, amžininkų liudijimu, buvo įsikūręs pagonišką šventyklą. Čia gyvendamas išvertė Kraszewskio „Vitolio raudą“ ir savo lešomis Poznanėje ją išleido. Pamažu brendo mintis įsteigti lietuvišką laikraštį. Dėl to 1880 m. lankėsi Drezdene, keliavo po Mažąją Lietuvą, užmezgė ryšius su Rygos giesmininkų draugija „Aušra“. Pamažu ima formuotis būsimųjų aušrininkų branduolys. Tai J. Basanavičius, A. Vištelis ir J. Mikšas.

A. Vištelio veiklą sekė vokiečių žandarmerija. Jis buvo apkaltintas social-demokratinėmis idėjomis, todėl 1885 m. emigruoja į Pietų Ameriką. Ji tampa poeto dvasinės tremties žeme.

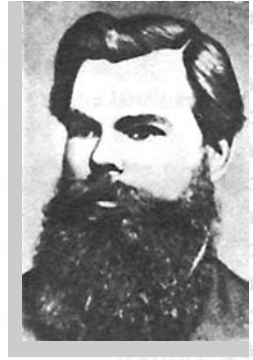
Kūryba. Anksti pradėjęs eiliuoti, taip ir neišleido savo originalių eilėraščių, vertimų ir liaudies dainų rinkinio, pradėto rengti tuoj po 1863 m. sukilimo (42 eiliuoti kūriniai). Nemažai poetinių, publicistinių tekstų liko išbarstyti XIX a. pab. – XX a. pr. periodiniuose leidiniuose: „Lietuviškoje ceitungoje“, „Aušroje“ (paskelbti 5 originalūs eilėraščiai), „Nemuno sarge“, „Varpe“, „Lietuviškajame balse“.

1966 m. surastas Olštino bibliotekoje saugomas antrosios 136 puslapių „Panemunės lietuvių giesmės“ knygos rankraštis. Didžiausias kūrinys šioje knygoje – poema „Jereniada“, parašyta lenkų kalba. Eilėraščiai lenkų kalba: „Aleliuja“, „Apmąstymai“, „Lietuvos vytis“, „Ilgesys“, „Besiiilgintis elnias“, „Skausmingas ilgesys“. Išvertė Kraszewskio „Vitolio raudą“, apie 1881 (vertimas dabar yra sunkiai įskaitomas ir suprantamas, bet tai buvo bene pirmasis didelės apimties literatūrinio kūrinio vertimas į lietuvių kalbą).

I. Krasickio pasakėčios „Vynas ir vanduo“, „Meška ir lapė“, „Ponas ir šuva“.

Jean-Pierre Claris de Florianio pasakėčios „Lapinas paminklininkas“, „Pasaka ir tiesa“, „Tiesos zerkalas“, „Šviesūnas ir pelėda“.

Mirė 1912 m. rugpjūčio 2 d. Buenos Airėse (Argentina).

Spauda

SPAUDOS DARBUOTOJAI, KALBININKAI, VERTĖJAI

GINTARAS ALEKNONIS

žurnalistas, teatrologas

Gimė 1961 m. kovo 31 d. Kačerginėje, Kauno r.

1984 m. baigė VU žurnalistiką. 1984–1993 m. VU Žurnalistikos instituto bendradarbis, dėstytojas. Humanitarinių mokslų daktaras, menotyros kandidatas, 1992. 1993 m. stažavosi Danijos aukštojoje mokykloje. Nuo 1993 m. dirba Laisvosios Europos radijuje Miunchene, nuo 1995 m. – Prahoje.

Spaudai parengė A. Olekos-Žilinsko laiškus: A. Oleka-Žilinskas. „Vaidybos džiaugsmas“, 1995.

VYTAUTAS ANDZIULIS

Lietuvos pasipriešinimo sovietiniam okupaciniam režimui veikėjas, nelegalios spaustuvės įkūrėjas

Gimė 1930 m. lapkričio 4 d. Šeštoje.

1948 m. įgijęs spaustuvininko specialybę 1948–1974 m. dirbo spaustuvėse Kaune, Kupiškyje, Troškūnuose, vėliau Technologijos technikume Kaune. Nuo 1954 m. kaupė šriftą ir spausdinimo mašinos detales. Salių kaime (prie Kauno) po savo gyvenamuoju namu kartu su Juozu Bacevičiumi (33 p.) įrengė nelegalią „ab“ spaustuve-leidyklą. Joje 1981–1990 m. išspausdino 39 religinius, istorinius ir kitokius leidinius. Jie žadino Lietuvos gyventojų tautinį sąmoningumą. Nuo 1997 m. spaustuvė Vytauto Didžiojo Karo muziejaus filialas. Vytautas Andziulis 1998 m. apdovanotas Gedimino 3-iojo laipsnio ordinu.

ANTANAS BALSYS

žurnalistas, sociologas

Gimė 1931 m. vasario 28 d. Besmerčių k., Čekiškės sen., Kauno r.

1955 m. baigė VU. 1952–1969 m. dirbo „Tiesos“ redakcijoje. Nuo 1969 m. – Filosofijos, teisės ir sociologijos skyriaus prie LTSR MA Istorijos instituto vyresnysis mokslinis bendradarbis, vėliau – sektoriaus vadovas, nuo 1978 m. visuomenės mokslų skyriaus informacijos centro vadovas. Nuo 1978 m. dar dėstė ir Vilniaus universitete, tyrinėjo socialistinės sąmonės formavimosi, ideologinio darbo problemas. 1981 m. jam suteiktas nusipelnusio kultūros veikėjo, 1982 m. – docento ir filosofijos mokslų daktaro vardas.

Išleisti darbai: „Ideologinės srovės lietuvių išsivijoje“, 1978; „Jaunimas: gyvenimo būdas, įsitikinimai“, 1978; „Pasaulėžiūra visuomenės ir žmogaus gyvenime“, 1981; „Žmogaus pozicija“, 1966; „Kur susikerta ietys“, 1972; „Žmogaus idealų sankryžose“, 1974 ir kiti.

JONAS BASANAVIČIUS

lietuvių istorikas, tautosakininkas, visuomenės veikėjas, gydytojas

Gimė 1851 m. lapkričio 23 d. Ožkabalių k., Vilkaviškio apskr.

1866–1873 m. mokėsi Marijampolės gimnazijoje, 1873 m. įstojo į Maskvos universiteto Istorijos ir filologijos fakultetą. 1874 m. perėjo į Medicinos fakultetą. Greta studijavo Lietuvos istoriją ir archeologiją, rinko lietuvių tautosaką. 1879 m. gavo gydytojo diplomą, trumpai dirbo Ožkabaliuose, Vilkaviškyje, Aleksote. 1880 m. gavo gydytojo ir ligoninės vedėjo darbą Bulgarijoje, Lom Palankos mieste. Rūpinosi lietuvių reikalais, ieškojo galimybių leisti užsienyje lietuvišką laikraštį Lietuvai. 1883 m. pradėtas leisti laikraštis „Aušra“, kurio redaktoriumi ir leidėju buvo J. Basanavičius. 1882 m. jis išvyko iš Bulgarijos, iki 1884 m. dirbo ir tobulino medicinos žinias Prahoje, Vienoje.

1884 m. grįžo į Bulgariją, dirbo Elenos mieste, 1885 m. persikėlė į Lom Palanką. Nuo 1892 m. – Varnos miesto ligoninės vidaus ligų skyriaus vyriausiasis gydytojas. 1899–1903 m. bulgarų demokratų partijos atstovas Varnos miesto taryboje, atstovavo Varnos demokratų partijai kongresuose: 1903 m. (Sofijoje) ir 1905 m. (Adrianopolyje ir Konstantinopolyje). 1905 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Vilniuje. J. Basanavičiaus iniciatyva sušauktas lietuvių Seimas Vilniuje, įsteigta tautinė demokratinė lietuvių partija. Vokiečių okupacijos metais dalyvavo bendrame lietuvių darbe, rinko medžiagą apie okupaciją.

J. Basanavičius dažnai viešėjo Garliavoje (Kauno r.), pas draugą vaistininką K. Aglinską. Čia rasdavo ramybę, poilsį, rinko archyvinę medžiagą apie dvarininką Godlevskį. Vokiečių gramatikui K. Brugmanui išleisus folkloro rinkinį, kuriame buvo įdėtas ir Garliavos šnektos aprašas, J. Basanavičius gana kritiškai į tai atsiliepė, mat gana gerai pažinojo Garliavos apylinkes.

J. Basanavičius lietuvių konferencijoje 1917 m. buvo išrinktas lietuvių Tarybos nariu, o 1918 m. vasario 16 d. – pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės deklaraciją.

Jonas Basanavičius – žymiausia XIXa. pabaigos lietuvių tautinio atgimimo asmenybė, įgijusi tautos patriarcho vardą. Grožinės literatūros kūrinių J. Basanavičius nesukūrė, bet jo idėjos, jo patriotinė veikla, jo tautosakos rinkiniai ir tyrinėjimai paliko ryškų antspaudą to meto poezijoje ir kituose raštuose.

Mirė 1927 m. lapkričio 16 d. Vilniuje, palaidotas Rusų kapinėse.

ANTANAS DANIELIUS

vertėjas

Gimė 1942 m. vasario 2 d. Sakalų k., Garliavos valsč., Kauno r.

1965 m. baigęs VU anglų kalbą ir literatūrą, dirbo mokytoju Žagarėje. 1970–1975 m. dėstė VU psichologiją. Nuo 1994 m. dirbo žurnalo „Vilnius“ (anglų k.), 1994–1998 m. savitraščio „Šiaurės Atėnai“ redaktoriumi. Vertė iš anglų, vokiečių, prancūzų, lenkų, rusų, tibetiečių kalbų.

Įšvertė W. Shakespeare komedijas „Du veroniečiai“, „Tuščios meilės pastangos“, dramą „Ričardas II“, sonetų, R. M. Rilkes, J. W. Goethes eilėraščių, A. Strinbergo dramą „Freken Julija“, H. Millerio „Ožiaragio atogrąža“ ir kitų knygų. Parengė lietuvių- anglų žodyną vaikams „Mano didysis lietuvių-anglų kalbų žodynas“, „1200 linksmų paveikslėlių“. Į anglų kalbą išvertė V. Bložės, S. Gedos, A. A. Jonyno, D. Kajoko ir kt. poezijos.

Mirė 2002 m. spalio 17 d., Vilniuje.

PRANAS DOVYDAITIS

Nepriklausomybės akto signataras, Ministras pirmininkas (1919), filosofijos mokslų daktaras, teisininkas, profesorius, mokslininkas, daugelio žurnalų ir laikraščių redaktorius bei leidejas

Gimė 1886 m. gruodžio 2 d. Runkių k., Marijampolės apskr.

Šeimoje P. Dovydaitis buvo vyriausias sūnus. Mokėsi namuose, o nuo 1896 m. žiemomis lankė Višakio Rūdodos pradinę mokyklą. 1903 m. išlaikė egzaminus į V skyrių Pavyzdinėje mokykloje prie Veiverių seminarijos. Ją baigęs ir išlaikęs stojamuosius egzaminus, buvo priimtas į Veiverių mokytojų seminariją, kur iš II kurso pašalintas dėl 1905–1906 m. streiko.

1908 m. rudenį įstojo į Maskvos universiteto Teisės fakultetą, kartu laisvu klausytoju Filologijos-istorijos fakultete. Studijuodamas Maskvoje, aktyviai dalyvavo lietuvių gyvenime, skaitė referatus lietuvių studentų draugijoje, rašė mokslinius straipsnius „Vilčiai“, „Draugijai“, „Šaltiniui“, „Aušrinei“. 1911 m., Kaune išleido „Draugijos“ priedą „Ateitį“ su A. Dambrausku-Jakštu, kurios pirmajame numeryje išdėstė ateitininkų ideologines pažiūras. P. Dovydaitis tapo ateitininkų sąjūdžio pagrindiniu asmeniu ir Vilniuje. (Nuo 1913 m. redagavo „Viltį“).

Nuo 1916 m. vadovavo „Saulės“ draugijos steigiamai pirmajai lietuviškai gimnazijai Kaune. Vokiečių okupacijos metais norėta gimnaziją suvokietinti, bet P. Dovydaitis tam griežtai priešinosi, todėl 1917 m. buvo atleistas iš pareigų.

Vilniaus konferencijoje P. Dovydaitis buvo išrinktas Lietuvos Tarybos nariu, 1918 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės aktą. 1919 m. pradžioje, bolševikams besiveržiant į Vilnių ir iš jo laikinai pasitraukus Lietuvos vyriausybei į Kauną bei atsistatydinus M. Sleževičiaus ministrų kabinetui, P. Dovydaitis 1919 m. kovo 12 d. sudarė II ministrų kabinetą. Jis išsilaikė mėnesį, tačiau po sunkaus darbo P. Dovydaitis pasitraukė iš politikos, atsidėjo vien pedagoginiam bei moksliniam darbui.

Kaune įsikūrus Aukštiesiems kursams, buvo jų lektorius, o 1922 m., pradėjus veikti Kauno VDU, pakviestas profesoriauti į Teologijos-filosofijos fakultetą. 1935 m. P. Dovydaitiui suteiktas filosofijos daktaro laipsnis. Uždarus šį fakultetą, 1940 m. liepos 16 d., atleistas iš pareigų.

1935 m., kai buvo apdovanojami Vasario 16-osios akto signatarai, P. Dovydaitis Prienų k., Čekiškės valsč., Kauno apskr. gavo 20 ha žemės sklypą, kur ir apsisusto. Planavo savo ūkį paversti kultūros židiniu, parsivežti čia savo bibliotekėlę, dirbti mokslinį darbą, tvarkyti savo raštus. Tačiau ateitis buvo kitokia. (Pokario metais jo nebaigtas įrengti namelis buvo pervežtas į Čekiškės vidurinės mokyklos teritoriją.) 1941 m. birželio 14-ąją, prasidėjus tremčiai, P. Dovydaitis buvo ištremtas į Rusiją.

Gana sunku išvardyti šio žmogaus veiklos sritis bei nuveiktus darbus.

Kiti išleisti žurnalai: „Naujoji vaidilutė“, „Logos“, „Kosmos“, „Soter“ ir kiti.

Mirė 1942 m. lapkričio 4 d. Gari lageryje Sverdlovske.

SPAUDOS DARBUOTOJAI, KALBININKAI, VERTĖJAI

EDMUNDAS ERDMANAS

kalbininkas

Gimė 1877 m. liepos 1 d. Garliavoje, Kauno apskr.

Pradžios mokslą ėjo Virbalyje, aukštuosius mokslus – Varšuvoje, Leipcige, Vroclave. Nuo 1903 m. – Varšuvos universiteto lektorius, vėliau profesorius. 1922 m. buvo kviečiamas į Vilniaus universitetą, bet atsisakė.

E. Erdmanas atsidedęs kūrė sąvokų teoriją, mėginamas išreikšti ją grafiškai, nes taip reiškiamas sąvokas galėtų suprasti ir skaityti kiekvienas, nesvarbu kokią kalbą mokėtų.

Mirė 1958 m. Volomine.

DALIA JUOČERYTĖ

žurnalistė

Gimė 1957 m. rugpjūčio 9 d. Vilniuje.

Mokėsi Babtų vidurinėje mokykloje. 1975 m. ją baigė. 1980 m. – VU Žurnalistikos fakultetą. Dirba Lietuvos televizijoje, visuomeninių laidų redakcijoje.

ASTA JUOZAITYTĖ-KAZLAUSKIENĖ

kalbininkė

Gimė 1964 m. birželio 5 d. Tvarikiškių k., Kauno r.

Mokėsi Veiverių vidurinėje mokykloje (Prienų r.). Studijavo VU, VDU doktorantūroje. 1998 m. apgynė daktaro disertaciją „Pietinių vakarų aukštaičių tarmės balsių kiekybė“. Dirbo KTU, nuo 1998 m. – VDU.

Išleistos knygos: „Praktinis lietuvių kalbos rašybos ir skrybos mokymo kursas“ (su L. Barzdžiukiene, R. Žukiene), 1992; „Kalbos kultūros pratimai“ (su J. Džežulskiene), 1995.

VIRGINIJA BARŠTYTĖ-KAVALIAUSKIENĖ

žurnalistė

Gimė 1949 m. sausio 1 d. Kačerginėje, Kauno r.

Mokėsi Kačerginės pradinėje mokykloje, 1957–1963 m. – Babtų vidurinėje mokykloje. 1972 m. baigė VU lietuvių k. ir literatūros fakultetą. Trejus metus dirbo Lietuvos centriniame archyve, 1975–1979 m. – VU Kartografijos laboratorijos kalbininke, 1979–1989 m. – žurnalo „Šeima“ pedagogikos-psichologijos skyriaus redaktore, 1989–1992 m. – žurnalo „Ieva“ atsakingąja redaktore. Nuo 1992 m. – „Baltijos“ televizijos laidų moterims „Bitė“ organizatorė.

SPAUDOS DARBUOTOJAI, KALBININKAI, VERTĖJAI

MONIKA SAPIJANSKAITĖ-KUOSIENĖ

kalbininkė, pedagogė

Gimė 1926 m. birželio 28 d. Pajiesio k., Kauno r.

Studijavo VU. Nuo 1951 m. dirbo Lietuvių kalbos ir literatūros institute, nuo 1954 m. – ŠPI (vadovavo dialektologinėms ekspedicijoms). Rengė disertaciją apie lietuvių kalbos beasmenius veiksmažodžius. Išleido mokomąsias knygas studentams: „Morfologijos pratimai“, 1973; „Kirčiavimo pratimai“, 1976; „Morfologinio nagrinėjimo pavyzdžiai“, 1997 ir kt.

Mirė 1978 m. kovo 12 d. Šiauliuose. Palaidota Ginkūnų kapinėse.

VIDAS MAČIULIS

žurnalistas

Gimė 1946 m. sausio 18 d. Raudondvaryje, Kauno r.

1964 m. baigė Kulautuvos (Kauno r.) vidurinę mokyklą, 1970 m. – VU Žurnalistikos fakultetą.

1964–1968 m. dirbo Kauno rajono laikraščio korespondentu, nuo 1968 m. – LRTV korespondentu, redaktoriumi, vyresniuoju redaktoriumi, skyriaus vedėju, direktoriaus pavaduotoju, laidos „Krepšinio pasaulyje“ redaktoriumi.

V. Mačiulis – LRTV Kauno programų direktijos direktoriaus pavaduotojas, Lietuvos žurnalistų sąjungos Kauno apskrities skyriaus valdybos pirmininkas, Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos pirmininko pavaduotojas, Lietuvos sporto žurnalistų federacijos narys.

ANTANAS MARCINKEVIČIUS

žurnalistas

Gimė 1934 m. Miklūnų k., Čekiškės valsč., Kauno apskr.

Mokėsi Čekiškės ir Vilkijos mokyklose, studijavo žurnalistiką. Ilgesnį laiką dirbo „Tiesos“ laikraščio korespondentu. Jo parašyti feljetonai, apybraižos, publikacijos kaimo tema, kaip, pavyzdžiui, „Dėdė“, „Kieno tu, žeme“ ir daugelis kitų tebėra aktualūs ir šiandien.

A. Marcinkevičius dažnai lankėsi gimtinėje prie Dubysos, susitikdavo su kraštiečiais, džiaugėsi jų laimėjimais, sielojosi dėl nesėkmių. Savo knygoje „Prie Dubysos“ įamžino gimtojo kaimo žmonių gyvenimą, rūpesčius ir darbus. Knygoje, „Nuo Lazduonos iki Donbasų“ aprašė savo klasės draugus, vaikus iš Kairių kaimo.

Be žurnalinisio darbo, kuriam atidavė 43 metus, A. Marcinkevičius dirbo vertėju. Jis išvertė M. Zoščenkos „Žydrąją knygą“, kurią išleido „Vagos“ leidykla, bei apysaką „Prieš aušrą“ (beveik užbaigtas vertimas, rankraštyje).

Mirė 1995 m. gruodžio 25 d.

SPAUDOS DARBUOTOJAI, KALBININKAI, VERTĖJAI

JONAS MARCINKEVIČIUS

žurnalistas

Gimė 1928 m. Daugėliškių k., Čekiškės valsč., Kauno r., savanorio Jurgio Marcinkevičiaus šeimoje.

Mokėsi Čekiškės pradžios mokykloje, Čekiškės progimnazijoje, Vilkijos gimnazijoje. Mokydamasis, pradėjo rašyti eilėraščius, kuriuos spausdino Vilkijos rajoniniame laikraštyje. 1950 m. pradėjo dirbti šio laikraščio redakcijoje sekretoriumi, o nuo 1951 m. – laikraščio redaktoriumi.

Dirbo „Tiesos“ laikraščio korespondentu Suvalkijos krašte, nuo 1955 m. – Marijampolės rajoninio laikraščio redaktoriumi. Dirbo Lazdijų, Tauragės ir Širvintų laikraščiuose.

ALFONSAS MARMA

žurnalistas

Gimė 1908 m. sausio 7 d. Jaučakių k., Vilkijos valsč., Kauno apskr.

Baigęs Vilkijos progimnaziją, 1927 m. emigravo į Braziliją. Čia dirbo kavos plantacijoje, pramonės įmonėje. 1928 m. ištojo į Brazilijos lietuvių sąjungą. Redagavo laikraštį „Garsas“. 1930 m. ištremtas į Urugvajų, iš kurio 1935 m. slapta grįžo į Braziliją. Dirbo pagrindinėje spaustuviėje, redagavo Brazilijos laikraštį „Mūsų žodis“. 1936 m. su kitais įkūrė pažangų žurnalą „Rytas“, buvo jo redakcinės komisijos narys. Bendradarbiavo P. Amerikos pažangioje lietuvių spaudoje.

Išspausdino apsakymų, eilėraščių, publicistinių straipsnių, novelių, parašė pjesę „Nepasisekė“.

Mirė 1949 m. rugsėjo 25 d. Tupane, Brazilijoje.

VINCAS OŽKINIS

spaudos darbuotojas, žurnalistas, vertėjas

Gimė 1892 m. gegužės 1 d. Kuro k., Zapyškio valsč., Kauno apskr.

1912 m. baigė Veiverių mokytojų seminariją, 1929 m. – KU Teisės fakultetą, mokytojavo. 1922–1940 m. dirbo savaitraščio „Lietuvos ūkininkas“ redaktoriumi. 1944–1948 m. gyveno Vokietijoje. Grįžęs į Lietuvą dirbo „Literatūros ir meno“ redakcijoje.

Išvertė: J. Hašeko „Juokas pro ašaras“, 1938; K. Čiukovskio „Daktaras Aiskauda“, 1938; M. Šolochovo „Tykuisis Donas“, 1940; G. Markovo „Strogovai“, 1955; S. Sergejevo-Censkio „Sevastopolio grumtynės“, 1958; M. Aleksejevo, M. Anderseno-Neksės, A. Čaikovskio, V. Lipatovo, P. Skostyriavo, S. Voronino knygu.

Mirė 1971 m. gruodžio 6 d. Vilniuje.

SPAUDOS DARBUOTOJAI, KALBININKAI, VERTĖJAI

STEFANIJA KAIRIŪKŠTYTĖ-PALTANAVIČIENĖ *spaudos darbuotoja, vertėja*

Gimė 1880 m. gruodžio 2 d. Aukštojoje Panemunėje, Kauno apskr.

Šeimai persikėlus į Garliavą, mokėsi vokiečių mokykloje. 1900 m. išvyko pas dėdę į Šują (Rusija). Dirbo Kromų (Rusija) vaistinėje. 1905 m. išlaikė vaistininko padėjėjos egzaminus. 1905 m. išvyko į JAV. Susirgus vyrui, M. Paltanavičiui, kelerius metus redagavo „Amerikos lietuvi“. Apie 20 m. dirbo „Kuryer Codzienny“ antrąja redaktore, 15 metų S. ir V. Muikų lietuvių radijo programoje Bostone, skaitė Magdutės pasakas, rašė į „Amerikos lietuvi“.

Parašė knygelę „Magdutės jaunystė Lietuvoje“, 1955. Išvertė G. Petrovo kūrybą.

Mirė 1954 m. Bostone.

JUOZAS GABRYS-PARŠAITIS *leidėjas, literatūrologas, politikas*

Gimė 1880 m. vasario 22 d. Garliavoje, Kauno r.

1903 m. įstojo į Odesos universitetą, Teisės skyrių. Jį baigė 1907 m., o 1910 m. jau studijavo literatūrą Paryžiuje, Sorbonos universitete. 1911 m. Paryžiuje įsteigė Lietuvių informacijos biurą.

1915–1919 m. gyveno Šveicarijoje, o 1919 m. grįžo į Lietuvą. 1925–1926 m. dirbo Lietuvos generaliniu konsulu Karaliaučiuje. Vėliau gyveno Šveicarijoje.

Parėngė ir išleido: „Trumpą lietuvių kalbos vadovėlį“ 1906; „Skaitymo knyga mažiems ir dideliems“, 1908; Vinco Kudirkos „Raštus“, T. 1-6, 1909; „Vincas Kudirka“ (biografinė apybraiža), 1910; „Geografijos vadovėlį“, 1910; „Vytauto ir lietuvių reikšmė didž. karėje ir kovoje ties Griunvaldu“, 1912; Antano Strazdo „Raštus“, 1914; „Lietuvių literatūros apžvalga“, 1–2 d., 1913–1916, 1924; „Lietuvių-lenkų unija“, 1915.

Publicistikos knygielių: „Lietuvos valsčius ir jo ydos“, 1905; „Lietuvos aprašymas“, 1905; „Kodėl aš nerėmiau Lietuvos laikinosios valdžios“, 1920.

Bendradarbiavo „Varpe“, „Ūkininke“, „Vilniaus žiniose“, „Vienybė lietuvininkų“, „Drauge“ ir kt.

Mirė 1951 m. liepos 26 d. Šveicarijoje.

PRANAS SIŪLELIS-PARŠATIS *spaudos darbuotojas, vertėjas, literatas*

Gimė 1884 m. sausio mėn. Garliavoje, Kauno r.

1905 m. revoliucinių įvykių Lietuvoje dalyvis, kalintas Suvalkų kalėjime. Spaudos platintojų „Artojų“ draugijos narys. 1908 m. emigravo į JAV. Bendradarbiavo „Ūkininke“, „Varpe“, „Naujienose“, „Lietuvos ūkininke“, „Vilniaus žiniose“, „Vienybėje lietuvininkų“, „Katalike“ ir kituose periodiniuose leidiniuose, kuriuose skelbė publicistikos darbus. Išvertė L. Andrejevo, V. Garšino, M. Konopnickos, K. Barancevičiaus ir kitų rašytojų kūrybą.

Pasirašinėjo įvairiais slapyvardžiais, daugiausia Pr. Siūleliu, vėliau ši slapyvardį pavertė pavarde.

Mirė 1911 m. liepos 30 d. Ročesteryje, JAV.

SPAUDOS DARBUOTOJAI, KALBININKAI, VERTĖJAI

JONAS PAUKŠTYS

spaudos darbuotojas

Gimė 1899 m. kovo 20 d. Kyrynės k., Zapyškio valsč., Kauno apskr.

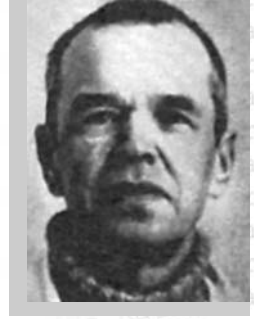
Mokėsi Kauno ir Seinų gimnazijoje, Seinų kunigų seminarijoje. 1922 m. įstojo į jėzuitų ordiną. Filosofijos ir teologijos studijas tęsė Olandijoje ir Prancūzijoje. Buvo Kauno jėzuitų gimnazijos mokytojas ir direktorius. 1930 m. dalyvavo tarptautiniame katalikų spaudos kongrese Briuselyje.

1931–1935 m. redagavo žurnalus „Misijos“, „Kregždutė“, bendradarbiavo leidiniuose „Rytas“, „Tiesos kelias“. 1939 m. paskirtas Šiaulių jėzuitų vienuolyno vyresnioju. Lietuvai atgavus Vilnių, vedė rekolekcijas moksleiviams ir inteligentams, organizavo vyrų ir maldos apaštalavimų rajoninius kongresėlius.

Ištremtas 10 metų sunkiųjų darbų į Sibirą. Atlikęs bausmę, kaip misionierius dirbo Jakutijoje. Nuo 1958 m. kunigavo Kaltinėnuose. Be straipsnių jėzuitų leidiniuose, rašė ir leido vyrų apaštalavimui pamokslus.

Parengė: „Religinio Lietuvos atgimimo kelias“, 1932; maldos apaštalavimui vadovėlį „Šių laikų apaštalamas“, 1934; „Žygis į amžinybę“, 1939; „Šviesa iš darbininkų“, 1940.

Mirė 1965 m. gegužės 15 d. Lietuvoje.

LAIMA SKRIDLAITĖ-PILIPAVIČIENĖ

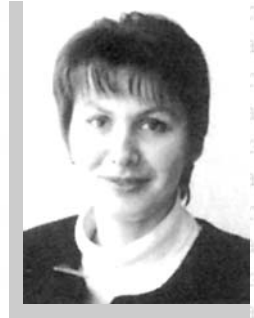
žurnalistė

Gimė 1963 m. gegužės 15 d. Antaginės k., Kauno r.

Gyvena Babtuose, Kauno r.

1970–1981 m. mokėsi Babtų vidurinėje mokykloje, 1987 m. baigė VU.

1981–1982 m. dirbo Kauno rajoniniame laikraštyje „Komunizmo vėliava“, 1984–1989 m. – žurnale „Sveikatos apsauga“, 1990–1993 m. – LSDI darbuotoja, nuo 1994 m. – žurnalo „Mano ūkis“ redaktorė.

EDUARDAS PUNDZEVIČIUS

vertėjas

Gimė 1929 m. kovo 29 d. Dabikinės k., Šiaulių apskr.

Mokėsi Šiaulių pradinėje mokykloje. Tėvams persikėlus į Palemoną, pradinę mokyklą baigė Palemone. Vėliau mokėsi Kauno Jėzuitų mokykloje. Mirus tėvui, persikėlė gyventi pas dėdę į Telšius ten ir mokėsi. Vėliau stojo į Kauno finansų technikumą, kurį baigęs pradėjo dirbti Kaišiadorių finansų skyriuje, vyriausiuoju buhalteriu. Dirbdamas lygiagrečiai lankė ir Kaišiadorių vidurinės mokyklos vienuoliktą klasę. E. Pundzevičius buvo suimtas ir nuteistas kalėti dešimt metų, iš kurių šešerius metus kalėjo lageryje, o ketverius išgyveno tremtyje Kazachtane.

Užsienio kalbų mokėsi mokykloje, pas mokytojus poliglotus, tremtyje iš drauge kalėjusio austro. Būdamas tremtyje, stojo į Alma-Atos užsienio kalbų instituto neakivaizdinį skyrių. 1956 m. grįžęs į Lietuvą, mokėsi VPI neakivaizdiniame skyriuje. Nuo 1968 metų dirbo Garliavos 1-oje vidurinėje mokykloje

SPAUDOS DARBUOTOJAI, KALBININKAI, VERTĖJAI

mokytoju. Dėstė anglų, prancūzų, vokiečių, esperanto kalbas. Iš viso mokėjo dvylika pasaulio kalbų.

Išvertė: F. Kuperio „Pionierius“; F. Bret Harto „Gabrielis Konrojus“; M. Meips Dodž „Sidabrinės pačiūžos“ – iš anglų kalbos; H. Daikovičiaus „Dakai“; Sonios Larian „Spalvotasis emynas“; Džordžė Belano „Aš, Richardas Vagneris“ – iš rumunų kalbos; J. Kriangės „Vaikystės atsiminimai“; Spiridono Vangelio „Senelio ministras“; „Gregucė – laivo kapitonas“; V. Prochino „Rudens lapų ventė“; T. P. Mečino „Balandės mirtis“ – iš rusų kalbos.

Mirė 1983 m. lapkričio 25 d. Garliavoje, palaidotas Jonučių kapinėse, Kauno r.

VAIDA SAMUOLYTĖ

žurnalistė

Gimė 1968 m. liepos 1 d. Vaišvydavoje, Kauno r.

1975–1979 m. mokėsi Vaišvydavos 8-metėje mokykloje, 1979–1986 m. – Kauno 5-ojoje vidurinėje mokykloje, 1991 m. baigė VU Istorijos fakultetą, žurnalistikos specialybę.

1990–1994 m. dirbo KTU laikraščio „Studijų aidai“ korespondente, nuo 1995 m. – savaitraščio „Veidas“ apžvalgininkė.

JONAS VAIDELYS

spaudos darbuotojas

Gimė 1904 m. birželio 19 d. Kačerginėje, Zapyškio valsč., Kauno apskr.

Katalikiškoje ir tautininkų spaudoje rašė straipsnius ir knygų recenzijas. Užrašė nemažai tautosakos, taip pat ir sovietinius okupantus pašiepiančią slaptą kūrybą. Pats yra sueilievęs satyrinių dainų. Rinko medžiagą pogrindžio archyvams. Įsitraukęs į pasipriešinimo kovą, 1944 m. pavasarį padėjo lietuvių kovotojams įsigyti ginklų. Grįžtant sovietiniams okupantams, pasitraukė į Vokietiją. Augsburgėje įsteigė „Žiburių“ savaitraštį, kurį laiką buvo jo redaktoriumi ir administratoriumi. Persikėlęs į JAV, gyveno Čikagoje. Buvo „Santaros“ techniniu redaktoriumi.

Mirė 1975 m. birželio 20 d. Čikagoje.

Kultūra

CEZARIS ANIKINIS

architektas

Gimė 1787 m. Florencijoje.

Cezaris Anikinis į Lietuvą pateko Napoleono agresijos metais, po 1812 m. gyveno Vilniuje, dirbo su skulptoriais Pranciškumi Andrioliu; 1847 m., grafo Benedikto Tiškevičiaus pakviestas, atvyko į Raudondvarį, 1848–1861 m. čia vadovavo bažnyčios (1847–1855 m., susprogdinta 1915 m.), arklidės su ratine (tarp 1855–1861 m., pagal Jokūbo Volero projektą) statybai ir parko rekonstrukcijai, 1854 m. Raudonės pilies Jurbarko rajone rekonstrukcijai.

Projektai: Raudondvario parapijos medinė špitolė (apie 1859 m.), mūrinė špitolė (apie 1859 m.), mūrinė klebonija su klasicistiniu prieangiu ir gotikinėmis smailiomis langų arkomis (apie 1860 m.); Švoinickių kapinių koplyčia-mauzoliejus Roduose, Panevėžio rajone (1861 m.). Manoma, kad suprojektavo Raudondvario ir Biržų bažnyčias (su J. Voleriu, 1858 m.).

Mirė 1861 m. sausio mėn. Raudondvaryje, Kauno r.

RAMŪNAS KAMAITIS

architektas

Gimė 1938 m. liepos 24 d. Raudondvaryje, Kauno r.

1956 m. baigė Kauno 9-ąją vidurinę mokyklą, 1962 m. – KPI Statybos fakultetą.

Dirbo Kauno m. savivaldybės Urbanistikos ir architektūros skyriaus vedėjo pavaduotoju.

Yra Lietuvos architektų sąjungos Kauno skyriaus narys.

Apdovanotas Miestų statybos projektavimo instituto administracijos ir Statybos reikalų komiteto garbės raštais, TSRS valstybine premija (1971 m.).

Projektai: Trisdešimties projektų (žymesni iš jų „Žalias kalnas“, kultūros namai Jonavoje, konkursiniai darbai; Kauno paveikslų galerija, kultūros namai Panevėžyje) autorius. Devynių projektų (žymesni iš jų: konkursinis darbas Vilniaus geležinkelio stoties rekonstrukcija, ženklas „Kaunas“, esantis autostradoje Kaunas-Vilnius, poilsio namai „Dobilas“ Nidoje) bendraautoris. Pagal R. Kamaičio projektus pastatyta: viešbutis „Šiauliai“ Šiauliuose, kultūros namai Utenoje, Raseiniuose, Rokiškyje, Kupiškyje.

SAULIUS MIKALAUSKAS

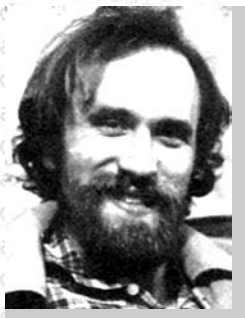
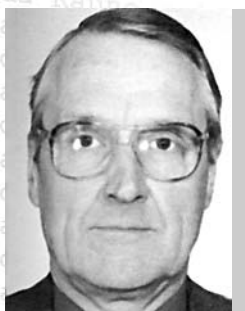
architektas

Gimė 1956 m. liepos 24 d. Kernavės k., Kauno r.

1963–1971 m. mokėsi Kulautuvos vidurinėje mokykloje, 1978 m. – Kauno S. Žuko taikomosios dailės techniku, 1980–1986 m. – studijavo LDI Kauno fakultete.

1979 m. Kauno apipavidalinimo dirbtuvės dailininkas, 1979–1980 m. – Kauno dailės kombinato „Dailė“ dailininkas, nuo 1982 m. Paminklų konservavimo instituto architektas, projektų vyriausiasis architektas (1982–2001 m.).

Projektai: 9 visuomeniniai objektai (8 įgyvendinti). Kaune – gyvenamojo namo M. Valančiaus g. 21 restauravimas, prekybinis ir administracinis komplek-

sas Zarasų ir Biržų gatvėse, naftos bazės kultūrinis ir administracinis pastatas ir kiti. Suprojektavo apie 30–40 individualių gyvenamųjų namų, daug įvairių pastatų interjerų.

EUGENIJUS MILIŪNAS

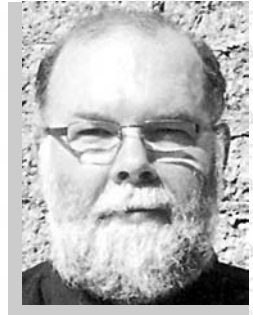
architektas

Gimė 1952 m. rugpjūčio 8 d. Panevėžyje.

1959–1970 m. mokėsi Garliavos vidurinėje mokykloje, 1970–1975 m. studijavo VISI Architektūros fakultete.

1975–1980 m. – MSPI architektas, 1980–1986 m. vyriausiasis architektas, 1986–1991 m. grupės vadovas, 1991–1994 m. projektų vyriausiasis architektas. Lietuvos architektų sąjungos narys.

Projektai: Svarbiausi realizuoti projektai – parduotuvė „Rėda“, 1983; Kalniečių III mikrorajonas ir butinis centras Kaune, 1988; M. Žilinsko paveikslų galerija Kaune, 1987; paminklas 1941 m. birželio 23 d. sukilėliams, 1991; Tremtinių koplyčia Rokiškyje (bendraut. skulpt. R. Antinis, 1994). Laimėti konkursai: M. Žilinsko galerijos, viešbučio „Inturist“, Akcinio inovacinio banko pastato ir kiti. Tarptautinių konkursų dalyvis: „Tete Defence“ (Paryžius, 1982–1983), „Nouvelles biennales de Paris“ (1984–1985), „Nordic Baltic“ (Talinas, 1990) ir kiti.

VILMA PASIAURAITĖ

architektė

Gimė 1975 m. kovo 29 d. Zapyškyje, Kauno r.

Mokėsi Noreikiškių vidurinėje mokykloje, 2000 m. baigė VGTU Architektūros fakultetą.

Dirba E. Andrijausko projektavimo firmoje, architektė.

Projektai: Klaipėdoje – teritorijos tarp Aukštosios, Daržų, Sukilėlių, Turgaus, Mėsininkų, Didžiojo vandens gatvių ir teritorijos Pamario gatvėje Nr. 3, 5, 7, Giruliuose (su architektu E. Andrijausku) detalieji planai.

JONAS LEONAS PETRAUSKAS

architektas

Gimė 1922 m. rugpjūčio 21 d. Kulautuvoje, Kauno r.

1934–1938 m. mokėsi Kauno jėzuitų gimnazijoje, 1938–1943 m. – Kauno aukštesniojoje technikos mokykloje, 1950 m. baigė KVV Architektūros fakultetą.

1953–1959 m. dirbo – Valstybinio Projektavimo instituto prie LTSR Ministrų tarybos inžinieriumi, 1959–1961 m. – Miestų ir kaimų statybos projektavimo instituto Kauno filialo grupės vadovu, vėliau vyriausiuoju architektu, 1978–1986 m. – Kauno miesto Generalinio plano vyriausiuoju architektu, 1987–1992 m. – UAB „Projektuotojas“ direktoriumi, 1992–1997 m. – AB „Miestprojektas“ skyriaus viršininku.

Apdovanotas SSSR liaudies ūkio bronzos medaliu už Kauno m. naujų stambiaplokščių namų serijos projektą (1971), Ministrų tarybos premija už Kalnie-

ARCHITEKTAI

čių gyvenamojo r. Kaune projektavimą ir statybą (1983) ir kitais apdovanojimais.

Kauno m. generalinio plano 1980–2000 m. projekto vyriausiasis architektas ir vienas iš autorių.

ROMUALDA PETRAŠKAITĖ-ŠIPALIENĖ

architektė, inžinierė

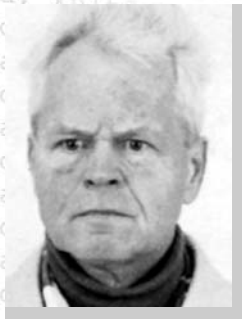
Gimė 1945 m. vasario 7 d. Šatijų k., Kauno r.

Mokėsi 6-oje vidurinėje mokykloje, 1968 m. baigė KPI. Dirbo Miestų statybos institute, Tipinių visuomeninių pastatų skyriuje, vyresniąja architektke, grupės vadove, nuo 1992 m. UAB „Jungtinės architektų dirbtuvės“, projektų dalies vadove.

Projektai: vaikų lopšelis-darželis Taikos g., Vilniuje ir kt. (su J. Šipaliu, 1978–1983); „Lietuvos tūkstantmečio“ vidurinė mokykla Šalčininkuose (su architektu T. Paulausku, 1997–2001 m., 1998 m. apdovanota už geriausių metų architektūros projektą). Dalyvavo Visasąjunginiame konkurse „Dirbančio ir besimokančio jaunimo bendrabučių miestelis su visuomeniniu aptarnavimo centru“ (1967 m., I-II premijos, su architektu J. Šipaliu).

ALGIMANTAS SAKALAS

architektas

Gimė 1938 m. liepos 1 d. Raudondvaryje, Kauno r.

1967 m. baigė KPI.

1967–1969 m. dirbo Pramoninės statybos projektavimo instituto vyresnioju architektu, 1969–1973 m. Jonavos azotinių trąšų gamyklos vyriausioju architektu, 1973–1994 m. staklių gamybos projektavimo instituto „Gausa“ vyriausioju architektu, iki 1988 m. vyresnioju specialistu.

Projektai: Jonavos azotinių trąšų gamyklos administracinis pastatas su sporto klubu, gamyklos „Koordinatė“ administracinis pastatas, koplyčia prie Vilkaišio rajono ir kiti.

TADAS VIZGIRDA

architektas, inžinierius

Gimė 1908 m. spalio 28 d. Domininkonių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

1930 m. baigė „Aušros“ berniukų gimnaziją Kaune, 1935 m. – VDU Kaune, 1942 m. gavo inžinieriaus, architekto diplomą. 1952–1954 m. studijavo Bostone. Lietuvoje yra suprojektavęs ir įvykđęs keliolikos gyvenamųjų namų statybą. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, iš ten 1949-aisiais išvyko į JAV. Čia yra laimėjęs dviejų bažnyčių ir apartamentinių namų konkursą, suprojektavęs kelis namus ir dvi ligonines.

Spausdintos dvi studijos: „Statybos tipai ir normos“, „Naftos klodai ir naftos atsiradimas Lietuvoje“. Išleido keletą veikalų Vokietijoje „Vilnius the capital of Lithuania“ ir kitus.

Mirė 1980 m. balandžio 4 d. Kalifornijoje, JAV.

NERIS KARPUŠKAITĖ-AKELAITIENĖ

režisierė

Gimė 1958 m. kovo 8 d. Varniuose, Telšių r.

1965–1976 m. mokėsi Kulautuvos (Kauno r.) vidurinėje mokykloje, 1982 m. baigė Leningrado valstybinį teatro, muzikos ir kinematografijos institutą.

1976–1977 m. dirbo Kauno VADT dailininke dekoratore, 1983–1985 m. – Literatūros dalies vedėja, 1985–1986 m. – vertėja, 1986–1989 m. – režisierė, nuo 1989 m. – režisieriaus padėjėja.

Už V. Gurkino „Meilė ir balandžiai“ RTFSR teatrų festivalyje (1983) buvo apdovanota specialiuoju žiūrovų prizu.

Pastatyti spektakliai: N. Semionovos „Krosnis ant rato“ (Sovietsko dramos teatras, 1982); V. Gurkino „Meilė ir balandžiai“ (Orsko dramos teatras, 1983); J. Montvilos „Didysis geismas“ (Kauno VADT, 1984); L. Razumovskajos „Artimiausieji žmonės“ (Kauno VADT, 1987); N. Karpuškaitės „Bilbas Beginsas“ (Kauno VADT, 1989); T. Gebbe „Pelenė“ (Kauno VADT, 1996) ir kt.

BALYS BURACĖS

etnografas, kraštotyrininkas

Gimė 1897 m. sausio 18 d. Sidarių k., Radviliškio r.

B. Buračas dirbo mokytoju, Šiaulių „Aušros“ muziejaus konservatoriumi, laikraščių fotografu, iliustratoriumi. Po 1928 m. kurį laiką studijavo Kauno meno mokykloje grafiką. Keliaudamas po Lietuvą, fotografavo liaudies smulkiosios architektūros paminklus, dailės dirbinius, papročių, šokių ir žaidimų scenas, dievdirbius, pasakotojus, muzikantus, dailinikus. Rinko liaudies meno dirbinius, užrašinėjo tautosaką (apie 3500 tūkst. dainų), liaudies papročius. Sudarė apie 3600 margučių kolekciją, parašė apie 600 kraštotyros straipsnių. 1937 m. Paryžiuje už kraštotyros nuotraukas apdovanotas aukso medaliu.

Nuo 1944 m. spalio 20 d. iki 1954 m. birželio 15 d. B. Buračas dirbo Karmėlavos vidurinėje mokykloje pradinį klasių mokytoju. Dešimt metų jis mažuosius karmėlaviečius mokė skaityti, rašyti, mylėti darbą. Skiepijo mokiniams meilę Lietuvai, gamtai, liaudies menui.

1954 m. B. Buračas paliko Karmėlavos mokyklą ir visą savo likusį gyvenimą paskyrė kraštotyrai, nors dar du metus dirbo šios mokyklos bibliotekos vedėju.

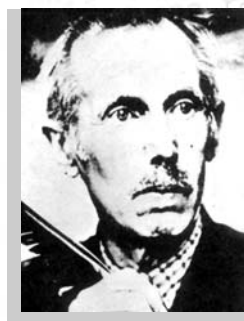
Mirė 1972 m. liepos 28 d. Kaune.

JURGIS BIELINIS

kraštotyrininkas (Knygnešio Jurgio Bielinio anūkas)

Gimė 1933 m. liepos 8 d. Narsiečių k. (Savanorių), Garliavos valsč., Kauno apskr.

Nuo 1937 m. persikėlė gyventi į Raudondvarį, Didvyrių k. Dirbo „Viljampolės gelžbetonio“ gamykloje. Dirbdamas baigė septynmetę mokyklą, paskui kino mechanikų mokyklą. Dirbo kino mechaniku Širvintų r. 1952–1955 m. tarnavo sovietinėje armijoje. Grįžęs dirbo Kaune metalo gamykloje, tuo pat metu baigė Kauno politechnikumą, vėliau KPI neakivaizdinį skyrių. Persikėlė gyven-

ti į Jonavą, dirbo azotinių trąšų gamykloje. Šiuo metu gyvena Raudondvaryje, augina vynuoges.

Kraštotyra J. Bielinis pradėjo domėtis, kai tik išmoko skaityti. Šiuo metu renka istorinę medžiagą apie knygnešius. Jo iniciatyva pastatytas kopyltstulpis Steigiamojo I ir II (1920-1926 m.) seimo atstovui, rezistentui Viktorui Beržinskui Didvyrių k., Raudondvario sen.

KAZIMIERA KAIRIŪKŠTYTĖ-GALAUNIENĖ *muziejininkė*

Gimė 1924 m. rugpjūčio 15 d. Piliuonos k., Kauno r.

Mokėsi Piliuonos pradinėje, Kauno A. Panemunės mokyklose, Kauno „Aušros“ mergaičių Vilniaus kunigaikštienės Birutės gimnazijose, studijavo VU Istorijos ir filologijos fakultete.

Dirbo Piliuonos pradinės mokyklos mokytoja, 1949–1950 – m. LTSR MA Istorijos ir etnografijos muziejuje konservatore, 1950–1952 m. – LTSR MA Istorijos institute jaunesniąja mokslo darbuotoja. 1952–1956 m. ištremta į Sibirą. Nuo 1957 m. dirbo valst. M. K. Čiurliono dailės muziejuje. Nuo 1961 m. muziejaus vyresniąja mokslo darbuotoja, skyriaus vedėja.

Apdovanota Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino V laipsnio ordinu. K. Kairiūkštytė-Galaunienė – A. ir P. Galaunių namų muziejininkė, M. K. Čiurlionio draugijos, Lietuvos meno istorikų draugijos narė.

Bendradarbiavo rengiant „Lietuvių liaudies meno“, albumą ir „Lietuvių liaudies meno“ 1 knygą, parašė prisiminimus apie J. Urbšį, prof. I. Petkevičių, J. Jablonskytę-Petkevičienę. Nuo 1988 m. tvarko savo vyro – dailėtyrininko, muziejininko, pedagogo – Pauliaus Galaunės kultūrinį palikimą.

ALFONSAS GINEIKA *cirko artistas, žonglierius, ekvilibristas*

Gimė 1915 m. sausio 5 d. Karmėlavoje, Kauno r.

A. Gineika – vienas iš lietuvių nacionalinio cirko kūrėjų. 1965 m. jam suteiktas LTSR nusipelnusio artisto vardas.

Debiutavo 1934 m. cirko trupėje „Trio“, 1935–1960 m. dirbo įvairiausiose Lietuvos cirko trupėse, 1960–1967 m. – „Vilniaus“ trupės artistu, 1973–1980 m. vadovavo liaudies cirkui „Jaunystė“. Su žmona A. Gineikiene atlikdavo originalų „Ekvilibristai ant voliuko“, su J. Ramanausku jėgos žongliravimo ir kitus numerius.

EGMONTAS GEORGAS JANSONAS *teatrologas*

Gimė 1939 m. rugpjūčio 2 d. Kaune.

1946–1958 m. mokėsi Vilniaus, Lekėčių (Šakių r.) pradinėse mokyklose, Kulautuvos (Kauno r.) vidurinėje mokykloje. 1963 m. baigė Maskvos valstybinę A. Lunačiarskio teatro meno institutą (GITIS), 1970 m. – Lietuvos MA

Istorijos institutą.

1957–1958 m. dirbo Kulautuvos (Kauno r.) sanatorijos „Kregždutė“ pedagogu, muzikos vadovu, 1963–1968 m. – Maskvos kultūros valdybos Teatro skyriaus inspektoriumi, sk. viršininko pavaduotoju, 1972–1974 m. – savaitraščio „Literatūra ir menas“ korespondentu, 1978–1981 m. – CK spaustuvės krovėju, N. Vilnios psichiatrijos ligoninės sanitaru, 1981–1991 m. – Lietuvos MA Istorijos, vėliau FSTI Kultūrologijos ir meno skyriaus jaunesniųjų mokslo darbuotoju, 1991–1996 m. – dienraščio „Diena“ specialiuoju korespondentu, nuo 1996 m. – banko „Hermis“ atstovu spaudai.

Išleisti straipsnių rinkinys „Teatro etudai“, 1988; brošiūra „Teatras ir žiūrovai“, 1990.

ZIGMAS KALESINSKAS

aukštesniosios liaudies amatų mokyklos direktorius

Gimė 1961 m. liepos 3 d. Kalvarijoje, Marijampolės r.

Gyvena Vilkijoje, Kauno r.

1979 m. baigė Kalvarijos vidurinę mokyklą, 1973–1977 m. mokėsi Marijampolės 4-etėje dailės mokykloje, 1984 m. baigė LVA, 1982–1984 m. mokėsi P. Matulaičio klijavimo teatro studijoje.

1984–1991 m. dirbo Vilkijos (Kauno r.) T. Ū. veterinarijos gydytoju, 1991–1994 m. – AB „Vilkijos ūkis“ vyriausiuoju veterinarijos gydytoju, nuo 1991 m. – D. ir Z. Kalesinskių aukštesniosios liaudies amatų mokyklos direktorius.

Apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino I laipsnio medaliu už nuopelnus Lietuvos valstybei ir už pastangas garsinant Lietuvos vardą pasaulyje bei padedant jai integruotis į pasaulio valstybių bendriją. LR KM premijos už etninės kultūros paveldo puoselėjimą ir skleidimą, švietėjišką veiklą laureatas (2002).

Z. Kalesinskas – vienas iš Aukštesniosios liaudies amatų mokyklos – pirmosios ir vienintelės tokio profilio mokyklos Lietuvoje – ikūrėjų, taip pat vienas iš respublikinių akvarelistų plenerų „Nemunas“ rengėjų (Vilkija, 1996–1998).

ZENONAS KUČINSKAS

dramos ratelių artistas ir režisierius

Gimė 1921 m. vasario 15 d. Veliuonoje, Kauno apskr.

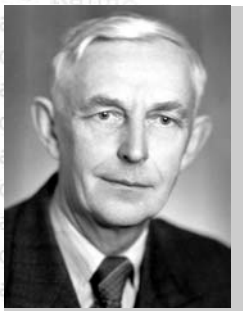
Mokėsi Vilkijos vidurinėje mokykloje ir Kaune Darbo rūmų suaugusiųjų gimnazijoje. Emigravęs į Australiją, Adelaidėje reikėsi kaip dramos mėgėjų būrelio vaidintojas ir režisierius.

Scenos kūriniai: „Sugrįžusi laimė“, „Klystkeliai“, „Kolektyvinė žemė“, taip pat vertė teatro veikalus iš anglų kalbos.

Mirė 1966 m. birželio 27 d. Adelaidėje.

STASYS LIUTVINAVIČIUS

kraštotylininkas, rašytojas

Gimė 1929 m. gegužės 12 d. Jaučakių k., Kauno apskr.

Baigė Jaučakių pradinę mokyklą (1941), Vilkijos gimnaziją (1949), Šiaulių mokytojų seminariją (1954 m.) ir VPI (1978 m.). Įgijo lietuvių kalbos ir literatūros mokytojo specialybę. 1994 m. priimtas į Lietuvos kaimo rašytojų sąjungą. Dirbo Vilkijos bibliotekos vedėju ir lietuvių kalbos mokytoju. Kartu su mokiniais, mokytojais, visuomene įkūrė Veliuonos kraštotyros, Veliuonos vidurinės mokyklos literatūros muziejus, rašytojo Jono Mačiulio memorialinę ekspoziciją-muziejų. Jis švietimo žymūnas, vyriausiasis mokytojas, knygų bičiulių draugijos žymūnas, Lietuvos garbės kraštotylininkas, lietuvių kalbos mokytojas ekspertas. Poeziją ir prozą publikavo šalies spaudoje.

Išleido knygeles „Veliuona – urbanistikos paminklas, istorinis landšaftinis draustinis“. Veliuona, 1988.

MARIJA MARKAUSKIENĖ

kraštotylininkė, mokytoja

Gimė 1926 m. rugsėjo 10 d. Vincentavos k., Kėdainių r.

1939 m. baigė Čekiškės (Kauno r.) pradinę mokyklą, 1945 m. – Krakių (Kėdainių r.) gimnaziją. 1955 m. – VPI. Baigusi mokslus, dirbo Ariogalos (Raseinių r.) pradinės mokyklos, Babtų (Kauno r.) vidurinės mokyklos mokytoja, nuo 1985 m. – Babtų kraštotyros muziejaus direktore.

M. Markauskienei suteiktas nusipelniusios mokytojos vardas.

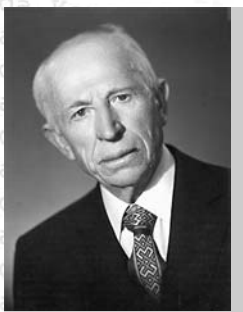
Įkūrė kraštotyros muziejų, parengė knygą „Babtai istorijos vingiuose“, 1994. Jos vadovaujami jaunieji kraštotylininkai E. Barkauskas ir T. Stonys parašė „Mažąją Babtų enciklopediją“, 1994.

Gauti apdovanojimai: Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino I laipsnio medalis, 1997; LR ŠMM padėkos raštas Lietuvos mokyklos 600 metų jubiliejaus proga ir medalis „Pirmajai Lietuvos mokyklai 600 metų“; Kauno apskrities viršininko administracijos, Kauno rajono mero padėka Babtų kraštotyros muziejaus 40-mečio proga, 1998.

M. Markauskienė – Kraštotyros draugijos, Tėviškės pažinimo draugijos narė.

ADOMAS MAKAREVIČIUS

kraštotylininkas

Gimė 1905 m. kovo 21 d. Vilkijoje, Kauno r.

Mokėsi Vilkijos (Kauno r.) progimnazijoje. Mokslo metais artimai bendravo su P. Cvirka. Baigęs mokytojų kursus, pedagoginį darbą pradėjo dirbti Žemaitijoje, Žarėnų valsčiuje. Būdamas pažangių pažiūrų, po 1926 m. valstybinio perversmo, kurį laiką buvo suimtas. Savo išgyvenimus hitlerinės okupacijos metais aprašė atsiminimuose „Pražydo vyšnios raudonai“.

Pokario metais A. Makarevičius vadovavo Vilkijos gimnazijai, dirbo Kauno

srities liaudies švietimo skyriuje. 1953 m. paskirtas Mokytojų tobulinimosi instituto direktoriumi, 1956–1962 m. vadovavo Kelmės vidurinei mokyklai.

Išėjęs į pensiją, sugrįžo į Vilkiją. A. Makarevičiaus žinomas kaip vienas iš Panemunės, o ypač Vilkijos garsintojų. Jis rūpinosi kraštotyra, istorijos ir kultūros paminklų priežiūra.

Pirmasis A. Makarevičiaus darbas „Vilkijos apylinkių archeologiniai paminklai“, 1925 m. išspausdintas dienraštyje „Lietuva“.

Dauguma kraštotyros darbų skirti Vilkijai: „Vilkijos kronika“; „Ar sena Vilkija“; „Vilkija XV–XVII a.“; „Vilkija – seniausias panemunės miestas“; „Vilkijos valsčius feodalinėje Žemaitijoje“ ir kt.

Mirė 1993 m. rugsėjo 10 d.

VLADAS NAGEVIČIUS-NAGIUS

visuomenės veikėjas, archeologas

Gimė 1881 m. balandžio 17 d. Kretingoje.

Mokslus pradėjo Palangos progimnazijoje, bet buvo pašalintas. Toliau mokėsi Rygoje, kur priklausė slaptam lietuvių moksleivių būreliui. Baigęs gimnaziją, mokėsi Peterburgo archeologijos institute. 1910 m. baigė Karo medicinos akademiją Petrapilyje. 1919–1940 m. vadovavo Lietuvos kariuomenės sveikatos tarnybai. 1920 m. suteiktas generolo vardas.

1920 m. V. Nagevičius pradėjo organizuoti Karo muziejų Kaune, kuris buvo atidarytas 1921 m. vasario 16 d. Muziejui vadovavo nuo pat įsteigimo 1921–1940 m., 1941–1944 m. jo tvarkomas Karo muziejus tapo lietuvių tautine šventove, Lietuvos laisvės kovų pavaizdavimo vieta, taip pat svarbių Lietuvos gyvenimo įvykių minėjimo vieta.

1922 m. įkūrė Lietuvos karininkų Ramovę ir buvo jos pirmininkas, daug dirbo statant jos rūmus Kaune.

1921–1925 m. – Valstybinės archeologijos komisijos narys, rengė pranešimus, paskaitas.

1944 m. pasitraukė į Vokietiją, o 1949 m. išvyko į JAV.

Jau 1905 m. V. Nagevičius pradėjo bendradarbiauti lietuvių spaudoje: „Vilniaus žiniose“, „Lietuvos žiniose“, „Lietuvių tautoje“, „Viltyje“. Rašinėdavo aktualiais lietuvių visuomenei klausimais.

1920 m. už Lietuvos armijos kūrimą ir tarnybą joje V. Nagevičius gavo Žemaitkiemio dvarą dešiniajame Nevėžio krante, apie 2 km į pietvakarius nuo Babtų miestelio (Kauno r.) ir ėmė čia steigti pavyzdinį ūkį. Daugiausia dėmesio generolas skyrė rūmams ir jų aplinkai. Be to, dvaras garsėjo ir erdviomis arklidėmis, kuriose laikė veislinius žirgus.

Pats V. Nagevičius dvare negyveno (gyveno Kaune ir tvarkė Karo muziejų). Visą ūkį tvarkė jo žmona Veronika. Generolas stengėsi atgaivinti senąsias tradicijas, taikliai priderindamas jas prie tuometinio gyvenimo ritmo.

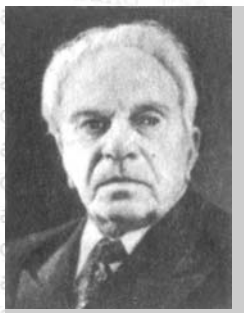
V. Nagevičiaus rūpesčiu buvo restauruojamas senovinis koplytstulpis ant Stabaunyčios kalno, pirmasis paminklas visoje Lietuvoje, skirtas įamžinti S. Dariaus ir S. Girėno skrydį per Atlantą.

Mirė 1954 m. rugsėjo 15 d. Klyvlende, JAV.

JURGIS PETRAUSKAS

aktorius, režisierius

Gimė 1886 m. balandžio 6 d. Armaniškių k., Kauno r.

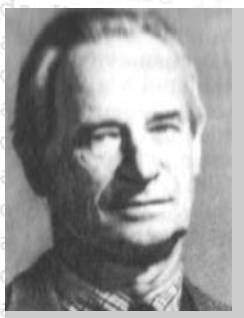
Nuo 1905 m. vaidino ukrainiečių ir rusų skrajojamosiose trupėse. 1916–1918 m. Kaukazo srities karinio teatro, 1918–1919 m. ir 1920–1921 m. – Stavropolio dramos teatro aktorius, 1919–1920 m. – Aleksandrovsko dramos teatro režisierius. 1921–1950 m. Kauno dramos teatro aktorius, 1926–1940 m. ansamblio „Linksmieji broliai“ dalyvis.

Sukurti vaidmenys Kirmis (V. Mykolaičio-Putino „Valdovo sūnus“), Figaras (P. Bomaršė „Figaro vedybos“), Tartiučas, Harpagonas (Moljero „Tartiučas“, „Šykštuolis“), Osipas (N. Gogolio „Revizorius“) ir kitus. Režisavo F. Šilerio „Klasta ir meilė“, pirmąsias operetas Kaune (S. Džonso „Geiša“, 1924 ir V. Valentinovo „Haremo paslaptis“, 1927).

Mirė 1977 m. balandžio 5 d. Kaune.

KAZYS POŠKAITIS

artistas, choreografas

Gimė 1922 m. liepos 10 d. Dievogalos k., Kauno r.

1943–1954 m. – ansamblio „Lietuva“ šokėjas, 1954–1972 m. – LTSR liaudies meno rūmų choreografijos skyriaus vedėjas. 1970 m. baigė VU. 1967–1972 m. dirbo Vilniaus pedagoginio instituto, 1958 m. – 1982 m. – Vilniaus kultūros mokyklos dėstytoju.

1950 m. ir 1955 m. – Respublikinių Dainų švenčių baletmeisteris, o 1960 m., 1965 m., 1970 m., 1980 m. – vyriausiasis baletmeisteris. 1964 m. ir 1969 m. – Respublikinių moksleivių dainų ir šokių švenčių vyriausiasis baletmeisteris ir režisierius.

Sukūrė šokius „Kolūkio laukeliai“, 1955; „Kanapėlė“, 1957; „Kalatinis“, 1959.

Aprašė apie 10, parengė apie 200 liaudies šokių.

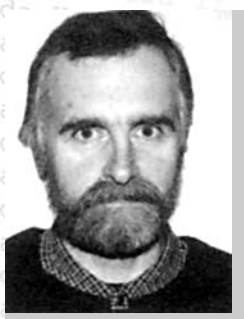
Išleido knygas: „Šokio aprašymas“, 1956, 1972; „Šokis dainų šventėje“, 1980; „Lietuvių šokio kelias į sceną“, 1985.

Sukūrė apie 10 liaudies šokių rinkinių.

Mirė 2001 m.

ARŪNAS SNIČKUS

kultūros veikėjas

Gimė 1959 m. rugsėjo 7 d. Kaune.

Šiuo metu gyvena Vilkijoje, Kauno r.

1967–1978 m. mokėsi Kauno 7-ojoje vidurinėje mokykloje, 1980 m. baigė KPI.

Dirbo Kauno radiotechnikos gamykloje, 1981–1989 m. Kauno medikamentų gamykloje „Sanitas“ frezuotoju, 1986–1987 m. – gamykloje „Apvija“, 1989–1990 m. – Kauno bendrijos „Atgaja“ ūkvedžiu, nuo 1990 m. – A. ir J. Juškų

etninės kultūros muziejaus direktorius.

A. Sniečkus – A. ir J. Juškų etninės kultūros muziejaus direktorius, Kauno rajono Etninės kultūros reikalų tarybos pirmininkas, Kauno bendrijos „Atgaja“, Lietuvos žaliųjų judėjimo, LR muziejų asociacijos valdybos Švietimo grupės, Kauno rajono kultūros ir švietimo konsultacinės komisijos narys.

Svarbiausias darbas – muziejaus įkūrimas ir naujų muziejaus darbo principų įgyvendinimas.

A. Sniečkus laisvalaikiu tapo, drožia skulptūreles.

ANTANAS SUTKUS

fotografas

Gimė 1939 m. birželio 27 d. Kluoniškių k., Kauno r.

1963 m. baigė VU. 1969–1974 m. ir nuo 1980 m. LTSR fotografijos meno draugijos pirmininkas. Tarptautinės fotografijos meno federacijos narys nuo 1976 m., Lietuvos fotomenininkų sąjungos pirmininkas, Lietuvos žurnalistų sąjungos narys, Tarptautinės meninės fotografijos federacijos nuspelnęs menininkas. Nusipelnęs kultūros veikėjas, valstybinės premijos (1990), LR KM premijos (2000) laureatas.

Išleistos knygos-fotoalbumai: „Vilniaus šiokiadieniai“, 1965; „Šalis ta Lietuva vadinasi“, 1969; „Tėviškės laukų suvenyras“, 1969; „Senoji Vilniaus fragmentai“, 1973; „Lazdynai“, 1975; „Tėviškės laukų spalvos“, 1976; „Lietuva iš paukščio skrydžio“, 1981; „Neringa“, 1982, 1992; „Daina Lietuvai“, 1984; „Draugystė“, 1988; „Natur Paradies Kurische Nehrung“. – Vokietija, 1988; „Lietuva, Lithuania“, 1991, 1993; „Lietuva“, 1993.

1969–1994 m. surengė 12 autoriinių parodų įvairiose pasaulio šalyse.

Apdovanotas medaliu „Aukštinis Mikelandželas“ (Italija, 1970), „Fotoforum“ I prizą (Čekoslovakija, 1970), „Golden Eye-73“ I prizą (Jugoslavija, 1973), Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordinu (1997), LR Vyriausybės meno premija (1998). Suteiktas Ekscelencijos vardas (EFIAP, 1994).

ALEKSANDRAS RAČKUS

kultūros ir visuomenės veikėjas

Gimė 1893 m. birželio 7 d. Čekiškėje, Kauno r.

Baigė Ariogalos pradinę mokyklą ir toliau mokėsi Kauno „Aušros“ gimnazijoje. 1910 m. A. Račkus išvyko į JAV, Čikagoje jis studijavo medicinos mokslus ir 1922 m. tapo medicinos ir chirurgijos daktaru. Aktyviai dalyvavo Amerikos lietuvių visuomeniniame gyvenime: rašė straipsnius į lietuviškus laikraščius, o 1915–1916 m. redagavo žurnalą „Vytis“. 1917 m. įkūrė Lietuvių numizmatikos ir istorijos muziejų. Per dvidešimt vienerius metus buvo sukaupta apie 50 tūkst. eksponatų, surinkta didžiausia pasaulyje Lietuvos numizmatinė kolekcija. Gyvendamas Čikagoje, A. Račkus domėjosi Lietuvos knygnešystės istorija. 1921 m. laiške tėvui, M. Račkui, ragino jį aprašyti savo ir kitų knygnešių bei „škaplierininkų“ veiklą spaudos draudimo metais, pats taip pat rinko medžiagą

apie spaudos draudimo metus ir Lietuvos knygnešius. Vėliau ta medžiaga buvo apibendrinta ir paskelbta P. Rusecko knygoje „Knygnešys“ (1926, 1928) ir straipsnyje „Knygnešių kronika“. 1935 m. rugpjūčio 11–17 d. Kaune vyko Pirmasis pasaulinis lietuvių kongresas, kuriame dalyvavo ir A. Račkus. Į kongresą jis atsivežė ir savo kolekciją, kuri vėliau buvo eksponuojama Vytauto Didžiojo karo muziejuje. Šią unikalią ekspoziciją įsigijo Lietuvos Švietimo ministerija ir 1936 m. ją perdavė dabartiniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui. 1935–1940 m. A. Račkus gyveno Lietuvoje ir dirbo Vytauto Didžiojo karo muziejaus istorijos skyriaus vedėju, nuo 1940 m. pabaigos – vėl Čikagoje. Grįžęs į JAV, nuo 1948 m. A. Račkus rašė ir leido neperiodinį žurnalą, skirtą Lietuvos numizmatikos ir filatelijos studijoms, įkūrė Litanistikos muziejų, rašė didelę numizmatikos studiją „Numizmatikos enciklopedija“ (1965 m. išleistas 1 tomas).

Už nuopelnus Lietuvai A. Račkus 1935 m. buvo apdovanotas Vytauto Didžiojo III laipsnio ordinu, o 1939 m. – Šaulių žvaigždės medaliu.

Mirė 1965 m. spalio 9 d. Čikagoje, JAV.

AUDRONĖ VAIDOTAITĖ-REMEIKIENĖ

kultūros darbuotoja

Gimė 1959 m. rugpjūčio 15 d. Kaune.

1966–1977 m. mokėsi Kauno 13-ojoje vidurinėje mokykloje, 1981 m. baigė LVK Klaipėdos kultūros fakultetą. Baigusi studijas kurį laiką dirbo Raudondvario zoninių kultūros namų meno vadove, 1989–1991 m. – LŽŪME MTI Eksperimentinio ūkio Profesinės sąjungos klubo meno vadove, nuo 1991 m. – Raudondvario kultūros centro meno vadove. Jos vadovaujami rajoniniai vaikų dramos kolektyvai tapo konkursų laureatai 1983, 1984, 1985, 1988, 1993, 1994, 1996 m.; dalyvavo zoninėse apžiūrose Vilkaviškyje, 1989; Birštone, 1993; Lietuvos vaikų teatrų šventėje „Lietuvos mokyklai – 600“, 1997; Klaipėdos universiteto Menų fakulteto absolventų festivaliuose („Svirplio teatras“).

A. Vaidotaitė-Remeikienė taip pat respublikinių skaitovų konkursų 1990 m. ir 1995 m. dalyvė. Jos parengta skaitovė V. Naujokaitė 1995 m. tapo laureate. Renginio „Lietuviškiems vakarams – 100“, vykusio Raudondvaryje, organizatorė ir režisierė, 1996 metų rajoninės vaikų dainų šventės režisierė.

BRONIUS ŠUKYS

kraštotyrininkas

Gimė 1911 m. rugsėjo 1 d. Vildžiūniškių k., Zarasų apskr.

1918–1924 m. mokėsi Antazavės (Zarasų r.) pradinėje mokykloje, 1924–1927 m. – Zarasų progimnazijoje, 1932 m. baigė Zarasų aukštesniąją komercijos mokyklą, 1938 m. – Kauno VDU ekonomiką, 1953–1958 m. – VPI lietuvių k. ir literatūros fakultete išklausė pedagogikos kursą.

1936–1941 m. dirbo LIETŪKYJE (Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų sąjungoje). Redagavo ir leido kooperatinės prekybos leidinius: bukletus, katalogus, kainynus ir t. t. Dalykiški saitai B. Šukį siejo su garsiuoju lietuvių spaustuviniu Jagomastu Tilžėje.

Didžiojo Tėvynės karo pradžioje persikėlė gyventi į Vilkiją, Kauno r., kur dirbo mokytoju vidurinėje mokykloje. Šalia pagrindinio dalyko – lietuvių k. ir literatūros – dėstė dar ir papildomus dalykus: logiką, psichologiją, matematiką, istoriją. 1951 m. B.Šukys Lapių aštuonmetėje mokykloje mokė lietuvių k. ir literatūros. Kartu baigė VPI. 1951 m., panaudojęs sukauptą kraštotyrinę medžiagą, Lapių aštuonmetėje mokykloje įsteigė muziejėlį. B. Šukys rinko ir tautosaką: liaudies dainas, kitą smulkiąją tautosaką.

B. Šukys – LTSR paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos narys (1961), Sąjunginės savanoriškosios kovos už blaivybę draugijos narys (1986).

Už dainų ir smulkiosios tautosakos rinkimą Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Centro prezidiumo nutarimu B. Šukys buvo apdovanotas medaliu. Už aktyvią veiklą apdovanotas LTSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros instituto, LTSR paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Centro prezidiumo garbės raštais.

Mirė 2000 m. vasario 24 d.

BENEDIKTAS EMANUELIS TIŠKEVIČIUS

švietėjas

Gimė 1801 m.

Tiškevičiai – Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės didikų ir dvarininkų giminė, kilusi iš Ukrainos bajorų.

B. E. Tiškevičius – Raudondvaryje gyvenusių Tiškevičių pradininko Mykolo Tiškevičiaus sūnus.

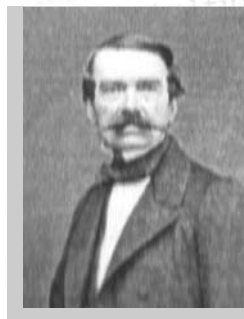
Jis 1830 m. įsigijo Babtų ir Vilkijos dvarus (Kauno apskr.), 1850 m. – Romainius. Raudondvario rūmus paveldėjo iš tėvo ir įkūrė juose didelį sodą, parką ir oranžeriją. 1852–1857 m. jo rūpesčiu ir lėšomis buvo pastatyta Raudondvario bažnyčia ir klebonija.

Tiškevičiai Raudondvaryje turėjo biblioteką, deja, ji dvaro valdytojo B. E. Tiškevičiaus laikais buvo uždara ir pašaliniais neprieinama. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą bibliotekoje buvo apie 20 000 tomų knygų, supirktų Europoje. 99 proc. visų knygų sudarė XVI–XIX a. leidiniai, tarp jų Aristotelio, E. Roterdamičio, G. Galilėjaus ir kitų autorių knygos. Dauguma bibliotekos knygų buvo išleistos lotynų, prancūzų ir lenkų kalbomis. Vokiškų ir rusiškų – labai mažai. Tarp senųjų leidinių buvo kelios dešimtys knygų, spausdintų Vilniuje. Tačiau lietuviškos – nė vienos.

Per Pirmąjį pasaulinį karą dalį bibliotekos knygų išsivežė vokiečiai, dalis pateko į Lenkiją ir tik 7875 knygos atiteko Kauno vokiečių knygyno vedėjui V. Fišeriui, kuris 1930 m. šias knygas dovanavo Kauno Vytauto Didžiojo universitetui.

B. E. Tiškevičius mirė Paryžiuje 1866 m., palaidotas Raudondvario bažnyčios grafų kopytėlėje.

Meniška kelių skulptūrų grupę puošė Raudondvario bažnyčios statytojo B. E. Tiškevičiaus paminklą, kuris bažnyčios sprogdinimo metu 1915 m. buvo sunaikintas. Šį paminklą 1878 m. iš marmuro iškalė italų skulptorius A. D. Lanziroti.

VILGELMAS VAIČEKASKAS

aktorius

Gimė 1936 m. sausio 23 d. Padubysio k., Jurbarko r.

1942–1946 m. mokėsi Vozbutų (Jurbarko r.) pradinėje mokykloje, 1947–1954 m. – Čekiškės (Kauno r.) vidurinėje mokykloje, 1954–1955 m. – Kauno kooperatinėje prekybos mokykloje, 1957–1959 m. – Kauno J. Gruodžio muzikos mokykloje.

1955–1956 m. dirbo Ariogalos rajkooperatyvo Paruošų kontoros sandėlio vedėju, 1959–1960 m. – Kapsuko lėlių teatro aktoriumi, 1966–1970 m. – Valskybinio jaunimo teatro aktoriumi, 1970–1973 m. – Vilniaus „Lėlės“ teatro aktoriumi, nuo 1973 m. – Kauno VADT aktorius.

ANTANAS VAIČIUS

kraštotylininkas, kultūros darbuotojas

Gimė 1930 m. Čekiškėje, Kauno apskr.

Mokėsi Čekiškės pradžios mokykloje, 1944–1946 m. – Čekiškės progimnazijoje. 1951 m. baigė Kauno „Aušros“ gimnaziją, studijavo istoriją VPI.

Keturiasdešimt metų pedagoginį darbą dirbo įvairiose Kauno rajono bendrojo lavinimo mokyklose: Čekiškėje, Garliavoje, Noreikiškėse, Girininkuose ir Batniavoje, taip pat ir Kauno miesto VI vidurinėje mokykloje.

1974 m. kovo mėn. buvo išrinktas Lietuvos kraštotyros draugijos Kauno rajono skyriaus atsakinguoju sekretoriumi, nuo 1990 m. – pirmininku. Pagrindinės kraštotyros veiklos kryptys yra Kauno rajono istorija, kultūrinio gyvenimo aktualijos.

Parengti kraštotyrimai darbai išleisti atskirais leidimais: „Kauno rajonas“, 1988, kartu su T. Žemkalniu; „Iš užmaršties sugrįžė“, 1991; „Čekiškė 1600–2000 m.“; „J. Naujalio mišrių chorų konkursai Raudondvaryje“, 1994; „Garliava 1809–1999 m.“; „Kauno rajono dainų ir šokių šventės 1953–2003 m.“ ir kt.

Nemažai dėmesio skirta bibliotekininkystės raidai. Parengti ir išleisti bukletai apie Čekiškės, Babtų, Vilkijos, Karmėlavos, Vandžiolagos, Panevėžiuo bibliotekas, taip pat apie Čekiškės ir Vandžiolagos kultūros centrus. Periodikoje publikuojami straipsniai apie istorines rajono vietas ir knygnešius.

Už aktyvią kraštotyriminę-kultūrinę veiklą 1986 m. suteiktas nusipelnusio kultūros-švietimo darbuotojo vardas, o 2000 m. Garbės kraštotyriminko vardas.

PRANAS VAIKŪNAS

aktorius, režisierius

Gimė 1893 m. spalio 13 d. Garliavoje, Kauno r.

Nuo 1909 m. dalyvavo „Dainavos“ draugijos chore ir vaidinimuose Kaune. Karo metu atsidūrė Rusijoje, 1920–1923 m. Rostove prie Dono dirbo su lietuviams pabėgėliais. Grįžęs į Lietuvą, Telšiuose vaidino ir režisavo „Kanklių“ draugijai. 1925 m. atsikėlė į Panevėžį, kur dirbo „Ūkio“ banko direktoriumi ir „Dainos“ draugijos režisieriumi bei aktoriumi.

Vaidino ir režisavo pasirašęs Prano Garliaviečio vardu arba Uškėčio slapy-

vardžiu. 1933 m., atsikėlęs į Kauną, scenos darbą paliko. Keletą metų vadovavo pensininkų meno rateliui Kaune.

Sukurti vaidmenys: V. M. Putino „Valdovo sūnus“, Maironio „Vytautas pas kryžiuočius“ ir „Kęstučio mirtis“, Vydūno „Ne sau žmonės“.

Režisavo operetes: „Kornevilio varpai“, „Geiša“ ir kitas.

ZITA DAMBRAUSKAITĖ-VAŠKELIENĖ

choreografė

Gimė 1955 m. balandžio 12 d. Tytuvėnuose, Kelmės r.

Gyvena Garliavoje, Kauno r.

1962–1973 m. mokėsi Garliavos (Kauno r.) vidurinėje mokykloje, 1978 m. baigė LVK Klaipėdos kultūros fakulteto, choreografijos specialybę. Baigusi mokslus iš pradžių dirbo Kauno medicinos darbuotojų dainų ir šokių ansamblio choreografe, paskui devyneta metų – Kauno Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamyklos kultūros ir sporto rūmų dainų ir šokių ansamblio „Gija“ baletmeisterė, nuo 1982 m. – vaikų bei jaunimo šokių teatro „Gijelė“ meno vadovė, 1991–1993 m. – LŽŪA Kultūros draugijos asistente, nuo 1993 m. – Kauno r. Garliavos kultūros centro choreografe.

Sukurti scenarijai choreografinėms pasakoms: „Metai“, „Kartą Naujųjų metų naktį“, „Pelenė“, „Voro vestuvės“, „Jūros karalaitė“, „Ali Baba ir 40 plėšikų“, „Coliukė“; dalyvavo respublikinėse dainų šventėse (1980, 1985, 1990); pasaulio lietuvių dainų šventėse (1994, 1998); moksleivių dainų šventėse (1987, 1997); tarptautiniuose festivaliuose Latvijoje, Slovakijoje, Lenkijoje, Gruzijoje, Turkijoje. Su šokių teatru „Gijelė“ organizavo tarptautinį vaikų šokių festivalį „Čibir-vibir pavasaris“, 1988–1994; viena iš Kauno miesto tarptautinio vaikų šokių festivalio „Suk, suk ratelį“ organizatorių 1996–1998 m.; IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynių, II Lietuvos tautinės olimpiados sporto šventės režisierė 1998; Kauno gimtadienio šventės „Kauno dienos“ režisierė 1999; Vaikų ir jaunimo šokių teatro „Gijelė“ įkūrėja ir vadovė.

VYTAUTAS VAIČIŪNAS

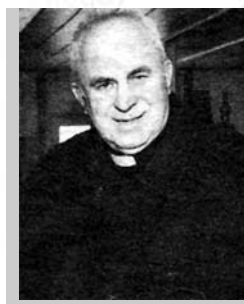
švietėjas, kunigas

Gimė 1930 m.

Nuo 1997 m. vadovauja Šlienavos parapijai.

Mokėsi labdaringoje saleziečių mokykloje Vytėnuose, vėliau Šlapaberžės žemės ūkio mokykloje. 1967 m. įstojo mokytis į KPI.

1972 m. susipažino su Povilu Petroniu, kuris spausdino pagrindinę literatūrą. V. Vaičiūnas greitai įsitraukė į šį darbą. Kartu su kunigu Juozu Zdebskiu jis važinėjo po Lietuvą rūpindamiesi draudžiamų leidinių platinimu ir spausdiniu. Be maldaknygių, buvo platinama ir „Lietuvos katalikų bažnyčios kronika“. 1980 m. V. Vaičiūnas organizavo maldininkų procesiją iš Tytuvėnų į Šiluvą, už tai suimtas ir kalintas. Grįžęs iš kalėjimo nusprendė tapti kunigu. Tuo metu jis buvo sulaukęs 53 metų. Pasakęs apie tai žmonai, su ja išsiskyrė ir įstojo į pagrindinę Kunigų seminariją, kurią baigė 1988 m. Skaistgirio bažnyčioje buvo

išventintas į kunigus. Už pagrindinę veiklą kunigas apdovanotas Vyčio kryžiaus III laipsnio ordinu.

Parapijos namuose kunigas įkūrė kelis muziejus: senųjų buities daiktų, bažnytinio meno kūrinių, fotografo Antano Sadecko nuotraukų nuolatinę parodą apie lietuvių amžinojo poilsio vietas Sibire.

ALDONA JODKAITĖ-VRUBLIAUSKIENĖ

aktorė

Gimė 1928 m. liepos 26 d. Vilkijoje, Kauno r.

1949 m. baigė Kauno dramos teatro studiją. 1952–1956 m. Kauno jaunojo žiūrovo, 1956–1959 m. Kauno muzikinio, nuo 1959 m. – Kauno dramos teatro aktorė. 1970 m. suteiktas LTSR nusipelniausios artistės vardas.

Vaidmenys teatre: Luiza – F. Šilerio „Klasta ir meilė“, Maša – A. Čechovo „Trys seserys“, Rūta – K. Sajos „Saulė ir stulpas“, Uršulė – K. Borutos „Bal-taragio malūnas“, Bona – J. Grušo „Barbora Radvilaitė“, Janina – J. Montvilos „Didysis geismas“. Vaidmenys kine: Birutė – „Aušra virš Nemuno“, 1953; Rūta – „Tiltas“, 1956; Liuda – „Birželis – vasaros pradžia“, 1969 ir kt.

ALFONSAS ŽIBAS

dokumentinio filmo kūrimo pradininkas

Gimė 1902 m. lapkričio 7 d. Garliavoje, Kauno r.

1918 m. baigė pirmuosius geležinkelininkų kursus. Vienerius metus tarnavo Radviliškio geležinkelio stotyje, 1919–1920 m. savanoriu Lietuvos kariuomenėje. Kariuomenėje pramoko fotografo darbo. 1923 m. jis pradėjo verstis kaip fotografas, o laisvalaikį skyrė „Vilkolakio“ vaidybos studijai. 1926 m. įstojo į Valstybės teatro vaidybos mokyklą. Ją baigęs, gavo laisvo menininko (aktoriaus) diplomą. A. Žibas domėjosi kinu. Palikęs teatrą, pradėjo kurti kino kronikas.

Nufilmavo ir į ekranus išleido apie dešimtį vadinamųjų kultūrfilmų, iš kurių paminėtini yra šie: „Šiauliai“, „Bekono kelias“, „Kaunas melodijų nuotaikoje“, „Lietuvos pramonė“ ir kt.

Filmų gamybai atsidūrus koncesininko rankose, A. Žibas, net ir tobulinęsis užsienyje, negalėjo dirbti ir tapo „inteligiškuoju bedarbiu“.

Mirties vieta ir data nežinomos.

ELYTĖ ABARIENĖ

dailininkė–tekstilinkė

Gimė 1934 m. Eržvilke, Jurbarko r.
Gyvena Garliavoje, Kauno r.

Daug metų dirbo Kauno „Dailės“ kombinate dailininke-tekstilininke. Dalyvavo Dailininkų sąjungos organizuojamose parodose Vilniuje, Kaune, Birštone, Rumšiškėse, Marijampolėje ir kt. Jos darbai – tai gobelenai, siuvinėti takeliai. Dalyvavo Garliavos meno dienų parodose.

KAZYS VOLDEMARAS ABRAMAVIČIUS

dailininkas-akvarelistas

Gimė 1928 m. kovo 4 d. Kulautuvoje, Kauno r.

Mokėsi Mozūriškių pradinėje mokykloje, Vilkijos gimnazijoje, naujai įsteigtoje Dailės mokykloje Kaune, 1947 m. įstojo į Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institutą. 1954 m. baigė VDI Monumentaliosios tapybos skyrių, įgydamas vitražininko specialybę.

1954–1957 m. dirbo Kauno S. Žuko taikomosios dailės mokyklos direktoriaus pavaduotoju, 1960–1964 m. – Kultūros ministerijoje, 1964–1974 m. – Dailės muziejaus, 1974–1979 m. – Vilniaus paveikslų galerijos, o nuo 1979 m. – Parodų rūmų vyresniojo mokslo darbuotoju.

Dalyvauja respublikinėse, tarprespublikinėse, sąjunginėse, užsienio parodose. Surengė 5 individualias dailės parodas. Daugiausiai lieja akvareles, tapo peizažus, portretus, natuirmortus.

Dailininkų sąjungos narys nuo 1964 m.

Darbai: „Samių mergaitė“, 1973; „Ruduo šiaurėje“, 1973; „Buriatų kompozitorius“, 1976; „Baikalas“, 1976; „Sibirietė“, 1977; „Uralo kalnai“, 1977; „Kalnietis“, 1979; „Oksana“, 1979; „Medžiai“, 1979; „Moldavė, 1980; „Čigonė su dukra“, 1980 ir kt. Akvarele nuliejo peizažų: „Kuršių marios“, 1979; „Nidos kopos“, 1986. Natuirmortą „Saulėgražos“, 1997. Portretus: „Moteris su skrybėle“, 1996; „Žydrė“. Sukūrė piešinių (daugiausia portretų): „Aktorė Eugenija Pleškytė“, 1970; „Autoportretas“, 1997.

K. Abramavičiaus kūrinių turi Lietuvos, Latvijos (Rygos) muziejai.

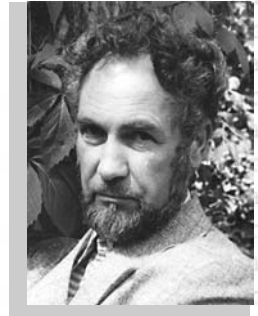
SIGITAS ABROMAVIČIUS

menininkas

Gimė 1956 m. kovo 21 d. Kulautuvoje, Kauno r.

Mokėsi Kulautuvos vidurinėje mokykloje. 1975 m. baigė S.Žuko taikomosios dailės technikumą meninio medžio apdirbimo specialybę ir pradėjo dirbti Kauno „Dailės“ kombinate medžio drožėju. Dalyvavo įvairiose jaunųjų dailininkų medžio darbų parodose.

1984 m. baigė VDI Kauno vakarinį skyrių Interjero ir įrenginių specialybės fakultetą ir gavo interjero dailininko dizainerio diplomą. Dirbo S.Žuko dailės technikumą meninio medžio apdirbimo skyriaus vedėju, 1986-1992 m. – Raudondvario eksperimentinio ūkio dailininku apipavidalintoju.

Darbai: 1988 m. sukūrė ir pastatė kryžių žuvusiems už Lietuvos laisvę Raudondvario bažnyčios šventoriuje, (1989 m. perkeltas į Kryžių kalną); 1989 m. tris kryžius kartu su broliu Arvydu; metalinį kryžių Raudondvario rezistentų kapinėse; paminklinį akmenį, atminimo lentą; dirbo restauracinius darbus Kauno Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje; interjero projektus barui „Vasaris“, restoranui „Elfų šėlsmas“; barui „Naujoji vyninė“ ir kt.

Atgimimo laikotarpiu sukūrė atminimo kryžius, kurie pastatyti Biliūnų, Paštuvos kapinėse.

Skulptorius gyvena ir kuria Raudondvaryje.

ALFONSAS VINCENTAS AMBRAZIŪNAS

dailininkas-skulptorius

Gimė 1933 m. gegužės 12 d. Valmantiškių k., Daugėliškių sen., Kauno r.

1940–1944 m. mokėsi Valmantiškių pradinėje mokykloje, 1944–1952 m. – Vilkijos vidurinėje mokykloje, 1961 m. baigė VDI. Dirbo Vilniaus vidurinėje internatinėje meno mokykloje dailės skyriaus, vėliau Vilniaus M. K. Čiurlionio menų mokykloje dailės skyriaus mokytoju.

Apdovanotas – TSRS valst. ir TSRS architektų premijomis, 1985.

Brandžiausias kūrinys – Kauno IX forto memorialas, 1966–1985.

Lietuvos dailininkų sąjungos valdybos narys 1970–1985 m., LTSR nusipelnęs meno veikėjas, 1983 m., monumentaliosios dailės tapybos prie Lietuvos kultūros ministerijos pirmasis pavaduotojas 1970–1985 m.

Nuo 1959 m. dalyvauja respublikinėse ir užsienio parodose. Kūrinių yra įsigiję Vilniaus nacionalinis dailės muziejus, Lietuvos dailės fondas, Kauno M. K. Čiurlionio dailės muziejus, Maskvos dailės parodų ir panoramų direkcija, Maskvos M. P. Tretjakovo galerija, Kelno (Vokietija) šiuolaikinio modernaus meno muziejus.

Darbai: paminklinė kompozicija V. Mickevičiui-Krėvei, Druskininkai, 1988; portretinė kompozicija J. Basanavičiui, Mažeikiai, 1990;

Paminklai: Dzūkijos tremtiniams D. Varėna, 1991; V. Mykolaičiui-Putinui, Marijampolė, 1993; A. Maceinai, Prienai, 1977; Tauro apygardos partizanams, Marijampolė, 2000 (apdovanotas I premija).

Skulptūrinės kompozicijos: A. Strazdui, 1963; K. Donelaičiui, 1966; I. Simonaitytei, 1980; M. K. Čiurlioniui, 1984; J. Avyžiui, 1984; J. Miltiniui, 1984 ir kt.

ELENA BAKIENĖ

tautodailininkė

Gimė 1932 m. Pažėčių k., Raseinių r.

Baugisi Milašaičių septynmetę mokyklą, mokėsi Betygalos vidurinėje mokykloje. Dirbo siuvėja „Inkaro“ įmonėje. Nuo 1976 m. gyvena Babtuose (Kauno r.). Dirbo pašte, vėliau ėmė talkininkauti labdaros organizacijoje „Caritas“.

E. Bakienė trisdešimt metų rinko sagas ir iš jų siuvinėjo paveikslus.

JUOZAS BAČĖNAS

tapytojas

Gimė 1910 m. rugsėjo 4 d. Nemakščiuose, Raseinių r.

Karo metais šeima pasitraukė į Rusiją. Sugrįžę į Lietuvą, 1918 m. apsigyveno senolių sodyboje – Raudondvaryje, kur J. Bačėnas gyvena iki šiol.

Mokėsi Raudondvario mokykloje, vėliau – „Aušros“ gimnazijoje, baigė „Pavasario“ aukštesniąją komercinę mokyklą, Teisės fakulteto du kursus. Dirbo ekonomistu įvairiose įstaigose.

J. Bačėnas pradėjo tapyti būdamas vyresnio amžiaus. Pamėgęs žvejybą, gamtą, sukūrė daug tapybos darbų, kuriuose įamžino nuostabias Raudondvario ir kitas apylinkes. Darbų tematika – peizažai su upėmis, ežerais, miškais, gyvenvietėmis.

Parodose dalyvauja nuo 1968 m.

Autorinė paroda – Raudondvario kultūros namuose, 1976; respublikinė liaudies meistrų paroda Vilniuje, parodų rūmuose, 1977, (paveikslas „Topolių gatvė“ buvo atrinktas ir dalyvavo Visasajunginėje tautodailės parodoje Maskvoje, 1977); autorinė paroda „Inkaro“ gamyklos kultūros rūmuose (apie 30 darbų); Kauno liaudies meistrų parodos, 1984, 1986, 1990; autorinė paroda Raudondvario gimnazijoje, 1997.

Svarbesni darbai: „Nevėžis ties Babtais“; „Bernatonių užtvanka“, „Karklės draustinis“, „Aukšinis ruduo“, „Druskininkai“ ir kiti.

Mirė 2001 m. Palaidotas Raudondvaryje.

VYTAUTAS BAČĖNAS

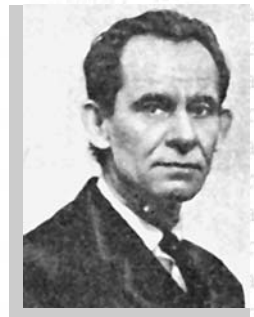
dailininkas-grafikas

Gimė 1925 m. kovo 6 d. Solomenkos k., Raudondvario valsč., Kauno r.

Lankė Raudondvario pradžios mokyklą, Kauno jėzuitų gimnaziją, baigė Kauno 7-ąją vidurinę mokyklą. 1943 m. baigė Kauno meno mokyklą. Tais pačiais metais pradėjo dirbti Valstybinėje grožinės literatūros leidykloje Kaune. 1960 m. persikėlė į Vilnių, vadovavo „Vagos“ leidyklos Meninio knygų apipavidalinimo redakcijai. 1972 m. VISI dėstė piešimą ir meninį konstravimą, šrifto ir skulptūros disciplinas. Nuo 1949 m. dalyvavo dailės parodose Lietuvoje ir svetur. Autorinių parodų nerengė. Vienintelė 75-tojo jubiliejaus proga (2000).

Apdovanotas 44 garbės raštais, diplomais. Gražiausių knygų apžiūroje-konkurse už V. Šekspyro „Sonetų“ apipavidalinimą paskirtas aukščiausias apdovanojimas – Ivano Fiodorovo diplomas; 1967 m. suteiktas nusipelnusio meno veikėjo garbės vardas; 1976 m. – docento laipsnis.

Darbai: kūrė ofortus, piešė firminius ženklus, rašė diplomų šriftą. Apipavidalino apie 300 leidinių: 14-kos knygų seriją „Lietuvių liaudies menas“, V. Mykoliaičio-Putino raštus, S. Nėries poezijos knygas, A. Puškino, M. Gorkio, F. Dostojevskio raštų daugiatomius, V. Šekspyro „Sonetus“, K. Borutos, K. Korsako, J. Biliūno, P. Vaičiūčio, P. Višinskio ir kt. autorių knygas, dailininkų kūrinių aplankus, muzikos kūrinius.

EUGENIJUS BANYS

tautodailininkas-medžio drožėjas

Gimė 1952 m. sausio 29 d. Prienuose.

Nuo 1991 m. gyvena ir dirba Karmėlavoje.

Prienuose baigė vidurinę mokyklą, keletą metų studijavo ekonomiką VU, mokėsi Kauno meno mokykloje. Pradėjęs dirbti Kauno r. Kultūros skyriaus meninio apipavidalinimo dirbtuvėse, esančiose Karmėlavoje (tai dviejų galų medinis namas, perskirtas prieangiu, primenantis kaimo sodybą) susidomėjo medžiu. Pradėjo tapyti, drožti medžio skulptūrėles, prieverpstes. Vėliau ėmė gaminti drožinėtus baldus.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narys nuo 1991 m.

Dalyvavo Kauno rajono, zonos, respublikos, taip pat Suomijos, Švedijos, Austrijos, Vokietijos, Belgijos, JAV, Prancūzijos parodose. Jo darbai puošia Karmėlavos B. Buračo vidurinę mokyklą, Kauno miesto kai kurių senųjų namų fasadus bei rajono parkus, skverus.

Darbai: kryžiai tremtiniam Zapyškyje, 1989 (kartu su skulpt. V. Žilinsku); kryžiai – kančios simboliai Ukmergės r., Laukelių k., 1996; stogastulpis Pirmosios lietuviškos mokyklos 600 m. jubiliejui Noreikiškėse, 1990; stogastulpis Popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje atminimui Kaune, 1993; stogastulpis B. Buračo 100-osioms gimimo metinėms paminėti Karmėlavoje, 1997.

Medžio skulptūros: „Kristus kalėjime“, „Rūpintojėlis“, „Ganytojas“, „Sužeistas angelas“, „Liūdintis angelas“, „Maloningoji“, „Pieta“, „Kupolė“ ir kt.

MARIJA BANKAUSKAITĖ

dailininkė-keramikė

Gimė 1933 m. balandžio 19 d. Lapėse, Kauno r.

1961 m. baigė LDI. 1961–1968 m. dėstė Telšių taikomosios dailės ir Kauno S. Žuko technikuose. Nuo 1962 m. dalyvauja parodose. Vilniuje 1963 m. surengė individualią kūrybos parodą.

Faencos tarptautinėje keramikos parodoje laimėjo aukso medalį.

Dekoratyviniai kūriniai interjerams: „Paukštis“, 1963; „Kardas“, 1970;

Eksterjerams: „Lietuviška kuoka“, 1971; Vazų komplektai: „Žiedai“, 1972; „Lašai“, 1973; „Vandens augmenija“, 1976; „Raudoni paukščiai“, 1980.

ŽIVILĖ BARDZILIAUSKAITĖ

dailininkė-keramikė

Gimė 1956 m. liepos 17 d. Raudonplynio k., Marijampolės r.

Šiuo metu gyvena Ramučiuose, Kauno r.

1971 m. baigė Šiaulių 10-osios vidurinės mokyklos aštuonias klases.

1971–1975 m. mokėsi keramikos Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikuose. 1982 m. baigė VDI taikomosios dailės specialybę. Jos kūrybai įtakos turėjo prof. L. Strolis. 1989 m. tobulinosi M. Lomonosovo porceliano fabrike Leningrade. 1975–1977 m. dirbo dailiosios keramikos gamykloje „Jiesia“ deko-ruotoja, porceliano ceche dailininke, 1991–1998 m. – mažo tiražo darbų daili-

ninke, o nuo 1998 m. dirba tik kūrybinį darbą. Parodose dalyvauja nuo 1983 m. Dirba keramikos srityje. Kūrė modelius etalonus masinei porceliano gamybai.

Dailininkų sąjungos Kauno skyriaus tarybos narė 1996–2000 m., Dailininkų sąjungos valdybos narė 1997–2000 m.

Parodos: Iš viso surengė vienuolika autorinių parodų Lietuvoje ir užsienyje, dalyvavo dešimtyje tarptautinių keramikos simpoziumų. Su žymiu pasaulyje ir Latvijoje keramiku Juriu Bergins (1995) sukūrė bendrą kaulinio porceliano studiją. Darbai buvo eksponuojami grupinėse parodose: Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Vokietijoje; konkursinėse parodose Naujojoje Zelandijoje (1997), Australijoje (1996, 1998), Japonijoje (1997). Ž. Bardzilauskaitė – IX tarptautinio kaulinio porceliano simpoziumo „Idėja 98“ vadovė ir organizatorė (1998), konkursinės parodos „NCECA“ dalyvė (JAV, 1999).

Individualios parodos: porceliano paroda Fotografijos galerijoje Kaune, 1987; „Juoda ir balta“ Klaipėdos parodų rūmuose, 1987; „Arkos“ galerijoje Vilniuje, 1989; „Vartų“ galerijoje Vilniuje, 1991, 1994, 1995; „Grafika keramikoje“ „Arkos“ galerijoje Vilniuje, 1996; paroda galerijoje „Kolona“, Rygoje, 1996 ir kt.

VANDA BARTKEVIČIENĖ

tautodailininkė-keramikė

Gimė 1959 m. lapkričio 5 d. Urale, lietuvių šeimoje.

1964 m. su tėvas persikėlė gyventi į Černovogradą Ukrainoje, kur 1977 m. baigė vidurinę mokyklą. Tais pačiais metais grįžo į Lietuvą. 1984 m. baigė KPI. Yra inžinierė statybininkė. Nuo 1985 m. gyvena Lapių miestelyje. Čia pradėjo dirbti su juodąja keramika.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė nuo 1997 m.

1998 m. dalyvavo seminare „Tradicinė keramika. Šiandienos poreikiai“, kuris vyko Liaudies buities muziejuje. 1998–1999 m. dalyvavo Viešosios įstaigos Lapių vaikų ir jaunimo ugdymo centro programoje – „Pagalba Lapių sąvartyno vaikams“. 1999 m. organizavo Jonavos statybininkų mokykloje užsiėmimą-seminarą tema: „Molis – etnokultūroje ir statyboje“.

Šiuo metu dirba Lapių pagrindinėje mokykloje, ugdo ir puoselėja tautos savitumą, juodosios keramikos tradicijas.

Parodos: Vandžiolgalos kultūros centre Adventinės vakaronės metu surengta keramikos darbų paroda; paroda Lapių bibliotekoje.

STEPAS BARTKUS

medžio drožėjas

Gimė 1908 m. Pakaparnio k., Raseinių r.

1929 m. baigė pradžios mokyklą ir dviklasę žemės ūkio mokyklą Raseiniuose. Tėvui mirus, paveldėjo ūkį, kuriame ūkininkavo, kol buvo išstremtas į Sibirą. 1957 m. grįžo į Lietuvą ir įsidarbino Pagynės ūkyje staliumi. Juo dirbo iki pensijos. Medžio drožinėjimu susidomėjo 1970 m. Didesnių darbų sukurtą 1973–1974 m., 1977–1978 m., 1980–1981 m.

Drožiniai buvo eksponuojami parodose Vilniuje, Druskininkuose, Rumšiškėse, Raudondvaryje, Babtuose. Nemažai darbų saugoma Babtų vidurinės mokyklos kraštotyros muziejuje.

Mirė 1988 m. Babtuose, Kauno r.

PRANAS BARTULIS

dailininkas-skulptorius

Gimė 1928 m. sausio 31 d. Budrių k. Garliavos valsč., Kauno r.

Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno skyriaus skulptorių sekcijos tarybos narys (1957)

1940-1943 m. mokėsi keramikos Kauno 1-ojoje amatų mokykloje, 1945 – 1949 m. Kauno vid. dailės mokykloje, 1955 m. baigė VDI ir įgijo dailininko skulptoriaus specialybę. 1943-1945 m. dirbo Kauno DDG kombinato „Dailės“ keramikos ceche žiedėju, 1950-1951 m. Kauno maistprekyboje dailininku išpildytoju, 1955-1956 m. – Vilniaus artelės „Menas“ techninu vedėju, 1956-1960 m. – Vilniaus respublikinių liaudies kūrybos namų dailės skyriaus vadovu, 1961-1970 m. – „Promprojekto“ maketų grupės vadovu, 1971 – 1990 m. – Kauno vaikų dailės mokyklos mokytoju. Šiuo metu dirba kūrybinį darbą.

Parodose dalyvauja nuo 1957 m.

Parodos: resp. jubiliejinės dailės parodos Vilniuje (1957, 1965), resp. portreto parodos Vilniuje (1959, 1974), Lietuvos, Latvijos, Estijos TSR dailės paroda Maskvoje (1960), resp. vaizduojamosios dailės parodos Vilniuje (1965, 1971, 1974), Kauno dailininkų pavasario parodos Kaune (1966, 1967, 1968, 1970) ir kt.

Darbai: antkapiniai paminklai „Motina su kūdikiu“ Viršūžiglio kapinėse, Kauno r. (1954); Jurėnui „Knyga“ Eigulių kapinėse Kaune, (1968); skulptūros: „Derlius“ (1972); „Prie šaltinio“, (1974); antk. paminklas J.Papečkui „Rūpintojėlis“ Romainių kapinėse (1985); skulptūra „Pasaulio vaikai“, 1985 ir kt.

Taip pat sukūrė: dail. V. Miknevičiaus, F.Bieliausko, V. Klemkos, V. Žuklio, Tėvo, Mamos, žmonos Danutės, sūnų Vidmanto ir Sauliaus, dukters Rasuolės, J. Urbšio (memorialinė lenta Kaune, 1999) skulptūrinius portretus.

Dalyvavo tarptautiniame skulptorių plenere Lenkijoje (1973), kvadrantalėse Rygoje (1973-1980), simpoziume Klaipėdoje, Smiltynėje (1985), respublikinėje skulptorių stovykloje Alytuje (1984), aliuminio skulptūros simpoziume Kaune (1999).

VLADAS BERNATONIS

tapytojas

Gimė 1928 m. sausio 13 d. Prunciškių k., Anykščių r.

Baigė Prunciškių pradinę mokyklą, 1946 m. – Kupiškio gimnaziją ir įstojo į VU studijuoti klasikinių kalbų. 1949 m. pavasarį ištremtas į Sibirą. Iš tremties grįžo 1957 m. ir, gavęs leidimą, studijavo vokiečių kalbą. 1961 m. baigė studijas, tačiau jam, kaip buvusiam tremtiniui, nebuvo leista dirbti universitete, todėl pradėjo dirbti Kulautuvos vidurinėje mokykloje, kur mokė vokiečių kalbos. Vėliau dėstė užsienio kalbas tuometiniame KPI. 1990 m. buvo išrinktas Kauno r. Tarybos deputatu.

V. Bernatonis iš prigimties buvo apdovanotas daugeliu talentų. Jis rašė savo prisiminimus, apie 1986 m. pradėjo tapyti paveikslus, daugiausiai peizažus. Yra dalyvavęs rajono tautodailininkų darbų parodose Raudondvaryje, rajono savivaldybėje, Kulautuvoje. Be paveikslų, V. Bernatonis, kartu su mokytoju Vl. Dambrausku, yra išdrožęs kryžių, kuris puošia Kulautuvos parką, su E. Pranaičiu įrengė pušyne sveikatingumo taką. Rašė straipsnius rajoniniame laikraščiui. Straipsniai pasižymėjo originalumu, kalbos raiška, minties gyvumu bei pilietiškumu. Po V. Bernatonio mirties išleista knygelė „Iš prisiminimų“.

Mirė 2000 m. spalio 15 d. Kulautuvoje, Kauno r.

DANA BARONIENĖ
tapytoja

Gimė 1948 m. birželio 6 d. Aleksote, Kaune.

Piešimo pradmenų įgijo mokykloje pas mokytoją Šimonytę-Švažienę.

Baigė kulinarijos, medicinos mokyklas. Daug metų dirbo farmacininke. Laisvalaikį skirdavo kūrybai. Keletą metų mokėsi A. Martinaičio menų mokykloje, lankė keramikos studiją, mokėsi vitražo ir stiklo sulydimo technikos pas G. Kiškūną (keletą metų dirbo drauge).

Tapybos, stiklo, keramikos darbai puošia draugų, artimųjų, pažįstamų būrus ir biurus. Daug jų iškeliaavo į Rusiją, Daniją, Vokietiją, JAV.

Nuo 2002 m. – Tautodailininkų sąjungos narė.

MARIJUS BYLA
dailininkas

Gimė 1975 m. vasario 18 d. Kaune.

Mokėsi Kauno 33-oje vidurinėje mokykloje. 1993 m. baigė Kauno aukštesniąją meno mokyklą. Įgijo keramikos specialybę. 1999 m. – KTU Architektūros fakultetą. Dirba projektavimo darbus. Gyvena Raudondvaryje.

INGRIDA BYLAITĖ-ŽIŽIENĖ
dailininkė-dizainerė

Gimė 1965 m. gegužės 19 d. Kaune.

Mokėsi Kauno 33-oje vidurinėje mokykloje, 1985 m. baigė Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikumą. Įgijo odininkės specialybę, 1994 m. – LDA Kauno fakultete – interjero dailininkės specialybę. Dirbo UAB „Dailioji oda“ dailininke-išpildytoja, šiuo metu dirba UAB „Dalių baldai“ interjero ir baldų dizainerė. Gyvena Raudondvaryje.

GRAŽINA BYLIENĖ
dailininkė-keramikė

Gimė 1942 m. sausio 25 d. Raudondvaryje, Kauno r.

1948–1954 m. mokėsi Raudondvario 7-etėje mokykloje, 1954–1959 m. – Kauno komjaunimo vidurinėje mokykloje, 1968 m. baigė VDI Keramikos fakultetą. Dirbo dekoruotoja, modeliutoja, dailininke konstruktore. 1970–1974 m. – Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikume dėstytoja, 1974–1979 m. –

Kauno „Dailės“ kombinato kūrybine darbuotoja, šio kombinato mažatiražinės gamybos darbuotoja. Dalyvavo nacionalinėse ir tarptautinėse parodose.

Sukūrė įvairios paskirties vazų, vazų pano, servizų.

Darbai: vazų grupė, M. K. Čiurlionio dailės muziejus, 1976; pietų servizas šiltiems ir šaltiems patiekalams, 1980; pano Kaišiadorių paukštyno valgykloje, 1984–1985; 5 vazų grupė Druskininkų „Baltarusijos“ sanatorijoje ir kt.

JŪRATĖ BUITVYDAITĖ-SASNAUSKIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1953 m. birželio 20 d. Kaune.

Gyvena Vilkijoje, Kauno r. 1971 m. baigė Kauno J. Aleksonio vidurinę mokyklą bei keturmetę vakarinę dailės mokyklą. 1976 m. – VISI Architektūros fakultetą. Studijų metais jos darbai dažnai buvo eksponuojami fakulteto rūmuose. Baigusi institutą dirbo Žemės ūkio projektavimo institute architektė. Nuo 1979 m. dirbo tik kūrybinį darbą. Daug tapė, liejo akvareles, organizavo parodas.

Tautodailininkų sąjungos narė nuo 1988 m.

Svarbiausios darbų temos: jūra, gamta, natūrmortai, Kauno miesto architektūra.

J. Sasnauskienės akvarelės puošia privačius salonus. Būdamą tautodailininkų sąjungos narė, dalyvavo parodose, kurias organizavo Tautodailininkų sąjunga, tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Lietuvos atviručių firma „Ajonda“ išleido naujameitinių sveikimimų atvirukus su dailininkės sukurtais žiemos peizažais.

KONSTANTINAS BUIVYDAS

medžio drožėjas

Gimė 1907 m. rugpjūčio 9 d. Panevėžiuje, Kauno r.

Baigė pradžios mokyklos keturias klases. Mokėsi pas medžio drožėją J. Laurinkų. Kūrybiniu darbu užsiėmė nuo 1927 m.

Parodos: Dalyvavo įvairiose parodose: keletą kartų Vilkijoje, Vilniuje, 1947 m. – Žemės ūkio parodoje Kaune, 1954 m. – Maskvoje, kur gavo ženklelį „Už kūrybinius laimėjimus“.

K. Buivydo darbai turėjo įtakos kitiems meistrams. Nemažai dirbinių saugoma Babtų vidurinės mokyklos kraštotyros muziejuje.

Mirė 1991 m. Panevėžiuje, Kauno r.

ARTŪRAS BURNEIKA

tautodailininkas-skulptorius

Mokėsi Garliavos J. Lukšos gimnazijoje, baigė KDI, skulptūrą.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narys nuo 1998 m.

Dalyvavo pleneruose, simpoziumuose, parodose: tarptautiniame medžio drožėjų simpoziume Prienuose, 1997; „Liaudies menas ir kosmologija“, Molėtuose, 1998; Merkinėje, 2003; konkursinėje parodoje „Lionginui Šepkai atminti“, Rokiškyje, 2003.

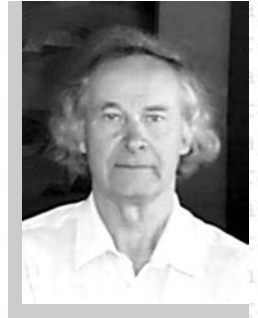

ALFONSAS BUTKUS

tapytojas

Gimė 1929 m. kovo 31 d. Mažeikiuose.

Mokėsi Vilniaus ir Maskvos universitetuose. Yra socialinių mokslų daktaras, docentas. Keturis dešimtmečius dirbo Vilniaus ir Kauno aukštosiose mokyklose, dėstydamas ekonomikos teoriją. Laisvojo klausytojo teisėmis lankė ir baigė tapybos studijas VDI. Beveik ketvirtis amžiaus glaudžiai susijęs su darbu LŽŪU, vėliau su Kauno rajono savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus suburtais dailininkais. Parodose dalyvauja nuo 1970 m. Individualias parodas pradėjo rengti nuo 1979 m. Kasmet dalyvauja Kultūros poskyrio darbuotojų organizuojamuose kūrybos pleneruose, skirtuose dailininkams J. Šileikai, V. Pranckūnui, A. Martinaičiui atminti, miestų ir miestelių architektūrai bei rajono kraštovaizdžiui pavaizduoti.

NIJOLĖ BŪRIENĖ

tapytoja-laisva menininkė

Gimė 1945 m. Kaune.

Išsilavinimas vidurinis. Dirbo gamyklose. Laisvu laiku domėjosi menu, keramika, kūrė lėles.

Nuo 2000 m. lanko „Piliuonos“ dailės studiją, vadovaujamą Reginos Juodžalienės.

Dalyvauja respublikinėse tautodailininkų parodose-konkursuose: paroda A. Varno premijai laimėti, (tapo laureate) Joniškis, 2002; Maironio 140-osioms gimimo metinėms paminėti (tapo laureate), Raseiniai, 2002; taip pat dalyvauja respublikinėse prakartėlių parodose Rokiškyje, Kauno rajono parodose Ežerėlyje.

Surengė kelias autorines tapybos parodas.

GERARDAS ČAPKAUSKAS

tautodailininkas-tapytojas

Gimė 1941 m. sausio 12 d. Kaune.

Mokėsi J. Jablonskio vidurinėje mokykloje. 1969 m. baigė KPI. Dirbo Kauno namų statybos kombinato energetiku, 1983 m. įsidarbino Kauno r. kultūros namuose vyr. inžinieriumi, nuo 1984 m. – ten pat apipavidalinimo dirbtuvėse dailininku. 1972 m. įstojo į Tautodailininkų sąjungą, metalo-juvelyrikos sekciją, bet 1974 m. perėjo į tapybos sekciją, kurios veikloje dalyvauja iki šiol. Meno darbų yra įsigiję Lietuvos, Lenkijos, Rusijos, Vokietijos, Ispanijos, Ukrainos ir Suomijos dailės mėgėjai. Parodose dalyvauja nuo 1978 m.

Tautodailininkų sąjungos narys nuo 1972 m.

Darbai: peizažai – „Pajūrio kopos“, „Audringa jūra“, „Pajūrio peizažas“, „Banga“, „Vakaras prie ežero“ ir kt.

Parodos: Respublikinės tautodailės tapybos parodos, 1978, 1980–1988, 1990; Kauno zoninės tautodailės tapybos parodos, 1978, 1980, 1984, 1986, 1988; Paroda-aukcionas, skirta Laisvės paminklo atstatymui, 1989 ir kt.

Individuali tapybos paroda Kaune, 1994.

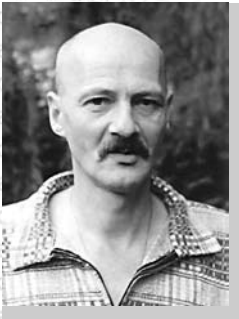

VIRGILIJUS ČEKANAUSKAS

dailininkas-tapytojas

Gimė 1964 m. vasario 29 d. Biliūniškių k., Papilės apskr., Akmenės r.

1979 m. baigė Biliūniškių aštuonmetę mokyklą, 1983 m. – Telšių taikomo-sios dailės technikumą ir įgijo medžio meninio apdirbimo specialybę, dailininko-vykdytojo kvalifikaciją. Nuo 1987 m. užsiima tapyba. 2001 m. iliustravo poezijos rinkinį „Prašymas likimo paukščiui“. 2001 m. surengė pirmąją individualią parodą Domeikavos seniūnijos salėje. Ekspozicijoje pateikė dviejų metų tapybos darbus – tai peizažai, portretai, abstrakcijos.

ERIKAS DAUGULIS

dailininkas-skulptorius

Gimė 1951 m. vasario 10 d. Šiauliuose.

Gyvena Garliavoje, Kauno r.

1970 m. baigė M. K. Čiurlionio meno mokyklą, 1976 m. – VDI. Keletą metų dėstė S. Žuko dailės technikume, 1976-1995 m. dirbo Kauno kombinate „Dailė“ dailininku, Kauno bronzos liejykloje „Sidabrinė sala“ skulptoriumi, 1998–2000 m. – Klaipėdos bronzos liejykloje „Taurida“ skulptoriumi, nuo 2000 m. dirba kūrybinį darbą. Kuria figūrines kompozicijas, mažąją plastiką, medalius. Parodose dalyvauja nuo 1973 m.

Sukūrė nemažai interjero ir eksterjero darbų. Kai kurie darbai eksponuojami Lietuvos dailės muziejuje (1976, 1988, 1989). Tarptautiniame skulptorių simpoziume Kinijoje apdovanotas premija už skulptūras. Dalyvavo simpoziume Pasaulio skulptūrų parke Kinijoje.

Apdovanotas Respublikiniame P. Višinskio paminklo konkurse Šiauliuose III vieta, 1990; Sausio 13-osios paminklo projekto konkurse Vilniuje paskatinamąja premija, 1991; A. Šapokos paminklo konkurso Utenoje I vieta, 1991.

Medalių konkursų laureatas: I vietos Maskvoje, 1987; Maironio – II vieta, 1988; Sausio 13-ajai atminti – III vieta, Vilnius, 1991; Č. Sugiharos – II vieta, 1998; K. Donelaičio – II vieta, 1999; Sausio 13-osios konkurse už darbą „Žinia“ – I vieta, 2003 ir kt.

Darbai: „Moteris pavasaryje“, „Naktis“, „Banga“, „Sėdinti moteris“, „Mergina su liutnia“, „Banga“, „Lietuvaitė Jūratė“ ir kt.

Parodos: Asmeninės parodos: mažosios plastikos paroda „Statyba ir interjeras“, Kaunas, 1997; Vilniaus medalių galerijoje, 1998; skulptūrų parodos viešbutyje Nidoje, 1999; paroda „Žiemos sode“, Kretingoje, 1999; SBA koncerne, Kaunas, 2000 ir kt.

Grupinės parodos: medalių paroda, Vilnius, 1973; Švedija, 1978; Maskva, 1977, 1986; tarptautinė medalininkų asociacijos paroda, Londonas, 1992; Buda-peštas, 1994; respublikinė medalių trienalė, Vilnius, 1987, 1991, 1994, 1997, 2000; Baltijos medalių trienalė, Vilnius, 1998; ciklo „Nežinoma XX a. paskutiniojo dešimtmečio Lietuvos dailė“, Vilnius, 1999.

JOLITA DRASKINAITĖ

tautodailininkė-tapytoja

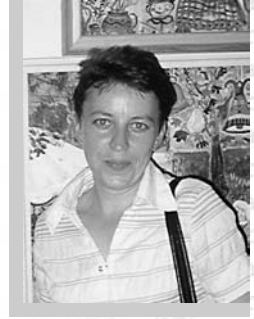
Gimė 1972 m. gruodžio 27 d. Dobilijos k., Kauno r.

Piliuonoje gyvena nuo 1977 m.

Dirba Piliuonos mokykloje. Į dailės studiją „Piliuona“ įstojo 2002 m. rugsėjo mėn.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė nuo 2003 m.

Parodos: įvairios rajoninės ir vietinės parodos, 2003 m. Joniškėje vykusioje respublikinėje parodoje A. Varno premijai laimėti, buvo apdovanota prizų. 2003 m. paveikslai eksponuoti „Liaudies meno parodoje“, skirtoje Pasaulio lietuvių dainų šventei Vilniuje.

VIDA DROMANTIENĖ

laisva menininkė-skiautininkė

Gimė 1957 m. balandžio 17 d. Kulautuvoje, Kauno r.

Mokėsi Kulautuvos vidurinėje mokykloje. 1978 m. baigė Kauno prekybos mokyklą. Dirba – Kulautuvos vaikų ligoninėje.

Jos hobis – siuvimas, mezgimas, popieriaus plastika. Daugiausiai darbų – skiautiniai.

Rankdarbius – servėteles, staltieses, žaislus, pagalvėles ir kt. (apie 100 egz. darbų) 6 kartus eksponavo Kulautuvoje.

Menininkė bendradarbiauja su Kulautuvos bendruomenės centru, kultūrinėmis įstaigomis, padeda rengti suaugusiųjų švietimo savaites ir kitus renginius gyvenvietėje. Mielai dalyvauja susitikimuose su Kulautuvos moterimis, moko jas skiautinių meno, siūti žaislus, popieriaus plastikos, stalo puošimo pradmenų.

GINUTIS DUDAITIS

tautodailininkas-medžio drožėjas

Gimė 1941 m. gruodžio 14 d. Kaišiadoryse.

Gyvena Raudondvaryje, Kauno r.

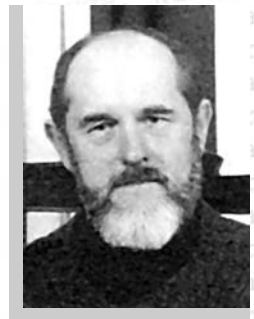
1965 m. baigė KPI. Dirbo Kauno RMT MTI vyriausioju inžinieriumi, 1969–1986 m. – LŽŪME MTI vyriausioju mokslo darbuotoju, 1992–1993 m. dirbo kūrybinį darbą, 1993–2003 m. – Raudondvario mokyklos direktoriaus pavaduotoju, Garliavos muzikos mokyklos Raudondvario skyriaus tautodailės mokytoju.

Daugiausiai drožė kryžius ir koplytstulpius. Dalyvavo parodose Vokietijoje, Lenkijoje (autor.), JAV, Indijoje, Suomijoje, Švedijoje, Vietname, Bulgarijoje, Danijoje, Rusijoje, Meksikoje, Prancūzijoje, Islandijoje ir kt.

G. Dudaitis – medžio drožėjų kūrybinių stovyklų, seminarų dalyvis. Studijavo dievdirbystės ir kryžių drožybos palikimą, verpsčių, prieverpsčių ir rankšluostinių simboliką bei ornamentiką Lietuvos istorijos ir etnografijos muziejaus, M. K. Čiurlionio dailės, Šiaulių „Aušros“ muziejaus fonduose surinko daug išlikusios mažosios architektūros fonduotraumų ir kopijų.

G. Dudaitis – Tautodailės studijos Raudondvaryje (1988) steigėjas.

Darbai: kryžiai ir koplytstulpai: Birštone – „Atminties taku“, 1988; Babtuose ant Nevėžio kranto, 1989; prie Maironio namo jo gimtinėje, 1991; Centrinis Prienu kapinių kryžius, 1991; prie KTU žuvusiems prie TV bokšto studentams atminti, 1992; memorialinis paminklas istorijos dr. K.Čerbulėniui ir kt.

VANDA DŪDIENĖ

dailininkė

Gimė 1931 m. Gudžiūnų k. Kėdainių r.

1955 m. baigė St. Žuko technikumą. Dirbo Viekšnių gimnazijoje (Akmenės r.) dailės mokytoja. Vadovavo gimnazijos lėlių teatrui, kultūros centro dramos kolektyvui, jaunųjų literatų sambūriui.

Dirbo Kauno r. Garliavos, Raudondvario mokyklose. Kuria grafikos darbus, karpinius, pasteles.

Dalyvavo parodose: M. Mažvydo bibliotekoje, Žemės ūkio rūmuose, amatų mugėje, Radviliškio Lizdeikos gimnazijoje ir viešojoje bibliotekoje.

RIČARDAS GAŠKA

tautodailininkas, skulptorius

Gimė 1958 m. birželio 19 d. Pandėlyje, Rokiškio r.

Nuo 1979 m. gyvena ir kuria Raudondvaryje, Kauno r.

P. Širvio, M. Bičiūnienės, L. Šepkos krašte baigė vidurinę mokyklą. Meno žinias gilino Kauno meno mokykloje pas dėstytojus P. Bartulį, A. Martinaitį, R. Šulskį. Šiuo metu baigia studijas ŠU Menų fakultete.

Rajoninėse, šalies ir tarptautinėse parodose dalyvauja nuo 1986 m. Beveik dvidešimt metų moksleivius moko keramikos. Kūrybinius sumanymus išpildo medžio drožyboje, metalo plastikoje, meninėse fotografijose.

Naujausias darbas – stogastulpis Molėtų etnokosmologinėje sodyboje.

VALERIJA GERVIENĖ

tapytoja

Gimė 1956 m. Cikakalnio k., Marijampolės r.

Gyvena Vaišvydavoje, Kauno r.

Baigė Kauno 4-ąją vidurinę mokyklą. Tapyti pradėjo 1989 m. Nuo 2000 m. lanko „Piliuonos“ studiją, dalyvauja parodose.

Parodos: „Bažnyčios ir vienuolynai“, Raudondvaris, 2000 (apdovanota prizu); respublikinės parodos Kaišiadoryse ir Marijampolėje, taip pat Joniškėje A. Varno premijai laimėti (nuo 2001); Rokiškio krašto muziejuje prakartėlių bei Raseiniuose Maironio 140-osioms metinėms skirtos parodos, 2002 (apdovanota rėmėjų premija).

2003 m. tapytojos darbai buvo atrinkti į respublikinę liaudies meno parodą, vykusią Pasaulio lietuvių dainų šventės metu. Dalyvauja Kauno rajono savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus bei „Piliuonos“ studijos rengiamose parodose.

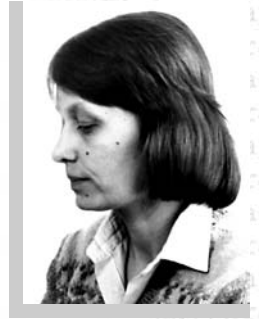
HALINA POČIUPAITĖ-GRIGAITIENĖ

dailininkė-grafikė

Gimė 1945 m. gruodžio 6 d. Panevėžiuje, Kauno r.

Mokėsi Panevėžiuo aštuonmetėje, Babtų vidurinėje mokykloje. 1969 m. baigė VDI knygos iliustracijos kursą.

Dirbo Šiaulių pedagoginiame institute. Grįžusi į Vilnių dirbo Sąjunginio techninės estetikos instituto Vilniaus filiale, darbo sritis – grafinis dizainas. 1980 m. atstovavo Lietuvos dizainui tarptautiniame seminare „Interdesign–80“. Dalyvauja įvairiose parodose. Šiuo metu – Lietuvos valstybinio dizaino instituto darbuotoja.

ELONA GUTAUSKAITĖ-LINKEVIČIENĖ

dailininkė-tekstilinkė

Gimė 1963 m. kovo 31 d. Kaune.

Gyvena Karmėlavoje, Kauno r.

1981 m. baigė Kauno 35-ąją vidurinę mokyklą ir Kauno vaikų dailės mokyklą. 1990 m. baigė VDA Kauno dailės institutą ir įgijo dailininkės tekstilinkės specialybę.

1981–1997 m. dirbo Kauno „Drobės“ verpimo fabrike dailininke, 1997–1998 m. – „Vasario“ leidyklos neetatine dailininke, nuo 1999 m. – Karmėlavos Balio Buračo vidurinės mokyklos dailės mokytoja.

Lietuvos dailininkų sąjungos narė nuo 2000 m.

Parodose dalyvauja nuo 1998 m. Dirba autorinės tekstilės srityje.

Autorinė tekstilės paroda „Vizija“ Kauno „Archyvo“ galerijoje, 2000; Grupinės parodos: mažo formato tekstilės parodos, skirtos Motinos dienai Kaune, 1998–2000. Kauno dailininkų paroda „Vanduo ir spalva“ Kaune, 1998; parodos „Geriausias metų kūrinys“, skirtos Vasario 16-ajai Kaune, 1999–2000; Kauno rajono dailės mokytojų kūrybos paroda Kaune, 1999; Kauno tekstilinkų paroda Kaune, 2000; tekstilės paroda banko „Hermis“ Kauno filiale, 2000; Kauno tekstilinkų paroda Klaipėdoje, 2000; Lietuvos tekstilės paroda „Tradicija šiandien“ Suomijoje, 2000; Kauno taikomosios dailės paroda Kaune, 2000 ir kt.

ODETA ISODAITĖ

dailininkė

Gimė 1977 m. birželio 8 d. Suvalkijoje.

Mokėsi Vilkijos vidurinėje mokykloje. Čia ir susidomėjo daile. Dailės studijas paskatino rinktis pirmoji dailės mokytoja D. Kalesinskienė. 2000 m. ŠU Dailės fakultete įgijo dailės ir darbų mokytojos specialybę. Šiuo metu dirba Saulėtekio vaikų darželio direktore, studijuoja VDU edukologijos magistrantūroje.

Lino raižinių paroda „Po tėviškės laukus“, Liučiūnų bibliotekoje (1999); kalkografijos darbų paroda „Metamorfozės“, Liučiūnų bibliotekoje (2000); „Užgavėnių kaukių“ paroda Liučiūnų bibliotekoje; grafikos darbų paroda „Ventės ragas“, skirta Vilkijos globėjo šv. Juozapo dienai (2001); lino raižinių paroda „Peizažai“, Saulėtekio A. Mackevičiaus pagrindinėje mokykloje (2001); piešinių paroda „Apylinkės“, Vilkijos bibliotekoje (2002); piešinių paroda „...tai, kas liko“, Kauno r. savivaldybėje bei Birštono viešojoje bibliotekoje (2002).

JŪRATĖ JARONIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1946 m. Panevėžyje.

Baigė KPI, įgijo radijo inžinierės specialybę. Šiuo metu dirba socialinėje srityje. Priklauso „Piliuonos“ tautodailės studijai. Parodose dalyvauja nuo 1989 m. Tapytoja aktyvi Kauno r. rengiamų parodų, kūrybos plenerų, dailininko-pedagogo Jono Šileikos atminimui įamžinti plenerų Jadagonyse, keliaujančio plenero „Mūsų miestai ir miesteliai“ dalyvė. Raudondvaryje vykusios parodos „Kryžiai, koplytstulpiai ir koplytėlės“, Joniškyje A. Varno premijai laimėti, Raseiniuose „Maironiui 135 metai“, Jurbarkė – „Mažoji Lietuva“ dalyvė.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė.

SIGITAS JAKUBAITIS

tapytojas

Gimė 1958 m. Ežerėlyje, Kauno r.

Augo ir mokėsi Rokuose. Piešti pradėjo 17 metų, tačiau tai buvo pavieniai darbai. Tapybos pradmenis gavo iš dailininko-akvarelisto Juozo Aleknavičiaus. 1987 m. pradėjo lankyti dailės studiją „Vaivorykštė“. Yra surengęs tris autorines parodas, dalyvavo parodose Sočyje, Jaltoje. 1988 m. tapo Maskvos meistrų parodos laureatu. Nuo 2002 m. lanko „Piliuonos“ studiją. 2002 m. dalyvavo Raseiniuose, Joniškyje, Jurbarkė vykusiose parodose.

AUDRONĖ DAIVA JANKAUSKIENĖ

dailininkė-odininkė

Gimė 1960 m. birželio 15 d. Kaune.

1986 m. baigė VDI Kauno filialą.

Studijuodama pradėjo dirbti „Dailės“ kombinate. 1992 m. kartu su vyru įkūrė dizaino studiją „Opus“, kur kūrė ir tiražavo dailės kūrinius iš odos. Šiuo metu tęsia savo kūrybinę veiklą, susijusią su odos ir tekstilės darbais.

MARGARITA JUŠKEVIČIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1937 m. Kaune.

Piešė akvarele, pieštukais. Pirmąsias akvareles išliejo 1978 m., atostogaudama prie Baltijos jūros. Pirmoji paroda surengta Kauno klinikose kovo 8-osios proga. Iš viso surengė dešimt autoriinių parodų. 1989 m. buvo priimta į „Vaivorykštės“ dailės studiją. Dalyvavo Kauno rajone rengiamose parodose, konkursuose. Apdovanota „XI amžiaus“ laikraščio prenumerata, Šiaulių krašto padėkos raštais, prizų.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė nuo 1996 m.

Lietuvos Nepriklausomųjų rašytojų sąjungos narė nuo 2000 m.

Išleido knygeles vaikams: „Metų laikai“, „Spalvų paletė“ ir eilėraščių rinkinį „Atnešu viltį“.

ONA PALUBINSKAITĖ-JAZERSKIENĖ

tautodailininkė-audėja

Gimė 1922 m. vasario 15 d. Piliuonos k., Kauno r.

Mokėsi Piliuonos pradinėje mokykloje. 1962–1963 m. dirbo lengvosios pramonės įmonės „Vaivorykštė“ audėja namudininke, 1965–1973 m. – Kauno „Dailės“ kombinato audėja namudininke.

LR Kultūros ministerijos P. Galaunės vardo premijos laureatė už lietuvių tautinius drabužius (1997 m.).

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė.

Parodos: Dalyvavo parodose Kaune (apie 38), respublikinėse parodose Vilniuje (apie 15), taip pat Birštone, Panevėžyje, Kėdainiuose, Liepojoje (Latvija), Hamburge (Vokietija), nuo 1962 m. Leningrade ir Maskvoje (Rusija).

Autorinės parodos Kaune, 1974, 1975, 1991, 1996; Vilniuje, 1975; Palangoje, 1975; Tartu (Estija, 1977).

Austos lovatiesės, kilimėliai, rankšluosčiai, tautiniai drabužiai eksponuoti Islandijoje, Belgijoje, Danijoje, Švedijoje, Paryžiuje.

REGINA JUODŽBALIENĖ

tautodailininkė-tapytoja, poetė

Gimė 1949 m. sausio 27 d. Margininkų k., Prienų r.

Gyvena Piliuonoje, Taurakiemio sen., Kauno r.

1958–1966 m. mokėsi Piliuonos 8-metėje mokykloje, 1966–1970 m. – Kauno Mičiurino TŪT. Lankė „Vaivorykštės“ studiją Kaune, vėliau pati įkūrė tautodailės studiją „Piliuona“ ir nuo 1977 m. jai vadovauja. Rašo eilėraščius, kurie išspasdinti įvairiuose leidiniuose.

Nuo 1975 m. dalyvauja parodose.

Grupinės parodos: „Pylis ir piliakalniai“, 1998 (tapo laureate); „Kryžiai, koplytstulpiai ir koplytėlės“, Raudondvaris, 2002 (tapo laureate); paroda, skirta Maironio 140-osioms metinėms paminėti, Raseiniai, 2002; respublikinė paroda, A. Varno premijai laimėti (laimėtoja), Joniškis, 2003; paroda, skirta L. Merkaitytės premijai laimėti, Jurbarkas, 2002 (apdovanota prizais) ir kt.

Apdovanojimai: suteiktas LTSR liaudies meno žymūnės vardas, 1975; 1975 m. išrinkta metų moterimi.

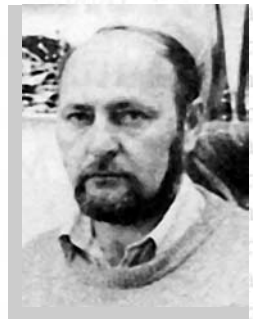

OLEGAS KARAVAJEVAS

dailininkas

Gimė 1946 m. Lenkijoje.

Piešti pradėjo dar mokykloje. Į Lietuvą atvažiavo 1970 m. 1986 m. įstojo į keturmetę Kauno dailės mokyklą. Nuo 1990 m. piešia dailės studijoje „Vaivorykštė“. 1992 m. ėmė aktyviai dalyvauti studijos rengiamose parodose, rengia autorines parodas Kaune ir Kauno r. Yra nutapęs daugiau nei du šimtus paveikslų. Jo paveikslų yra įsigiję Lenkijos, Vokietijos, Izraelio, JAV privatūs kolekcininkai. Dirba Kauno r. Jonučių vidurinėje ir Mastaičių pagrindinėje mokyklose.

DALIA BARTAŠEVIČIŪTĖ-KALESINSKIENĖ

dailininkė

Gimė 1956 m. gruodžio 6 d. Jagminiškių k., Vilkijos apyl.

1975 m. baigė Vilkijos vidurinę mokyklą ir įstojo į Kauno keturmetę dailės mokyklą, kurią baigė 1978 m. Nuo 1978 m. dirbo dailės mokytoja Vilkijos vidurinėje mokykloje. 1991 m. kartu su Zigmū Kalesinsku įsteigė D. ir Z. Kalesinskių aukštesniąją liaudies amatų mokyklą, kurioje 1993 m. įkūrė „Vaikų ir jaunimo dailės studiją“. Savo tapybos darbų parodas surengė įvairiuose Lietuvos miestuose.

Mirė 1996 m. gegužės 12 d. Vilkijoje.

JUZĖ KALASAUSKAITĖ-KOLODZEISKIENĖ

dailininkė-tekstilinkė

Gimė 1943 m. gegužės 3 d. Padainupio k., Kauno r.

1959 m. baigė Padainupio aštuonmetę mokyklą, mokėsi Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikumė dailiosios tekstilės. 1971 m. baigė LTSR VDI Kauno vakarinių taikomosios dailės skyrių ir įgijo dailininkės tekstilinkės specialybę. Jos kūrybai turėjo įtakos L. Truikys. Parodose dalyvauja nuo 1972 m. Dirbo autorinės tekstilės srityje, kūrė šilkinius audinius tekstilės pramonei. 1975 m. sukūrė autorinę veltos vilnos aplikacijos techniką ir ją naudojo.

Apdovanojimai: Liaudies ūkio pasiekimų parodos Maskvoje bronzos medaliai už audinių apiforminimą 1973, 1974; sąjunginės parodos „Dailininkas ir pramonė“ Maskvoje diplomai, 1974; diplomai už geriausius kūrybinių darbų ir gaminių pavyzdžius, 1973–1974; respublikinės Kulautuvos sanatorijos garbės raštas už tekstilės darbų parodą, 1983.

Autorinės parodos: tekstilės parodos Kauno dramos teatre, 1983; respublikinėje sanatorijoje Kulautuvoje, 1983.

Grupinės parodos: P. Ziberto šilko kombinato dailininkų kilnojamoji paroda Kaune, 1972; Liaudies ūkio pasiekimų parodos Maskvoje, 1967, 1973, 1974; Kauno dailininkų parodos Kaune, 1972, 1974, 1982; pirmoji respublikinė jaunųjų dailininkų paroda „Architektūros ir meno sintezė“ Kaune, 1973; Kauno jaunųjų dailininkų paroda Kaune, 1977; P. Ziberto šilko kombinato dailininkų paroda „Dailės dienos“, Kaune, 1974; Sąjunginė paroda „Pramonė ir dailininkas“, Maskvoje, 1974; Kauno dailininkų paroda „Šlovė darbu“, Kaune, 1975; Kauno dailininkų paroda Tartu, Estijoje, 1983.

Pagal dailininkės sukurtus projektus marginti šilkiniai audiniai buvo atrenkami į perspektyvių audinių kolekcijas ir eksponuojami respublikinėse, sąjunginėse ir užsienio parodose (Alžyre, Turkijoje, Anglijoje, Čekijoje).

Interjero ir eksterjero darbai: Kauno aludės „Rambynas“ svetainės kilimas „Rambynas“, 1981; Gargždų statybos valdybos svetainės gobelenas „Vėjo dukros“, 1982; Kauno kavinės „Vakaras“ salės gobelenas „Vakaras“, 1984; Kauno kavinės „Ugnė“ fojė ir baro kilimai „Gabija“, 1986; „Perkūnas“, 1986; Kauno viešbučio „Lietuva“ posėdžių salės kilimas „Gyvybės medis“, 1990.

ALGIRDAS KYZIKAS

dailininkas-keramikas

Gimė 1950 m. rugsėjo 29 d. Molgerių k., Šilutės r.

Gyvena Užliedžiuose, Kauno r.

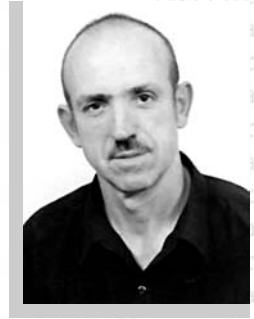
1973 m. baigė Naujosios Akmenės vidurinę mokyklą. 1986 m. – VDI Kauno vakarinį taikomosios dailės skyrių ir įgijo dekoratyvinės ir taikomosios dailės dailininko specialybę. 1971–1979 m. dirbo Kauno eksperimentinės taikomosios keramikos gamykloje „Jiesia“ žiedėju, 1979–1986 m. – Kauno r. Rokų keramikos gamykloje dailininku, 1986–1994 m. – Kauno DDG kombinato „Dailė“ keramikos cecho dailininku, 1996–1998 m. – UAB prekybos namų „Hermis“ vyriausioju dailininku, 1998–1999 m. – LDS Kauno skyriaus pirmininko pavaduotoju, nuo 2000 m. viešosios įstaigos „Keramolis“ direktoriaus pavaduotoju.

Parodose dalyvauja nuo 1987 m. Dirba keramikos srityje, kuria etalonus masinei gamybai.

Lietuvos dailininkų sąjungos narys nuo 1992 m. Lietuvos dailininkų sąjungos Kauno skyriaus pirmininko pavaduotojas.

Autorinės parodos: keramikos parodos kartu su E. Jaudegyte LDS Kauno skyriaus parodų salėje, 1991; paroda kartu su dailininke H. Kohert Basumyse, Vokietijoje, 1993; paroda privačiame prof. A. Sarvazian parke Lambertvilyje, JAV, 1994.

Grupinės parodos: Kauno dailininkų taikomosios dekoratyvios dailės parodos Kaune, 1987–1991; Kauno dailininkų kūrybos paroda Lvove, Ukrainoje, 1988; Kauno dailininkų taikomosios dailės paroda Lenkijoje, 1989; paroda „Indo idėja“ Vilniuje, 1990 ir kt. A. Kyzikas taip pat dalyvavo tarptautiniame dailininkų keramikų simpoziume Dzintaryje, Latvijoje, 1993; Skandinavijos šalių keramikų žiedimo kompozicijos ir formos konkurse Fiskarse, Suomijoje, 1998.

VALERIJA KIŠKIENĖ

dailininkė-tekstilininė

Gimė 1956 m. birželio 6 d. Mastaičių k., Kauno r.

Baigė Garliavos vidurinę mokyklą. 1975 m. – Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikumui meninio audimo specialybę. 1975–1976 m. dirbo LTSR Liaudies meno draugijos Kauno skyriuje konsultante, 1978–1979 m. – Kauno valsstybiniame muzikiniame teatre dailininkė-išpildytoja, 1983–1989 m. – Noreikiškių tarpmokykliniame gamybiniame mokymo kombinate kilimų rišimo mokytoja. Nuo 1989 m. dirba dailininke Kauno rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje. Parodose dalyvauja nuo 1972 m.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė.

V. Kiškienė sukūrė Garliavos miestelio herbą, 1994.

Išleido rankdarbių knygas: „Auskit, riškit, mano rankos“, 1989; „Rūta – 1“, 1991; „Rūta – 2“, 1992; „Rūta – 3“, 1993; „Rūta – 4“, 1994; „Atvažiuoja Kalėda“, 1993; „Siuvinėjimo piešinių rinkinys“, 1995; „Mūsų rankdarbiai“, 2000 (bendraaut. D. Bazarienė);

Autorinės parodos: „Gelmių spalvos“; tekstilinininkų ir dailininkų gildijos galerijoje Kaune, 2004; Kauno r. savivaldybės viešojoje bibliotekoje, 2004;

ELENA KRUŠINSKAITĖ

dailininkė-tapytoja

Gimė 1953 m. sausio 1 d. Krušinskų k., Zapyškio sen., Kauno r.

Kraštotylininkė, Lietuvos ir Švedijos draugijos, Lietuvos kraštotyros draugijos, Etninės draugijos narė. Apie ją sukurti LTV dokumentiniai filmai: „Tapau, ką sako širdis“, 1989; „Tapau, ką sako širdis“, 1992; tęsinys; „Elena keliauja į Lietuvą“, 1998.

Darbai: surinko etnografinę medžiagą iš Krušinskų kaimo. Parengė spaudai tautosakos knygą „Tetos Teofilės pasakos“. Nutapė 91 iškiliausių tautos asmenybių portretą, surinko istorinius ir biografinius faktus apie jų gyvenimus. Aplankė ir nutapė 700 piliakalnių. Surinko medžiagą apie senovės lietuvių garbintus dievus ir deives, remdamasi aprašytomis jų charakteristikomis nutapė juos (28 paveikslai). Turėdama šią vaizdinę medžiagą, rengia įvairias temines parodas, susitikimus su moksleiviais ir studentais. Skelbia konkursus. Nugalėtojus apdovanoja savo tapybos darbais.

Parodos: Vilniuje kraštotyros draugijos salėje, 1989–1990; „Lango“ galerijoje Vilniuje – „Lietuva siuvinėtam pasauliui“ (paveikslas „Baubliai“ laimėjo pirmą vietą); Respublikinėje tautodailininkų parodoje-konkurse Vilniuje, kuris buvo skirtas Lietuvos vardo rašytiniuose šaltiniuose paminėjimo 1000-mečiui, 1998.

MILDA ONA ŽUVECKAITĖ-KUČINSKIENĖ

dailininkė-tekstilininke

Gimė 1943 m. kovo 20 d. Vilniuje.

Šiuo metu gyvena Raudondvaryje, Kauno r.

1949–1960 m. mokėsi Kauno 18-oje vidurinėje mokykloje, 1968 m. baigė LDI Tekstilės fakulteto Kauno vakarinį skyrių.

1960–1965 m. dirbo LŽŪME MTI konstravimo biure braižytoja, Mokslinės informacijos ir propagandos skyriuje braižytoja konstruktore, jaunesniąja mokslo darbuotoja, nuo 1968 m. – Darbo Raudonosios vėliavos ordino P. Žiberto šilko kombinate dailininkė-tekstilininke, vyresniąja dailininkė, vadovaujančia dailininkė, vyriausiąja dailininkė.

Už gobeleną „Skrydis“ I Kauno dailininkų parodoje apdovanojama VLKJS Kauno miesto skyriaus garbės raštu, 1973; diplomu sąjunginėje parodoje „Dailininkas – pramonei“ Maskvoje, 1974; gavo piniginę premiją respublikos pramonės dailininkų kūrybinių dienų parodoje Alytuje už spalvotą triptiką „Sutemos“.

Milda Žuveckaitė-Kučinskienė yra Dizaino sąjungos valdybos narė, Lietuvos dailininkų sąjungos, Lietuvos dizainerių sąjungos narė.

Parodos: su marginimo technika sukurtais sukneliniais audiniais dalyvavo visose respublikos parodose: „Dizainas – ištakos ir dabartis“, Vilnius, 1989; Rygoje, Latvija, 1989; Kauno parodų rūmai, 1990; 3-jų Baltijos šalių dizaino parodoje Taline „Dizainas ir ištakos“, 1990–1991 (Lietuvos dizainerių sąjunga apdovanojo diplomu už laimėjimus kūryboje ir nuopelnus plėtojant audinių dizainą); „Madų dienos“, Vilniuje, 1991; įmonėje „Mada“ eksponavo kolekciją audinių, pagamintų rankiniu būdu įvairiomis technikomis, Kaunas, 1991.

VYTAUTAS LAUKYS

dailininkas-tapytojas

Gimė 1954 m. liepos 30 d. Kaune.

1972 m. baigė Raudondvario vidurinę mokyklą, o 1978 m. – LTSR VDI, igijo dailininko tapytojo ir pedagogo specialybę. 1978–1979 m. dirbo Kauno 28-ojoje vidurinėje mokykloje, 1979–1980 m. Ukmergės mokykloje-internate, 1980–1990 m. Kauno J. Naujaliao vidurinėje meno mokykloje mokytoju, 1990–1994 m. Kauno keturmetėje dailės mokykloje direktoriaus pavaduotoju mokymo reikalams, nuo 1994 m. – mokytoju, nuo 1995 m. mokytoju metodininku. Parodose dalyvauja nuo 1979 m. Dirba tapybos srityje.

Lietuvos dailininkų sąjungos narys nuo 1992 m.

Autorinės tapybos parodos: Kauno menininkų namuose, 1989; piešinių paroda Kauno filharmonijoje, 1992; tapybos parodos Pakruojo centrinėje ligoninėje, 1993; AB „Vilniaus banko“ Kauno skyriuje, 1994; piešinių parodos Kauno bare „Desertinis“, 1995; bare „Radix“, 1996; Druskininkų „Dainavos“ centre, 1998; piešinių ir tapybos paroda Lietuvos taupomojo banko Druskininkų skyriuje, 2000.

Grupinės parodos: Kauno dailininkų rudens parodos Kaune, 1979, 1980; visąsąjunginė vaizduojamosios dailės paroda Maskvoje, 1983; Kauno vaizduojamosios dailės parodos Kaune, 1984, 1985; respublikos vidurinių meno mokyklų ir taikomiosios dailės technikumų dėstytojų darbų paroda Kaune, 1986; respublikinė vaizduojamosios dailės paroda Vilniuje, 1987; respublikinė jaunųjų dailininkų vaizduojamosios dailės paroda Klaipėdoje, 1988; vaizduojamosios dailės paroda Taline, Estijoje, 1988; piešinių paroda Pakruojuje, 1990; paroda „Lietuvos dailė“ Gnunberge, Vokietijoje, 1992; paroda „Tapyba, skulptūra, grafika ‘99“ Kaune, 1999; paroda „Paskutinis XX amžiaus kalėdinis haiku“, Kaune, 2000.

Darbai: Interjero ir eksterjero darbai: Šilutės rajono Vainuto kultūros namų sieninė tapyba „Šventė“, 1984; Alytaus „Dainavos“ siuvimo fabriko arbatinės sieninė tapyba „Aitvarai“, 1988; ir kt.

Plenerai ir simpoziumai: „Žiemgalos“ plenerai Pakruojuje, 1990, 1997; tapybos pleneras V. Eidukevičiaus atminimui Nidos kaime Latvijoje, 1997; „Meno židinio“ projekto ir plenerų Druskininkuose organizatorius ir dalyvis (1998–1999).

JŪRATĖ LIEPIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1961 m. rugpjūčio 22 d. Margininkų k., Kauno r.

Gyvena Piliuonoje.

Baigė Margininkų aštuonmetę mokyklą, Kauno Technologijos technikumą. Nuo 2002 m. lanko „Piliuonos“ tautodailės studiją.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė nuo 2003 m.

Grupinės parodos: „Kryžiai, koplytėlės ir koplytstulpiai“, Raudondvaris, 2002 (laimėjo II vietą); paroda skirta Maironio 140-osioms gimimo metinėms paminėti, Raseiniai, 2002; respublikinė paroda L. Meškauskaitės premijai laimėti, Jurbarkas, 2002 (buvo pripažinta laureate); parodoje A. Varno premijai laimėti, Joniškis, 2003. Dalyvauja rajono savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus bei „Piliuonos“ rengiamose parodose.

2003 m. tapytosios darbai buvo atrinkti į Pasaulio lietuvių dainų šventės metu Vilniuje vykusią respublikinę liaudies meno parodą.

ALBINA MAKŪNAITĖ

dailininkė-grafikė

Gimė 1926 m. balandžio 1 d. Padainupio k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

1944 m. įstojo į Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institutą. Jos diplominis darbas buvo iliustracijos J. Biliūno „Liūdnai pasakai“. Tai – pirmieji savarankiški kūrybiniai žingsniai. 1950 m. respublikinėje jubiliejinėje parodoje šiuos raižinius ji pirmą kartą pristatė visuomenei.

Nusipelniusi meno veikėja (1965), Respublikos premijos laureatė (1966), Liaudies dailininkė (1986).

Iliustravo knygas: Lazdynų Pelėdos „Raštus“; V. Mykolaičio-Putino „Sukilėlius“; S. Nėries poemą „Sigutė“; S. Nėries „Raštus“; J. Paleckio peozijos rinkinį „Sveika, Tarybų Lietuva“; K. Kubilinsko „Stovi pasakų namelis“; Lietuvių liaudies pasakas „Saulės vaduotojas“, (Maskvoje pažymėta diplomu), „Ežerinis“, „Gulbė karaliaus pati“; P. Cvirkos pasaką „Apie eželį ir jo jauną pačią“ ir kt.

A. Makūnaitė kūrė ir estampus. 1952 m. visasąjunginėje parodoje Maskvoje palankiai įvertintas jos estampas-peizažas „P. Čaikovskio namas-muziejus“.

Estampai: „Senutės portretas“; „Autoportretas“; ciklas „Kaukaze“; „Pelų duonelė“; ciklai „Lineliai“; „Žalčio pasakos“ ir kt.

Mirė 2001 m.

ALEKSANDRAS MARČIULIONIS

dailininkas-skulptorius

Gimė 1911 m. Žagariškių k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

1936 m. baigė Meno mokyklą Kaune, 1938–1944 m. Kauno taikomosios dailės institute dėstė piešimą ir dekoratyvinę dailę. 1946–1949 m. dirbo skulptūros skyriaus vedėju Taikomosios dailės institute Freiburge (Vokietijoje). Jo mokiniai A. Mončys, J. Pivoriūnas, V. Raulinaitis, B. Milaknis, R. Mozoliauskas ir kt. Dalyvavo daugelyje parodų Lietuvoje ir užsienyje, 1949 m. persikėlė į Australiją, o 1956 m. iš ten į JAV.

Dalyvavo grupinėse parodose, 1978 m. surengė autorinę parodą Čikagoje, 1962 m. dalyvavo Čikagos meno instituto surengtoje grupinėje parodoje, kur išstatė bronzinę konstrukciją.

Darbai: suprojektavo bažnyčioms įrengimus, dekoratyvines bei monumentalias skulptūras, 1962 m. sukūrė šv. Kazimiero aliuminio skulptūrą Maspetho bažnyčios fasadui (vienas iš žymiausių ir originaliausių jo darbų), plokštuminis darbas „Paskutinė vakarienė“, 1967.

Mirė 1998 m.

AUDRONĖ MARGIENĖ

tautodailininkė, tapytoja

Gimė 1957 m. Kaune.

Tapyti pradėjo jau vaikystėje.

Nuo 1986 m. dalyvauja rengiamose tapybos parodose, o nuo 1999 m. – Kauno rajono kultūros skyriaus rengiamose parodose, pleneruose ir išvykose.

Pleneruose nutapytus paveikslus eksponavo Raudondvaryje vykusiose rajoninėse parodose-konkursuose, skirtuose Lietuvos tūkstantmečio paminėjimui: bažnyčios ir vienuolynai Lietuvoje, 2000; kryžiai, koplytstulpiai ir koplytėlės Lietuvoje, 2002.

Pagrindinis kūrybos motyvas – tėviškės peizažas, piliakalniai, upių slėniai, bažnyčios, Lietuvos gamtos vasaros ir rudens spalvos.

Tautodailininkų sąjungos narė nuo 1997 m.

ANTANAS MARTINAITIS

dailininkas ir poetas

Gimė 1939 m. birželio 20 d. Vandžiogaloje, Kauno r.

1950–1957 m. mokėsi Kauno vidurinėje dailės mokykloje, vėliau studijavo Vilniuje pas prof. A. Gudaitį, suteikusį jam tvirtus tapybos pradmenis. 1964 m. baigė tapybą VDI. Nuo 1969 m. dėstė Kauno vaikų dailės mokykloje. Nuo 1965 m. dalyvavo grupinėse parodose Lietuvoje ir užsienyje. Surengė individualias parodas Vilniuje, Kaune ir Liepojoje.

1987 m. (po mirties) paskirta Valstybinė premija.

Antroji A. Martinaičio mūza – poezija. Būdamas septyniolikos, jau rašė sonetus. Pirmoji publikacija respublikinėje spaudoje paskelbta 1966 m. Vėliau eilėraščių buvo publikuota „Nemune“, „Kauno tiesoje“, „Komjaunimo tiesoje“ ir kt.

Mirė 1986 m. birželio 20 d. Kaune.

KAZIMIERAS MARTINAITIS

tautodailininkas-medžio drožėjas

Gimė 1949 m. Grabavos k., Garliavos apkr., Kauno r.

Mokėsi Kauno r. Ilgakiemio pradinėje mokykloje, Garliavos vidurinėje mokykloje, kurią baigė 1975 m.

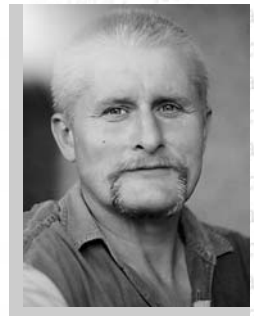
Dirbo Kauno meno gaminių bei kitose įmonėse.

Daugiausiai kuria kryžius. Jų yra sukūręs ir pastatęs įvairiose Lietuvos vietovėse, Amerikoje, Lenkijoje, Vokietijoje, Latvijoje ir kt.

Daug kartų dalyvavo liaudies meno meistrų parodose. Taip pat turi Tarpautinio Lenkijos – Lietuvos drožėjų simpoziumo pažymėjimą.

Darbai: paminklas J. Zdebskio 70-mečiui pažymėti; Garliavos bažnyčioje drožtinis paveikslas pagal Leonardo da Vinči „Paskutinę vakarienę“; koplytstulpis „Žalgirio mūšiu“ Cinkiškyje; paminklas Ilgakiemio bendruomenei, 1990; paminklas Dievo Motinai Marijai Juragiuose, 1991.

Daug antkapinių paminklų ir kryžių.

ZITA RAUDONIŠKYTĖ-MATEIČA

dailininkė-tekstilininė

Gimė 1953 m. kovo 7 d. Rokų k., Kauno r.

Mokėsi Kauno vidurinėje Dailės mokykloje, 1973 m. baigė Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikumą, meninio audimo specialybę. Jos diplominis darbas – rištinis grindų kilimas. Dirbo Kauno „Dailės“ kombinate. 1980 m. baigė VDI Kauno fakultetą tekstilės specialybę. 1976–1997 m. dėstė Kauno taikomosios dailės technikume, nuo 1996 m. – Prienu r. Veiverių A. Kučingio meno mokyklos vyresnioji mokytoja.

Apdovanojimai: Lietuvos gamtos apsaugos draugijos Kauno skyriaus garbės raštas už aktyvų gamtos apsaugos idėjų populiarinimą, 1986 ir kt.

Lietuvos dailininkų sąjungos narė nuo 1990 m.

Parodose dalyvauja nuo 1977 m.

Parodos: Kauno jaunųjų dailininkų gobelenas „Spalio vėliavos“; kilimas pinių technika „Medžiai“, 1977; Kauno jaunųjų dailininkų gobelenas „Vėjas“; respublikinėje taikomosios dailės parodoje gobelenas „Sūkury“, 1983; II respublikinėje gobelenų parodoje – gobelenas „Akimirkos“; respublikinė paroda Klaipėdoje – gobelenas „Taiką kosmosui“; respublikinėje taikomosios dailės parodoje gobelenas „Atminimas“, 1984; susivienijimo „Praktika“ Maskvos M. Lomonosovo universitete gobelenai „Sūkury“, „Taiką kosmosui“; Pabaltijo taikomosios dailės trienalė Taline – gobelenas „Taiką kosmosui“; III respublikinėje gobelenų parodoje gobelenas „Pasaka“, 1985 ir kt.

Autorinės parodos: Dailininkų sąjungoje Kaune; Kėdainiuose, 1992; paroda „Ką noriu, tą darau“ Kaune, 1994; Kauno viešojoje bibliotekoje; Veiverių meno gimnazijoje, 1997; su keramike G. Sakalauskaite Kaune; Rokų kultūros namuose, 1998; Ukmergės kultūros centre; Kauno r. savivaldybės viešojoje bibliotekoje Garliavoje, 1999.

MINDAUGAS MARTINAITIS

medžio drožėjas (K. Martinaičio sūnus)

Gimė 1978 m. spalio 4 d. Garliavoje, Kauno r.

Mokėsi Garliavos J. Lukšos gimnazijoje, baigė Jėzuitų gimnaziją Kaune. Lankė Dailės studiją, įstojo į VDU Katalikišką teologijos fakultetą. Šiuo metu studijuoja Marijampolės seminarijoje.

Laisvalaikiu drožia iš medžio ir savo tolesnį gyvenimą sieja su dievdirbyste.

Jaunojo drožėjo rūpintojėliai, altorių koplytėlės puošia keletą Lietuvos bažnyčių. Trejus metus dalyvavo Garliavos kultūros centro rengiamose parodose. 2003 m. – Rokiškyje rengiamoje medžio drožėjų parodoje-konkurse.

M. Martinaitis kurdamas vengia perdėto puošnumo, labai smulkių detalių.

Darbai: koplytstulpiai Jonučių kapinėse, 1998; Piliuonoje prie Kultūros centro; Rūpintojėlis Kučiūnuose (Lazdijų r.); Pieta, 1996; Rūpintojėlis Skardučių bažnyčioje (Marijampolės r., šis darbas išsiųstas į JAV).

Kiti smulkesni darbai – suvenyrai, šaukštai.

MARIJA MATUŠAKAITĖ

dailėtyrininkė, architektė

Gimė 1924 m. kovo 9 d. Varekonių k., Kauno r.

1948 m. baigė Kauno universitetą, įgydama inžinierės architektės specialybę, 1965 m. – Lietuvos dailės institutą, meno istoriją. 1948–1961 m. ir 1963–1965 m. dirbo architektė įvairiose Kauno ir Vilniaus projektavimo institutuose. 1961–1963 m. Vilniaus modelių namų meno vadovė. 1965–1983 m. KPI dėstytoja, docentė (1974 m.). Menotyros mokslų kandidatė (1970 m.).

Išleido knygas: „Portretas XVI–XVIII a. Lietuvoje“ (1984), „Procesijų altorėliai Lietuvoje“ (1998), „Senoji medžio skulptūra ir dekoratyvinė drožyba Lietuvoje“ (1998) bei daugelį mokslinių straipsnių. Sukūrė pastatų, baldų projektų, drabužių modelių eskizų.

JOLANTA MIKOLĖNIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1960 m. sausio 5 d. Kaune.

1982 m. baigė tuometinį ŠPI Klaipėdos ikimokyklinio auklėjimo fakultetą. Nuo 1982 m. apie keturis metus lankė Kauno miesto Profsąjungų kultūros rūmų dailės studiją „Vaivorykštė“. Nuo tada dalyvauja dailės parodose. 2001 m. įstojo į „Piliunos“ dailės studiją (vadovė R. Juodžbalienė).

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė nuo 1997 m.

Grupinės parodos: respublikinės tautodailės parodos Joniškioje A. Varno premijai laimėti, (1999 m. apdovanota prizų); tautodailės paroda Marijampolėje, 2001; respublikinė tautodailės paroda Raseiniuose, skirta Maironio 140-osioms gimimo metinėms paminėti, 2002; respublikinė liaudies meno paroda Vilniuje, skirta pasaulio lietuvių dainų šventei, 2003.

Autorinės parodos: Kauno miesto vaikų lopšelyje-darželyje „Aušrinė“, Kauno „Ažuolo“ vidurinėje mokykloje, 2004.

VERONIKA MONTVILIENĖ

tautodailininkė-audėja

Gimė 1921 m. kovo 27 d. Naudžiūnų k., Birštono apsk.

Gyvena Kauno r., Garliavoje.

Nuo vaikystės gyveno skurdžiai, šeimoje augo šeši vaikai, nebuvo kada žaisti, reikėjo padėti tėvams. Begandydama ančiukus, Veronika jau vaikystėje mazgindavo mazgučius. Būdama aštuonerių, išmoko nerti vašėliu. Stebėdama, kaip mama audžia, pati į stakles įsėdo sulaukusi vienuolikos. Su mama ausdavo rankšluosčius, aštuonnyčius, penkiolikanyčius ir netgi dvidešimties nyčių.

Tautodailininkė turi daug darbų, kuriuos eksponavo daugelyje parodų. Jose dalyvauja nuo 1979 m. Respublikinėse liaudies meno parodose dalyvavo 1980 m. ir 1985 m. 1986 m. – respublikinėje juostų parodoje K. M. Čiurlionio dailės muziejuje. Birštone, tautodailininkų parodoje, eksponavo savo išaustą tautinį kostiumą.

ANTANAS OBCARSKAS

dailininkas

Gimė 1958 m. gegužės 27 d. Zapyškyje, Kauno r.

1973 m. baigė Kauno r. Garliavos vidurinės mokyklos aštuonias klases. 1971–1973 m. mokėsi Kauno vaikų dailės mokykloje, 1977 m. baigė Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikumą, o 1982 m. – VDI, įgijo dailininko konstruktoriaus specialybę.

1982–1988 m. dirbo Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikume dėstytoju, nuo 1993 m. – dailininkų grupės „Angis“ narys.

Lietuvos dailininkų sąjungos narys nuo 1990 m.

Parodose dalyvauja nuo 1982 m. Dirba tapybos ir instaliacijos srityse.

Autorinės parodos: Kauno menininkų namuose, 1988; „Liusiados“ galerijoje, Berlyne, 1989, 1993; I. Mikulčiūtės galerijoje, Kaune, 1992; „AL“ galerijoje, Palangoje, 1992; KIK, „Glauco & Michael“ galerijose, Berlyne, 1993; LINAL galerijoje, Hilversum, Olandijoje, 1995; „Eglės“ galerijoje, Kaune, 1992; AL galerijoje, Kaune, 1998.

Parodų Lietuvoje, Rusijoje, Vokietijoje, Kinijoje, Slovėnijoje, Lenkijoje, Latvijoje, Estijoje, Olandijoje, Vengrijoje, Norvegijoje, Danijoje dalyvis. Kūrinių turi įsigiję Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, Vilniaus dailės muziejus, Detmoldo dailės muziejus (Vokietija) bei privatūs asmenys Lietuvoje ir užsienyje. Paskirtos Lippės krašto (Schwalenberg, Vokietija, 1993), aukščiausio laipsnio valstybės (Lietuva, 1997) ir Pollock-Krasner fondo (Niujorkas, JAV, 1997) stipendijos.

A. Obcarskas dalyvavo tarptautiniame tapybos plenere Lenkijoje, 1991; kūrybinėje stovykloje Vokietijoje, 1993; 4-ajame tarptautiniame tapytojų plenere, skirtame A. Samuolio atminimui, Kaune, 1977; akcijoje „Upė“, Zapyškyje, 1998; tarptautiniame plenere „Jazwiny-99“, Lenkijoje, 1999 ir kt.

LINA JADVYGA BUBLIAUSKAITĖ-PAULAUSKIENĖ

dailininkė-keramikė

Gimė 1951 m. balandžio 18 d. Laumių k., Skuodo r.

Gyvena Raudondvaryje, Kauno r.

1958–1962 m. mokėsi Baršių (Skuodo r.) pradinėje mokykloje, 1962–1966 m. – Barstyčių (Skuodo r.) vidurinėje mokykloje, 1970 m. baigė Klaipėdos politechnikumą, 1978 m. – VDI.

1970–1974 m. dirbo elektromechaninėje gamykloje „Elektra“, 1975–1978 m. gamykloje „Jiesia“ dailininkė išpildytoja, kūrybinės grupės dailininkė, o 1996–1998 m. – AB „Jiesia“ dailininkė mažatiražininke.

Sukūrė apie 350 gamybinių etalonų (į gamybą įdiegta apie 150), dalyvavo 16 respublikinių, 6 sąjunginės ir 10 užsienio parodų.

SKIRMANTAS PETRAITIS

dailininkas-keramikas

Gimė 1945 m. sausio 31 d. Kupiškyje.

Gyvena Mažosiose Lapėse, Kauno r.

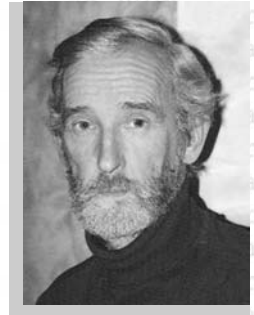
1963 m. baigė J. Naujalio vidurinę dailės mokyklą, o 1968 m. – LTSR VDI, įgijo dailininko keramiko specialybę. Baigęs dirbo Vilniaus, Kauno DDG kombinatų „Dailė“ dailininku. Nuo 1994 m. dirba tik kūrybinį darbą.

Parodose dalyvauja nuo 1968 m. Dirba monumentaliosios keramikos srityje.

Grupinės parodos: Komjaunimo 50-mečio paroda Kaune, 1969; Kauno dailininkų taikomosios ir dekoratyvinės dailės paroda Kaune, 1970; jubiliejinė taikomosios dailės paroda Vilniuje, 1970; taikomosios ir dekoratyvinės dailės paroda Maskvoje, 1970; respublikinė taikomosios ir dekoratyvinės dailės paroda Vilniuje, 1976; Kauno jaunųjų dailininkų paroda Kaune, 1978.

Darbai: Klaipėdos vaistinės freska, 1970; Medžiotojų svetainės pano „Medžiotojų ola“, 1970; restorano „Sputnik“ dekoratyviniai šviestuvai, Azerbaidžane, 1975; Kauno „Saulės“ vaistinės sienelė, 1975; Kauno konditerijos fabriko centrinio vestibulio pano, 1976; Glazovo vaikų darželio „Gaidelis“, pano, 1977; skulptūra „Paukščiai“, 1980; Kauno restorano „Nemunas“, ažūrinė sienelė ir baro siena, 1982; Kauno rajono vykdomojo komiteto pano „Žemėlapis“, 1982; Kauno muzikinio teatro baro siena, 1984; Narvos sanatorijos „Baltijietis“ pano, 1987; Alytaus siuvimo fabriko „Dainava“ pano, 1987 ir kt.

Sukūrė daug židinių su keramine apdaila privačiuose interjeruose Kaune, Marijampolėje, Druskininkuose, Vilniuje, Molėtuose.

IRENA GEDUTYTĖ-PETRAVIČIENĖ

dailininkė-keramikė

Gimė 1949 m. birželio 25 d. Laižuvos k., Mažeikių r.

Gyvena Novos k., Zapyškio sen., Kauno r.

1957–1965 m. mokėsi N. Akmenės pradinėje mokykloje, 1965–1969 m. Telšių taikomosios dailės technikumui keramikos skyriuje, 1976 m. baigė VDI Keramikos fakultetą. 1977 m. specializavosi kaulinio porceliano srityje M. Lomonosovo kaulinio porceliano gamykloje Leningrade, 1985 m. – Veimaro porceliano įmonėje Blankenheime, Vokietijoje.

1967–1969 m. dirbo Telšių taikomosios dailės technikumui mokomųjų gamybinių dirbtuvių darbininke, 1970–1974 m. – keramikos gamykloje „Jiesia“ šablonuotoja, vėliau porceliano linijos I kategorijos dekoruotoja, skyriaus dailininke, kaulinio porceliano autorinio tiražo baro dailininke.

Lietuvos dailininkų sąjungos narė nuo 1983 m.

Už servizą „Klasika“ apdovanota LŪPP bronzos medaliu Maskvoje.

Parodose dalyvauja nuo 1977 m. Dirba keramikos srityje. 1983–1990 m. kūrė porceliano gaminių modelius etalonus. Nuo 2002 m. – laisva dailininkė.

Autorinės parodos: Kauno menininkų namuose, 1982; G. Škiltero muziejuje Rygoje, 1984; Taikomosios dailės muziejuje Taline, 1987; Kauno paveikslų

galerijoje, 1989; „Arkos“ galerijoje Vilniuje, 1991, 1995; Etnokultūros centre Ignalinoje, 1995; karinių oro pajėgų būstinėje Kaune, 1997; Perkūno namuose Kaune, 1998; Elektrėnų kultūros centre, 1998 ir kt.

Grupinės parodos: jaunųjų dailininkų Kaune, 1977; visasąjunginė pramoninės keramikos Kaune, 1978; Kauno dailininkų taikomosios ir dekoratyvinės dailės Kaune, 1978, 1979, 1982, 1983, 1986; respublikinė vardinųjų ir proginių suvenyrų paroda Vilniuje, 1980; suvenyrų ir papuošalų paroda Kipre, 1980; jubiliejinė respublikinė taikomosios dailės paroda Vilniuje, 1980; klubo „Sfinksas“ dailės parodos Kaune, 1977, 1998 ir kt.

Dalyvavo tarptautiniame keramikų simpoziume Kaune (1983); kūrybinėje keramikų stovykloje Latvijoje (1983, 1993).

I. Petravičienė – tarptautinių kaulinio porceliano simpoziumų „Idėja“ Kaune organizatorė ir dalyvė (1991–2000), taip pat dalyvavo 47-ajame tarptautiniame keramikos konkurse Faenzoje, Italijoje (1991).

LIUCIJA DUMČIŪTĖ–POCIŪNIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1942 m. Eiciūnų k., Kriūkų aps.

Nuo 1998 m. dailės meno mokėsi Kauno kultūros rūmų studijoje „Vaivorykštė“ (vadovas E. Survila). Tais pačiais metais pradėjo lankyti Taurakiemio seniūnijos „Piliuonos“ dailės studiją (vadovė R. Juodžbalienė). Aktyviai dalyvauja kultūriniuose renginiuose.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė nuo 2000 m.

Autorinės parodos: dvi tėviškėje – Gerdžiūnuose; Kauno mieste Karininkų ramovėje; Tremtinių sąjungoje; V. Kudirkos viešosios bibliotekos „Dainavos“ ir „Šančių“ filialuose ir kt.

Dalyvavo Kauno r. surengtose parodose-konkursuose, skirtuose Lietuvos vardo rašytiniuose šaltiniuose paminėjimo 1000-mečiui, kitose Kauno rajono ir respublikinėse parodose, kūrybos pleneruose.

BENEDIKTAS VYTAUTAS PRANCKŪNAS

dailininkas-tapytojas

Gimė 1934 m. gegužės 12 d. Budrių k. (dabar Garliava), Kauno r.

1953 m. baigė Garliavos (Kauno r.) vidurinę mokyklą, 1974 m. – LTSR VDI taikomosios dailės specialybę.

Parodose dalyvavo nuo 1974 m., dirbo tapybos, akvarelės, pastelės srityse.

Lietuvos Dailininkų sąjungos narys nuo 1997 m., dailininkų ir architektų klubo „Sfinksas“ narys nuo 1996 m.

Autorinės parodos: akvarelės paroda Kauno dramos teatre, 1974; Lietuvos žemės ūkio akademijoje, 1977; tapybos paroda Dotnuvos žemės ūkio institute, 1978; Lekėčių vidurinėje mokykloje, 1980; Jurbarko kultūros namuose, 1982; akvarelės paroda Kauno onkologijos ligoninėje, 1994; pastelės paroda-pardavimas Kauno galerijoje „Slenkstis“, 1996; Kauno r. kultūros namuose, 1997; akvarelės parodos Kauno karininkų ramovėje, 1997; Kauno galerijoje „Dailė“, 1997 ir kt.

Surengtos parodos po B.Pranckūno mirties: jubiliejinė paroda, skirta dailininko 65-mečiui Dailininkų sąjungos Kauno galerijoje; Kauno menininkų namuose, 1999.

Grupinės parodos: 5-oji respublikinė akvarelės paroda Vilniuje, 1974; respublikinės vaizduojamosios dailės parodos Vilniuje, 1975, 1978, 1980, 1984, 1987; Kauno dailininkų vaizduojamosios dailės parodos Kaune, 1975, 1976, 1981–1983, 1986, 1999; respublikinė akvarelės paroda Šiauliuose, 1978; Kauno dailininkų piešinių paroda Kaune, 1981; visasąjunginė vaizduojamosios dailės paroda Maskvoje, 1981; klubo „Sfinksas“ dailės parodos, skirtos Vasario 16-ajai, Kaune, 1996–1997 ir kt.

Darbai: Interjeras ir eksterjeras: Tauragės restorano keramikinis pano „Jaunystė“, 1973; Kauno r. Rokų kultūros namų keramikinis pano „Motina-žemė“, 1974; Birštono kavinės „Seklytėlė“ keramikinis pano „Alaus gėrėjai“, 1975; akmens mozaika „Briedžiai“, Alytuje, 1976 ir kt.

Tapyba: „Kuršių marios“, 1979; „Alėja“, 1974; B. V. Pranckūnas apdovanotas garbės raštais už aktyvų dalyvavimą Kauno rajono liaudies dailės parodoje, 1958 m. Didžioji dalis V.Pranckūno darbų – aliejinė tapyba, pastelės, akvarelės, sukurtos gyvenant Dubravos miške. Jo kūryba įsiliejo į bendrą lietuvių dailės panoramą.

Mirė 1998 m.

RŪTA ŠARPNIKYTĖ-RAUDONAITIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1959 m. gegužės 16 d. Plungės r.

Šiuo metu gyvena Domeikavoje, Kauno r.

Dirba Domeikavos vidurinėje mokykloje. Kuria tapybos darbus. Mėgia-
miausias tapybos žanras – tapyba aliejumi. Domisi lipdyba iš molio.

Mokesi Vilniaus vakarinėje dailės mokykloje.

Lietuvos Tautodailininkų sąjungos narė nuo 1995 m.

LEONAS REVELTAS

tautodailininkas-medžio drožėjas

Gimė 1938 m. gegužės 26 d. Kaune.

1945–1956 m. mokėsi Garliavos (Kauno r.) vidurinėje mokykloje, 1961 m. baigė LŽŪA Žemės ūkio mechanizacijos fakultetą, paskui tęsė studijas LŽŪA aspirantūroje.

Medžio drožyba L. Reveltas susidomėjo dar vidurinėje mokykloje. Buvo kilusi mintis studijuoti medienos technologiją, bet pasirinko inžinieriaus profesiją. Likimas suvedė su dailininku J. Prapuolieniu. Jis ir tapo L. Revelto mokytoju.

Vienas po kito atsirando modernūs ir drauge tradiciški medžio darbai – rėmelis sieniniam termometrui, druskinė, verpstė, kryžius.

1975–1981 m. – Liaudies meno draugijos narys.

Darbai: kopyltstulpių atkūrimas Kauno Karo muziejaus sodelyje; kopyltstulpis S. Lozoraičio atminimui Kryžių kalnelyje prie VI forto Kaune; kopyltstulpis Popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje atminimui; kryžiai prie Cinkiškių „Žalgirio“ mūšiu atminti. Su medžio drožiniais dalyvavo parodose Rusijoje, Lenkijoje, Danijoje, Vokietijoje.

Mirė 1998 m. rugsėjo 21 d. Kauno r.

EGIDIJUS RUDINSKAS

dailininkas-grafikas

Gimė 1962 m. Maskvyčių k., Kupiškio r.

1980 m. baigė Kauno J. Naujaliao vidurinę dailės mokyklą, 1986 m. baigė LTSR VDI įgydamas dailininko-grafiko specialybę. 1986–1989 m. dirbo Kauno r. Garliavos 2-osios vidurinės mokyklos mokytoju, nuo 1991 m. VDA Kauno dailės instituto dėstytoju, 1992–1995 m. Saarlando (Vokietija) vasaros akademijos piešimo ir grafikos dėstytoju.

Parodose dalyvauja nuo 1986 m. Dirba estampo, iliustracijos, plakato srityse.

Autorinės parodos: grafikos parodos „AL“ galerijoje Kaune, 1987; Vilniaus universitete, 1990; tapybos paroda Kauno menininkų namuose, 1990; grafikos parodos „Kauno langas“ galerijoje, Kaune, 1993, 1998 m.; Merzigo, miesto bibliotekoje, Vokietijoje, 1995; „Heng Artland“ galerijoje, Singapūre, 1995; „Skulski Art Gallery“ Klarke, JAV, 1996; „West Wing“ galerijoje Ringvude, JAV, 1997; Hartolos miesto savivaldybėje, Suomijoje, 1997; „Vartų“ galerijoje Vilniuje, 1998; Lietuvos ambasadoje Vašingtone, JAV, 1998; miniatiūrų paroda „Eglės“ galerijoje, Kaune, 1999; „Rotundo“ galerijoje, Vilniuje, 2000; paroda „Labirintas“ „Eglės“ galerijoje, Kaune, 2000.

Svarbiausios grupinės parodos: knygos meno parodos Vilniuje, 1988, 1993, 1997; respublikinės grafikos parodos 1989, 1999, 2000; Lietuvos dailininkų paroda „Kunst im Knast“ Hamburge, Vokietijoje, 1990; paroda „Lietuvos dailininkai“ Švalenberge, Vokietijoje, 1990; paroda „Kauno dailė“ Unkčiopinge, Švedijoje, 1994; tarptautinė mažosios grafikos paroda Bristolyje, D. Britanijoje, 1994; tarptautinės mažosios grafikos parodos Kadakvyje, Ispanijoje, 1995, 1997, 1999, 2000; pirmoji tarptautinė grafikos paroda Kiarke, JAV, 1998; paroda „Tarptautinis karnavalas“ Bostone, JAV, 1998; paroda „Emotionalism“ Brione, JAV 1999; Baltijos šalių grafikos trienalė Kaliningrade, Rusijoje, 2000; 3-oji Bitolos grafikos trienalė Makedonijoje, 2000 ir kt.

Iliustruotos knygos: A. Bernoto „Paglostyk žolę“ (diplominis darbas, 1986); A. Maldonio „Artėjimas“, 1991; H. L. Hix autorinė knyga „Paskutinė valanda“, 1998 ir kt.

Darbai muziejuose: autorinė knyga H. L. Hix „Paskutinė valanda“, 1998; „Wakler Art Center“ muziejuje Mineapolyje, JAV; ciklas „Gėlės“ (3 darbai), spalvotos litografijos „Angelas ir aktorė“, „Tiltas“, 1998 – Center For Innovative Print and Paper, Rutgers universitete, Nju Brunsvike, JAV; 20-ies mažosios grafikos darbų kolekcija, 1995–2000 m. – ADOGI muziejuje (Asociacion Difusora Obra Grafica Internacional), Barselonoje, Ispanijoje ir kt.

Plenerai ir simpoziumai: kūrybinė stovykla Švalenberge, Vokietijoje, 1990 ir kt.

DAIVA SASNAUSKIENĖ

tapytoja-juvelyrė

Gimė 1962 m. Rudaminos k., Lazdijų r.

Rudaminoje baigė aštuonmetę, Šeštokuose – vidurinę mokyklą. Mokėsi Telsių taikomosios dailės technikumė. Įgijo metalo apdirbimo juvelyrės specialybę. Aštuonis metus dirbo Kauno dailės kombinate, kūrė metalo papuošalus. Nuo 1991 m. Kulautuvos vidurinės mokyklos dailės mokytoja.

D. Sasnauskienė labiausiai mėgsta tapyti abstrakčias kompozicijas. Savo darbus eksponavo mokyklose.

DANUTĖ MARIJA KALESINSKAITĖ

SELMISTRAITIENĖ

dailininkė-tekstilinkė

Gimė 1951 m. spalio 7 d. Liubavo k., Marijampolės apskr.

1970 m. baigė Kalvarijos vidurinę mokyklą. 1974 m. – S. Žuko taikomosios dailės technikumė drabužių modeliavimą. 1985 m. baigė LTSR VDI Kauno vakariniame skyriuje Tekstilės ir lengvosios pramonės dirbinių meninės apdailos ir modeliavimo fakultete įgijo dailininkės technologės specialybę. Dirbo Kauno fabriko „Mada“ dailininkė-modeliuotoja; 1982–1990 m. Kauno A. Šiaučiuonaitės trikotažo susivienijimo asortimentinės dailės dirbtuvėse dailininkė; 1991–1992 m. Kauno valstybinio trikotažo fabrike „Silva“ asortimento skyriaus dailininkė; nuo 1993 m. Vilkijos D. ir Z. Kalesinskių aukštesniosios liaudies amatų mokyklos dailės istorijos ir kompozicijos dėstytoja; nuo 1996 m. Vilkijos vidurinės mokyklos vyresnioji dailės mokytoja.

TSRS dizaino sąjungos narė, 1987–1990; Lietuvos dizaino sąjungos narė nuo 1990 m., Lietuvos dailės ugdytojų draugijos narė nuo 1997 m.

Parodose dalyvauja nuo 1974 m. Dirba autorinės tekstilės ir drabužių modeliavimo srityse.

Autorinės parodos: gobelenų paroda J. ir A. Juškos muziejuje Vilkijoje, 1997.

Svarbiausios grupinės parodos: paroda „Užuolaidos namų interjerui“ Maskvoje, 1985; tarptautinės parodos „Konsumekspo“ Maksvoje, 1987–1991; susiliejimo „Auda“ paroda „Atsisveikinimas“ Kaune, 1988; lengvosios pramonės kūrybinių darbuotojų paroda Nidoje, 1989; tekstilės paroda Kaune, 1993; Lietuvių bendruomenės organizuota paroda Vašingtone, JAV, 1994; tekstilės paroda, skirta Motinos dienai, Kaune, 1995; tarptautinė tekstilės paroda „Linija“ Kaune, 1999 ir kt.

Interjero ir eksterjero darbai: Kauno parduotuvės „Rėda“ gobelenas „Apmąstymai“, 1989; AB „Trikotažas“ gobelenai: „Nukryžiuotasis“, 1996; „Susikirtimai-I“, 1995–1996; posėdžių salės gobelenas „Liaudiškas“, 3 dalys, 1996; Kauno centrinio knygyno gobelenas „Garstyčių laukas“, 1998; Prienų rajono Veiverių bibliotekos gobelenai „Skrydis per jūrą“, 1998, „Kopos“, 1998 ir kt.

TERESĖ SIMONAITIENĖ

tapytoja-floristė

Gimė 1962 m. rugsėjo 18 d. Piliuonos k., Kauno r.

Tapyti pradėjo 2002 m. tautodailės studijoje „Piliuona“, vadovaujant tautodailininkei R. Juodžbalienei.

Nuo 2002 m. Tautodailės sąjungos narė.

Grupinės parodos: Raudondvaryje – „Kryžiai, koplytstulpiai ir koplytėlės“, respublikinė paroda-konkursas Raseiniuose, skirta Maironio jubiliejui, 2002; paroda-konkursas „Mažoji Lietuva“ Jurbarke, 2003; respublikinė paroda-konkursas A. Varno premijai laimėti Joniškyje (apdovanota prizų), respublikinė liaudies meno paroda, skirta Pasaulio lietuvių dainų šventei Vilniuje, 2003; praktėlių paroda Rokiškio krašto muziejuje ir Ežerėlio (Kauno r.) bažnyčioje.

2003 m. surengta autorinė tapybos ir floristikos darbų paroda.

AUDRONĖ SKARBALIŪTĖ,

dailininkė-keramikė

Gimė 1946 m. balandžio 20 d. Lampėdžiuose, Kauno r.

1952-1963 m. mokėsi Kulautuvos (Kauno r.) 7-metėje mokykloje, 1964-1969 m. studijavo VDI. 1963-1964 m. dirbo Kulautuvos vaistinės vaistų fasuotoja, 1970-1979 m.- Vilniaus kombinato „Dailė“ dailininkė, 1979-1989 m.- šio kombinato valst. užsakymų vykdytoja, šiuo metu yra Pravieniškių (Kaišiadorių r.) S. Tijūnaičio pagrindinės mokyklos mokytoja.

Darbai: 7 keraminės plokštės ir šviestuvai Bačkonių restorano svetainės interjere, keraminis portretinis pano ir dekoratyvinė pertvara restorane „Druskupis“ Birštone, keraminė sienutė veidrodis A. Mickevičiaus bibliotekos interjere Vilniuje, keraminis daugiafigūrinis pano viešbučio hole Alytuje ir kt.

A.Skarbaliūtė apdovanota Faensos (Italija) XXXII tarptautinio keramikos meno konkurso diplomu (974), medaliu „Lietuvos sąjūdžiui 10 metų“ (1998).

RIMUTĖ MUSNECKAITĖ-SKUČIENĖ

dailininkė-apipavidalintoja

Gimė 1962 m. sausio 7 d. Kaniūkų k., Kelmės r.

Nuo 1992 m. – Garliavos kultūros centro dailininkė, vadovauja vaikų taikomosios dailės studijai.

1980 m. baigė Kelmės vidurinę mokyklą. Dirbo Šiaulių maistprekyboje dailininkė. 1981 m. pradėjo dirbti Kauno Mičiūrinio tarybiniame ūkyje-technikume. 1985 m. baigė Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikumą, įgijo dailininkės-apipavidalintojos specialybę.

Pirmosios parodos surengtos dar Šiaulių vaikų dailės studijos mokykloje. 1990 – 1999 m. dalyvavo parodose su tapybos darbais Norvegijoje Sulo mieste, yra išleisti trys šių parodų katalogai.

Darbai: sukūrė vėliavas Jonučių vidurinei mokyklai, vaikų ir jaunimo šokio

teatrui „Gijelė“, mišriam chorui „Melodija“, folkloro ansambliui „Obelėlė“, Kauno m. savivaldybės pučiamųjų orkestrui „Ažuolynas“; sukūrė daugiau nei 10 logotipų įvairioms firmoms, apie 50 įvairių scenografių tarptautiniams („Gintarinė pora-Baltijos taurė“), respublikiniams („Rugio giesmė“), Kauno miesto („Kauno dienos“), apskrities, rajono renginiams, teatrų spektakliams.

R. Musneckaitė-Skučienė dalyvauja kuriant mokomąsias programas aukštosios dailės mokykloms.

ALGIMANTAS JULIJONAS STANKEVIČIUS

dailininkas, poetas

Gimė 1933 m. liepos 1 d. Aukštakalnio k., Vilkijos valsč., Kauno apskr. Mokėsi Vilkijos vidurinėje mokykloje. 1959 m. baigė VDI.

Daugumai dailininko tapytojo paveikslų būdinga nepaprasta dvasinė įtampa, kurią jis kuria įvairiais tapybinės kalbos būdais, ypač koloritu. Šiuo požiūriu A. Stankevičius galėtų būti laikomas išskirtiniu menininku visoje sovietinio laikotarpio lietuvių tapyboje. Jo kūryboje vyrauja autoportretai ir portretai, mažesnę dalį sudaro peizažai, naturmortai. Autorius nemažai piešia, lieja akvareles.

Daug darbų yra asmeninėse – L.Radavičiaus, R.Vaitiekūno, E.Saladžiaus, D. Akstino ir kt. kolekcijose.

Išleido eilėraščių rinkinius: „Eilėraščiai“, 1992, „Ne Remarko romanais gyvenam“, 1986.

JANINA SOROKIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1935 m. vasario 16 d. Molėtuose.

Vaikystėje mėgo lipdyti iš molio ir drožinėti, tačiau tapyti pradėjo tik sulaukusi penkiasdešimties. Lankė „Vaivorykštės“ dailės studiją, o nuo 1984 m. dalyvauja tapybos parodose Kaune, vėliau respublikoje, Maskvoje, Jaltoje, Sočyje, Sankt Peterburge, o 1990 m. darbai buvo eksponuojami Danijoje ir JAV.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos Kauno bendrijos narė.

Autorinės tapybos darbų parodos rengiamos mokyklose, muziejuose, tautodailės salone „Saulutė“, Kauno r. savivaldybės viešojoje bibliotekoje Garliavoje, Garliavos kultūros centre, Kauno r. savivaldybėje.

Ne viena kultūros įstaiga pasipuošė J. Sorokienės darbais: Garliavos kultūros centrui ji padovanojo 15, Maironio muziejui – 8 paveikslus. Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus nupirko 3 paveikslus. Rajono viešojoje bibliotekoje renkama medžiaga apie tautodailininkę, čia vyko ir jubiliejinė tapybos darbų paroda.

Pastaruoju metu tautodailininkė nutapė naujų darbų ciklą: „Rugiapjūtė“, „Pabaigtuvės“, „Duonos kepimas“, „Duona kasdieninė ant stalo“, „Garliavos bažnyčia“ ir kt.

BEATA ŠADZEVIČIENĖ

tapytoja

Gimė 1968 m. rugšėjo 29 d. Kulautuvoje, Kauno r.

Kulautuvoje baigė vidurinę mokyklą, po to įstojo į VU studijuoti lietuvių k. ir literatūrą.

Dar besimokydama vidurinėje mokykloje pradėjo piešti. Šis susidomėjimas neišnyko ir studijų metais – Vilniuje lankė vakarinę meno mokyklą.

Pirmiesiems B. Šadzevičienės paveikslams būdingi Vilniaus senamiesčio vaizdai, senoji architektūra. Vėlesniuose dominuoja abstrakčios idėjos, simboliniai vaizdai. Yra paveikslų religine tema.

Darbai eksponuoti Kulautuvoje.

JONAS ŠILEIKA

dailininkas-tapytojas

Gimė 1883 m. liepos 2 d. Jadagonių k., Kauno r.

1900 m. apsigyveno JAV. 1905–1906 m. studijavo Valparaiso (Indianos valstija) universiteto meno fakultete. 1910 m. baigė Čikagos dailės institutą. 1910–1913 m. tobulinosi Paryžiuje, Vienoje, Krokuvėje, Miunchene. Studijavo tapybą Bavarijos dailės akademijoje. 1913–1915 m. gyveno Lietuvoje ir Maskvoje; 1915–1921 m. – JAV. 1921 m. grįžo į Lietuvą. 1922–1940 m. dėstė Kauno meno mokykloje; 1940–1941 m. Vilniaus dailės akademijoje; 1941–1951 m. Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute.

Nusipelnęs meno veikėjas (1958).

Daugiausiai tapė portretus ir peizažus. Nuo 1909 m. dalyvavo parodose.

Autorinės parodos: Kaune surengė 1958, 1959, 1973, 1983.

Portretai: V. Kudirkos, 1921; Maironio, 1923; J. Naujaliao, 1924; J. Basa-navičiaus, 1924; B. Dauguviečio, 1927; Autoportretas, 1938; Valstiečio B. Stujaus, 1938; Z. Petravičiaus, 1950.

Peizažai: „Nemuno slėniu ties Judakalniu“, 1922; „Žiema Kaune“, 1924; „Pagiurio gyventojos“, 1926; „Nemunas ties Brūžė“, 1935; „Marytės darželis“, 1936; „Kaunas iš Žaliakalnio“, 1937; „Kaunas ties Aleksotu“, 1956.

Figūrinės kompozicijos: „Gedimino medžioklė“, 1925.

Suprojektavo Maskvos-Kazanės geležinkelio stoties sieninį laikrodį (su P. Rimša ir archit. Ščiusevu, 1914).

Mirė 1960 m. spalio 27 d. Kaune.

JOLANTA ŠMIDTIENĖ

dailininkė-tekstilinkė

Gimė 1966 m. kovo 19 d. Kaune

Gyvena Domeikavoje, Kauno r.

1973–1981 m. mokėsi Kauno 12-ojoje vidurinėje mokykloje, 1981–1984 m. – Kauno 52-ojoje meno PTM, 1987 m. baigė Kauno S. Žuko dailės technikumą, 1995 m. – VDA Kauno dailės institutą, tekstilinių specialybę.

1998 m. apdovanota specialiuoju spaudos prizu už technikos originalumą mažojoje siuvėnėjimo tarptautinėje parodoje „Small expressions“, JAV.

Tekstilinių ir dailininkų gildijos steigėja ir narė nuo 2000 m., Anglijos siuvinėtojų gildijos narė nuo 1994 m.

Autorinės parodos: „Žuvys“ LSD Kauno galerijoje, 2000; „Sūkuriai ir dialogai“, Kaunas, 1997; „Pievošė“, Kaunas, 2001; „Aguonų žydėjimas“, JAV, 2002; „Dangus“, Kaunas, 2002–2003; „Pavasariniai skalbiniai“, Kaunas, 2003.

Grupinės parodos: kilnojamoji Europos paroda „Art of Stitch“, D. Britanija, 1997; „Jaunoji tekstilė“, Kaunas, 1994; Kauno tekstilinių paroda Kėdaičiuose, 1994; mini tekstilės paroda, skirta Motinos dienai, Kaunas, 1996–2000; jaunųjų dailininkų paroda-atranka „Art Genda“, Vilnius, 1996; tarptautinė mažoji tekstilės paroda Prancūzijoje, 1996; paroda „JL“, Kaunas, 1997; tarptautinė tekstilės paroda „Tradicija ir nūdiena“, Kaunas, 1997; tarptautinė paroda „Small expressions“, JAV, 1998; tarptautinė tekstilės paroda „Linija“, Kaunas, 1999; paroda „Kauno taikomoji dailė“, Kaunas, 2000 ir kt.

J. Šmidtienė turi savo autorinę tekstilinio vaizdavimo techniką – optinį stereo siuvinėjimą. Už šią techniką yra gavusi prizus JAV, D. Britanijoje ir Lietuvoje.

Sukūrė interjerus: Kauno kavinės „Muzika ir vėjas“ interjero batikos, 1993; kino teatro „Kaunas“ tekstilinis pano „Stygos“, 1995; Kauno kavinės „Kvieslys“ batikos „Kvietimas“, 1995; Kauno kavinės „Taubūčiai“ batikos „Taubūčių šilelis“, 1998; sceniniai drabužiai Kauno vaikų pop grupei „Karuselė“, 1997–1999; Kauno senamiesčio parke instaliacija „Laukiantys avinėliai“, 2002 ir kt.

Rengė grupinius kultūrinius projektus Kaune: „Nauji senamiesčio rūbai“, 2000; „Kauno dienu“ projektas „Instaliacija senam namui“, 2001; kalėdinis projektas „Kalėdinė gatvelė“, „Baltų angelų parkas“, 2001; „Kalėdinė gatvelė“, 2002–2003 ir kt.

VYTAUTAS ŠVIRINAS

tautodailininkas-medžio drožėjas

Gimė 1922 m. lapkričio 10 d. Buckūnų k., Metelių valsč., Alytaus apskr.

1940 m. V. Švirinas įstojo mokyti į Kauno A. Fredos sodininkystės-daržininkystės mokyklą, kurią baigė 1942 m. Baigus mokslus, jam buvo pasiūlyta likti mokykloje ir dirbti sodininku, tačiau jo tikslas – savas ūkis. Grįžęs į Kriokialaukį užsodino nemažą sodą, įveisė medelyną ir tikėjosi verstis sodininkyste.

1949 m. jis persikėlė į Kauno rajoną ir užsiėmė sodininkyste Žemės ūkio akademijos ir Kauno tarybinio ūkio-technikumo mokomuosiuose ūkiuose. Šį darbą dirbo iki pensijos, 1982 metų.

1990 m., kilo mintis prie savo namo pasistatyti koplytstulpį. Vėliau atsirado žmonių, kurie norėjo įamžinti savo artimųjų atminimą, pastatyti kryžius gyvenančiam ar jau išnykusiam kaimui įamžinti. Taip V. Švirino darbai pasklido po Lietuvos kaimus ir miestelius.

V. Švirino kryžiai ir koplytstulpiai turi savo ryškų braižą, primenantį barokinį, sudėtingą ir sunkų stilių. Į kiekvieno kryžiaus ornamentą įpinta vis kita mintis, atspindinti žmogaus, kuriam jis pastatytas, ar kaimo likimą.

ADOLFAS TERESIUS

tautodailininkas-medžio drožėjas

Gimė 1960 m. vasario 4 d. Pažvarkulio k., Kelmės r.

Gyvena Garliavoje, Kauno r.

Mokykloje mėgo drožinėti siaurapjūkliu, lipdyti iš molio ir plastilino. Kai 1975 m. buvo visiškai sunaikintas Kryžių kalnas, padėjo jį atstatant iš išlikusių detalių bei nuolaužų. Baigęs vienuolika klasių 1978 m. vasarą gyveno Žemaičių Kalvarijoje ir Panų kalne sukūrė pirmuosius kopyltstulpius (1980 m. visi drožiniai kartu su unikalio medine kopyčia tuometinės valdžios buvo sunaikinti.) 1981–1985 m. daug didelių darbų sukūrė besikuriančioje Orvydų sodyboje Salantuose; 1994–1996 m. – Kryžiaus kelius Berčiunuose Panevėžio r. Vien Kryžių kalne stovi daugiau nei 20 darbų. Per pastaruosius dvidešimt penkerius metus iš ažuolo nuo 2 iki 7 metrų aukščio skulptūrų sukurta daugiau kaip 160. Dideli darbai taip pat stovi Lenkijoje, Baltarusijoje, Danijoje, Belgijoje, Vokietijoje (4 skirtingose vietose). Mažesnės skulptūros nukeliavo į Ameriką, Australiją ir Japoniją. 1997 m. dalyvavo Tarptautiniame medžio drožėjų simpoziume „Gamta – kultūrų versmė“ Prienuose. 1998 m. – Baltijos jūros šalių medžio drožėjų simpoziume Birštone. Dirbo vokiečių-lietuvių skulptorių simpoziume Vokietijoje. Ten dalyvavo ir bendroje parodoje.

2001 m. – L. Šepkos premijos laureatas. 2002 m. firmos „Bosch“ ir žurnalo „Meisteris“ respublikinio auksarankių konkurso nugalėtojas.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narys nuo 1984 m.

Dalyvavo respublikinėse ir zoninėse parodose bei konkursuose. Yra surengęs apie 20 autorinių parodų. Kartu su kitais autoriais dalyvavo 64 parodose, taip pat kuriant aštuoniolika skulptūrų parkų Lietuvoje ir užsienyje.

Autorinės parodos: Šv. Kazimiero knygyne, Kaunas, 1993; Berčiunuose, Panevėžio r., 1994; J. Lukšos gimnazijoje, Garliavoje, Kauno r., 1994; kultūros rūmuose, Kelmė, 1994; Berčiunuose, Panevėžio r., 1995; Šv. Kazimiero knygyne, Panevėžys, 1996; kultūros rūmuose, Garliavoje, Kauno r., 1996; Berčiūnų bažnyčioje, Panevėžio r., 1996; Perkūno namuose, Kaunas, 1997; J. Lukšos gimnazijoje, Garliavoje, Kauno r., 1997; konservatorijoje, Panevėžys, 1997; Gaurės kultūros centre, Tauragės r., 1997; kultūros rūmuose, Garliavoje, Kauno r., 1998; kultūros rūmuose, Ignalina, 1998; tautodailininkų sąjungos salone, Kaunas, 1999; stovykloje „Dainava“, Mičiganas, JAV, 1999, 2000; centrinėje bibliotekoje, Garliavoje, Kauno r., 2000; kardinolo V. Sladkevičiaus namuose, Kaunas, 2002; galerijoje „Spalvų paslaptys“, Kaunas, 2003.

DOVYDAS TERESIUS

medžio drožėjas

Gimė 1989 m. gegužės 11 d.

Mokosi Garliavos J. Lukšos gimnazijoje. Drožia nuo ketverių metų. Dalyvavo 23 parodose, taip pat kuriant Noreikiškių vidurinės mokyklos skulptūrų parką. 1998. Per 2000 m. šv. Kalėdas jo drožtas Betliejus puošė Rokų parapijos kopyčią. 2000 m. ir 2001 m. dalyvavo konkurse Rokiškyje L. Šepkos premijai laimėti. Apdovanotas diplomu už geriausią debiutą.

2000, 2001, 2002 m. dalyvavo tarptautinėse praktėlių parodose. 2001 m. – žemaičių medžio drožėjų dailės dienos. 2001 m. vasarą drožė tarptautinėje jaunųjų medžio drožėjų stovykloje „Prakalbink medį“ Birštone. 2001 m. ir 2002 m. kūrė tarptautinėje stovykloje-plenere „Jaunasis skulptorius“ Panevėžio rajone. 2003 m. surengė autorinę parodą Kauno r. savivaldybės viešojoje bibliotekoje.

ANTANAS TUNKEVIČIUS

tapytojas

Gimė 1922 m. sausio 5 d. Gumbelių k., Vabalninko valsč., Biržų apskr.

Gyvena Kulautuvoje, Kauno r.

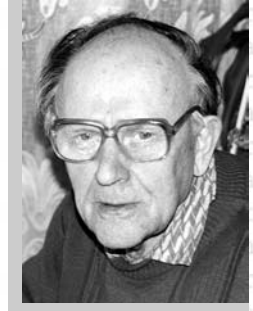
1930 m. A. Tunkevičius atsikėlė gyventi į Biržus. Čia lankė pradinę mokyklą, paskui gimnaziją. 1948–1950 m. mokėsi Kauno mokytojų seminarijoje, 1968 m. baigė ŠPI.

1945 m. pradėjo mokytojauti Vilniaus Rudaminos progimnazijoje. 1945 m. rugpjūčio 27 d. areštuotas ir išvežtas į Vorkutą, iš čia į Pečiorą, o 1946 m. rudenį – į Estiją. Čia dirbo iki 1949 m. vasario 1 d. pramonės darbininkų batalione. Atleistas kaip netekęs sveikatos.

Grįžęs pradėjo dirbti Kaišiadorių apskrityje mokytoju, vėliau Žašlių švietimo skyriaus inspektoriumi, Kieliškių pradinės mokyklos vedėju ir kt., nuo 1968 m. – Kulautuvos vaikų tuberkuliozės sanatorijos „Kregždutė“ mokytojas.

Išėjęs į pensiją 1982 m., savo malonumui akvarele lieja peizažus. Tai – pagrindinė jo paveikslų tema.

A. Tunkevičius savo tapybos darbus ir karpinių parodas eksponavo Kulautuvoje 12 kartų.

EDMUNDAS UNGURAITIS

dailininkas–karikatūristas, stiklo pūtėjas

Gimė 1963 m. spalio 27 d. Kybartuose, Vilkaviškio r.

Šiuo metu gyvena Garliavoje, Kauno r.

1982 m. baigė Kauno S. Žuko dailės technikumą, 1990 m. – VDI Pramoninės dailės fakultetą, įgydamas stiklo dailininko specialybę.

Dalyvavo parodose Lietuvoje, Italijoje, Belgijoje, Turkijoje, Lenkijoje, Bulgarijoje, Rusijoje, JAV, kur pelnė prizų, medalių ir kitokių apdovanojimų.

E. Unguraičio kūrybai būdingas stiprus humoro jausmas. Karikatūrų siužetai nesudėtingi, dažniausiai vyrauja du personažai, per kuriuos išreiškiamas gėris ir blogis, sumanumas ir kvailumas, pyktis ir juokas ir kt.

Dauguma E. Unguraičio piešinių – „permatomi“ – piešti plona kontūrine linija, tačiau atskiros detalės (pvz., veidas), kruopščiai apgalvotos, suteikia personažams reikiamą nuotaiką, tipiskumą.

„Aleksoto“ stiklo fabrike dirbo įvairius darbus: buvo ir pirmos formos operatoriumi, ir burbulų pūtėju, stiklo pūtėju, stiklo dizaineriu. Nuo 1997 m. – „Aleksoto“ stiklo fabriko direktorius. Taip pat dirba dėstytoju Kauno aukštesniojoje meno mokykloje.

BRONIUS VALAITIS

tapytojas

Gimė 1927 m. Sirvydų k., Lekėčių valsč., Šakių apskr.

1940 m. baigė pradinę mokyklą, mokėsi Vilkijos gimnazijoje, kurią baigti sutrukdė areštas (1948). Kalėjo Kengyro lageryje Kazachstane. 1957 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Vilkijoje, vėliau Kulautuvoje.

B. Valaitis piešti pradėjo jau vaikystėje. Piešimo, kompozicijos pradmenis gavo mokykloje iš mokytojos A. Karnauskaitės, o meno istorijos žinių – iš kartu kalėjusio dail. A. Vaškevičiaus.

Tapo aliejumi.

Parodos: „Tremties atmintis“ Kauno paveikslų galerijoje“ (1996), „Lietuvos bažnyčios ir vienuolynai“ Raudondvaryje (2000), „Laisvės kova ir rezistencija“ Kaune (2001), paroda A. Varno premijai laimėti Joniškyje (2002).

Darbai: koplytėlė Kulautuvos kapinėse (2002), XIX a. koplytėlė Vilkijos kapinėse (2002), tremtinių, politikinių kryžius Vilkijoje (2002) ir kt.

VINCAS JONAS VAIČIULEVIČIUS

tautodailininkas-tapytojas

Gimė 1944 m. vasario 15 d. Kazlų Rūdoje.

Gyvena Mozūriškių k., netoli Kulautuvos (Kauno r.).

Vaikystė ir jaunystė prabėgo Šerninės k., netoli Ažuolų Būdos. Mokėsi Gudelių pradinėje mokykloje, vėliau Ažuolų Būdos septynmetėje mokykloje. Kauno politechnikume įgijo kelių techniko statybininko specialybę. Dirbo įvairių statybininko darbus. 1981-1985 m. mokėsi Kauno meno mokykloje.

Važinėdamas po Lietuvą piešė ir tapė paveikslus akvarele ir aliejine technika. V. J. Vaičiulevičiaus mokytojai – dailininkas J. Buračas, A. Martinaitis, M. Ostrauskas ir kt.

1979 m. priimtas į liaudies meno draugiją, nuo 1990 m. – Lietuvos tautodailininkų sąjungos narys.

Nutapė apie 980 paveikslų. Dalyvavo daugelyje vietinių, zonos ir respublikinėse parodose. Surengęs ir individualių parodų Batniavoje, Raudondvaryje, Kulautuvoje, Pajiesyje, Rokuose, Panevėžiuje, Zapyškyje ir kt.

VIRGINIJA BABUŠYTĖ-VENCKŪNIENĖ

dailininkė-skulptorė

Gimė 1950 m. gruodžio 24 d. Vičiūnuose, Kauno r.

1957–1961 m. mokėsi Kauno 13-ojoje vidurinėje mokykloje, 1961–1968 m. – Kauno J. Naujalio vidurinėje meno mokykloje, 1974 m. baigė VDI.

Baigusi studijas dirbo Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikumė dėstytoja, 1975–1989 m. – Dailės fondo kūrybine darbuotoja, 1989–1994 m. – Lietuvos dizainerių sąjungos vardinės studijos „VV“ darbuotoja, 1979–1999 m. – VDA Kauno dailės instituto piešimo ir skulptūros specialybės dėstytoja, šiuo metu – laisva menininkė.

Laimėjimai: III premija konkurse VU Kauno fak. už fasado dekorat. skulptūrą, 1986; III premijos už M. Žilinsko galerijos fasado skulptūrą, 1986; II premija už Kaltinėnų bažnyčios skulptūrą „Laiminantis Kristus“, 1994; III premijos uždaramame monetų konkurse laureatė, 1997; tarptautinės skulptūros kvadrionalėje „Kryžkelė“ Rygoje, paskirtas diplomai, 1996.

V. Venckūnienės darbų yra įsigijęs M. K. Čiurlionio dailės muziejus, Dailės fondas, privatūs asmenys bei kolekcionieriai Lietuvoje ir užsienyje.

Lietuvos Kauno dailininkų sąjungos tarybos narė, skulptorių sekcijos pirmininkė.

Autorinės skulptūrų parodos: Vilniaus „Arkos“ galerijoje, 1990, 2001; Kauno „Lango“ galerijoje, 1994, 1999; Klaipėdos paveikslų galerijoje, 1997; Porvoo, (Suomija), 1993; „Žvilgsnis“ Kauno dailininkų sąjungos galerijoje, 2000.

Respublikinės parodos: 1975–1993; tarptautinė paroda „Box-95“, 1995; skulptorių kvadrionalės Rygoje, 1976–1988; jaunųjų dailininkų paroda Maskvoje, 1983; Lietuvos skulptorių paroda Kelne, 1985; Lietuvos dailininkų paroda Maskvoje 1987; paroda Pavijoje (Italija), 1989; ir kt.

Darbai: „Aktas“, Bialystoko kultūros rūmai; „Vaivorykštė“, Alytaus jaunimo parkas, 1984; „Šeima“, Birštonas; „Atostogos“, Klaipėdos M. Mažvydo parkas, 1986; „Muzika“, Mažeikių kultūros namai; „Pajūryje“, „Laukiančioji“, Palangos „Rugelio“ poilsio namai; „Rytas“, Ažuolynas prie Kauno viešosios bibliotekos; „Mylimai moteriai“, „Geroji dėžutė“, „Jūrinė“, paminklinė lenta J. Tumui-Vaižgantui, 1999; kopyčios „Paskutinė vakarienė“ (Kaltinėnai, Šilalės r., 2000).

ALINA VITKAUSKIENĖ

tautodailininkė

Gimė 1960 m. lapkričio 1 d., Spurganų k., Mažeikių r.

Baigė Tirkliškių vidurinę mokyklą, 1984 m. – KPI Cheminės technologijos fakultetą, 2002 m. – KTU edukologijos studijas ir įgijo mokytojos profesinę kvalifikaciją. Baigusi studijas dirbo „Inkaro“ gamykloje chemijos laboratorijoje ir ekskursijų vadove Kaune. Nuo 1992 m. dirba technologijų ir chemijos mokytoja Garliavoje.

Liaudies menu, tradiciniais amatais ir įvairiomis tautodailės (audimas, nėrimas, mezgimas ir t. t.) darbų technologijomis domisi nuo mažų dienų.

Nuo 2001 m. dalyvauja tarptautinėse praktėlių parodose Rokiškio krašto muziejuje.

Autorinės parodos: praktėlių paroda, 2002; gobeleno darbų paroda, LTS Kauno bendrijos galerijoje, „Saulutė“ 2003.

Dažniausiai dominuoja gamtos tematika. Laikraštyje „Šeiminkė“ buvo publikuoti straipsniai apie tautodailės darbų panaudojimo galimybes, kuriant savitą namų interjerą. Taip pat publikuoti darbų pavyzdžiai.

Austi gobelenai: „Ruduo“, „Pavasaris“, „Vasara“, „Žiema“, „Lino kelias“, „Žiedų upė“ (2002–2003) ir kt.

VILIJA VILKIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1960 m.

Gyvena Piliuonoje, Kauno r.

1978 m. baigė Kauno miesto 35-ąją vidurinę mokyklą. 1983 m.– P.Mažylio medicinos mokyklą. Nuo 1997 m. lanko „Piliuonos“ tautodailės studiją.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė nuo 1998 m.

Parodos: Grupinės parodos: paroda „Pilyls ir piliakalniai“, Raudondvaris, 1998 m. (apdovanota prizų); respublikinės parodos A.Varno premijai laimėti, Joniškis, 1998-2001 (2001 m. tapo laureate) ; paroda „Bažnyčios ir vienuolynai“, Raudondvaris, 2000 (respublikinės komisijos pripažinta laureate), parodos Kauno parodų rūmuose, 2000 ir kt.

VIKTORAS VIZGIRDA

dailininkas-tapytojas

Gimė 1904 m. sausio 14 d. Dominikonų k., Garliavos valsč., Kauno apskr.

1915–1920 m. mokėsi „Saulės“ gimnazijoje. 1920 m. įstojo į Kauno meno mokyklos J. Vienožinskio įsteigtus paišybos kursus. 1926 m. baigė Kauno meno mokyklą. Mokykloje gavo bronzos medalį už tapybos darbus. 1927 m. studijavo tapybą Paryžiuje. 1928–1940 m. dailė dėstė Raseinių ir Pagėgių gimnazijoje. 1932 m. prisidėjo steigiant Ars dailininkų grupę. 1937–1938 m. Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkas. 1940 m. – Dailės akademijos inspektorius, o 1941 m. paskirtas direktoriumi. Tas pareigas ėjo iki 1943 m. kovo 16 d. 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos ir gyveno Vienoje, Berlyne, Flensburge. Atskiras meno parodas surengė: 1957 m. ir 1958 m. Bostone, 1961 m. Great Neck ir 1961 m. M. K. Čiurlionio galerijoje Čikagoje. 1938 m. lietuvių dailininkų parodoje gavo premiją už peizažą ir 1948 m. Hanau gavo Tremtinių bendruomenės premiją už kompoziciją „Iš darbo“. 1966–1975 m. dirbo Intern'l Shoe Machine bendrovėje Bostone. Būdamas pensijoje persikėlė gyventi į Cope Cade-Ondine. Jo darbų įsigijo M. K.Čiurlionio galerija Čikagoje, Galdiko galerija Niujorke, Alkos muziejus Putname.

Parodos: dalyvavo 24-iose grupinėse parodose. 1984 m. vasario mėn. surengta dailininko 80-mečiui skirta jubiliejinė paroda M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune. Buvo eksponuoti 83 paveikslai ir 17 etidų. Lietuvoje lankėsi 1966, 1971 ir 1977 m.

Išspausdino straipsnį „Lietuvių dailės vingiai dabartinėje Lietuvoje“.

1972 m. gegužės mėn. gavo didžiąją premiją už tapybą LB-nės parodoje Niujorke ir 1980 m. – LB kultūros tapybos dailės premiją. Bendradarbiavo „Aiduose“ ir kt.

Darbai: „Medžiai“, 1938; „Vilniaus peizažas su šv. Mykolo bažnyčia“, 1943; „Kelias kalnų papėdėje“, 1978; „Raseinių gatvė“, 1930; „Višakio Rūdos bažnyčia“, 1938; „Kaimo gatvė su koplytėlė“, 1939; „Valstiečio sodyba“, 1939.

Natūrmortai: „Natūrmortas su ašočiu“, 1936; „Natūrmortas su liaudies skulptūrelė“, 1939; „Natūrmortas su dievuku ir knygomis“, 1940.

Portretai: autoportretas, 1932; A. Valaitienės, 1936; S. Santvaro, 1966; A. Gustaičio, 1979; V. Petravičiaus, 1979.

Figūrines kompozicijas „Jaunuolis ir mergina“, 1934.

Mirė 1993 m. JAV.

LAIMA VYLIAUDIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1966 m. Pasvalyje.

Dabar gyvena Viršūžiglyje, Kauno r.

1984 m. baigė Kauno miesto 13-ąją vidurinę mokyklą, o 1990 m. – VU KHF. Dirba Taurakiemio kultūros centro direktore.

Nuo 1997 m. yra dailės studijos „Piliuona“ narė. Dalyvavo respublikinėse ir daugelyje rajoninių parodų.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė nuo 1998 m.

Grupinės parodos: „Lietuvos pilys ir piliakalniai“, 1998; A. Varno premijai laimėti Joniškyje, 1998; respublikinėje naiviosios tapybos parodoje Kauno parodų rūmuose ir Kaišiadoryse, 2000; Pasaulio lietuvių dainų šventei rengiamose parodoje Vilniuje, 2003.,

Raudondvaryje surengtoje Kauno r. savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus parodoje užėmė 4 prizinę vietą.

L. Vyliadienės darbai įvairiomis progomis eksponuojami daugelyje Kauno rajono mokyklų, bibliotekų, kultūros centrų.

Dalyvauja Kauno rajono Savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus rengiamuose pleneruose.

L. Vyliadienė taip pat dainuoja Taurakiemio kultūros centro ansamblyje, groja kaimo kapeloje „Smilga“, priklauso Kauno r. literatų klubui „Polėkis“. Poezija išspausdinta šio klubo almanachuose. Komponuoja puokštes. 2002 m. buvo surengta pirmoji autorinė kalėdinių puokščių paroda.

SOFIJA VEIVERYTĖ-LIUGAILIENĖ

dailininkė-tapytoja

Gimė 1926 m. balandžio 13 d. Naujatrobių k., Kauno r.

1935 m. baigė Kauno „Saulės“ gimnaziją, 1941 m. – Kauno suaugusiųjų gimnaziją, 1949 m. – Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institutą, 1951 m. – 1985 m. dėstė Lietuvos dailės institute.

Profesorės vardas suteiktas – 1982 m.

Nuo 1950 m. dalyvauja parodose: Rygoje, 1970; Vilniuje, 1970 ir 1986 m.; Maskvoje, 1980;

Sofijoje 1981 m. surengė individualias parodas.

Darbai: Kūriniai monumentalūs, ekspresyvūs, didelės apimties, „Pogrindininkai“, 1967; „Fechtuotojai“, 1971; „Merginos iš Dravernos“, 1972; „Sūdumos kolūkiečiai“, 1973; „Mūsų chirurgai“, 1974; ciklas „Baletas“, 1978–1979; „Vilniaus architektai“, 1983; „Taikos kongrese“, 1986.

Portretai: A. Savicko, 1968; N. Ambrazaitytės, 1975 ir 1979; R. Staliliūnaitės, 1980; J. Kuzminskio, 1976; R. Katiliaus, 1985; K. Simanonio, 1986.

Aktai: „Aktas“, 1976; „Moters aktas“, 1986.

Freskos: „Mūsų kraštas“ – Lietuvos žemės ūkio institute Vilniuje, 1980 m. (su A. Banyte ir N. Daškova), „Liaudies šokis“ – Naujosios Akmenės kultūros rūmuose, 1958.

13 darbų yra P. M. Tretjakovo galerijoje ir A. Puškino muziejuje, 3 paveikslai Sofijos nacionalinėje galerijoje. Nemažai darbų įsigijusios įvairių šalių galerijos, kolekcininkai.

JOLANTA ZABULYTĖ

menotyryninkė

Gimė 1963 sausio 7 d. Anykščiuose.

Nuo 1964 m. gyvena Garliavoje, Kauno r.

1981 m. baigė Garliavos II vidurinę mokyklą, 1989 m. – VDI, įgijo dailės istorijos ir teorijos specialybę. Nuo 2002 m. VDA menotyros specialybės doktorantė. Dirba lektore VDA Kauno dailės institute ir Kauno kolegijoje. Dalyvauja tarptautinėse ir vietinėse mokslinėse konferencijose, rašo mokslinius ir meno populiarinimo straipsnius, organizuoja renginius (nuo 1997 m.).

Apdovanota: Kauno m. savivaldybės kultūros sk. padėka už tarptautinio renginio „Laikas“ organizavimą, 2002.

Lietuvos dailininkų sąjungos narė nuo 2001 m., M. K. Čiurlonio draugijos Kauno skyriaus narė.

Tarptautinės mokslinės konferencijos: „Simbolis lietuvių kultūroje“, Me- no ir kultūros institutas, Vilnius, 1999; „Baltai senovėje ir viduramžiais: kal- bos, istorija, kultūra“, Rusijos baltistų bendrija ir LR ambasada Rusijos Fede- racijoje, „Baltrušaičio namai“, Maskva, 2000; „Azijos studijos: problemos ir tyrinėjimai“, VU Orientalistikos centras, Vilnius, 2003; Rytai – Vakarai: įta- kos“, Filosofijos, kultūros ir meno institutas, Vilnius, 2003.

Vietinės mokslinės konferencijos: „Kauno meno mokyklai 75“, VDA KDI, Kaunas, 1997; „Senieji baltų simboliai šiandien“, Molėtų observatorija, Ku- lionys, 2002; Europos paveldo dienoms skirta mokslinė konferencija „Medi- nė architektūra Lietuvoje“, LŽŪU, Kaunas, 2002; „Religija ir kultūra“, VU Religijos studijų ir tyrimų centras, Vilnius, 2003; „Šiandieninė medžio drožy- ba: senųjų tradicijų ir šiuolaikinių idėjų samplaikoje“, Rokiškio krašto muzie- jus, 2003.

Publikuoti 27 meno populiarinimo straipsniai įvairiuose periodiniuose lei- diniuose („Kauno diena“, „Dienovidis“, „Dailė“, „Archiforma“).

ALMYRA BARTKEVIČIŪTĖ-WEIGEL

dailininkė-tekstilininkė

Gimė 1964 m. vasario 27 d. Prienuose.

1982 m. baigė Garliavos 2-ąją vidurinę mokyklą. 1984–1987 m. studijavo S. Žuko taikomosios dailės technikume. 1993 m. baigė VDA Kauno dailės institutą ir įgijo dailininkės tekstilininkės specialybę. Dirba VDA Kauno dailės institute.

Apdovanota: tarptautinės tekstilės parodos „Linija“ diplomu už kūrinį „Ne- kabink makaronų“, 1999.

Lietuvos dailininkų sąjungos narė nuo 2000 m.

Parodose dalyvauja nuo 1992 m. Dirba autorinės tekstilės ir apipavidalini- mo srityse.

Grupinės parodos: Zalcburgo vasaros menų akademijoje Austrijoje, 1992, 1993; tarptautinė mažo formato tekstilės paroda „Linas 1996“, Vilniuje, 1996; mažo formato tekstilės parodos, skirtos Motinos dienai, Kaune, 1997, 1999; tarptautinė tekstilės paroda „Linija“ Kaune, 1999; mažo formato tekstilės pa- roda Vilniuje, 1999; Kauno tekstilininkų kūrybos paroda Alytuje, 2000; Kauno tekstilininkų kūrybos paroda Klaipėdoje, 2000; austrų ir lietuvių tekstilės

paroda „(Su)jungimai“ Zalcburge, Austrijoje, 2000; tekstilinių ir dailininkų gildijos steigiamoji paroda Kaune, 2000; Kauno dailininkų taikomosios ir vaizduojamosios dailės paroda Kaune, 2000 ir kt.

Darbai: interjero ir eksterjero darbai: Kauno mados salono-parduotuvės „Gunda“ Vilniaus g. pano, batika, 1993. Nuo 1995 m. parduotuvių vitrinų meninis apipavidalinimas (bendri projektai su dailininke Gaila Akeliene).

Seminarai: Marginimo seminaras „Smiend“ galerijoje, Bitten Hansen ir Gret-he Wellejus klaseje Kelne, 2000.

ARVYDAS ZDANAVIČIUS

dailininkas-tapytojas

Gimė 1951 m. lapkričio 14 d. Kaune.

Gyvena Garliavoje, Kauno r.

1958–1962 m. mokėsi Kauno 2-ojoje aštuonmetėje mokykloje, 1962–1967 m. – J. Naujalio vidurinėje meno mokykloje.

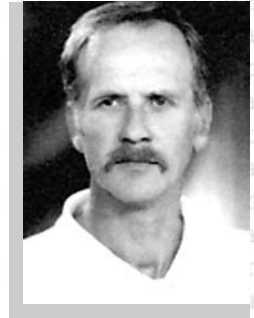
1971 m. baigė Kauno S. Žuko taikomosios dailės technikumą, studijas tęsė VDA Kauno skyriuje, kur 1976 m. įgijo interjero ir įrengimų dailininko-architekto specialybę. Kūrybinę veiklą pradėjo interjerų projektavimo bei sienine tapyba aliejiniais dažais ant sauso tinko.

Šie darbai puošia įvairios paskirties įstaigas bei įmones Kaune ir kitur.

Nuo 1998 m. dalyvauja įvairiose parodose. Surengė keliolika autorių parodų Lietuvoje ir penkias Vokietijoje. Dalyvavo dailės parodoje, skirtoje Lietuvos Nepriklausomybės dienai – Vasario 16-ajai pažymėti.

Molbertinėje tapyboje mėgiamiausias žanras – urbanistinis peizažas.

Darbai: „Santaka“, 1983 (bendraut. A. Paulavičius); „Vaivorykštė“, 1984 (bendraut. A. Paulavičius); „Mūzos“, 1987 (bendraut. A. Paulavičius); „Atramos gamykla“, 1987 (bendraut. A. Paulavičius); „Pašventinimas“, 1996; „Grifas“, 1996; „Kompozicija I“, 1996; „Kompozicija II“, 1996; „Kompozicija“, 2000 ir kt.

DALIA ŽALIMIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1968 m. balandžio 10 d. Klaipėdos r.

Mokėsi Skomantų pradinėje, vėliau – Švėkšnos vidurinėje mokykloje. 1987 m. baigė Klaipėdos tarybinį ūkį-technikumą. Dirbdama baigė LVA neakivaizdinį skyrių. Šiuo metu dirba individualioje įmonėje.

Tapyti pradėjo 1999 m. pakviesta į R. Juodžbalienės vadovaujamą tautodailės studiją „Piliuona“.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė nuo 2000 m.

Grupinės parodos: Kauno parodų rūmuose naiviosios tapybos paroda, 2000; „Bažnyčios ir vienuolynai“, Raudondvaris, 2001; Joniškyje A. Varno premijai laimėti, 2001–2002 (apdovanota prizais); „Kryžiai koplytėlės ir koplytstulpiai“, Raudondvaris, 2002 (apdovanota prizų); paroda, vykusį Maironio 140-osioms gimimo metinėms pažymėti Raseiniuose, 2002; L. Meškaitytės premijai laimėti, Jurbarkas, 2002 (buvo pripažinta laureate); pasaulio lietuvių dainų šventei skirta paroda, Vilnius, 2003.

Surengė vieną autorių parodą Piliuonos bibliotekoje.

URŠULĖ ŽEKONIENĖ

margučių margintoja

Gimė 1921 m. spalio 26 d. Gumbinėje (dabar Gusevas).

Nuo 1945 m. gyvena Muniškių k., Kauno r.

1927 m. pradėjo lankyti pradinę mokyklą Gumbinėje (vokiečių kalba). 1929 m. su mama atvyko į Vištytį, Vilkaviškio r. Čia baigė pradinę mokyklą, įstojo į Kauno „Aušros“ mergaičių gimnaziją, bet jos nebaigė.

Nuo seno margina velykaičius. Naudoja tik augalinius dažus.

GRAŽINA JADVYGA SKAISGIRYTĖ-ŽUKAUSKIENĖ

tautodailininkė-tapytoja

Gimė 1934 m. sausio 6 d. Paidžagių k., Pažerėlių valsč., Šakių apskr.

Gyvena Karmėlavoje, Kauno r.

1948 m. buvo išstremta į Krasnojarsko kraštą Nižne-Ingaški rajoną. 1988 m. grįžo į Lietuvą. Pradėjo tapyti.

Lietuvos tautodailininkų sąjungos Kauno skyriaus narė nuo 2002 m.

Grupinės parodos: „Kryžiai, koplytėlės ir koplytstulpiai“, Raudondvaris, 2002, (apdovanota prizų); Maironio 140-osioms gimimo metinėms paminėti skirta paroda, Raseiniai; L. Meškaitytės vardo premijai laimėti, Jurbarkas (ta-
po laureate); Joniškio respublikinė paroda, (apdovanota prizų) 2003.

Autorinės parodos: Domeikavoje buvo surengta dailininkės autorinė paroda, skirta Vilties ir Gedulo dienai paminėti, 2003; Karmėlavoje, 2003 m. vasario 16 d.

KONSTANCIJA ŽVIRBLIENĖ

tapytoja

Gimė 1922 m. Balsių k., Šilalės r.

Šiuo metu gyvena Karmėlavoje, Kauno r.

Mokėsi Balsių pradinėje mokykloje, vėliau Šilalės progimnazijoje, Kauno taikomosios dailės institute.

Didelę kūrybos dalį užima restauravimo darbai – tai daugelio Lietuvos bažnyčių (Alytaus, Ariogalos, Darsūniškio, Laukuvos, Kauno šv. Antano, Tauragės, Pakuonio, Skaudvilės, Vandžiogalos, Videniškio) altorių, freskų, paveikslų ir skulptūrų atgaivinimas, taip pat portretai, autoportretai.

Gyvendama Karmėlavoje, K. Žvirblienė ėmė kurti darbus iš plunksnų. Šią techniką ji naudoja ir šiandien. Iš plunksnų pagaminti vėriniai, papuošalai, kepurės, paveikslai. Liaudies kūrėja žavėjosi scenografijos, dekoracijų kūrimu.

Svarbiausios K. Žvirblienės kūrinių temos – Biblija, Kristus, šventųjų gyvenimo istorijos, įprasmintos ne tik tapybos, bet ir medžio darbuose (koplytėlės, skulptūrėlės, drožiniai). Juose daug lietuviško temperamento žymių: santūrumo, kartu ir ekspresijos.

Darbai: medžio skulptūra „Autoportretas“.

Koplytėlės: „Mergelė“, „Kristus“, „Vargo Marija“.

Skulptūros: „Kanklininkas“, „Eglė“, „Žalčiai“.

Piešiniai: „Laumės“, „Sapnas“, „Likimas“, „Viltis“ ir kt.

ALEKSAS AMBROZAITIS

muzikas, chorvedys

Gimė 1916 m. sausio 9 d. Zapyškyje, Kauno r.

1939 m. baigė KK. Grojo Kauno ir Vilniaus radiofonuose, Vilniaus simfoniniame orkestre – klarnetu. Maskvoje, Rusijos klarnetistų varžybose laimėjo antrąją vietą. 1944 m. išstremtas į Vokietiją. Iš ten buvo pakviestas į Rio de Žaneiro Brazilijos orkestrą. 1950 m. persikėlė į San Paulą, kur vadovavo lietuvių kolonijos chorui. 1953 m. – Brazilijos klarnetistų varžybose laimėjo pirmąją vietą. 1956 m. persikėlė į Kanadą, vadovavo lietuvių parapijos chorui, nuo 1971 m. – Toronto „Varpo“ chorui, kuris dalyvavo Kanados lietuvių dainų ir šokių šventėje (1971).

Mirė 1989 m. rugsėjo 17 d. Kanadoje.

ROMUALDAS APANAIVIČIUS

Gimė 1947 m. gruodžio 1 d. Vingytės k., Kauno r.

1965 m. baigė Kauno J. Gruodžio muzikos technikumą, o 1970 m. – LVK, 1977–1980 m. – Kijevo valstybinės konservatorijos asistentas stazuotojas.

1970–1985 m. dirbo LVK Liaudies instrumentų katedros dėstytoju, docentu, nuo 1989 m. – Etnomuzikologijos katedros docentu, nuo 1995 m. – profesoriumi, nuo 1998 m. Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas.

Parašė knygas: „Birbynė ir jos evoliucija“, 1980; „Baltų etnoinstrumentologija“, 1992; „Lietuvių liaudies muzikos instrumentai“, 1991, bendraautoris; „Senosios kanklės ir kankliavimas“, 1990, 1994 ir kt.

Spausdinta apie 30 mokslinių straipsnių Lietuvoje, Rusijoje, 1993; JAV, 1996; Suomijoje, 1999. Skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose ir simpoziumuose Lietuvoje, Lenkijoje, Rusijoje, Suomijoje, Švedijoje.

1974 m. subūrė liaudies instrumentų kvartetą, įsteigė, vadovavo ir dirigavo Lietuvos TV ir radijo liaudies muzikos orkestrui, 1977–1983. Su šiais kolektyvais įgrojo plokšteles, įrašė per 400 kūrinių radijuje, koncertavo Suomijoje, Kanadoje, Vokietijoje, Lenkijoje, Čekijoje, Slovakijoje, Bulgarijoje, Belgijoje, Olandijoje, Švedijoje, Kroatijoje, Slovėnijoje, Rusijoje ir kt.

R. Apanavičius – profesorius, VDU Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas, Etnologijos ir floristikos katedros vedėjas, Lietuvių etninės kultūros draugijos vicepirmininkas, nevalstybinio Etnomuzikos instituto direktorius.

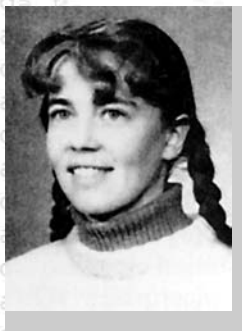

JŪRATĖ BUKAUSKAITĖ

dainininkė

Gimė 1943 m. balandžio 12 d. Netonių k., Kauno r.

1971 m. baigė LVK. 1971–1983 m. – Kauno muzikinio teatro solistė. Nuo 1971 m. – J. Gruodžio aukštesniosios mokyklos (dabar konservatorija) dėstytoja, 1985 m. – Dainavimo skyriaus vedėja. Nuo 1988 m. dirba LMA Kauno fakulteto dėstytoja. Vaidmenys: Gražina, Mimi, Susana, Rosalinde ir kt.

DAIVA BRADAUSKIENĖ

muzikė

Gimė 1963 m. gegužės 21 d. Kaune.

1981 m. baigė Kauno 24-ąją vidurinę mokyklą, 1990 m. – VU Gamtos fakultetą.

1984-1993 m. dirbo LVA Fiziologijos katedros laborante, nuo 1994 m. – Domeikavos (Kauno r.) vidurinės mokyklos etninės kultūros ir biologijos mokytoja, 1995-1997 m. – AB „Pramprojektas“ folklorinio ansamblio „Volungė“ vadovė.

D. Bradauskienė taip pat folkloro ansamblio „Kupolė“ solistė, dainų užvedėja, šokėja (nuo 1985). Dalyvavo ekspedicijose, rinko tautosaką. Su „Kupolė“ koncertavo Lietuvoje ir užsienyje. Su folkloro ansambliu „Serbentėlė“ dalyvauja rajoniniuose ir respublikiniuose renginiuose.

BENEDIKTA DAILYDIENĖ-ANDRIUŠYTĖ

chorvedė

Gimė 1927 m. liepos 21 d. Juragių k., Kauno r.

Baigusi Kauno 5-ąją vidurinę mokyklą, 1947–1951 m. choro dirigavimo mokėsi Kauno J. Gruodžio muzikos mokykloje. 1966 m. neakivaizdiniu būdu baigė VPI, įgijo geografijos mokytojos specialybę.

Nuo 1949 m. mokytojavo Kauno 1-ojoje septynmetėje mokykloje, nuo 1952 m. – Kauno 7-ojoje vidurinėje mokykloje mokė vaikus muzikos ir dainavimo, vadovavo vaikų ir vyresniųjų klasių moksleivių chorams, skudučių ansambliui, solistams ir vokaliniais ansambliams. Moksleivių chorus rengė respublikinėms dainų šventėms, o vokalinius ansamblius ir solistus – „Dainų dainelės“ konkursams.

B. Dailydienė – Kauno miesto muzikos mokymo metodinės komisijos pirmininkė, chorvedžių tarybos narė, Mokslinės metodinės tarybos prie LTSR Švietimo ministerijos muzikos mokymo bendrojo lavinimo mokyklose komisijos narė, vaikų choro konsultantė.

JONAS DAUGUVIETIS

chorvedys

Gimė 1928 m. rugpjūčio 16 d. Bargailių k., Radviliškio r.

1954–1958 m. choro dirigavimo mokėsi J. Gruodžio muzikos mokykloje, 1973–1978 m. neakivaizdiniu būdu studijavo Leningrado N. Krupskajos kultūros institute.

Nuo 1958 m. – Kauno r. Babtų kultūros namų meno vadovas. Subūrė kultūros namų mišrų chorą ir daug metų jam vadovavo. Choras 1965, 1970 ir 1975 m. respublikinių dainų švenčių konkursuose laimėjo prizines vietas. Nuo 1965 m. – Kauno rajoninių kultūros namų meno vadovas. 1975–1977 m. – Kauno

P. Ziberto šilko kombinato dainų ir šokių liaudies ansamblio meno vadovas ir dirigentas. (1977 m. – respublikinio konkurso laureatas). Nuo 1978 m. – Kauno miesto kultūros skyriaus metodininkas ir Kauno „Inkaro“ gamyklos kultūros namų dainų ir šokių liaudies ansamblio meno vadovas ir dirigentas.

J. Dauguvietis – Kauno rajono ir miesto dainų švenčių vyriausiasis dirigentas, J. Naujalio chorų konkursų Raudondvaryje organizatorius. Apdovanotas medaliu „Už šaunų darbą“, 1970.

JONAS DERBUTIS

muzikas

Gimė 1950 m. birželio 24 d. Vandžiogaloje, Kauno r.

1965 m. baigė Kauno 12-ąją vidurinę mokyklą, 1965 m. – Kauno berniukų choro-studiją „Varpelis“, 1969 m. – Kauno J. Gruodžio aukštesniąją muzikos mokyklą, studijavo LVK Klaipėdos fakultete. 1971–1976 m. – Valstybinės Lietuvos filharmonijos Kauno valstybinio choro artistas. Dirbo dėstytoju, meno vadovu, muzikos mokyklos mokytoju, 1984–1988 m. – Kauno filharmonijos valstybinio choro artistu, nuo 1989 m. – Veiverių A. Kučingio vaikų meno mokyklos direktoriumi, 1996–1998 m. – Kauno 49-osios vidurinėje mokykloje vyriausiuoju mokytoju, ansamblio vadovu.

Lietuvos chorų sąjungos, Lietuvos muzikų sąjungos narys.

J. Derbutis – respublikinio chorų konkurso Vilniuje laureatas (su berniukų choru „Varpelis“, 1960); „Vilniaus bokštų“ konkurso II turo dalyvis (su ansambliu „Aitvarai“, 1974). Jo vadovaujamas Kauno 3-iosios klinikinės ligoninės moterų choras laimėjo II vietą S. Šimkaus chorų konkurse, 1988; J. Derbutis dirigavo Jurbarko ir Prienų rajoninėse dainų šventėse.

LINA JAKŠTYTĖ

dainininkė

Gimė Garliavoje, Kauno r.

1989 m. baigė Garliavos 1-ąją vidurinę mokyklą, Garliavos vaikų muzikos mokykloje fortepijono klase, 1991 m. – dainavimo studijas LMA parengiamuosiuose kursuose, 1993 m. – LMA Kauno fakultetą, dainavimo specialybę (dėst. J. Bukauskaitė).

Koncertavo Didžiojoje Britanijoje, Portugalijoje, JAV, Kanadoje, Vokietijoje, Norvegijoje.

Šiuo metu dainuoja Kauno valstybiniame muzikiniame teatre. Sukūrė šiuos vaidmenis: Pamina ir Nakties karalienė „Mažojoje burtų fleitoje“, Meibl Gibson „Cirko princesėje“.

JONAS JANUŠKEVIČIUS

choro dirigentas

Gimė 1922 m. gegužės 22 d. Upninkų k., Jonavos r.

1940–1943 m. lankė Ukmergės mokytojų seminariją ir gimnaziją, vėliau vienerius metus mokytojavo Veprių progimnazijoje. 1945 m. įstojo į Kauno konservatoriją mokytis vargonavimo. Kartu dirbo muzikos mokytoju Raudondvario progimnazijoje, subūrė moksleivių mišrų chorą, kurį parengė 1946 m. respublikinei dainų šventei.

1952–1955 m. mokėsi choro dirigavimo Kauno J. Gruodžio muzikos mokykloje, o 1960 m. baigė LTSR VK. Tuo pačiu metu vadovavo Kauno valstybinio kūno kultūros instituto, Petrašiūnų elektrinės, „Nemuno“ gamyklos ir J. Janonio popieriaus fabriko mišriems chorams, Kauno miesto medicinos darbuotojų dainų ir šokių ansambliai. 1959–1971 m. buvo Kauno vyriausiasis farmacijos valdybos liaudies choro „Salvija“ (1965) meno vadovas ir dirigentas, 1969–1974 m. – Kauno Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamyklos dainų ir šokių liaudies ansamblio „Gija“ meno vadovas, vėliau ansamblio choro vadovas. 1954–1960 m. mokė groti akordeonu Kauno vaikų muzikos mokykloje. Nuo 1958 m. – Kauno J. Gruodžio aukštesniojoje muzikos mokykloje choro dirigavimo ir kitų disciplinų dėstytojas.

J. Januškevičius – respublikinių dainų švenčių šefas konsultantas, Kauno miesto chorvedžių tarybos narys ir miesto dainų švenčių dirigentas.

RASA JAZUKONYTĖ-JONIKIENĖ

Baigė Garliavos vaikų muzikos mokyklos fortepijono klasę, J. Gruodžio aukštesniąją muzikos mokyklą (dabartinė konservatorija) chorinio dirigavimo bei 1987 m. solinio dainavimo specialybę. 1994 m. baigė VMA ir buvo pakviesta dirbti į Vilniaus Operos ir baletų teatrą. Jos pirmasis sukurtas vaidmuo – Sofi J. Štrauso operoje „Čigonų baronas“.

Kiti vaidmenys: dama Dž. Verdžio operoje „Makbetas“, Aida Dž. Verdžio operoje „Aida“, mama Humperdinko operoje „Jonukas ir Grytutė“.

R. Jazukonytė-Jonikienė yra tarptautinių konkursų diplomantė Varšuvoje ir Bratislavoje. Koncertavo Vokietijoje, Danijoje, Anglijoje, Norvegijoje, Ispanijoje ir Lietuvoje.

RIMGAUDAS JUZIKĖNAS

muzikas

Gimė 1945 m. birželio 1 d. Panevėžyje.

Šiuo metu gyvena Raudondvarėje, Kauno r.

1959 m. baigė Panevėžio 2-ąją septynmetę mokyklą, 1963 m. – Panevėžio muzikos technikumą, 1964–1969 m. dirbo Gelažiu (Panevėžio r.) kultūros namų mišraus choro vadovu, 1969–1973 m. – Panevėžio kultūros namų meno vadovu, Panevėžio linų kombinato dainų ir šokių ansamblio vadovu, 1973–1977 m. – Respublikinių profesinių sąjungų meno saviveiklos namų Muzikos skyriaus vedėju, nuo 1977 m. – Raudondvario (Kauno r.) kultūros namų mišraus choro vadovu, nuo 1990 m. – AB „Drobė“ mišraus choro vadovu. AB „Drobė“ mišrus choras – prizinininkas tarp Kauno miesto

chorų. Raudondvario kultūros namų ir „Drobės“ mišrūs chorai dalyvavo Respublikinėje ir Pasaulio lietuvių dainų šventėse, 1994, 1998 metais.

Būdamas Respublikinių profesinių sąjungų meno saviveiklos namų Muzikos skyriaus vedėju, rengė mokomuosius kursus-seminarus visos respublikos chorų vadovams ne tik Lietuvoje, bet ir Latvijoje, Estijoje. Jo vadovaujamas Raudondvario kultūros namų choras daugelio konkursų, apžiūrų laureatas, prizininkas: J. Naujaliao vardo mišrių chorų konkursuose (I vieta, 1976; I vieta, pereinamasis prizas, 1981; I vieta, garbės raštas už geriausiai atliktą J. Naujaliao dainą „Oi, tu apyny“, 1983); respublikiniame konkurse zoninių kultūros namų chorų grupėje I vieta, 1980.

R. Juzikėnas – Kauno r. dainų švenčių dirigentas bei vyriausiasis dirigentas.

VYTAUTAS KAIRIŪKŠTIS

kompozitorius, pedagogas

Gimė 1930 m. birželio 17 d. Rinkūnuose, Kauno apskr.

1951–1959 m. dainavo Lietuvos radijo vokaliniame ansamblyje. 1955 m. baigė LTSR VK K. Petrausko dainavimo klasę, o 1959 m. – J. Juzeliūno kompozicijos klasę, 1960–1999 m. dėstė muzikos teorijos disciplinas; nuo 1993 m. yra profesorius.

1979–1991 m. – Lietuvos kompozitorių sąjungos Revizijos komisijos pirmininkas.

Sukūrė oratoriją-poemą „Vakaro misterija“, 1960; kantatą „Sakmė apie didžiąją meilę“, 1967; simfoniją-poemą „Daina apie Arą“, 1958; simfoniją orkestrui „Jaunatviška uvertiūra“, 1963; vokalinius ciklus „Budėk, gimtoji žeme“, 1959; „Nuliada“, 1975; „Pradagių saulėtų dvelksmas“, 1975; „Seno priesmės dainos“, 1978; „Raudonos uogos“, 1989; romansų: „Aš viską, viską užmiršau“, „Pirmoji audra“, „Baltoji viršūnė“, „Vyturiai“ ir kt.

Chorinę fantaziją „Aš noriu apsaugoti meilę“, 1965; harmonizavo lietuvių liaudies dainas.

V. Kairiūkštis parengė mokymo priemones „Ritmo pratimai“, 2 d., 1969–1973; „Vienvardžių ir paralelinių tonacijų sugretinimo panaudojimas solfedžio pamokose“, 1976.

ALBINA KATINIENĖ-VELIČKAITĖ

choro dirigentė, pedagogė

Gimė 1930 m. gruodžio 16 d. Kvesų k., Kauno r.

1953–1957 m. mokėsi choro dirigavimo Kauno J. Gruodžio muzikos mokykloje, 1962 m. baigė LTSR VK choro dirigavimą.

1957–1960 m. – Ukmergės vaikų muzikos mokyklos mokytoja ir vaikų choro, Ukmergės mokytojų mišraus choro vadovė. 1960 m. dirbo dėstytoja Vilniaus vidurinėje meno mokykloje, nuo 1962 m. – Vilniaus kultūros-švietimo technikumė muzikos disciplinų dėstytoja. 1964–1970 – Respublikinių profesinių kultūros rūmų Vilniaus miesto ikimokyklinių įstaigų darbuotojų moterų choro vadovė. Nuo 1967 m. – LTSR Švietimo ministerijos Pedagogikos mokslinio tyrimo instituto vyresnioji mokslo darbuotoja.

A.Katinienė – Ukmergės r. dainų švenčių dirigentė, respublikinių „Dainų dainelės“ konkursų žiuri narė.

Parašė knygas: „Muzikinis auklėjimas vaikų darželyje“, 1966; „Sukas ratukas“, 1971; „Vaikų balsų lavinimas darželiuose“, 1975; „Muzikinio auklėjimo ir lavinimo vaikų darželyje metodika“, 1983 ir kt.

TSRS liaudies ūkio pasiekimų parodoje už „Muzikos rašto pradmenų mokymo“ vaizdines priemones, apdovanota medaliu ir premija (1975).

PETRAS KAZLAUSKAS

dainų autorius ir atlikėjas

Gimė 1956 m. rugsėjo 21 d.

Šiuo metu gyvena Karmėlavoje, Kauno r.

Kaišiadorių r., Žiežmariuose 1975 m. baigė vidurinę mokyklą, o 1985 m. – LVK. Ją baigęs vadovavo Elektrėnų restorano estradiniam ansambliui „Perkūnkiemis“, o nuo 1990 m. dirba UAB „Litart“ artistu.

1994 m. tapo Vilniaus konkurso „Dainuoju Motinai Tėvynei“ laureatu.

Išleistos 6 garso kasetės: „Dainuoja Petras“, „Bučiuok“, „Bučiuok-2“, „Mylėk mane“, „Mes kartu“, „Ak moterys“, „Liveta ir Petras“.

Kompaktinė plokštelė „Liveta ir Petras Kazlauskai“.

LIVETA PAULASKAITĖ-KAZLAUSKIENĖ

dainininkė, koncertų organizatorė

Gimė 1964 m. rugsėjo 27 d.

Gyvena Karmėlavoje, Kauno r.

1971–1979 m. mokėsi Tauragės 1-ojoje vidurinėje mokykloje, 1979–1983 m. – Tauragės politechnikume. 1983–1985 m. dirbo Tauragės skaičiavimo mašinų elementų gamyklos kontroliere, 1991 m. – Kauno koncertinės agentūros „Litart“ solistė.

Išleistos garso kasetės: „Mylėk mane“, „Mes kartu“, „Ak, moterys“, „Bučiuok-1“, „Bučiuok-2“, „Liveta ir Petras“ ir kt.

Kompaktinė plokštelė „Liveta ir Petras Kazlauskai“.

L. Kazlauskienė – Vilniaus konkurso „Dainuoju Motinai Tėvynei“ 1994 m. dalyvė ir laureatė.

VIKTORAS KRAUNEVICIUS

choro dirigentas

Gimė 1903 m. gruodžio 23 d. Pelenių k., Kauno r.

1932 m. baigęs vienerių metų vargonininkų-chorvedžių kursus Kaune, vargonininkavo Kuktiškėse, Vieکشniuose ir Vilniuje. 1944–1945 m. – Žaslių progimnazijos mokytojas ir moksleivių choro vadovas. 1945–1949 m. choro dirigavimo mokėsi ir dirbo koncertmeisteriu Vilniaus muzikos mokykloje, o ją baigęs, nuo 1949 m. – dėstytoju.

Nuo 1948 m. – LTSR valstybinės filharmonijos choro chormeisteris, 1949–1962 m. – šio choro dirigentas. 1963–1966 m. vadovavo Vilniaus pionierių ir moksleivių rūmų vokaliniais ansambliams. Vėliau dirbo instrumentų derintoju Naujosios Vilnios vaikų muzikos mokykloje.

V. Kraunevičius šefavo meno saviveiklos kolektyvus ir Tarybinės Armijos bei Karinio jūrų laivyno karius. Buvo apdovanotas LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo garbės raštais (1950, 1951, 1954) ir medaliais.

Mirė 1978 m. vasario 8 d. Vilniuje.

JUOZAS NAUJALIS

kompozitorius

Gimė 1869 m. balandžio 9 d. Raudondvaryje, Kauno apskr.

1884–1889 m. studijavo Varšuvos muzikos instituto J. Slivinskio vargonų klasėje. Baigęs institutą, metus mokėsi kompozicijos pas Z. Noskovskį. Vargonininkavo Vabalninke, vėliau Rietave, B. Oginskio dvaro orkestro mokykloje. 1892 m. atvykęs į Kauną tapo Katedros vargonininku. Juo dirbo iki mirties. 1894 m. tobulinosi Rėgensburgo aukštojoje bažnytinės muzikos mokykloje. 1899 m. Kaune organizavo slaptą berniukų chorą „Daina“, iš kurio išaugo „Dainos“ draugija. Panaikinus lietuviškos spaudos draudimą, 1905 m. Kaune atidarė pirmąjį lietuviškos spaudos knygyną (veikė iki 1912 m.). 1906–1908 m. sudarė lietuvių bažnytinį giesmyną. 1909 m. išleido pirmąjį muzikinį laikraštį „Vargonininkas“, kurį pats redagavo. 1919 m. Kaune atidarė privačią muzikos mokyklą, kuri 1920 m. buvo suvalstybinta, o 1933 m. pertvarkyta į konservatoriją. 1920–1927 m. buvo šios mokyklos direktorius.

J. Naujaliui pirmajam iš lietuvių muzikų 1933 m. suteiktas profesoriaus vardas.

Kaip vargonininkas, choro dirigentas ir pianistas 1922 m. koncertavo įvairiose Lietuvos vietose, JAV lietuvių kolonijose. J. Naujalis – vienas pirmosios Lietuvių dainų šventės (1924 m.) rengėjų ir vyriausiasis dirigentas.

1969 m., minint kompozitoriaus 100-ąsias gimimo metines, Raudondvaryje buvo pastatytas paminklinis stulpas su įrašu „Juozo Naujalio gimtinė“. Nuo 1971 m. Kauno r. kultūros skyriaus iniciatyva Raudondvaryje buvo pradėti organizuoti J. Naujalio mišrių chorų konkursai, jų atidarymas vyksta prie šio paminklo.

1994 m. birželio mėn. 4 d., minint 125-ąsias J. Naujalio gimimo metines, Raudondvaryje buvo iškilmingai atidengtas ir pašventintas paminklas, o pilies rūmuose – ekspozicija, skirta kompozitoriui. Ekspozitai gauti iš K. Petrausko memorialinio muziejaus fondų Kaune, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus Vilniuje ir kt.

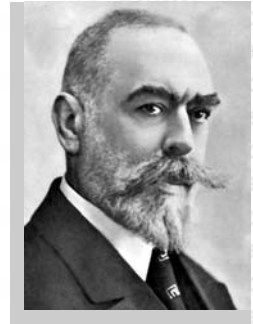
Kūryba: vertingiausia kūrybos dalį sudaro choro dainos, taip pat instrumentinės pjesės, 13 mišių.

Daugelis jų sukurtos Maironio žodžiais: „Lietuva brangi“, „Kur bėga Šešupė“, „Pavasaris“, „Vasaros naktys“, „Jaunimo giesmė“;

Pagal liaudies dainas: „Ant kalno karklai siūbavo“, „Oi žiba žiburėlis“, „Siuntė mane motinėlė“ ir kt.

Parašė solo dainų, pjesę „Svajonė“, apie 1921; simfoninę poemą „Ruduo“, apie 1930; mišias F-dur, 1934.

Mirė 1934 m. rugsėjo 9 d. Kaune.

ŽIEDŪNĖ MEŠKAUSKAITĖ*dainininkė*

Gimė 1958 m. rugpjūčio 19 d. Garliavoje, Kauno r.

Augo ir gyveno Jonučiuose.

Nuo 14-os metų pradėjo dainuoti Jonučių kultūros namų estradiniame ansamblyje. Po kelių metų dainavo Pajiesio kultūros namų estradiniame ansamblyje „Ainiai“, koncertavo visoje Lietuvoje ir skynė laurus įvairiuose festivaliuose.

1973 m. mokėsi J. Gruodžio aukštesniojoje muzikos mokykloje chorinio dirigavimo specialybės pas dėst. B. Mačikėną. 1980 m. buvo pakviesta į Vilniaus filharmonijos „Vilniaus aidai“ estradinį ansamblį soliste. Dirbo naktinių restoranų šou programose, filmavosi Lietuvos televizijoje. Dainavo Suomijoje, Olandijoje, atstovavo Lietuvai Turkijos dainų festivalyje, Lenkijoje ir kitur.

JUOZAS VYTAUTAS RIMAS*muzikas*

Gimė 1942 m. kovo 23 d. Linksmakalnio k., Kauno r.

Šiuo metu gyvena Vilniuje.

1947–1950 m. mokėsi Išlaužo, 1950–1951 m. – Mačiūnų (Prienu r.) pradinėse mokyklose, 1951–1956 m. – Prienu vidurinėje mokykloje. 1960 m. baigė Kauno J. Gruodžio muzikos mokyklą, 1965 m. – LVK, 1969 m. – Leningrado konservatoriją, aspirantūrą.

1964–1965 m. dirbo LOBT orkestre artistu, 1965–1988 m. – Lietuvos valstybinės filharmonijos Simfoniniame orkestre artistu, 1965–1972 m. – LVK dėstytoju, nuo 1989 m. – LMA Kauno fakultete dėstytoju, nuo 1991 m. yra LMA docentas, 1998 m. – LMA profesorius.

Darbai: apie 50 lietuvių, rusų, turkmėnų, gruzinių, uzbekų kompozitorių kūrinių obojui pirmasis atlikėjas; išleido 5 klasikinių bei lietuvių kompozitorių kūrinių autorines plokšteles, klasikinių koncertų plokšteles pagal licenciją (Vokietija); išleido leidinių: „Lietuvių kompozitorių kūriniai obojui“, 1997; skaitė pranešimus mokslinėse konferencijose: „Vokaliniai principai ir pučiamųjų menas“, 1996; „Pirmyn į...praeitį, arba J. J. Quantzo paskaičius“, 1998.

ALEKSANDRAS RUDAITIS*dainininkas, režisierius*

Gimė 1929 m. liepos 28 d. Zapyškyje, Kauno r.

1952 m. baigė LVK ir iki 1966 m. dainavo tenoru Lietuvos operoje. 1966–1968 m. lavinosi režisūroje Maskvos A. Stanislavskio teatre. Nuo 1989 m. – dirba operos režisieriumi Vilniuje.

Pastatė Dž. Pučinio „Mergina iš Kalifornijos“, 1968 m., Dž. Verdžio „Rigolėtą“, 1969 m. ir kitas operas.

SANTRUMPOS

apskr. – apskritis
bžnk. – bažnytkaimis
k. – kaimas
m. – metai
r. – rajonas
valsč. – valsčius
DDG kombinatas – dailininkų draugijos gamybinis kombinatas
KDI – Kauno dailės institutas
KK – Kauno konservatorija
KMI – Kauno medicinos institutas
KPI – Kauno politechnikos institutas
KTU – Kauno technologijos universitetas
KVU – Kauno valstybinis universitetas
KTU – Kauno technologijos technikumai
LDA – Lietuvos dailės akademija
LDI – Lietuvos dailės institutas
Lietuvos MIS – Lietuvos mašinų išbandymo stotis
LOBT – Lietuvos operos ir baleto teatras
LRKM – Lietuvos respublikos kultūros ministerija
LRTV – Lietuvos radijas ir televizija
LR ŠMM – Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerija
Lietuvos TSR MA – Lietuvos TSR Mokslų akademija
LVK – Lietuvos valstybinė konservatorija
LŽŪME MTI – Lietuvos žemės ūkio mechanizacijos ir elektrifikacijos mokslinių tyrimų institutas
LŽŪA – Lietuvos žemės ūkio akademija
MSPI – Miestų statybos projektavimo institutas
RTSFR – Rusijos Tarybų Socialistinė Federacinė Respublika
ŠPI – Šiaulių pedagoginis institutas
ŠU – Šiaulių universitetas
TŪT – tarybinis ūkis technikumai
VADT – Valstybinis akademinis dramos teatras
VDA KDI – Vilniaus dailės akademijos Kauno dailės institutas
VGTU – Vilniaus Gedimino technikos universitetas
VISI – Vilniaus inžinierinis statybos institutas
VPI – Vilniaus pedagoginis institutas
VU KVF – Vilniaus universiteto Kauno vakarinis fakultetas
VVU – Vilniaus valstybinis universitetas

Knyga, spauda ir kultūra
Kauno rajone
Enciklopedinis žinynas

Kauno r. savivaldybės
viešoji biblioteka

Viršelis

V. Sapijanskienės ir

L. Vilčiausko

Sudarytoja

D. Lissauskaitė

Spaudai paruošė

V. Sapijanskienė

D. Jankevičius

L. Linkaitė

Viršelyje:

V. Andziulio pagrindinės spaustuvės „ab“ klišės,
stogastulpis knygnešiams prie Kauno r. savivaldybės viešosios bibliotekos,
Zapyškio Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia (1578 m.).

Spausdino UAB „Adaksita“

Lazdijų g. 44, Kaunas

ISBN 9955 – 631 – 05 -8